

ليست الدنيا مقاما فيه روح وارتياح … انما هي على اهله غم لا براح

من له عقل يريح القلب بالزهد المريح … انها ارض مراح لا مراح يستراح

تحضر الالوان للاشرار فرحا بالمساء … تكثر الاحزان للاخيار فرحا في الصباح

يرغب الشرير في شهواتها حتى الحرام … يرغب النحرير عن لذاتها حتى المباح

عاقل لم يلهها طوبى له يوم القبول … جاهل لم يلهها ويل له يوم الطراح

بارك الرحمن حقا في لبيب لم يمل … ما مشى فرحا الى شيء من الاشياء للاح

قلبه من قالب فان الى الخلوة انقلب … روحه من مرحل دون الى الرحمة راح

يا جليس الفقر لا تسكن اليها لحظة … انه منك ارتداد عند اهل الاصطلاح

من لها زائل حرصا الى الآمال مال … سوف يلقى يوم يغني في ملام وافتضاح

دين من دانه من العيبة الدنيوي … صح بالقرآن هذا والاحاديث الصحاح

قال اهل الحب جانب كل ما لا حسنه فيه … طلقوا الدنيا طلاقا ثالثا قبل النكاح

كيف لا هم بالفوا في حفظ من لم يبلغوا … بعضهم عند النساء فيهم كما الاستباح

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد وثنا اولسون اول الله عظيم الشانه كه عالملري وجودك
وار ايدوب هر بيننه ممكن اولان كمالنه ايرشدردى
خصوصا نوع انسانه بيلمديكى نسنه بلدردى
وايكى جهانده سبب فلاح اولان علم فقهى تعليم ايله
احكام شرعيه اشكاره قلدى ودخى صلوة وسلام
اول سيد الاولين والاخرين نبى ذيشان اوزرينه اولسونكه
كوكلرده احمد يرلرده محمد اسم شريفيله ياد اولوب
خاتم النبيين اولغله شريعت غراسى قيامته دكين ابقا
اولنمق ايله شرف ظاهر اولمشدر واننك آل واصحابى
وسائر امتى اوزرينه اولسونكه سنت سنيه سنه تمسك
ايله شرف ياب اولمشدر بوندنصكره ابو الفتح سلطان
محمد خان جامعنده درس عام طريقيجى امر ذي مكله معروف
بو فقير شيخ مصطفى ابن حمزه افندى مرحومك بيع وشرا
رساله سنك شرح وترجمه سنه محتاج اولان محللرنى بيان ايله

2

اوزرينه شرح اولنوب اوزره وممكن اولان مرتبه سى نجه
فوائد قيمتى اوزره طلبه دن زياده رغبت سببيله مقصوده
شروع اولدى اتمامى ميسر اولدقده تبيين المرام
التسميه تسميه اولنمق اليق كوردى بيش ميسر الامور
اولان الله ذو الجلال اتمامين ميسر ايده آمين بحرمة
سيد المرسلين ايمدى معلوم اوله كه جمله كتابلرى
نسخ ايدبجى كتاب كريمه موافقت ايدوب اوترى ومشايخ
واصحابنه اقتدادن اوترى حمزه افندى مرحوم رساله سنى
وهاب اولان بارى تعالينك اسم شريفيله باشلدى [illegible]
حمد وثنا يه اشارت ايدوب بسم الله الرحمن الرحيم
ديدى معناسى رحمن ورحيم اولان الله عظيم الشانك اسم
جليلى ايله تبرك ايدبجى اولدوغم حالده بو رساله يى تأليف
ايدرم ديمكدر رحمن ورحيم مبالغه اسمى كيبى ولحاصلى
چوق منعم حقيقى معناسنه در لكن رحمن انجق بارى تعالى يه
استعمال اولنور رحيم غيريده دخى استعمال اولنور
ياخود رحمن اوكو نعمتلره رحيم كچى نعمتلره دلالت ايدر
انكچون رحيم تأخير اولندى ونعمتلردن بر فرد خارج
قالمدى ياخود رحمن دنياده مؤمنلرى وكافرلرى اسركيجى
ورزقلرين ويريجى رحيم انجق مؤمنلرى اسركيجى ديمكدر
ابن مبارك ايدر كه رحمن اولدر كه اندن سؤال اولنسه
ويرير رحيم اولدر كه سؤال اولنماسه غضب ايدر

علمادن منقولدر کم باری تعالینک اوج بیک اسمی واردر
بیکنی انجق ملکلر بیلور بیکنی دخی انجق انبیا علیهم السلام
بیلور اوج یوزی توراتده و اوچیوزی زبورده و اوچیوزی
انجیلده طقسان طقوزی قرآن کریمده در بر یسنی انجق
باری تعالی کندی ایچون اختیار ایتمشدر بو اوچ بیک
اسما شریفه نک معانی لطیفه سی بسمله ده مندرجدر
ایمدی هر کیم که بسمله شریفه بیله واوقیه کانه اوکمسه
باری تعالینک جمله اسماسیله ذکر ایتمش اولور بسمله
شریفه حقنده فضائل غایت چوقدر جمله دن بری بودرکه
عیسی علیه السلام بر قبره اوغرادی کوردیکه عذاب
ملکلری اول میته عذاب ایدرلر صکره ینه اول قبره
اوغرادی کوردیکه رحمت ملکلری نوردن طبقلر له
کلمشلر پس بوندن تعجب ایدوب بعده نماز قیلوب دعا
ایلدی و باری تعالیه بو سردن سؤال ایلدی باری تعالی
وحی ایدوب اول صاحب قبر عاصی ایدی و عذابده محبوس
ایدی لکن خاتونی کبه ایدی طغوردقدن صکره اوغلانجق
خواجه یه واروب بسم الله الرحمن الرحیم اوقدی پس
قولمدن استحیا معامله سی ایدوب ولدی یر یوزنده
اسم شریفمی ذکر ایدرکن باباسنه یر آلتنده عذاب
ایتمکی کرمه لایق کورمیوب عذابنی رفع ایدوب رحمتی
الکا احسان ایلدم بیوردی باری تعالی جمله مزه بو نعمت و کرامتی

احسانلرین آمین و یحیی ابن عباس رضی الله عنهما و ابن عباسدن روایت ایدرلر که بر معلم
تعلیم ایدوب صبی دخی بسمله دیسه جهنمدن خلاص
ایچون درت برات یازیلور صبی و والدینی ایچون و
خواجه سی ایچون زیاده تفصیل مراد ایدن تفسیر کبیره مراجعت
ایلسون بعد نصکره معلوم اوله که شرف و شان صاحبی
اولان امور شرعیه دن هر امره ابتدا اولندقده بسمله ایله
یا حمدله ایله بدأ اولنمسه اول امر مبارک اولماز مفهومنی
افاده ایدر حدیث شریف ایله عمل ایدن اوتری و بسمله دن
مقدم ذکر اولنان نکته لردن اوتری اولا بسمله ایله
ثانیا حمدله ایله ابتدا ایدوب الحمد لله دیدی معناسی
باری تعالینک کندو ذاتنه لله معهود حمدی ینه کندویه
مخصوصدر یاخود دوستلرینک حمدی یاخود جمله
حمدلر یاخود حقیقت حمد الله تعالی یه مخصوصدر
و مستحقدر کتاب کریمه اقتدا و سنت شریفه یه اقتفا
ایتدیسیله بیله باری تعالی مطلقا حمده مستحقدر انعام
ایلسون کرکسه ایلمسون بو معنایه اشارت ایدوب الحمد لله
دیدی الحمد للخالق یاخود للرازق دیمدی ایمدی
ذاتیله حمده استحقاقنه اشارت ایدوب صفاتیله دخی
استحقاقنی بیان قصد ایدوب الذی بین الحلال
والحرام دیدی معناسی اول الله تعالی که حلال و حرامی
بیان ایلدی دیمکدر یعنی بعض حلال و حرامی قرآن کریم ایله

وبعضیسنی وحی ایله نطق ایلیین نبی مکرممنك حدیث
شریفیله آشکاره قیلدی حلال اولدرکه انی استعمال
ایله عقاب اولمیه حرام اولدرکه انك حقنده شارعدن
نهی صادر اوله واکا معارض بر دلیل اولمیه حکمی اولدرکه
باری تعالینك رضاسیچون یاخود اللهدن خوفا ایچون
ترك اولنسه اجر وثواب اوله وقصد له ارتکاب
اولنسه عقاب اوله یعنی عفو اولنمازسه وحرام متفق
علیه ایسه استحلال اولنسه کفر اوله واکر حرمتنده اختلاف
وار ایسه کفر لازم کلمیه تفصیلی قهستانی کبیرده مذکوردر
معلوم اوله که پیغمبرلر علیهم السلامی کوندرمه‌دن وکتابلر
اندرمه‌دن مراد حلال وحرامی بیان ایدر وبو بیانده اولو نعمتلر
وصایلمز منفعتلر واردر وبو بیان ترك اولنمقده چوق فسادلر
ومضرتلر واردر ایدوکی تأمل ایله ظاهر اولور پس بو معنایه
بنا حمزه افندی مرحوم نعم جزیله یه دلالت ایدن صفات
فعلیه آراسندن حلال وحرامی بیان ایلدی دیو باری
تعالیی وصف ایلدی وبو رساله ده مقصود حلالك
وحرامك بیانی اولدیغنه اشارت ایدوب علم معانیده
ذکر اولنان براعت استهلال نکته سنه رعایت ایلدی
وجعل التعلیم والتعلم کمال الانام واوبله الله تعالی تعلیم علم
اوکرتمکی وغیریدن اوکرنمکی خلایقك کمالی قیلدی
سوق کلامدن ظاهر اولان بودرکه بونده مراد حل حرمته

متعلق

متعلق اولان مسائل شرعیه تعلیم وتعلمدر یوخسه مطلق دکلدر
زیرا نیجه علم واردرکه اول علم کمالدن عد اولنماشدر
حاصل کلام عقاید دینیه‌دن وعلم حالدن فرض عین و
فرض کفایه وواجب عین وواجب کفایه اولان وسنت
عین وسنت کفایه ومندوب الیها اولان علملری
اوکرنمکی واوکرتمکی کماله سبب قیلدی دیمکدر مثلا علم حال
فرضدر علم اعتقاد وعلم اخلاق ونماز وابدست و
غسل وتیمم واوج علمی جمله مکلفلره لازمدر وزکوة
وحج وفطره علمی غنیلره وعلم بیوع تاجرلره لازمدر
وهر معامله‌ده اولان کسبه حرامدن صاقنمق علمی
مثلا لازمدر معلوم فرض یا حرام ایسه علمی فرضدر
معلوم واجب یا مکروه تحریمی ایسه علمی واجبدر
معلوم سنت یا مکروه تنزیهی ایسه علمی سنتدر
معلوم نفل ایسه علمی نفلدر امر بالمعروف ونهی
عن المنکر دخی بو منوال اوزره در لکن علی سبیل الکفایه
واعتقاد اهل سنت علمی دخی علم حالدندر اما غیرلك
حالنه تعلق ایدن علم فرض کفایه در علم فقهك کلیسی
وعلم تفسیر وعلم حدیث واصول فقه واصول حدیث
وعلم قراءات کبی وسائر علوم عربیه ایچون دخی فضیلت
واردر علم حالی تعلمدن صکره بونجه علملر دخی واردرکه
مرتبه سنه کوره منهیدر نیتکم کتب فقهیه ده بیان اولنمشدر

دخی زیاده تفصیل مراد ایدن حمزه افندی رساله‌سی اوزرینه
اولان حاشیه‌مزه مراجعت ایلسونلر والصلوة والسلام
علی من ودخی صلوة وسلام شول ذات مکرم وجوده
مفخر اوزرینه اولسونکه اولی حکماً حکم عظیم ویرلدی
یعنی نبوّة وفصل خصومت یا حکمت شرعیه ویرلدی
وحلماً دخی حلم عظیم ویرلدی یعنی تأنّی وطمأنینت
وکمال مرتبه‌یه واصلدی ویرلدی وفی الکلام المجید امر
دخی اولیله ذات مکرمکه مکارم دنیویه واخرویه‌یی
متضمن اولان جلالت شان صاحبی قرآن کریمده امر
اولندی بالدعاء بربّ زدنی علماً ربّ زدنی علماً
دیوب دعا ونیاز ایتمکله یعنی باری تعالی سوره طه‌ده
رسول علیه السلام خطاب ایدوب بکا علمی زیاده
ایله علمیمه علم ارتر بنده‌ک علمک زیاده اولمسنی رجا ایله
سنی مقصود نه اولاسیدون علمدر دیو امر ایلدی
پس بونده تواضعه اشارت واردر ودخی جمیع علومی
احاطه ایمک الله تعالی‌نک غیریسنه ممتنع اولدیغنه
دلالت واردر نتکم تفسیر کواشیده مذکوردر ودخی
پیغمبر علیه السلام بر نسنه‌ده طلب زیاده ایله امر اولنمدی
الا علمده امر اولندی ایمدی بو دخی علمک فضائلندندر
نتکم تفسیر مدارکده ونیسابوریده مسطوردر بوندن صکره
معلوم اولدیکه علم شریفک شرفنه وطلبه‌لرک فضیلتنه

وطالبلرك

تفسیر نقاشده دیدیکه بو امر نزولندن صکره پیغمبر علیه السلام بو دعا اوقوردی اللهم انفعنی بما علمتنی وعلّمنی ما ینفعنی وزدنی علماً الحمد لله علی کل حال

ودخی اسرار قرآن ایچون نهایت وغایت اولمادیغنه بر اشارت واردر نتکم نیسابوریده بو محلده بیان ایدر

انارده بری بودرکه حضرت عمر رضی الله عنه شامدن برکیشی کلدی نیچون کلدک دیو سؤال ایلدکده تشهدی تعلیم ایچون کلدم دیدی پس حضرت عمر بر مرتبه اغلدیکه حتی مبارک صقاللری اصلندی اندن صکره والله تحقیق الله عظیم اشانده اولمه رجا ایدرم که ابدی سکا عذاب ایتمیه دیدی نتکم بدایعك دیباجه سنده یزر

5

وطالبلرك مرتبه‌سنه دلالت ایدن آیات واخبار واثار
غایت چوقدر ومشهوردر بر مرتبه که بیاندن مستغنیدر
وبو دخی معلوم اوله که باری تعالی‌یه نسبتله صلاة رحمتدر
ملکلره نسبتله استغفاردر بزه نسبتله دعادر وسلام
ایکی جهاندن سلامت معناسنه‌در ابن حجر دیرکه صلوة
پیغمبر علیه السلامه زیاده رحمتدر غیریلره مطلق
رحمتدر نهایه‌ده وغیریده منقولدر که قولدن
صلوة جناب رسول علیه السلام ایچون زیاده و
آخرتده تعظیم طلب ایتمکدر ایمدی اللهم صلّ علی محمد
دیمکک معناسی دنیاده ذکرینی عالی قلمغله ودعوتنی اظهار
ایله وقیامته دک شریعتنی بقا ایله آخرتده شفاعتنی قبول
ایدوب اجر وثوابنی قات قات قلمغله یا الله سن محمد علیه
السلامه تعظیم ایله دیمکدر مصنف مرحوم یالکز صلوة
ایله اکتفا ایلسه جائز ایدی لکن صلّوا علیه وسلّموا تسلیماً
نظم کریمنک ظاهرینه رعایتدن اوتری سلامی دخی ایراد
ایلدی وبالذات پیغمبر علیه السلامه صلوة وسلام ایدوب
هر کلامکه انی بسم او نرعیم صلاتسله بدأ اولنمیه اول کلام
هر برکتدن کسکدر حدیث شریفیله عمل ایچون صکره بسم اوزره
صلوة ایتدکلرده نعیم ایدنك یعنی آل واصحابم اوزرینه دخی
سلام وصلوة ایدك حدیث شریفی ایله دخی عمل ایدوب وعلی
آله واصحابه دیدی معناسی صلوة وسلام اولنلره اکرملك.

[illegible] غرة [illegible] سنه [illegible]

مطلب معنای صلوة

[illegible]

آلي واصحابي اوزرینه دخی اولسون دیمکدر الذين سلكوا مسلكه

في تبليغ الاحكام اویله آل واصحاب که احكام شرعیه یی امتنه

اولاشدرمه ده انك مسلكنه سلوك ایلدیلر بونلرك صفات

ممدوحه لری چوق ایكن بو یالكز وصف ایلمسی سامعلری

تبليغ احكامه ترغیب ایدوب نشر علم ایلمنك كمال فضیلتنی

بیان ایچوندر ومقام تعليم مقام تعلمدن اعلی اولوب علمانك

ورثه انبیا اولمه لرینی بیلدرمك ایچوندر آلدن مراد بو مقامده

علي وجعفر وعقيل وعباس وبونلرك اولادیدر بونلره

نسبت جهتیله آل دینلور اهل تقوایه دین جهتندن آل

دینلدیكی كبی زیاده جه تفصیل مراد ایدن ابن حجر شرحندن

علي قاري ومختصر شرحندن قهستاني وغیریلرك كلامنه

نظر ایلسون اصحابدن مراد پیغمبر علیه السلامك شرف صحبتیله (وقایه)

مشرف اولان مؤمنلردر برلحظه اولورسه علمای محدثینك

قولی بودر بعضیلرك تعبیری بودر كه پیغمبر علیه السلامه

كوره یاخود پیغمبر علیه السلام انی كوره یعنی بو ایكی صورتدن

اول كمسه مؤمن اوله ومؤمن اولدیغی حالده وفات ایده

اول كمسه صحابیدر وعلى من اقتفى اثرهم من التابعين

وتبع التابعين الى يوم القيام تابعیندن وتبع تابعیندن

قیامت كوننه وارنجه آل واصحابك اثرینه اقتفا ایدوب

یعنی انلرك ادیننه كیدوب عقاید واعمالده انلره تابع اولان

مؤمنلر اوزرینه دخی اولسون صلوة وسلام تابعی اول كمسه در كه

صحابه

امام اعظمك مناقبنده بر تألیف وار در لطیفدر كه

مثلی نادردر لله الحمد بتون مطالعه سیله مشرف اولدق

صحابه یه ایرشه وكوره انشه حسن بصری وابن سیرین و

سعيد بن مسيب واويس القرني وطاوس یمانی وابراهیم

النخعي واماثلهم امام اعظم وسائرلر كبی (رحمهم الله علیهم اجمعین) **تبع تابعی**

اولدر كه صحابهٔ كرامی كورنلری كوره قرون ثلثه دن مراد

بر قولده بونلردر الى يوم القيام دیدكندن مراد جمله مؤمنلردر

الله عظيم الشان جمله مزی اهل سعادت اولان مؤمنلر زمرهسنده

ایلیه آمین **امابعد** یعنی اوزریمه لازم اولان بسمله

وحمدله وسلام ایله تصلیه دن صكره هر انسانه یعنی ارلردن

وعورتلردن مكلف اولانه هر مؤمنه علم حالینی بلمك یعنی

تحصیل ایدوب اوكرنمك ومقتضاسنجه یعنی اول علمك موجبنجه

عمل ایتمك لازمدر بونده لزومدن مراد فرضیه وواجبه و

سنته ومندوبه شامل اولان لزومدر مگر علم حالدن

مراد امر دینندن لابد اولان ابدست ونماز وسائر شریعت

وامور معاشدن صحت وفساد بلنجك وحرامدن قاچنجق

مرتبه سی علم اوله بو صورتده علم حال فرض وواجبدر و

بو معنایه كتاب وسنتدن دلیللر چوقدر تفصیلی بستان

العارفین ده وفاتحة العلوم ده وتعليم المتعلم ده وغیریلرده

مذكوردر عملدن دخی مقصود چونكه عملدر پس عمللردخی

فرض وواجبدر بو ذكر اولنان كلام علم حاله ترغیبدر بوندن

صكره كلان سبب تألیفه اشارتدر ودخی اعتقادات

بابنده یعنی قلبلرك اوزرینه بغلنجق عقایدی اهل السنتی

امام اعظم تابعیدر

امام اعظمك تابعیندن اولسی قهستانی جز ردر وكشف كشافدن نقل ایدر عقود الجماننده بوكا مساعده ایدر

اعتقادلر معناسی

صحیح اكثر تعریفی

بیان بابنده وعبادات بابنده یعنی رب تعالی یه تعظیما کمالی
نفسنده خلاقی اوزره اشلین عبادات قلبیه وعبادات قولیه
وعبادات بدنیه وعبادات مالیه بیانی بابنده لسان ترکی اوزره
نجه یعنی چوق رساله تألیف یعنی مناسبتله برالای سوزلو
جمع اولنمشدر خصوصا که جمله رساله لر اراسنده برکلی محمد
افندی رحمه الله علیه رحمة واسعة نك جمع اتدیکی رساله که
آفاقده شهرت بولمشدر اعتقاداتی یعنی اهل سنت اعتقادلرینك
بیانی وعباداتی ذکر اولنان وجه اوزره اوچ درلو
عبادتك بیانی جامع اولوب عوام وخواص یعنی جهله وعلماء
نجه کمسه لر انکله یعنی اول رساله ایله منتفع اولمشلردر
یعنی فائده لنمشدر ولکن معاملات بابنده یعنی قصدله اولا
ایو ویاکولی اشلرك وکوچلرك بیانی بابنده بیع وشراده یعنی
خصوصا صاتمقده والمقده وسائر خصوصده یعنی معاشه
متعلق سائر کارلرده ربادن وفساددن خلاص اولمق یعنی
قورتلمق ایچون لسان ترکی اوزره بر رساله مشهوره ومتداوله
یعنی خلق اراسنده مرغوبه ومستعمل اولمدیغی بونك
برله که بودخی یعنی بو بابده لسان ترکی اوزره رساله جمع اتمك
دخی زیاده مهم یعنی لازم اولمشدر زیرا زهد وتقوی حاصل
اولمز الا معاملاتی فساددن وکراهتدن صاقنمق ایله حاصل
اولور نتکم امام محمد کتاب بیوعی تألیف ایتدکده بو معنایه
اشارت ایلدی زیرا بر کمسه تجارت اوزره اولوب

تجارته

تجارته متعلقه اولان مسائل شرعیه یی بلمسه یعنی خبریه
دخی سؤال ایدوب اوکرنمسه اول کمسه البته یعنی قطعا
وجزما ربایه غرق اولور یعنی ربایی ارتکاب ایدر واندن
حاصل اولان معصیت چرکفنه دالوب هلاك معنوی
ایله هلاك اولور دنیاده واخرتده اول مالك نفعنی کورمز
بلکه نجه بلالره وضررلره کرفتار اولور نتکم حضرت علی
کرم الله وجهه دن منقولدر که یعنی روایت اولنمشدر که
ترجمه سیکه نقل اولنور من تجر قبل ان یتفقه یعنی
شول کمسه که تجارته متعلق اولان مسائل شرعیه وفائده
وضرری بلمزدن اول تجارت ایدی فقد ارتطم فی الربوا
تحقیق اول کمسه ربا چرکفنه طالوب فردا رجاموره بولانوب
خلاصی ممکن اولمیان کمسه کبی اولو بلایه کرفتار اولدی
ثم ارتطم فی الربوا ثم ارتطم فی الربوا صکره ینه ربایه کرفتار
اولدی مادامکه تجارت احوالینه عالم اولمیه ربادن خلاص
اوله مز وربادن نجات بولمز یعنی غرق فیه ارتطمك
معناسی ربا ایچنه غریق اولدی دیمکدر حمزه افندی
مرحومك بو محلده عربی ترکیب ایله بر منظومه سی واردر انك
ترجمه سی بودر حضرت عمر رضی الله عنه دیدیکه بزم چارشومزده
تجارت ایتمسون الا تجارت بابنده فقیه اولان تجارت
ایتسون اکر فقیه اولمز سه اول کمسه ربایی بر دیلسون
کرکسه ابا ایدوب دیلمسون ودخی فقیه اولدقدن صکره تجارت ایله

دینلدیکی کبی سفیان ثوری و ابو حنیفه و بو ایکسنک اصحابی
دخی بو معنایه میل ایدوب اول فقیه اولوب صنعت تجارت
ایتمک لازمدر دیدیلر متنک ترجمه سی نهایت بولدی
ایمدی یعنی حال بویله اولدیسه بو فقیر و حقیر یعنی رحمته
محتاج کندو نظرنده حور بر تقصیر یعنی تقصیرایچوق
عبد عاجز عزیمت یعنی قصد ایتدمکه معاملات بابنده لسان
ترکی اوزره بر رساله جمع یعنی تالیف ایدمکه انکله یعنی
اول رساله ایله عوام ناس منتفع اولوب یعنی فائده لنوب
بو فقیر دخی احیاء دین مبینه یعنی حق اولمسی آشکاره اولان
دینک احکامنی احیا ایتمکه سعی ایدنلر یعنی چالشنلر مسلکنه
یعنی یولنه سلوک ایدنلره یعنی جد و جهد اله اولنوله
کیدنلره بر مناسبت یعنی بکزمک و یقینلق اولمق ایله
یوم محشرده یعنی قیامت کوننده انلر ایله یعنی احیاء دینه
سعی ایدنلر ایله بله حشر اولنمغه بر امنیه یعنی بر آرزو
اوله و یوم حشری واهو اللریبی ظاهر اولان احوالی
دیمک کرک ایدی بعض نسخه لرده ها هوز ایله اهو الکرب(؟)
واقع اولمشدر معناسی بز کونه اولجی بلنمین قورقولربی(؟)
و شدتلربی دیمکدر ایمدی بو معنایی فکر ایدنه لازم
اولان بودر که جمیع امور دینی عباداتده و معاملاتده شرع
شریفه اویدره لکن هر کیشی بو معنایه واقف اولمز و فکر ایدوب
آخرته ضررلی اولان نسنه لردن فخر و نفعلی اولان علمه

میل

8

میل ایلیه مکر باری تعالی دن لطف ایریشه اکا بنا عمر حوم العصمه
لله تعالی و به التوفیق دیدی یعنی قوللری معاصیدن حفظ
الله عظیم الشانه مخصوصدر و خیر یوللرنه تسهیل ایتمک الله
تعالی ایله قائمدر یا خود قوللرینک عمللرینی رضا کریمنه موافق
قیلمق ایتمق انکله قائمدر حاصل کلام عصمت و توفیق
الله تعالی دن غیری کمسه قادر دکلدر بو رساله بر مقدمه
ایله اوچ باب دخی اوچ فصل و بر خاتمه اوزره ترتیب
اولنمشدر رساله ده کلجک بحثلر انلک اوزرینه
توقف ایلین سوزلره مقدمه دینلور بونک عسکردن
اوکدن کیدن کوچک عسکره دینلدیکی کبی خاتمه
دخی قصور قلان مسائل مهمیه دینلور والله تعالی
اعلم رساله بر کوچک قصبه یه بکزر بابلری محله لره
بکزر فصللری صوقاقلره بکزر مسئله لر اولره بکزر
یا خود مسئله لر اولرده اولان جواهر و قماشه بکزر
یا خود بکر حسنا قزلره بکزر کوزلری کورملک و صفالری
سورملک میسر اوله پس خوجه لر دخی بایعه بکزر
شاکردلر مشتریه بکزر حق تعالی جمله یه بو بازاردن
ربحلر میسر ایده آمین

مقدمه

سفر احوالی و بازار یعنی بازاره کیدوب کلمک احوالی بیاننده در
یعنی انلک کیفیتنه متعلق علم حال بیاننده در و بو مقدمه ده
علم شریفه و موجبیله عمله قندرمق واردر **باب اول**

يعني اوچ بابدن اولكي باب بيع شراده فساددن هلكه بطلاندن
نوكراهتدن صاقنمنك بياننه دركراهيت دخي تحريميه اولسون
تنزيهيه اولسون و بو بابده بيكرمي بدي آفات و بيع فاسد
وبيع باطل و سلم و قرض صحيح و قرض فاسد جمله سي بيان
اولنور **باب ثاني** يعني اول اوچ بابدن ايكنجي باب ربادن
صقنمنك بياننه در و بو بابده ربانك دخي ضررلري
و اقسامي دخي مثلا بيان اولنور **باب ثالث** يعني اول
اوچ بابدن اوچنجي باب مزارعه ده فساددن صقنمنك بياننده در
وشرطلريني و اقسامني دخي بيان ايلسه كركدر **خاتمه**
كسب خبيث اولنلري يعني حرام و مكروه اولان كارلري
بيان ايدر و بو خاتمه ده رشوه نك مذموميتي و احوال الصبياني
وغيريلري دخي بيان ايدر **مقدمه** وعدا اولنان مقدمه
بودر سفر مبارك بيننه درحتي بو معناده الفاظ مختلفه
اوزره حديث شريف نقل اولنور جمله دن بري ابو هريره دن
حديث مرفوع اولنوب اوزره امام احمد مسندندن تخريج
ايلمشدر مفهومي بودر سفره كيدن فائده بوله سز صايم
اولك تندرست اولك غزايه كيدك غنيمت اله سزنتكم
مقاصد حسنه سنك مختصرندن مسطوردر خصوصا كم
سفر طلب علم ايچون اوله ياخود دينيني يعني اعتقاده متعلق
پيغمبر عليه السلامك كتوردكي شيلري ياخود احكام شرعيه
عملي حفظ اتمك ايچون اوله اول سفر بو صورتده كمال مرتبه

ايله

مبارك

رحوم حديث شريفك بعض محلنه
حاصل معنا بيان ايلمشدر بائس
اولمغله حالي اوزره ابقا اولندي

مبارك اولور نتكم حديث شريفده بيورلمشدر اول حديث شريف
بودركه ذكر اولنور من فر بدينه من ارض الى ارض وان كان
شبرا استوجب له الجنة وكان رفيق ابرهيم و رفيق محمد
يعني بر كمسه دينيني صاقلمق ايچون بر ولايتدن بر اخر
ولايته كتسه نقدير بقيتده اولورسه اكا ايچون جنت
واجب اوله و دخي اول كمسه حضرت ابرهيم و حضرت محمد
عليهما السلامك يولداشي اوله ايمدي نيت خالصه ايله
اولان سفرلر بوكا قياس اوله بو منوال اوزره مباركدر
ابرهيم عليه السلامك دينيني حفظ ايچون حران مملكتندن
قدس شريفه هجرت اتمسي و پيغمبر عليه السلامك دخي مدينه
منوره يه هجرت شريفه سي كمال مرتبه عند الله مقبول
و معتبر اولوب و هجرتلري مشهور اولمغله انلرك هجرتلرينه
تخصيص بالذكر بيوردوب ترغيبده مبالغه ايلدي
و تجارت ايچون اولان سفر دخي حسن نيتله يعني
كوزل نيتله ثوابدن خالي اولمز زيرا كه حسن نيتله
صورت ظاهرده دنيا عملي حقيقتده اخرت عملي اولور
و صاحبي ثوابه نائل اولور مثلا عبادته قوت ايچون يمك
ايچمك و اويومق و تحديث نعمت ايچون لباس كيمك
و قوشنمق و زوجه سيله معامله زوجيت اتمك كبي
سائر مباح اولان عمللر دخي بويلهدر و بر امر نيتله صورت
ظاهرده اخرت عملي حقيقتده دنيا عملي اولور و صاحبي

نوابدن قالور بلکه بعض محلده کناهکار اولور ریا ایله اولان
صدقه واطعام ووعظ وتدریس وسائر عبادات وطاعات
دخی بویله درکه یرامز نیت سببیله معصیت اولور تفصیل مراد ایدن
طریقهٔ محمدیه یه دخی برکوی مرحومک حدیث اربعین شرحنه
مراجعت ایلسون امدی تجارت نیتیله سفره یعنی یوله کیدن
اوچ نسنه یه نیت ایدن ایلتوب کتوردیکی شیلردن هر نه ایسه
مسلمانلره نفع کورمسین قصد ایدن بری بودر وکسب ایله
مأمور یعنی امر اولنمش اولدیغی جهتدن الله تعالینک امرینه
انقیاد ایدوب تحصیل ایتدیکی شیلردن بینه شرع طرفندن مأمور
اولدیغی شیلره صرف ایتمکه یعنی خرج ایتمکه نیت ایدن یعنی
کندی نفسنه ونفقه سی کندی اوزرینه لازم اولانلره وفطره
وزکوة وبورجنه وحج یولنه وسائر وجوب یا ندب طریقیله
مأمور اولدیغی محللره خرج ایتمکه نیت ایدن اوچنجی نیت بودر
ایکنجی امره انقیاد درکه کلامک اوزتاسنده مرحوم آنجق ذکر
ایلدی وسفره چقمق مراد ایتدکده اثنین کونی یعنی برازاین ایرتسی
کون یاخود خمیس کونی یعنی پنجشنبه کونی چقمق مناسبدر یعنی
مستحبدر زیرا که پیغمبر علیه السلام غزایه کیتدکده پنجشنبه کونی
چقمغی سوزر ایدی حتی تبوک غزاسنده بو کونی اختیار ایتمش
ایدی وبو ایکی کونده عمللر کوکلره رفع اولنور شرعا اولان سفر ایسه
نیت خالصه ایله اعمال خیردن اولور پس انکچون بو ایکی کونده
سفره چقمق مستحبدر ودخی ایلتا خرینه اوچ کون قله سفره

چقمق

چقمق کرکدر شرعه دیرکه آیی اوچ کون قالدقده وآیی
عقرب بورجنده ایکن نکاحی وسفری حضرت علی کرم الله وجهه
کریه کوروردی بعض جاشن که مبارکلک اولیه دیو احتیاط طله بویله
ایدردی لکن بو روایتن ثبوتنده کلام وار در فتح المطلب نام
رساله سنده امام سیوطی صحیح اولان حضرت علی دن ثبوتنه
ذاهب اولمشدر اما پیغمبر علیه السلامدن بونک حقنده حدیث
شریف ثابت دکلدر حتی کتاب کراهیتده جواهر الفتاوی
صاحبی دیرکه آیی عقرب بورجنده یاخود اسد بورجنده
اولمسی حقنده اولان سوزلر برشیدرکه کندی سوزلرینی
تنفیذ ایچون اهل نجوم انی ذکر ایدرلر وانی پیغمبر علیه السلام
نسبت ایدرلر اول سوز ایسه کذب محض در ایمدی
بو سوزه اعتماد ایتمک دیانت صاحبنه لایق دکلدر
اختصار اوزره آلنمشدر تفصیل مراد ایدن اصلنه مراجعت
ایلسون ودخی کونک اولنده چیقه خصوصا کی پنجشنبه
کوننک اولنده اوله غایت ایودر زیرا پیغمبر علیه السلام بر
حدیث شریفنده بنم امتمک صباحی وقتنده امتم ایچون
مبارک ایله یا الله دیو دعا ایلدی وبر آخر حدیث
شریفده بو دعای پنجشنبه کوننک صباحی وقتنه
تخصیص ایلدی نتکم جامع الصغیرده وشرعه شرحنده
مذکوردر ودخی ابن عباسدن مرویدر که بو کمسنه
حاجتک اولسه کوندزده طلب ایله کیجه ایله صباح

صباح وقتنده ایله دیمش ایدی پیغمبر علیه السلام حضرتنک
دعاسیله تبرکدن اوتری کونلشا ولنه چوق خصوصا
پنجشنبه کونی مناسبدر بلکه سنت مستحبه در لکن جمعه
کونینه چقمق تقوایه لایق دکلدر اکر فتواده جائز ایسه ده
اویله دن صکره وایکندیدن صکره چقمیه زیرا صباح وقتنده
اولان برکتدن محروم اولور چقدیغی وقتده اوینده سفر نمازی
نیتنه تبرکا ایکی رکعت نماز قیله عظیم نفعی واردر زیرا
طبرانی روایتی اوزره پیغمبر علیه السلام بیوردیکه سفر مراد
ایدکن اهلی قتنده قلدیغی ایکی رکعت نمازدن افضل اهلی قتنده
برکس برنسنه ابقومدی امام نووی دیرکه اصحابمزک بعضیسی
دیدیکه اولکی رکعتده فاتحه دنصکره قل یا ایها الکافرون اوقیه
ایکنجیده قل هو الله احد اوقیه بعضلر قل اعوذلری اوقیه دیدیلر سلام
ویردکدن آیة الکرسی اوقیه زیرا روایتده کلدیکه شول کمسنه که منزلندن
چقمزدن اول آیة الکرسی اوقیه سفردن رجوع ایدنجیه دک
کوکلی کوردیکی برشیئه اصابت ایتمیه ودخی لایلاف قریش سوره سنی
اوقیق مستحبدر زیرا اصحاب الکرامه امام جلیل ابی الحسن قزوینی
مرویدر بو سوره کریمه هر براموزلقدن امان اولدر تیور مشلر
بو ندنصکره اولنده واخرنده حمد وثنا ایله وصلوات وسلام ایله
اخلاص ورقتا وزره دعا اتمک مستحبدر بو سوزلرک جمله سی
امام نوونیک اذکارنده مذکوردر شرعه شرحلرنده دخی بو
سوزلردن صکره سفره چقمزدن اول فقرایه برازشی تصدق

ایده سلامته سببدر دیوینلر ودخی سنت اولان بودرکه
اوینده چیقرکن بو دعای اوقیه اول دعا بودرکه معناسیله
بیلورلدکه بسم الله باری تعالی نک اسم شریفنه ملتبس اولدیغم
حالده چیقارم آمنت بالله الله تعالی یه ایناندم واعتصمت بالله
دخی الله تعالی نک لطفنه یاپشدم وکناهلردن قاچندم
وتوکلت علی الله دخی الله تعالی نک اوزرینه توکل ایلدم ولا
حول کناهلردن ایرلمغه بوقدر ولا قوة دخی عبادته قوت
وقدرت یوقدر الا بالله الا انجق الله تعالی نک حفظی وتوفیقی
ایله وار در العلی اویله الله تعالی که جمیع نقایصدن و
اشباه وانداددن بوجه در العظیم اویله الله تعالی که عظمت
وجلال صاحبی ولومولادر اللهم یا الله انی نحیوق بن
اعوذبک سکا صغنورم من وعثاء السفر سفرک شدت
ومشقتندن وکآبة المنقلب وسفردن دونمک سببیله
حاصل اولان انکسار قلبدن وسوء حالدن سکا صغنورم
وسوء المنظر فی الاهل والمال واهل عیال واولادم ومالم حقنده
یرامز نظردن سکا صغنورم اللهم یا الله انت الصاحب فی السفر
سفرده مصاحب وحافظ انجق سن سین والخلیفة فی الاهل
دخی اهل عیال حقنده خلیفه انجق سن سین اللهم اطولنا
الارض یا الله بزم ایچون یری جمع طی ایله یعنی بزه قوت ویر کله
ویوریمکی آسان ایتمکله یرلک اوزاقلغنی یقین ایله وهون
علینا السفر وبزم اوزریمزه سفرک شدتلرینی آسان ایله

ابن

اللهم زودني التقوى يا الله دنياده بڭا تقوا الله ازقلندر
يعني تقوايي بڭا ارزق قيل فاغفر لي ذنبي يعني بنم ايچون
كناهمي مغفرت ايله ووجهني الخير اينما توجهت دخي هر نه
مكانه توجه وقصد ايدرسم بني خيره توجيه ايله يعني
يوزمي خيره يونلت ودخي سوره قل يا ايها الكافرون دن
معوذتينه دك اوقيه اوللرنده بسمله ايله بتدك ماعدا
بش سوره اوقيه شرعنك ظاهرندن فهم اولنان بودر
قوردا افندي دخي شرعه شرحنده بو يلجه يزارلكن سيد علي
زاده ايكي احتمال يزدبرايسي ذكر اولنان كبي بري دخي تبت
داخل اولمق اوزره بو سورتدن قل يا ايها الكافرون ايله التنجي
اولمش اولور صواب اولان قوردا افنديك يزديغي دردر زيرا
حصن حصين ده تبتدن ماعدا بش سوره مصرح صالمسندر
هر سوره كريمه يي بسم الله الرحمن الرحيم ايله بدا ايليه وجمله
صكره بسمله ايله ختم ايليه ديو پيغمبر عليه السلام جبير بن
مطعمه تعليم بيوردغندن فايده جليله سي امام جزري
بيان وقصه معهوده سي عيان ايلمشدر ودخي سنتدندر كه
اخوان ايله يعني دين قرنداشلر ايله وداعلشه حاضرلرين
تطييب ايله خبر دعالرينه مظهر اولمغچون ومسافر منزلندن
چقدقده اهلنه اهمامدن اوتري ديه كه استودعكم الله
سزي الله تعالى يه امانت ايدرم وكالاصغر لرم الذي
لا يضيع ودايعه اوله الله ذو الجلال كه قيتنده قونيلن امانتلري

ضايع قلمز يعني سزك حفظكزي اندن طلب ايدرم واو تراق
اولان كمسه مسافره ديه يعني مسافر دعايه محتاج اولوب
يردم اولنمغه لايق اولديغندن اوتري بو سوزي ديه
استودع الله تعالى دينك وامانتك يعني باري تعالى دن
دلرم كه سنك دينكي وامانتني حفظ ايليه امانتدن مراد
مسافرك اهلي ويرينه قلنلردر وامين قيتنده اولان مالدر
سفر مظنه مشقت اولوب امورد ينده بعض امري تركه
سبب اولمق احتمالي اولديغندن اوتري بو محلده ديني ذكر
ايلدي وخواتيم عملك دخي الله ذو الجلالدن دلرمكه عملنك
اخرلريني حفظ ايليه حصن حصين شرحنده علي قاري مرحوم
بويله معنا ويرر وزودك الله التقوى ودخي الله تعالى سني
دنياده تقوى ايله از قلندرسين ووجهك للخير اينما توجهت
دخي هر نه مكانه توجه ايدرسن الله تعالى سني خيره توجيه
ايلسون يعني يوزكي خيره يونلتسون ودخي ازدن جوقدن
بر شي چكر صدقه ايده يعني صدقه ويره بعضيلر بدي مسكينه
ويره ديو تصريح ايلمشدر نتكم سابقده يزمش ايدك
وطواره يعني اته وغيري بنك شانندن اولان حيوانه بنمكه
شروع ايلدكده يعني بنشلدقده بسم الله ديه اوزرينه چقدقده
يعني اوتروب قرار ايلدكده الحمد لله ديه يعني بو نعمت اوزرينه
حمد ايليه بعض روايتده اوچ كره الله اكبر ديه وارد اولمشدر
نتكم حصن حصين ده مذكوردر وايدن صكره يعني طوار

يوريمكه بشلدقده بوني اوقيه لبسم الله الرحمن الرحيم شرعده
بسمله بوقدر قرآن نيتيله اولميغندن اوتري بسمله يه حاجت
يوقدر لكن دينلسه دخي مانع دكلدر سبحان الذي تسبيح ايتمكله
تسبيح ايدرز شول ذات اجل واعلايي كه سخر لنا هذا شول
مركوبي بزه رام ايچون مسخر ومطيع قيلدي وما كنا له مقرنين
حال بوكه بزنكا طاقت كتوريجي اولمدق ايدي يعني باري تعالى
مسخر قلمسه بز اني تسخيره قيلامز ايدك وانا الى ربنا
لمنقلبون وتحقيق بز قيامت كوننده ربمزك امرينه وحكمنه
رجوع ايديجيلرز بو دعاده نعمت تسخيره شكر وعجزه اعتراف
وعاقبتي تذكر وبو مركوبك زوالني تفكر بولنديسه صاغلق
مركبي دخي بركون زائل اولوب فنايه وارلق فهم اولنديسه
بو دعاده نفع عظيم اولمش اولور خصوصا سنتدن ثابت اوله
بس تركي لايق دكلدر زيرا پيغمبر عليه السلام بوني اوقيوب
بعده اوچ كره تكبير وتهليل ايلديكي تفسير ابي السعودده مذكوردر
لكن حصن حصينده بويلجه فهم اولنور كه سبحان الذي اوقودقده
پيغمبر عليه السلام اوچ كره الله اكبر دير ايدي صكره سبحانك
اني ظلمت نفسي فاغفر لي انه لا يغفر الذنوب الا انت دير ايدي
حصن حصينك سوزي نهايت بولدي ايمدي طواره
بندكده بو وجه اوزره اسم الهي ذكر ايليوب الله تعالى
اونتميه زيرا بر كمسنه الله تعالى يي اونتسه شيطان اكا
اردلشه تغني ايله ديوانكا وسوسه ايدر اكر تغني ايلمزسه

كذب

نامعقول تعبيري قاموسده واعتباردن ساقط تعبيري
امالي شرح علي قاريدن آلنمشدر

كذب وهذيان يعني يلان ونامعقول واعتباردن ساقط سوزلر
ايله وسوسه ايدر بونلرك ضرري ايسه بياندن مستغنيدر
تفصيل مراد ايدن طريقت محمديه وعلي قارينك تغني حقنده اولان
رساله سنه مراجعت ايلسون ويوللر اوزرنده كيدركن تسبيح
وتهليل چوق ايدوب ويوكسك طاغلره چقدقده عجايب
وغرايبه مطلع اولدقده يعني يرلرده اولان كوندكونه اوتلردن
وچچكلردن وموزون بالا بلند اغاجلردن ويوللرينه
وضع اولنان طاشلردن وسائر طاغلرده معادندن
عجايبلر كوردكده وكوكلرده اولان كيفيتلردن وبولوطلرده
اولان حالتلرده ويلدزلرده اولان لطافتلردن وسائر
احوالدن غرايبه نظر ايتدكده الله تعالى حضرتلرينك عظمتيني
يعني اولولغني وقدرتيني تفكر ايدوب كندي حالنه دوشنه
وبوني اوقيه ربنا اي بزم ربمز ما خلقت هذا باطلا كوكلرده
ويرلرده كورديكمز نسنه لري باطل اولديغي حالده خلق ايتمدك
يعني عبث وبيهوده يراتمدك بلكه نيجه حكمتلر وفائده لر
ايچون يراتدك جمله دن بري وجود انسانه مبدا ومعاشنه
سبب وسني معرفته دليل اولسون ايچون وطاعتنه قيدرسن
ايچون تا كه انسان حيوت ابديه يه نائل اولوب جوارينه
سعادت سرمديه يه واصل اولسون ايچون يراتدك سبحانك
سني تنزيه وتقديس ايتمكله تنزيه وتقديس ايده رز
جميع نقايصدن خصوصا عبثدن وخلق باطلدن عجب

فقفا عذاب النار چونکه بو معنالی بز بیلدك پس بزی
عذاب ناردن سن حفظ ایله یعنی نظر وتأملده نقصانمزدن
اوتری نظر وتأملك مقتضاسیجه عمل صالحده قائم اولمدیغمزدن
اوتری عذاب ناره مستحق ایدك پس بزی عذاب ناردن
حفظ ایله بونلك تفصیلی بیضاویده وتفسیر ابی السعودده
مذکوردر وآبدستده ونمازده وفرایض وسنتده قصور
اتمیه بلکه مستحبلرده دخی قصور اتمکه سعی ایده زیرا
دنیا ایچون کشی دیننه یعنی عبادات وطاعاتنه نقصان
کتورمك بیوك مصیبتدر الله تعالی جمله‌مزی اول
اول مصیبتدن حفظ ایلیه پس بوکا بناءً برکمسه حج یولنده
بر وقت نمازی قضایه قویه جغنی بلسه حجه کیتمه‌مك انك
اوزرینه فرض اولور دیمشلر وصالح کسلر ایله یولداش
اوله صالح اکا دیرلر که حقوق الهی وحقوق عبادی
برینه کتوره اولیا اولیچون صالحلردن نفع مأمولدر
وایچلرنده یعنی آرالرنده برعاقل دیندار یعنی برعالم
عاقل ودینی قوی کمسه باشجیل ایدوب انك سوزندن
دکلیه‌لر یعنی اکا مخالفت اتمیه‌لر زیرا حدیث شریفده
اوچ کمسه یوله چیقسه ایچلرندن برینی بك اتسونلر
بیورلمشدر واول بك اولان دخی زیاده زاهد
ومتقی اوله ومروت وسخا ومرحمت وشفقت صاحبی
اوله وبك بك یوردمیه ضعیفلری کوزده حسن خلقله

ولطفله

ولطفله معامله ایده بونك تفصیلی ناقص قلان حاشیه‌مزده
مذکوردر وطواره یعنی آته ودوابه وسائر بنکلره طاقتندن
زیاده یوکلتمکدن صقنه‌لر ویمیننه وصوینده قصور اتمدن
وباشنه اورمقدن صقنه‌لر صوچلی وصوچسز باشنه
اورمق هیچ جائز دکلدر لکن تأدیب ایچون یوزندن غیری
هر یرینه اورمق جائزدر اکر صوچلو اینسه اورمکلك صوچدر
سورجك صوچ دکلدر دیمشلر زیرا حیوانك حقی کافر
حقندن کوچدر زیاده صقنمق لازمدر کافر حقی مسلم
حقندن کوچدر حتی حیوان حقیله کافر حقنده عذاب متعیندر
دیمشلر نتکم جامع الفتاوینده مذکوردر وقچن برمنزله
یعنی برقوناغه قونسلر ابتدا یعنی کندی طعامندن
اول طوارلك علفنی یعنی یییه جکنی کوره ودخی برلك
یمساغنه واوتلی یرینه قونه تاکه کندی وطواری
راحت ایده ودخی اوترمق سرینده ممکن اولورسه
یعنی کندویه آسان اولورسه ووقت مکروه دکلسه
نوافلدن یا قضا نمازلردن اقل مرتبه ایکی رکعت نماز
قیله‌که اول نمازك برکتیله کندونك ضعفی یورغونلغی
کیده یعنی راحت ایده وثواب دخی حاصل اوله وبونی دخی
اوقیه یعنی بو دعالری اوقیه فهم ایلیه‌رك اللهم یا الله
انزلنی منزلا مبارکا یعنی بر مبارك قوناغه اندر که انده
چوق خیر وبرکت اوله وانت خیر المنزلین حال بوکه

قونغه ایدیرچیلرك سن خبر لیسی سن اعوذ بالله الله تعالیه
صیغنورم من الاسد ارسلاندن والاسود دخی بیوك سیاه
یلاندن درت ایاقلی موذی حیوانلردن ارسلان زیاده
قویدر وقرلی اوزرینه یوروین حیوانلردن غایت قوتلودر
ویرامز درحتی یلان اتنه ابریشوره وصوت ارد یجه تابع
اولوردیلدی بس انکیچون بوایکیسنی تخصیص بالذکر ایلدی
ومن شر والد دخی طوغوریجینك شرندن وما ولد دخی
انك طغوردیغی شیئك شرندن الله تعالی یه صیغنورم اعوذ
بکلمات الله باری تعالی نك اسما وصفاتنه صیغنورم التامات
انجلیس اسما وصفات که عیب ونقصانلردن منزهدر کلها
کلماتك کلیسنه صیغنورم من شر ما خلق خلق ایتدیکی شیئلرك
شرندن اعوذدن بوارایه کلنجه برکمسه بودعاء اوقسه
بر منزله اول منزلدن کوچنجیه دك اکا برشیء ضرر ایتمیه
دیو روایت واردر کوجدیکی وقت ممکن اولورسه یعنی
آسان ایسه اول مقامده ایکی رکعت نماز قیله یعنی وقت مکروه
دکلسه سؤال سابق اوزره واول مقامك اهلنه سلام ویره
السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین دیه یعنی باری تعالی نك
سلامی بزم اوزریمزه دخی صالح قوللری اوزرینه اولسون دیه
زیرا هر مقام ایچون ملائکه لردن اهلی واردر اول مقامی
حفظ ایدرلر ملائکه دن یاخود ملکلردن دیمك ظاهر ایدی
بو سلام سفره مخصوص دکلدر بلکه جامع شریفه یاخود اوینه

ویاخود

ویا عزیزی منزله داخل اولدقده بنی آدمدن کمسه یوقسه
یاخود وار ایمش لکن سلامه مانع شغل ایله مشغول
ایسه بو مثللو صورتلرده دخی بنه اول سلامی ایدر
زیرا دنیوی واخروی نفعی چوقدر جمله دن بری
بودر که پیغمبر علیه السلام برکیشی کلوب فقردن
شکایت ایتدکده بیوردیکه اوینه کیردکده کمسه
وار ایسه سلام ویر واکر کمسه یوق ایسه کندونه
سلام ویر دخی برکره سوره اخلاص اوقی پس اول کیشی
دخی بو حدیث شریفله عمل ایلدکده الله عظیم الشان اکا
بر مرتبه چوق مال ورزق ویردیکه کندوسندن ارتوب
قومشولرینه دخی اندن طاشوب دوکولدی نتکم تفسیر
کبیرده مسطوردر واخشام ایله کیجه لر زیرا
جنیلردن خوف وخطر واردر زیرا انلر کیجه نك
اولنده طاغلورلر بلکه کیجه یاروسندن صکره کوجه لر
زیرا بو وقتده جنیلردن خوف یوقدر وبو وقت مبارکلر
خیر وراحته واصل اولوب آسانلق ایله اوزاق یوللری
قطع اتمکه سببدر نتکم حدیث شریفده واردا اولمشدر که
کیجه نك اخرنده سیره ملازمت ایدك زیرا کیجه ده یر
دوریلور دیو بیورمشدر یعنی کیجه یورسیندن صکره
آسان کدر مسافه ازیوریدم ظن ایدر مع هذا نفس
الامرده چوق یوریمشدر کویا یردورلمش کبی اولور

بولکرا اولیسی سهل بن سعد در

اوینه کیردکده سلام ایتمك

سوره اخلاص وصلنا ولیعوبیدر

کیندولره وطوارلره مشقت
حاصل اولوق احتمال وغالبدر
نتکم عصرمزده بعض عالم
بویله یزدب شرح المشتدر

عوعملك ضمره افندینك
عزیزی بر منزله حقی وار در
احمد یعنی معنا عبد الودیع
اوکلیری اولیری دیکلدا اولنغه
اولی تلك اولندی

16

پیغمبر علیه السلام بو دعاء اوقودقلرده صکره وله ما سکن
فی اللیل والنهار وهو السمیع العلیم دیرایدی تنکم شرعه شرحنده
مذکوردر مجاهددن مرویدر که کیجه ده بر قره تنه کورسک
سن اندن ارتق قورقه اول تنه سندن دخی زیاده ارتق
قورقر بنی آدمدن ایسه ده ایمدی قوت قلب اوزره اولوب
باری تعالی یه اعتماد و توکل ایلیه کورکدر و دخی ضرور نسن
کندیله سفرده بله کلب وچاك اولمیه زیرا حدیث شریفده
واردر اولدیکه ملکلر صحبتدن تمرلر شول بولجیلرایله که
آرالرینده کلب یا چاك اوله بعضلر ملکلرك نفرتلرینه
سبب بودر که چاك ناقوسه بکزر یعنی بعض وقتلرده
کافرلرك چالدیغی تحته یه بکزر بعضیلر دخی نفرتلرینه
سبب صوتلری چرکنلکیدر دیدیلر وبنه علما دیدیلر که
حیوانلرك چاکی منهیدر لهو ولعب ایچون اتخاذ اولنسه
اما اکر چکدره منفعت وار ایسه پس اننده باس یوقدر
و دخی شاعر ایله وسحر بازله و فالجی و منجم ایله مصاحب
ورفیق اولمیه و دنیایه زیاده حریص ولوب مخاطره لو
واوزاق سفرلره کتمیه مکر غزا و حج و عمره ایچون اوله
یوکویه و یا بر شهره کرسه بونی یعنی بو دعایی اوقیه اللهم
یا الله انا تحقیق بز نسئلك من خیر هذه القریة سوفریتك
خیرلی سندن استرز یا خود خیرلیسنی استرز یعنی
بو قریه بزه مبارك قیل تا که عبادات وطاعات الله انده قائم

شرعه دیرکه کیجه کن اوآنلر ایچی دفع ایتملر تا که خرسزلر
ویرتجی جانورلر دوبسو وکیجه ایله یول اوزرینه قونملر
زیرا که یول حیوانات کزنجك وجانورلر واده جوق مکاندر
وبر قونغه قوندقلرنده جمله سی بر مکانه قونه لر و بری
برلرینه یقین اوله لر حدیث شریفده بویلجه تنبیه
اولنمشدر و کیجه قراکوسی اولدقده مسافر بونی اوقیه
یا ارض ای یر ربی وربك الله بنم ربم وسنك ربك
الله تعالی در اعوذ بالله من شرك سنك شرندن
الله تعالی یه صیغنورم مثلا یره کچمك و زلزله وهواسنك
اکچلغی وغیریلرکبی وشر ما فیك وایچنده اولان اذیت
ایدیجی سنه نك شرندن وشر ما دب علیك واوزرنك
کزن نسنه نك شرندن ومن شر کل اسود واسد
وهر بیوك سیاه بلانك و دخی ارسلانك شرندن
وحیة ومطلق بلانك شرندن وعقرب دخی
عقربك شرندن ومن شر کل ساکن البلد دخی انس
وجن وشیاطیندن یر یوزنده هر ساکن اولانك
شرندن ومن شر والد دخی طوغریجینك شرندن وما ولد
وطوغردیغی نسنه نك شرندن الله تعالی یه صغنورم بوندن
مراد توالد ایله حاصل اولان حیوانك اصللری وفرعلریدر
والددن مراد ابلیس ما ولددن مراد شیاطین اولمق احتمالی
دخی واردر تنکم حصن حصین شرحنده علی قاری مرحوم

بزه بیوزم

وسلامت وعافیت ایله انده ساکن اوله وزیرا خود حلال
رزق قلردن قریه‌ده اولانك خیرلوسین استرز عربیده
کوییه وشهره قریه دینلور وخیر ما فیها دخی قریه‌ده اولان
کسنه‌نك خیری سندن استرز ونعوذ بك دخی سکا
صیغنورز من شرها شو قریه‌نك شرندن وشر اهلها
دخی قریه اهلینك شرندن وشر ما فیها دخی قریه‌ده
اولان موذیلرك شرندن سکا صیغنورز ایمدی
بو دعاء اوقیه تاکه اول قریه‌نك خیرینه نائل وشرندن
امین اوله ودخی مستحبدر که واردیغی یرك صوغانندن
وسرمساغندن ونانه وکرفس وپوراسه وبو مثللی سر
سبزواتندن اکل ایده تاکه اول ولایتك آب وهواسی
وامراض ووباسی اکا ضرر ایتمیه وکندو وطننك طبراغی اکوب
واردیغی یرلرده صویه قیوب ایچه تاکه ضرر کورمیه وحاجتی
بیتوردکدن صکره اهلنه رجوعده عجله ایده زیرا سفر انسانی
بوپارچه درینجه زحمتلری مشتملدر یعنی واچمکی واویقوسی
ترك سببیله تعب محققدر ودخی سفردن اوینه کلدکده
اهلنه یعنی خاتوننده واولادنده وخدم وخشمندن اهل
بیتنه واقرباسنه ممکن یعنی میسر اولدیغی مرتبه آزدن
وچوقدن هدیه اهدا ایده یعنی براز ارمغان کتوره یعنی
سنت اولان بودر که طعامدن وغیریدن انلره هدیه
کتوره بر طاش دخی اولورسه زیرا سفردن کلنه کوزلر

اوزانور

روی البخاری عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه وسلم لو یعلم الناس ما فی الوحدة من المضرة
الدینیة والدنیاویة ... من الصلوة بالجماعة وعدم من یعینه ... ما سار
راکب وحده بلیل ابدا ... المنفرد بالسیر راکبا او راجلا ... بقوله لیلا
احدا ... بالراکب وبالیل ... الخطر فی اللیل اکثر ...

اوزانور وکوکللر سوینور پس هدیه سببیله محبتلری قوتلو
وسرورلری زیاده اولور پس انکیچون مطلق هدیه‌یه
قندیروب پیغمبر علیه السلام تهادوا تحابوا بیوردی
معناسی هدیه لشك سویشه سز دیمکدر ودخی سفردن
اوینه کیجه ایله کلمیه زیرا نبی علیه السلامدن نهی واردر
اصلی بودر که خاتونی زینتلنوب حاضرلنه وکندی
دخی مکروه اولان بر امر شنیعه مطلع اولمیه ودخی
مؤمن اولوب عاقبتنی یعنی صوکنی فکر ایدنه لازم اولان
بودر که صالح اولوب برقوللده فرض عین وبرقوللده فرض
کفایه وبرقوللده واجب وبرقوللده سنت اولان جماعتله
نمازین قیلوب آیات کریمه‌دن یعنی سوره بقره‌نك اولندن
وآخرندن وآیة الکرسیدن وهو الله الذی‌دن ویس شریفدن
وتبارك‌دن وقل یا ایها الکافرون‌دن آخر قرآنه وارنجه وسائرلری
حقنده مخصوص ترغیب واقع اولان سوره شریفه‌دن
وآیتلردن واذکاردن یعنی لسان شرعده ترغیب
اولنوب فضیلتی بیان اولنان تسبیح وتحمید وتکبیر
وتهلیل کبی ذکر اولنانلردن اوقیاجقلرینی اوقودقدن صکره
خالی ومعطل دورمیه بلکه جمله‌دن اهم اولان نفسنی
کفر سببلرینك اقواسی واقربی اولان جهالتدن یعنی جاهل
جاهلکدن خلاص ایده خلوص اوزره طریق علمه یعنی
علم بولننده اولمق ایچون وعلم شریفدن بهره المق ایچون

علمادن بر استاذ اتخاذ ایدوب یعنی بر خوجه طوتوب
هر کون یعنی هر وقت تعلم علم یعنی علم حالنی اوکرنمك
اوزرینه اوله و علم حالنی بلدکدنصکره هر نیه قادر ایسه
علوم نافعیه وسیله و آلت اولان عربیاتدن لغت اشتقاق
صرف نحو معانی بیان بدیع عروض قافیه قرض شعر نثر خط
کبی و دخی علوم نافعه دن دنیاده و آخرتده ضرری اولمیان کندی
بیلدن عبارت اولان علم فقهدن و دخی علوم شرعیه نك
اشرفی اولان تفسیردن و اندنصکره اشرف اولان علم حدیثدن
و اصول حدیثدن و اصول فقهدن و علم اخلاقدن و غیریدن
اوقومغه قادر اولور ایسه اوقومغه قادر اولمز ایسه
قادر اولور یاخود قرآن عظیم الشاندن اوقومغه قادر اولور
آدمی اوقیه بیلور یاخود یوندنصکره کورمکدن جمله نیده
بونلردن یعنی قدرتنه کوره بو ذکر اولنان علملردن هر کون
صباحده و آخشامده اوقومدن خالی اولمیه تا که مراتب
عالیه یه واصل و ولیلر درجه سنه نائل اوله زیرا احادیث
شریفه ده وارد اولمشدر که من جاءه اجله وهو یطلب العلم
لقی الله ولم یکن بینه وبین النبیین الا درجة النبوة
یعنی شول کمسه نك اجلی ایرشسه حال بوکه اول کمسه
علم طلبنده اولسه اول کمسه دنیادن آخرته اولیله کیدرکه
کندی ایله پیغمبرلر علیهم السلام بیننده یعنی آراسنده درجه لردن
بر درجه اولمیه انجق درجه نبوت اوله یعنی پیغمبرلك درجه سی

حتی مناقب امام اعظمده کوردم امام محمد دیمشکه اکر علمادن ولی اولمز ایسه بر ایله
کوکیدا سنده الله تعالینك ولیسی یوقدر بو معنی محمد حفظنده ثبت دیم تدکیننی استین
عشق الجان تام مناقبه نظر ایلسون

اوله بو مرتبه ایسه ولیلر مرتبه سیدر بس بو تقدیرجه فهم اولندیکه
ولایته قدم بصمق طلب علم ایله و علمی تحصیلدنصکره موجبیله
عمل ایدوب کمال تقوا ایله اولور جهل ایله ولایته واصل اولق
اولمز وعن ابی ذر رضی الله قال قال رسول الله صلی الله علیه
وسلم یا ابا ذر لان تغدو فتعلم آیة من کتاب الله خیر لك
من ان تصلی مائة رکعة وان تغدو فتعلم بابا من العلم عمل به
او لم یعمل خیر لك من ان تصلی الف رکعة یعنی رسول الله علیه
السلام ابا ذره ایچون خطاب ایدوب بیوردیکه یا ابا ذر صباحه
داخل اولوب کتاب الله دن یعنی قرآن کریمدن بر آیت اوکرنمك
سنك ایچون یوز رکعت نافله نماز قلمقدن یعنی سنك قلمکدن
خیرلودر و دخی صباحه داخل اولوب علمدن یعنی علم حالدن
بر باب یعنی بر نوع یا بر مسئله اوکرنمك اکا کوره یعنی اول بر باب ایله
یعنی بر نوع یا بر مسئله ایله عمل اولنسون کرك اولنمسون سنك ایچون
بیك رکعت نافله نماز قلمقدن یعنی سنك قلمکدن خیرلودر دیدی
بس هر مؤمنه لازم اولان بودرکه عمری آخر اولنجیه دك علم
شریفه آیرلمیه امام سیوطی نقایه سنده و شرحنده دیرکه
علم عملك تمامیدر بس علمسز عمل درست اولمز عمل دخی
علمك ثمره سیدر بس عملسز علم نفع ویرمز بلکه ضرر ویرر
و دخی علم ایله اولان از عمل جهل ایله اولان چوق عملدن
خیرلودر زیرا علمسز عمل ایدنك فسادی صلاحندن
چوقدر انکیچون علم نافله نمازدن افضلدر زیرا علم

فرض عیندر یا فرض کفایه‌در فرض ایسه نافله‌دن افضلدر
وبر حدیث شریفده دخی عالمک عابد اوزرینه فضیلی سزک
ادناکز اوزرینه بنم فضیلم کبیدر بیورلمشدر و آخر حدیث
شریفده بر فقیه شیطانه بیک عابددن اشددر دیو
بیورلمشدر سیوطینک کلامی بونده تمام اولدی وبر حدیث
شریفده دخی طالب علم ایچون ملکلر قنادلرینی دوشرلر
طلب ایلدکلری علمه رضالرندن اوتری حاصل کلام علم شریفک
شرفنه دلالت ایدن آیات کریمه و احادیث شریفه و آثار
لطیفه غایت چوقدر و علمک شرفی دخی کمسیه خفی دکلدر
الله تعالی جمله‌مزه علم نافع و عمل صالح و عاقبت حمیده
میسر ایلیه. **بوندن صکره** یعنی هر نه قادر ایسه درسی
اوقودقدن صکره اهل سوق ایسه یعنی بازار اهلی (اهلندن) ایسه
بازاره کیدن ولکن بازاره کیدیجک سائر ناسدن کیجرک کیدن
اوکجه یا برابرجه کیتمیه کلدکدن سائر ناسدن اول کجه دونه
کرو قالمیه بلکه انلرله برابر دخی دونمیه زیرا الفاظ مختلفه
اوزرینه خبرده کلمشدر یعنی حدیث شریفده واردلمشدر که
جمله‌دن بری بودر که ذکر الله شر البقاع الاسواق و شر اهلها
اولهم دخولا وآخرهم خروجا یعنی مکانلرک شرلوسی
یعنی زیاده یاراماز بازاردر یعنی چارشولردر و اهلینک
یعنی بازار اهلنک شرلوسی بازاره جمله‌دن اول واروب
جمله‌دن صکره چیقاندر و دخی معاذ بن جبلدن مرویدر که

ابلیس

ابلیس بر تکیس اولادینه درلو درلو فساد وصیت ایدرکن صکره
ایکی اوغلنه بازاره اول کیروب صکره چیقان ایله بله اول دیر امش
نتکم احیادن منقولدر اسواقک شرلی اولماسنک علتی اولدر
ذکر الله‌دن غافلردر و یلان یره اندلر چوق اولور و خلق
بربرلرینه خیانت ایدرلر و بربرلرینک ماللرینی بغیر حق
آکورلر و جمله‌دن اول واروب و جمله‌دن صکره قالقوب دنیا
جمعیتنه کمال مرتبه حرصدن ناشیدر و آخرت تجارتنده
دخی غافلنه سببدر نتکم مصنف مرحوم منه سنده یازدر
و بر حدیث شریفده دخی شهرلرک و کویلرک الله عظیم الشان
نزدنده سوکلیسی مسجدلریدر و زیاده مبغوض دخی
چارشولریدر بیورلمشدر نتکم جامع الصغیرده مسطوردر
ابهری جهاددن صکره کارلرک افضلی تجارتدر دیندیکی
اطلاقی اوزره دکلدر بلکه امانت شرطیله در خیانتسز عیوب
هرکسه خبر ویرمغله در و دخی سنت اولان بودر که
چارشونک شرندن و فتنه سندن یعنی بلالرندن و لغویاتندن کی
نسنه‌لرندن تعوذ ایدوب یعنی صغنوب چارشویه کیردوکی
وقتده بو دعا اوقیه اللهم یا الله انی تحقیق بن اعوذ بک
سکا صغنورم من شر هذه السوق شو چارشونک شرندن
ومن الکفر دخی کفردن والفسوق دخی آزوچوق کبایری
ارتکاب ایله یا خود مطلقا کناهی ارتکاب ایله حدودی تعدی

چقمق ایله تفسیر اولنان فسوقدن صقنورم بو دعا
شرعه ده در لکن حصن حصین دیوکه چارشویه کیردکن
یعنی کرمکه مراد ایتدکن یاخود چارشویه چقوب دکاننه
واصل اولدقن بو یلجه دیه بسم الله اللهم انی اسئلك
خیر هذه السوق وخیر ما فیها واعوذ بك من شرها وشر
ما فیها اللهم انی اعوذ بك من ان اصیب فیها یمینا فاجرة
او صفقة خاسرة دعانك حاصل معناسی شو چارشونك
خیرنی واندن اولان امور دنیویه نك خیرنی سندن استرم
یا الله واول چارشونك شرندن واندن اولان غل وغش
وخیانت وربا وعقد فاسد کبی رب تعالینك ذکرندن
مشغول قیلان نسنه لرك شرندن سکا صغنورم چارشوده
یلاندن یمینه یاخود ضررلی بر ازاره اصابت ایتمدن سکا صغنورم
یا الله دیمکدر وبزاردن یعنی بزاردن اوتردقجه تهلیلی
یعنی لا اله الا الله یی وتمجیدی یعنی لا حول ولا قوة الا بالله
العلی العظیم دیمکی چوق ایدوب وچوق استغفار ایدن
شرعه نك تعبیری بو یله در تهلیل وتحمید وتمجید ایله ذکر الهی
چوق ایدن حقنده صاحب المقدمه زیاده ثواب جزیل واردر
شرعه نك سوزی نهایت بولدی لکن بوندن مقصود تخصیص
دکلدر ایمدی سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر
ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم چوقجه دیه زیرا بونلر

مطلب
اوراد واذکار بحثیدر

استغفار [illegible]

باقیات

باقیات صالحات اولوب بونلری چوق ایدکده دیو حدیث
شریفده واردا اولمشدر وآخر حدیث شریفده سبحان
الله وبحمده چوق ایدك وبر روایتده دخی کلمهٔ شهادتی
چوق ایدك دیو بیورمشدر وبر روایتده دخی لا حول
ولا قوة الا بالله چوق ایدك جنت خزینه لرندندر
دیو بیورمشدر وبر حدیث شریفده بر کمسه کوننده
یوز کره سبحان الله وبحمده دیسه دریا کپوکی قدر
اولورسه انك کوچك کناهلری دوشر بیورمشدر
وبر روایتده سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله
اکبر دن هر کلمه مقابله سنه جنتده بر اغج دیکلور
بیورمشدر ودخی اوچ کره سبحان الله عدد خلقه ورضی
نفسه وزنة عرشه ومداد کلماته دیمکده چوق
ثواب واردر وصباح یرینه غدو قدنصکره یوز کره
سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم استغفر الله دیمکده
دخی دنیوی واخروی فائده لر واردر کلمهٔ توحیده
ملازمت ایتمه وهر صباحده واخشامده سید
الاستغفاری اوقومه ثواب چوق اولوب جنته
کیرمکه سبب اولدیغی مشهوردر وبر حدیث شریفده
دولت وسعادت وطوبی اول کمسه یه که عملی دفترنده
چوق استغفار بوله دیمشدر وپیغمبر علیه السلام بعض
کره بر مجلسده یوز کره رب اغفر لی وتب علی انك

انت التواب الرحیم دیرایدی واستغفاره ملازمت
ایدن هر طاسه دن وطار لقدن قورتلور واممد یعنی
یردن رزقی کلور مفهومنده حدیث شریف وارددر
ومال واولادله چوقلغنه استغفار سببدر قران کریمی
آکا دلالت واردر وبو استغفاردخی زیاده فضیلتدر
استغفر الله العظیم الذی لا اله الا هو الحی القیوم واتوب
الیه حاصل کلام اذکار ذنوبدن وفضائل اعمالدن و
سائر حدیث شریف کتابلرنده بیان اولنان وجه اوزره
منافع کثیره نک وصولنه سبب اولان ذکر واستغفاری
چوق ایده ما لا یعنی ایله یعنی فائده سز اشلر وسوزلر ایله
وکوکلوبی وینا مغله غافل اولانی غفلتدن اویارمق
ایچون بعض زمان یعنی بعض وقتده آشکاره استغفار
ایده ریاسز وسمعه سز اخلاص اوزره جهر له
ذکرایده زیرا خبرده وارد اولمشدر که برآزده یعنی چارشوده
برکسه استغفار ایتسه برآزاهلنک عددیجه یعنی
صایسنجه قدر الله تعالی جل شانه مغفرت ایدر یعنی اولکمسه نک
صغایردن اولان کناهلرینی یارلغیه بو سوزک نقلنه
وصحتنه واقف اولامدق وذمی بو خبرده وارد اولمشدر
برکسه بر بازاره داخل اولدقدن بونی اوقسه لا اله الا الله
معبود بالحق ایچی الله تعالی دروحده یالکز اولدیعنی
حالده لا شریک له انکیچون هیچ شریکی یوقا اولدیغی حالده

له الملک

له الملک ملک آکا مخصوصدر وله الحمد حمد دخی آکا مخصوصدر
یحیی دلدوکی نسنه لری دیرکوردر ویمیت ودلدوکی نسنه لری
اولدورر وهو حی اول الله عظیم الشان حیات ابدیه ایله دریدر
لا یموت اولمز یعنی اولمدن وفنادن منزهدر بیده الخیر
جمیع خیراتک یدنده در وهو اول الله ذو الجلال علی کل شیء
قدیر هر ممکن اولان شیء اوزرینه مبالغه ایله قادردر
انکیچون یعنی بونی اوقیان کمسه ایچون بیک حسنه
بن بله زیرا بن غفلت وشغل یرلرده بس اولمشلی
یرلرده عبادتک ثوابی چوقدر ابن عمر یعنی صحابه دن
حضرت عمرک اوغلی عبدالله وسالم بن عبدالله یعنی بونه
صحابه دن عبدالله اوغلی سالم ومحمد بن واسع یعنی
تابعیندن بو دولتلی وبونلرک غیری ابو هریره وقتیبه
کبی برزه هیچ برایشلری یوغیکن برازه واردلر دیکه
بو ذکری جهرله یا خود اخفا ایله دیوب فضیلتنه نائل
اولمق ایچون مرحوم منه سینده دیرکه بو ذکری جهرله
دیمکدن غرض خلقی غفلتدن ایقاظ وخلقک کندویه
اقتدا ایتمسی اوله وغایة الغایة ریادن وسمعه دن
صاقنه بو بله اولمز سه علیه سنه اولور اخفا ایله
دیمک لازم اولور بو بزنصکره معلوم اوله که بو ذکرک
فضیلتی مرحومک بیانندن زیاده اولدیغی روایات
مختلفه ده وارد اولمشدر جمله دن بری بودر که

حضرت عمر رضی الله عنه پیغمبر علیه السلامدن روایت ایدر حدیث
شریفک مفهومی بودر کیم که چارشویه داخل اوله ده بو
ذکری دیه یعنی آوازینی قالدیریجی اولدیغی حالده یا قلبیله
ملاحظه ایدیجی اولدیغی حالده بو ذکری دیسه علی قاری
مرحوم حصن حصین شرحنده بویله تعبیر ایدر الله عظیم
الشان انکچون اون کره یوز بیک حسنه یازار و اون کره
یوز بیک درجه رفع ایدر و انکچون جنتده بر سرای
بنا ایدر نتکم مشکوة مصابیحده و تفسیر ابن کثیرده و
فضائل اعمالده و حدیث اربعین شرحی ابن حجرده و غیریلرده
ترمذی روایتی اوزره مسطوردر آیمدی دنیا تجارتنده
چوق فائده حریص اولوب طمعکار اولمق لازم کلدکده
باقیه اولان آخرت تجارتنده نه مرتبه حریص اولمق کرکدر
الله عظیم الشان جمله مزه توفیقن رفیق ایلیه آمین
والله نصکره یعنی بر آره فا روب ذکر اولنان تعوذ و
تهلیل و استغفار و غیریلرله عملدن نصکره و قبل اول
سنت اوزره پاک ابدست آلوب حاضر اوله که اذانی
ایشیتدیکی برله یعنی اذان تمام اولوب و اذانک جوابندن نصکره
هیچ اکلنیوب همان جامعه واره یاخود مسجده واره
لکن سکینت اوزره و وقار اوزره کیده صاغنه و صولنه
بقمیه و بر مقلرین بر برینه کچدرمیه و اوینامیه و کولمیه
ولغو ایتمیه هر آدمندن ثواب و موجب اولان دعا ایتمکی

غنیمت

غنیمت بله جمیع جوانبهرک بنی بوی ایله ز تقلندره
دیو دعا ایدرک کیده بوکا بکزر نادیلر ایله مقدمجه
جامعه واره زیرا افتتاح تکبیرینک ثوابنه دنیا
و دنیاده اولان جمله قیمتلو شیلر مقابل اوله مز
یعنی اول ثوابه بدل اوله مز و دخی جامعه کیردکده
و چقدقده بسم الله اللهم صل علی محمد دیه بر روایتده
اعوذ بالله العظیم و بوجهه الکریم و سلطانه القدیم
من الشیطان الرجیم دیه و دخی بر اخرد روایتده اللهم
صل و سلم علی محمد و علی آل محمد اللهم اغفر لی
ذنوبی وافتح لی ابواب رحمتک دیه اندن نصکره
بسم الله دیوب صاغ آیاغیله جامع شریفه
کیره و دخی اعتکافه نیت ایده و بو دعایی اوقیه
منافعی چوقدر رب انزلنی منزلا مبارکا وانت خیر
المنزلین و اکر سلام منتظر کمسه وار ایسه لطفله
سلام ویره و اکر منتظر دکلسه یا هیچ کمسه یوغیسه
السلام علینا و علی عباد الله الصالحین دیه و صف
اولکده امام آردندن یا صاغندن یا صولندن قلعه
عن مضر و ... کیرو صفلرده قالمیه زیرا اولک
صفده افتتاح تکبیرنی امامله بله یعنی برابر دیمک
اساندر امام اعظم قتنده تکبیرا امامله برابر دیه
امامین قتنده عقیبنده دیسه ده ثوابنه نائل اولور

فتوى امامين قوليدر و ذريسه در قهستاني كبيرده بوددر لكن
قاضيخانده در [illegible] امام فاتحه دن فارغ اولمزدن
اوكدين تكبير ايدرسه افتتاح تكبيرنك ثوابنى المش اولور
آمين ده يا اوكلى ركوعده امامه اويرسه يا خود افتتاح
تكبيرنه ايرشمدم طاصدلنورسه ثوابنه نائل اولور
واكر افتتاحك فوتندن الم لنمزسه اماملة بلة
تكبير ايدرسه ثوابنه نائل اولمز ديمشلر ديو قهستاني
كبيرده اختلاف بيان لكن احوط اولان وجه اوّل
اوزره امامله برابرجه يا عقيبنده تكبير ايتمك كركدر
و بونك ثوابنه زياده حريص اولوب مسامحه سببيله
محروم اولمقدن كمال مرتبه حذر اوزره اولة سلف
صالحينك مسلكى بويلدر حتى روايت اولنديكه افتتاح
تكبيرى كندى لرينى فوت ايلسه بر برلرينى اوچ كونه دك
تعزيه ايدرلر جماعت فوت ايلسه يدى كونه دك
تعزيه ايدرلردى و دخى مرويدركه عبد الرحمن بن عوف
حضرتنى بر صباح نمازينك افتتاح تكبيرى فوت
ايدوب اوكلى ركعتك ركوعنه ايرشمش ايكن نادم
اولوب پيغمبر عليه السلام حضورينه كلدى بر ايكى
درلو سوزدن صكره درت يوز دوه لى اوزرلرنده
اولان يوكلرى و قطارلريله تصدق ايلسم و اوزرلرنده
اولان درت يوز كوله لى ازاد ايلسم افتتاح تكبيرنك

ثوابنه

خاتم اصمى دخى بوكون افتتاح تكبيرى فوت ايدوب عصاب آجوب تعزيه ايچون كلمكه ناسه اذن ويرمش اويله دك كمسه كلمش خاتم ديمش كه اكر مشغل ايكى اوغلمك بريسى وفات ايلسه اهل بلدك و نواحيسنك جملهسى تعزيه به كلورلردى مع كونده ايكى اوغليمدن و دنيا وما فيهادن و كندى لفسمدن اعز اولان افتتاح تكبيرينى فوت ايلدى كمسه تعزيه كلمدى فاممتثا [illegible] امام الدين ديو تحسر ايلدى شرعه شرحلرنده مذكوردر

ثوابنه نائل اوله بلور ميم درك [illegible] و ما فيهاسنك اولسه
بتسن جملهسى فى سبيل الله تصدق ايلسم افتتاح تكبيرنك
ثوابنه نائل اولمزسن ديو پيغمبر عليه السلام انكا اويله
جواب ويردى اختصار اوزره اولنمشدر تفصيلى شرعه
شرحلرنده در جامعده نمازى ادا ايدوب دعا و ثنا تمام
اولدقدنصكره جامعه كيرديكى وقتده اوقوديغى بسمله
و صلوات و دعالرى اوقويجى اولديغى حالده جملهدن
صكره چيقه كه دنيا تحصيلى آخرت تحصيلنه مانع اولميه
بلكه انجق دنيا آخرته وسيله اوله و آخرتى دنياء
فانيه تبديل ايدنلردن اولميه حاصل كلام بازاره كچ
كيدوب اوكجه كلدوكى كبى جامعه اوكجه واروب
كچ چيقه عصمنا الله تعالى الله تعالى بزى عصمت و حفظ
ايلسون عن الخسران آخرت تجارتنده زياندن و رزقنا
التوفيق و واصل اولديغى اعماله توفيق ايله بزى مرزوق
ايلسون و الغفران دخى سيئاتمزى مغفرت ايله مرزوق
ايلسون آمين مراد ايدن بو مقدمه بشنقه ايروب يعنى
بشنقه يوسون الحمد لله تعالى اعتكاف حالنده رمضان
شريفك آخر كونى ترجمه و شرحى بو آرايه ايروب
بو مقدار تمام اولدى باقيسنك دخى تماملك حق تعالى
ميسّر ايده آمين **الباب الاوّل** يعنى
بو رساله انك اوزرينه ترتيب اولنان اوچ بابدن

اولکی بابِ بیع وشراده بطلانه شامل اولان فساددن
وکراهتدن یعنی تحریمیّه وتنزیهیّه دن اعم اولان
مطلق کراهتدن صاقنمنك بیانندن دخی ضمننده
حرمتدن صاقنمق دخی حاصل اولور دیلکل که ربّ
الارباب یعنی مجازاً دیلرك حقیقت دیتسمی مسبب
الاسباب یعنی دنیاده واخرتده مقصودلره اوشمغه
وسیله اولان سببلری خلق ایدیجی الله تعالی حضرتلری
جل شانه اخرتی مطیعلره ثوابی ایچون یعنی فضلیله
ایو عمللری مقابله سنده مثلا جنتده عوض ویرمك ایچون
وعقابی ایچون یعنی بالذات کافرلره وبالعرض عاصیلره عدله
مثلا جهنمده عقاب ایچون اوقلدی یعنی خیردن وشردن ذرّه
مقداری هرنه اشلنورسه جزاسی کورلمك ایچون آخرتی
اوقیلدی ودنیایی دخی کسب وکار ایچون ویلوب چالشمق
ایچون اوقیلدی لکن یلوب چالشمق یالکز تحصیل متاع
دنیا ایچون اولمق اولماز یعنی بو انسانك دنیاده صاغ و
سالم اولمسی مسبب الاسباب اولان الله عظیم الشأن یمك
وایچمك ولباس کیمك ومسکنده ساکن اولمق سببلرینه
باغلمشدر پس بو اسبابی بالکلیه ترك ایدوب ایچوق آخرت
ممکن اولماز عادتده محالدر اخرتی ترك ایدوب یالکز دنیا
ممکندر لکن شرعا اکا مساغ یعنی جواز یوقدر ومؤمنه
لایق دکلکه جائزدکلدر پس اخرت اسبابنی ترك ایدوب

سببلرینی

یالکز

یالکز دنیا ایچون چالشمق اولمز بلکه یلوب چالشمق اولا
وبالذات آخرت ثوابی تحصیل ایچون اوله دنیایی یعنی
دنیا متاعنی تحصیل اکا اخرت ثوابنی تحصیله وسیله یعنی
واسطه وسبب قیله حلالدن کسب ایلدیکی دنیا سببیله
حرامدن مستغنی اولوب وسؤال خودلغندن قورتلوب
وکندودن وعیالندن ارتر ایسه وجوه خیراته وفقرایه
صرف وبذل ایچون اوله دنیاده ذوق وصفا سوروب
خلقه تفاخر ایچون اولیه بو طریقله دنیایی اخرته وسیله
قیله دنیا متاعنی اخرته وسیله اولمسی انکله اولورکه
کسب وکار صددنده اولان کمسه دنیا طلبنده اداب
شرع اوزره یعنی شرع شریفده بیان اولنان ادبلره موافقت
اوزره حرکت ایده آدابدن طشره چقمیه زیرا اداب شرع
اوزره حرکت اتمسه بلکه خلافنه کتسه حرمتدن
وکراهتدن وفساددن یعنی بونلرك مجموعندن یا بعضیسندن
اولکسه خالی اولماز بلکه مجموعنی یا بعضیسنی ارتکاب ایدر
ایمدی یعنی بو ذکر اولنان تفصیل بلندیسه بلمك کرکدرکه
بیع وشرا نقد ایله ده اولور ویره سیه ده اولور اکر
ویره سیه ایچون اولان زمان یعنی وقت معین اولورسه
مثلا اون کون یا بر آی ویا بر ییل کبی یاخود زمان عادت
معروفه اولورسه واکنان اقچه نك مقداری معلوم اولورسه
بو صورتلرده ویره سیه ده اولور زیرا باری تعالی قرآن کریمنده

یعنی نظم کریمده واحل الله البیع بیوردی
معناسی نکر الله تعالی بیعی حلال قیلدی دیمکدر

مطلقا بیعی حلال ایدوب نقد ایله ویره سیک مابینی آیرمدی
بوندن صکره بو محلده اشانلغله بر قاعده وارد در ابن نجیم
مرحوم اشباه ونظائر نام کتابنک فن اولنک التنجی قاعده
سنده بز دیمی فرع بودرکه ذکر اولنور بر تاجر چارشوده بها ایله
بر شیء صاتسه لکن آقچه سی پشین یا ویره سی اولدیغنی آکن ایله
صاتان تصریح ایتمسه لر حال بوکه انلرک آراسنده هر
هفته ده صاتیجیلک الاجغی قدری معلوم متعارف ومشهود
اولسه بلا بیان اول قدر معلومه منصرف اولور یعنی اول
مقداره وار بلور زیرا بازارکانلر آراسنده معروف ومشهود
اولان نسنه همان عقد قتنده مشروط اولان شیء کبیدر
اشباهک سوزی نهایت بولدی ایمدی هر هفته ده مثلا بر النبجی
آقچه نک مقداری معلوم اولمسه اول عقد فاسد اولور مثلا
بر کوله بی بیک آقچه یه صاتسه هر هفته ده آقچه نک بر مقداری
مشتری ویرمک اوزره حتی برآرایه دک بیش یوزینی الایدیه
بو بیع فاسد اولور نتکم قاضیخانده وغیریده یازار اما اجل یعنی
وعده ووقت معلوم اولمسه مثلا حج کلمسنه بیع کبی وخرمانه
زمانه بیع کبی بو اصل مجهول یعنی بلنمش اجل ایله بیع هر نقدر
وابیسه یعنی اوزم کسمنه وبستان بوزمنه وبون قرقمنه
ویوم نیروزه ویوم مهرجانه وصوم نصارایه وفطر یهوده
وبونلرک امثالی کاه مقدم وکاه موخر اولان وقتلرده ویره سیه
بیعک جمله سی فاسد اولور اجل مجهول اولمغی سببیله نزاعه باعث

اولدیغندن

اولدیغندن اوتری اما اگر بو ذکر اولنان وقتلر وکونلر بر
طریقله معلوم ومعین اولسه بیع جائز اولور نتکم ملتقیده
وغیریده مذکوردر ودخی مجهول اجل ایله بیع ایدوب
اجل کلمزدن اوکدین اجلی اسقاط ایلسلر اول بیع صحیح
اولور کلمزدن اول مفسد اولان شیء زائل اولدیغندن
اوتری نتکم دررده مسطوردر اما بیع وشرا اجل یاخود
پشین ذکر اولنمقسزین مطلق اولسه ده بعضده یعنی
مطلق ذکر اولندقدنصکره صاتلان نسنه نک بهاسی
بو وقتلردن یعنی حج کلمسندن وخرمادن بریله اجل
ویرسه بیعده صحیح اولور بو وقتلرده تاجیلده یعنی مهلت
ویرمکده صحیح اولور نقدیر یقینا اجل معلوم اولمزسه ده
زیرا دینی یعنی بورجی تاجیل ایدوب زمان ویرمکدن
آزه جق جهالت یعنی بلنممک ضرر ویرمز زیرا بو تأجیل
دینده اهمال ویره سیه دکلدرکه ضرر ویره نتکم
مرحوم منه سنده بوکا اشارت ایلدی آزه جق جهالت
دیمسندن فهم اولنور که جهالت متفاحشه یعنی چوق
اولسه ضرر ویرر یعنی صحته مانع در روزکار
قویمسنه تاجیل کبی نتکم ملتقیده مصرحدر بو محلده
بر اشکال وارد در زیرا بر کمسیه قرض ویرسه وانی
موجل اولمغی شرط ایلسه تاجیل صحیح اولماز وقرضی
ویردکدنصکره تاخیر ایلسه ینه صحیح اولماز بو سوزدا

قاضیخاندن دیو بیکی مجملا اولدی نقل ایتدی وصکره دیدیکه
قاضیخانک ذکر ایتدوکنه کوره دینده امهال دخی ضرر ویرور
معلوم اولوب هیچ جهالت اولمزسه ایمدی اولی اولان
بیعی مطلق ایتدکدن تأجیل تمیوب همان سکوت ایتمکدر
نه زمان کرکسه استیوب الموق کرکدر زیرا مطلق بیع
همان نقدا ایله بیع مثل له سنده در سوزی بوندن تمام
اولدی بو نقل و بو تفصیل بزمدر لکن بو محلده بو
بر مقدار اختلاف وارد ایدی بیان مناسب کورلدی
ایمدی قاضیخاندن ذکر اولنان اشکال قاضی امام ابی
علی نسفینکدر اما بوندن مقدم قاضیخان اختلاف
بیان ایدر امام اعظم قولنده بیع فاسد اولدیغنی
شیخ امامدن نقل ایدر امام محمدک قولی وزره بیع
فاسد اولمز کفالتا ولمدیغی کبی دیو بیان ایدر و دخی
بیوعک اونداوجنجی فصلنده خلاصه دن بیلان بودرکه
شرح طحاویدن نقلا قرضدن غیری هر دینک تأجیلی
جائز اولور یعنی لازم اولور قرضده لازم اولمز دیو
تفسیر ایدر هدایه ده دخی بر نسخه ده قرضک تأجیلی
لازم اولمز واقع اولمشدر لکن اکمل نسخه سنده
النان هدایه نک قرضده تأجیل صحیح اولمز سوزنی
شیخ اکمل مرحوم لازم اولمز دیو شرح و تفسیر ایدر
بدایه ده و وقایه ده و مختصرنده و ملتقی ده و اکثر متونده

واقع

26

واقع اولان تعبیر بودر هر دینک تأجیلی صحیح و لازم اولور
الا قرضده کل انک تأجیلی صحیح اولماز لکن قهستانی و ابن همام
و خلاصه صاحبی و باقی بو محلی بیانده صحتندن مراد
لزومدر قرضده عدم صحتندن مراد عدم لزومدر دیو
بو طرفه میل ایلدیلر بوندن صکره باقی تأجیل دیننده
اوچ صورتک حاصلنی بیان ایدر فائده اتمام ایچون
ذکر اولنسه بلکه بأس اولمیه ایمدی تأجیل دینک اوچ وجه
اوزره در برنجیسی باطلدرکه اول حصاده و سلمک بدللر
ایکنجیسی صحیح غیر لازمدرکه اول قرضدر و بوندن صکره دینیدر
و شفیعک تأجیلیدر و اقاله دن صکره مبیعک ثمنیدر
اوچنجیسی بو ذکر اولنانلرک ماعداسنک تأجیل لازمدر
والله اعلم بالصواب **و دخی** اهل تجارت اولان کمسه
تجارتنده یکرمی یدی درلو آفتدن صقنه تا که کسبی
حلال و طیب اولوب عبادتنده حلاوت بوله و انبیاء
و صدیقین و صالحین حضرتلرینک بلوکنده حشر
اوله **اول کسبی** یعنی یکرمی یدی آفتک اولکیسی بودرکه
تجارتنده حرص اوزره اولمیه که اول حرص انک نورنی
یعنی شبهه لولردن صقنمغه ورع پرهیزکارلغنک نورینی
سوندرمیه ورع ایله تقوی آراسنده فرق بودرکه حرامه
دوشمک خوفندن شبهه لولردن صقنمغه ورع دینلور
تقوی اوچ مرتبه در لکن تبادر ایدن اول درجه تقوی

الباب الاول

اوامره امتثال ونواهیسندن اجتناب اتمکه دینلور حاصلی حرامدن
صاقنمغه دینلور تعبیر اخرده اخرتدن ضررلو اولان شیلردن
کمال مرتبه صاقنمغه تقوی دینلور زیرا الله تعالی نک ازلده یاخود
ارواحی بن تمن دن درت بیك ییل مقدم تقدیر اتدیکی رزقی
حریصك حرصی یعنی دقتله کمال مرتبه استمه سی چکوب
کتورمز کریه کورمیجك کراهتی دخی رد اتمدیکی کبی
ایمدی دنیا معاشیجون اخرتدن مشغول اولوب زیاندر
قالمق لایق دکلدر بلکه الله تعالی نك امرنه یعنی بورو عنه
اطاعت اتمك یعنی مطیع اولمق ایله الله تعالی حضرتی جل وعلا
کندی نعمتنی واحسانی اولقولنه زیاده ایدر زیرا قرآن
کریمده امرینه اطاعت ایله نعمتلرومه شکرا یدرسکوز
نعمتلرومی سزه زیاده ایدرم دیو وعد کریم بیورمشدر
وعدده بالاتفاق خلف جائز دکلدر ایمدی قوله لایق
اولان بودرکه تجارتنك الله تعالی یه متوکل اولوب
یعنی اشیادن بر شیئك الله تعالی دن غیری خالق ومؤثر
یوقدر ایدوکنی اعتقاد ایدوب وجمیع امورینی اکا اصمرلیوب
رزقی یعنی ازلده وعد وتقدیر اولنان رزقی وفضلی
یعنی وعددن زیاده ویره جکی احسانی وفضلی الله تعالی دن
کوزده یعنی بو نیجه بیله واعتقاد ایلیه ایمدی هر کیمکه
بو نصیحتی ایله عامل وله اولمسه متقیلردن اولور
انلرك ایسه رزقی وتمادقلری یردن کلور نیت حرص

اوزره

ارزاق الله ارزاق بنی ادم
قبل ان یخلق السموات و
الارض بخمسین الف عام
سعد الدین

ان الله خلق الارواح
مع الاجساد وقبلها وهو
الصحیح بخبر ان الله خلق الارواح
قبل الاجساد بخمسمائة
الف سنة
تفه اکبر شرحی
علی قاری

رزق درت درلودر
مضمون مقسوم
مملوك موعود
رزق مضمون غذادر
و بدنك قواملدر الله
تعالی نك کفیلی اولدیغی
بودر و بوکا توکل واجبدر
رزق مقسوم تقدیر
اولنوب لوح محفوظه
یزیلاندر بودخی موقتدر
ومقداری معلومدر
زیاده ونقصان قبول
اتمز مقدم ومؤخر اولمز
تقوی ایلمه ارتمز فجور ایله
کسلمز رزق مملوك هر کسك مالکی اولدیغی
مالکدر زیاده ونقصان قبول ایلیه
اولور بو ماله ده رزق دینلور رزق موعود
متقیلره وعد اولنان در تحسین کلان برکتلو
رزقدر بونك تفصیلی منهاج العابدینده مذکوردر

اوزره اولمق لایق دکلدر ایکنجی سی یعنی بکر مجیدی اقتك
ایکنجی سی بودرکه الدیغی نسنه هرنه ایسه الدیغی وقتده
ذم اتمیه یعنی یرمیه وصاتدیغی وقتده مدح اتمیه یعنی
اوکمیه زیرا بو مدح وذمده ایکی احتمال واردر واقعه
مخالف اولمق وار مطابق اولمق وار ایکی صورتده دخی
محذورلر واردر اکر سویلدیکی شیلر یعنی ذم ومدح
ایدرکن بیان ایلدوکی صفتلر خلاف ایسه یعنی واقعه مطابق
اولمیوب بلکه نفس الامرده مخالف ایسه کذب اتمش اولور
یعنی یلان سویلمش اولور یلان ایسه جمیع ادیانده حرام
و دنیاده واخرتده یوزقرالغیدر مکر ضرورت اولوب
یلان جائز اولان محللرده اوله اول دخی مدحه متعلق اولا
سوزایله مشتری مدح اولنان نسنه الجق اولورسه
بایع مشتری یه ظلم اتمش اولور ظلم ایسه کذب کبی
جمیع ادیانده حرامدر کندی ظالمیندن اولور دنیاده
واخرتده لعنته وزحمته کرفتار اولور وظلم ایچنده
قالور وحسناتی النوب مظلوملر کناهی الندن قالمغه
سبب اولور مشتری اول نسنه قبول اتمز سه کذب کناهی
اوزرنده قالور قیامتده جزاسی کورور ودخی دوغری
سویلیوب لایق اولنی اسلدیکندن او تری مروتسزلك
یعنی ادمیسزلك اتمش اولور بو محذورلر ظاهرا بایعه
کلور محرومك کلامندن بویله تبادر ایدر لکن مرادی

بودکلدر بلکه بو محذورلر مشتری یه دخی کلور تصویری
عاقل اولنلره آسان در واکر ذم ومدح ایدرکن سویلدوکی
سوزلر کرچک اولورسه یعنی واقعه مطابق اولوب
یلان اولمزسه هزیان یعنی نامعقول ومعتبر اولمیان
سوز وما لا یعنی دخی کندویه وغیری یه دنیاده
واخرتده فایدهسی اولمیان سوز سویلمش اولور
بونلر ایسه مؤمنه لایق دکلدر زیرا بیهوده یره اوقاتی
ضایع اولور وقسوت قلبه سبب اولور وذ قدن
محروم اولمغه سبب اولور وملکلره اذیت ودفتر
اعمالی بوش قالمغه سبب اولور وجنتک منع اولنوب
حساب اولنمغه سبب بلکه کناهی چوق اولمغه
سبب اولور دخی بوکا بکزر ضررلری چوق در طریقتده
ومجالسده وغیریده بیان اولنمشدر هر بر سوز ایچون
قیامت کوننده محاسب اولور بو سوزی نیچه سویلدک
ونیچون سویلدک وبوندن غرضک نه ایدی دیو قیامتده
اوچ سؤال واردر نتکم شهل بن عبد الله تستری نک
بعض رساله لرنده واردر امام غزالی رحمه الله مرشد
السالکین نام رسالهسنده بو معنانی تفصیل ورزه
بن دایمی ما لا یعنی سویلیه مکر کم مشتری نک بلمدیکی
ایو جه صفتلر اوله اما بجهی نسنه ده موجود اولمش
اوله بو صورتده اول صفتلری مشتری یه بلدرمک ایچون

بو سوزلر سوزه مخصوص دکلدر بلکه جمیع احوال وافعاله دخی واردر

سویلیه

آفت ثالث

سویلیه اول ضرر ویرمز وما لا یعنی دخی اولمز زیرا
سوء کندویی تخلیص ایدوب عقد اولنمغه سبب اولور
حددن تجاوز ایتمزسه وتکرار تکرار اقتضا سز
سویلمزسه اوججی یعنی بکرمی یدی افتک اوججیسی
بودرکه متاعنه رواج ویرمک ایچون صادقا یعنی
کرچک اولدیغی حالده وکاذبا دخی یلان اولدیغی حالده
اثنا ایچمیه یعنی مشتری قندیروب متاعنی استدوکی
بهایه صاتمق ایچون والله شو بهایه الدم یا بونک
مثلنی شو بهایه صاتدم یا بونک ایوسنی بولمزسن
صکره پشیمان اولورسن دیو مثلا انذا ایچمیه زیرا
کاذبا انذا ایچرسه ویلان ایدوکنی بلورسه یمین غموس
ایتمش اولور یعنی بالکلیه باشدن ایاغه دک کناهه یعنی
کناه چرکفنه طالوب کناه کبائر ایتمش اولور وبونک
کبائردن اولمسی نیجه احادیث شریفهده مصرحدر
حتی ابن مسعوددن مرویدر که یمین غموسی کفارتی
اولمیان کناهلردن عد ایدرک دیرایمش وبر حدیث
شریفده دخی وارد اولمشدر که بر کمسه یلان یمین ایله
بر مسلمانک حقنی قطع ایلسه باری تعالی اکا جهنمی
واجب وجنتی اناک اوزرینه حرام ایدر بیورمش
صحابه کوزین سؤال ایدوب ازه جق شی ایسهده
بویله میدر دیدیلر سعادتله بیوردیکه بلی بویله در

کسندیکی مسواکه اغاجندن بر پارچه ایسه دخی دیدی حق
ایمدی بو یمین غموس ایله غیرک حقنی کسمک جرمی
بیوک گناه ایمش و مرتکبی ایچون عظیم قورقو وار ایمش
بو حدیث شریفده بوکا اشارت وارد در اگر چه استحلال
طریقی اوزره ایدرسه دیمکله ماؤل ایسه نعوذ بالله
تعالی الله تعالی یه صیغنورز ثم نعوذ بالله صکره ینه الله
تعالی یه صیغنورز اگر صادق یمین ایدرسه ادبسزلک
ایتمش اولور بلکه مکروهه دوشمک لازم گلور زیرا الله تعالی نک
اسم شریفیله الله تعالی نک عندنده سوز سوکلنماک قنادی
قدر اعتباری اولمیان بلکه اکچقلردن الچق اولان
دنیای دنیه یی قصد ایتمش اولور دنیایی قصد ایتمک
ایسه مؤمن اولوب آخرته اعتقاد ایدوب تحقیق آخرت
اولچقدر دیو آخرت کوزدنه لایق دکلدر اگر چوق
چوق یمین ایدرسه آفات لساندندر کرچک ایسه ده
زیرا حقنده نهی وارد اولمشدر و هم چوق یمین ایتمک
باری تعالی یه تعظیمدن دکلدر خصوصا لعب و هزل
محلنده اوله بوکا بناءً اسلافدن چوق کمسه اصلا
یمین ایتمزدی حتی جبیر بن مطعم حضرتلری بر یمینی
اون بیک درهمه صاتون المشدر یعنی یلان یره بر کمسه
کندودن اول مقدار اقچه دعوی ایدوب و اثباتندن
عاجز اولوب جبیر حضرتنه یمین توجه اتدکده یمیندن

غازی جنگه چقدقده تکبیر
ایلسه عالم دخی علم مجلسنده
مثلا تکبیر ایلیسه ضرری یوقدر
زیرا بونلرک قصدی
تعظیمدر و شعار اسلامی
اظهاردر نتکم باقانی
مرحوم کتاب کراهیتک
متفرقاتنده یازدر

متاعنی ترویج ایچون اذا ایتمک
و صلوات کتورمک مکروهدر

ایا ایروب

ابا ایدوب اون بیک درهم کمسنی دعوی ایدنه ویردی
حکایه بو مشهوردر بو تذکره معلوم اوله که متاعنی ترویج
ایچون اذا ایچمک لایق اولمدیغی کبی بینه متاعنی صاتمغه عرض
ایلدکده صلی الله علی محمد نه کوزل ایمش شوندیمک یاخود
بارک الله یاخود ما شاء الله دیمک لایق دکلدر بلکه مکروهدر
غرضی دنیا اولدیغندن اوتری

آفت رابع

دردنجیسی بکرمجیدی
آفتک دردنجی بودر که مسائل شرعیه یی عالم یعنی بیلجی اولمقسزن
یرازده یعنی بزاریرنده الم و صاتم ایتمیه زیرا بزار یری
موضع غفلتدر یعنی الشه و رشه زیاده اشتغال سببیله
ذکردن و نمازدن غفلت بیدیدر و دخی متاعنی ترویج ایچون
یلان یره چوق یمین ایدوب کلامنه فحش و هزیان و هرزه
جاری اولجق یردر ایمدی تجارت صددنده اولان کمسه
فقیه یعنی علم حالنی بیلجی و متقی یعنی علمنک موجبیله عمل ایدوب
آخرته ضررلی اولان شیدن قورقیجی اولوب نفعنی یعنی
دینینه فائده سنی و ضررینی یعنی دینه ضررنی بیلمک کرکدر که
اول علم و تقوی سببیله آفات سوقدن یعنی چارشو آفتلرندن
قورتله یعنی کذب و غیبت و حیله و خدعه و ریا و خیانت
و نامحرملره نظر و صحبت و بونلرک امثالی صاتیلیا آفتلردن
قورتله

آفت خامس

بشنجیسی بکرمجیدی آفتک بشنجیسی بودر که
صاتدیغی شیئک عیبنی مشتریدن صاقلمیه بلکه کزلو و
آشکاره هر نقدر عیبی وار ایسه جمله سنی مشتری یه بلدره

واگر مشتری بلمزسه اظهاری واجبدر ودخی بر کمسنك
یاننده مثلا زیدك یاننده عمروه بر نسنه بیع اولنسه
اول کمسه یعنی زید انك عیبنی بلسه لکن مشتری اولسه
اولان عمرو انك عیبنی بلسه بایع دخی سکوت ایدوب
بلدرمسه یاخود اولدخی بلسه زیدك اوزرینه
واجبدر که مشتری یه یعنی عمروه اول عیبی بلدره زیرا
بو نصحدر پس هر بجه قادر ایسه یا کزلی یا آشکاره
بلدیره مگر بایعدن خوف معتبر ایله خوفی اوله اول
صورتده معذوردر لکن ممکن ایسه اول مکاندن
قالقوب کیده حاصل کلام کندی متاعنك عیبنی
اظهار واجب اولدیغی کبی قادر ایسه غیرك متاعنك
عیبنی دخی اظهار واجبدر مثلا مبیعك واجاریه و
ویریله جك نسنه‌نك و نکاحله آلنه جق خاتونك
وغیری شیئلرك عیبلرینی الجق کمسه بلدیکی صورتده
خبر ویرمك واجبدر کتم ایدوب غل وغش ایلمك
حسد کبی حرامدر زیرا پیغمبر علیه السلام بر حدیث
شریفده شول کمسه که بزه شرا ولنشدر مقدن اجتناب
اتمیه لیس اول کمسه بزم سنتمز ایله عمل ایدنلردن
وشفاعتمزه مستحق اولنلردن دکلدر بیوردی
بو حدیث شریفك سبب ورودی بودر که پیغمبر علیه
السلام بر بغدای چچنه اوغرادی مبارك الینی ایچنه صوقدی

قال ع م
اگر بیعك و ثمنك صفتنده
صادق اولورلرسه و عیبلرن
اولان شیئلری بیان ایدرلرسه
اول بایع ایله مشتری یه مبارك
اولوب حق تعالی بیع و شرالرینه
زیاده خیر کثیر و برکتلر
اعطا ایدر واگر عیبلرینی
کزلیوب بربرلرینه خبر ویرمزلر
کذب ایدوب بیعده و ثمنده
خلاف اوزره اولورسه باری تعالی
اندن برکتلرین کیدرر دیو
مشارع شریف حدیث شریفلرنده
حکیم بن حزام رضی الله عنه روایتیله
مشهوردر

بغدای ... حکایه سی

مبارك

30

مبارك بو مقلرینه یاشلق اصابت اتدکده ای بغدای صاحبی
بو یاشلق ندر دیدی بغدای صاحبی دخی یغمور اصابت
ایتدی یا رسول الله دیدی پس نبی علیه السلام یاشنی
بغدای اوزرینه یچون قومادك تاکه ناس کوره لر دیدی
و بو مفهومی یازیلان حدیث شریفی اولوقتده بیوردی
ایمدی بو حدیث شریفدن دخی فهم اولندیکه بر کمسنك
یاننده بر عیبلی نسنه صاتلسه انك عیبنی مشتری یه
بلدرمك اول کمسه یه واجب ایمش انکیچون صحابه و تابعین دن
چوق کمسه لرك بو حدیث شریفله عمللری روایت
اولنمشدر جمله دن بری بودر که تابعیندن بر کمسه بو رجله
اوچ یوز درهمه بر دوه صاتدی الآن کشی دوه نك
عیبنی بلدی صاتنك دخی بلمدی پس صحابه کرامدن
واثلة بن الاسقع رضی الله عنه دخی انلرك یاننده حاضر
ایدی بر مقدار توقف وسکوت ایلدی مشتری
دوه لی الوب کیتدکده اردنجه حضرت واثله چاغردی
ایتدیکه کشی بو دوه یی یوك کتورمك ایچونمی الورسین
یوخسه بوغزلیوب اتی ایچونمی الورسین یعنی دوه نك
عیبنی بیلوب رضا ایله می الدك یوخسه بلمیوب الدانمی
سکا عیبنی دیوه یم دیدی پس الآن کشی دخی یوك
کتورمك ایچون الدیم دیدی پس واثله دیدیکه بونك
یعنی بو دوه نك عیبی وار درو طبانی دلکدر دیدی

مشترینك بلدیكی عیبی بلدردی اكر بغز لمغه الدیم
دییدی سكوت ایدردی وكندی رضاسنه حمل ایدردی
پس مشتری بو عیبی بلدكدن راضی اولمیوب دوه یی
صاحبنه كیرو دوندردی . واثله نصحی برینه كتوردمكله
جانی راحت ایلدی اما بو ایشك صوكندن دوه یی صاتان
كمسه یوزدرهمدن كجدی لكن بشرتیه حسبیله بر
مقدار انجنوب دیدیكه یا واثله بنم بیعمی فساده ویردك
دوه نك عیبنی اظهار ایلدك دیدی واثله دخی
حقنی بیان ایدوب دیدیكه بز رسول الله علیه السلام دن
مبایعه ایدك یعنی شرع شریف ایله عملدن بذل طاقت ایدوب
اطاعت اتمكه معاهده ایتدك جمله دن بری هر مسلم ایچون
نصح یعنی خیر صاتمق اوزرینه اولمغه یعنی بو یلجه عهد
و پیمان الدق پس بو عهدی ترك ایدوب خاطر ایچون
كنهكار اولمازن دیدی الله تعالی كندودن خشنود
اوله ایكیسنك حقنده دخی نصحی برینه كتوردی
برینك دنیاسنی قایردی برینك اخرتنی قایردی
بو یلجه یعنی صاتلان شیئك عیبنی مشتریه بلدرمكی
یاخود بو نصحی زمانه تاجرلرینه ایشلمك كوج كلور یعنی
كندولرینك مشتریه بلدرمسی یاخود غیریلرینك كندولره
یا مشتریلرینه بلدرمسی تاجرلره كوج كلور یاخود غیریلره
كوج كلور ولكن بو مقامده بلمسی كركلو ایكی نسنه واردر

اكر

[illegible]

اكرالی یعنی بو ایكی نسنه نك هر بیری تاجرلر بلسلر بو مذكوری
ایشلمك انلره آسان اولور وحرصلری كیدوب بو ایشه
كوجنمزلردی اول ایكی نسنه دن بری بودركه ابلیس
یعنی قوماشن عیبنی مشتریدن كتم ایلمك و ترویج یعنی
حیله ایله قوماشنه رواج ویرمك بو ایكیسنك هر بریسی
مقدر اولان رزقی زیاده ایتمز بلكه سمیع و بصیر
اولان الله تعالی اولرزقك بركاتنی كیدردر و بردن
یعنی برا و غوردن جمله سنی هلاك ایدر هر نه طریقله
اولورسه خرسزلق ایله یاخود ظلمه یعنی ظالملر ناحق
یره المق ایله یا اتشه یا نمق ایله یا دریایه غرق اولمق ایله
و دخی بونلو بكزرا فتلرله جمله سنی هلاك ایدر ایكنجیسی
یعنی بلمسی لازم اولان اول ایكی نسنه نك ایكنجیسی بودركه
قماشك عیبنی كزلیوب مشتریه صتان كشی اخرتی دنیایه
صاتمش اولور واوزرنده حق عبد قالوب روز محشرده
جزاسنی بولمق لازم كلور عاقل اولان كشی دنیا فانی اولوب
دنیاده اولان دنیانك مظالمی یعنی مظلمه لری یعنی ظالملردن
طلب اولنه جق شیلری و اوزاری دخی دنیانك وزرلری
یعنی دنیاده ارتكاب اولنان اغیر یوكلر و طاغلر كبی كناهلر
كندی اوزرنده قالان الچق دنیایی یعنی دنیا متاعنی عاقل
اولان كشی باقی و ابدی اولان اخرتك یینه باقیه و ابدیه اولان
نعمتلری اوزرینه اختیار یعنی ترجیح ایتمز و دنیادن اخرته

[illegible]

بو تدکیک معناسی بر مقدار کوجدر لکن حقیرک فهمنه کوره حاصلی بودر که دنیا و متاعی
فنا بولور اما دنیاده ارتکاب اولان ظلملرک جزاسی و سائر کناهلرک اشاغی دوکلری
عاصی اوزرنده قالور اخرتده انلر ایله جزا النور ایدی بو منوال اوزره اولان دنیانک
کندوسی و نعمتلری باقی اولان اخرت اوزرینه عاقل اولان ترجیح ایتمز

وتزویرات بولنه کیتمز بلکه اخرتی دنیا اوزرینه ترجیح ایدر
ودنیادن اخرته سلامت ایله کیدر واکر اخرتی دنیایی
اخرته ترجیح ایدوب دینی دنیایه صاتر سه انک حقنده
زیاده وعید شدید وارددر اللهم احفظنا من التزویرات
یعنی یلان نسنه یه حسن و زینت ویروب یلانی کرچک
یرینه کچرمک معناسنه اولان تزویرلردن سن بزی
حفظ ایله یا الله **التنجی** یعنی یکرمی یدنجی افتک التنجسی
بودر که حیله و تدلیس ایله اولان خیانتدن صاقنه
صاتدیغی نسنه نک ایچنده قیمتلی اولمیان بعض نسنه لر
قتوب ایله خیانت ایتمیه زیرا خیانت و تدلیسلک رزقی زیاده
ایتمز بلکه برکاتنی کیدرر ایمدی هر کیمکه حیله ایله مال
جمع ایدن حبه حبه باری تعالی اول مالی هلاک ایدر قبه
قبه کناهی اوزرنده قالور ذره ذره شول حیله کار کسنک
مالی هلاک اولدیغی کبی که اول کسنه دائما سوده صو قتردی
و اول سودی ناسه صاتردی بر کون بر سیل کلدی دره یی
طولدردی و انک صغرلرینی اولدردی اول کسنک بر کوجک
قزجغزی وار ایدی حق تعالی کندوی سویلدوب قزجغز
دیدیکه یا بابا بو آنه کلنجه سنک سوده قاتدیغک صولر
بر یره جمع اولوب بر او غوردن کلوب ینکلریمزی الدی کتدی
یعنی غرق ایدوب هلاک ایتدی اولدیرده دیدی ایمدی عاقله لازم
اولان بودر که دنیاده و اخرتده ضرری چوق حرام اولوب

آفات سادس

امانت وخیانت قولده وفعلده جاریدر

خیانتدن

32

خیانتدن قاچق کرکدر و انک ضدی واجب اولان امانت اوزره
اولمق کرکدر و دخی کیله ده و طارتوده وارشوندن یعنی
بونلرک ذاتنده یا عددنده اکسک ایتمک مقدارده خیانتدن
وصفکده خیانت اولدیغی کبی بونلک حقنده یعنی مقدارده خیانتک
حقنده وعید شدید یعنی قتی عذاب ایله زیاده قورقتمق واردرکه
الله تعالی حضرتلری جل شانه قرآن کریمنده و فرقان حکیمنده ویل
للمطففین سوره سنده زیاده تخویفله یعنی قورقتمق ایله
بیوروب کیله ده و وزنده اکسک ایتمک قیامت کوننده
مبعوث اولمغی انکار ایدنک کافرلرک صفتی و پیشه سی
اولدیغنه اشارت بیورمشدر یعنی ناسدن الدقلرنده کیله یی
و وزنی تمام الوب ناسه ویردکلرنده اکسک ویرن
مطففلر حقنده وای انلره و عذاب انلره که رب العالمینک
امری و جزاسیچون جمله ناس قبرلردن قالدیغی کوننده
یوم عظیم ایچون بعث اولنه جقلرینی انلر ظن ایتمزلرمی
یعنی یقینا بلمزلرمی که اکسک صاتمغی ترک ایده کردیوزکر
اولنان معنایه اشارت بیورلمشدر **یدنجسی** یعنی یکرمی
یدی افتک یدنجسی بودرکه زیاده بهالو صاتوب ناسدن
برکسنه یی الدامقدن صقنه یعنی غبن فاحش ایله بر شیء
صاتمیه و دخی بر کسنه یی الدادوب النک شیئنی اوجوز
المیه اما اصل غبنلنمشک جائزدر زیرا بیع فائده ایچوندر
فائده ایسه حاصل ولکن الا ازه جوق غبن ایله اولور.

آفات سابع

ایمدی مفهوم اولان انجق غبن فاحشدر زیرا غبن غل غشدندر
پس اگر تصریحا یا تعریضا مشتری یی مغرور قلمق بولنورسه
مثلا قیمتی یگرمی درهم اولانی قرق درهمدر دیو صاتمق کبی
یاخود بر مرتبه مدح ایدر که قیمتیله صاتیور یا دخی ازه صاتیور
ظن اولنوراسه بویله مغرور اتمک غبن حرامدر حق
بو صورتده مشتری مخیر اولور اما مغرور اتمسه لکن
غبن ایله صاتسه بو حرام دکلدر مشتری دخی قول صحیحده
مخیر اولمز لکن بو دخی مذموم در ایمدی بو محذوردن
نجات کندویه صاتمز یعنی اکا دخی صاتوب نصیحت اوزره
اولمقدر بوندن صکره غبن فاحشک بیانی ابن کمال پاشازاده
مرحوم فتواسنده دیرکه املاکده غبن فاحش بیکده ایکی
ایکی یوز قولده وجاریه ده بیکده یوز حیواناتده اوندن بر
عروضده اونده بچوق منیة المصلی ده دیرکه بهایه کسوب
بها بلیجیلرک تقویمی الته کرمیه و بو قدر قیمت اتمزدیلر
اسه غبن فاحش اولور تیمم فصلنده حلبی مرحوم دیرکه
متاعی اون درهمدن یرم درهمدن زیاده یه صاترسه غبن
فاحش اولور یارم درهم غبن یسیردر بعضلر بر درهملکی
ایکی درهمه صاتمق غبن فاحشدر دیدیلر و بو دخی معلوم اولکه
الدیغندن زیاده یه صاترسه غبن فاحش اولوردیمک مقصود
دکلدر بلکه مقصود بودر که مثلا اون درهمه بر قماش السه صکره
اون اوچ درهمه صاتسه نظر اولنور بهابلنلر اراسنده قیمتی

بو نکته فتوا بونکا اوزرینه ویریلور کذلک مشتری یا بایعی مغرور قلسه بینه رد اولنور ... کتاب الکفالة ...

... ناقصه ... غبن فاحش عشرنی زیاده ... مراجعته ...

اون ایکی

[illegible]

اون ایکی بوچوق درهم ایدرسه حلبینک نقلینه کوره غبن فاحش
اولماز اما اگر اون یا اون ایکی درهم ایدوب زیاده اتمزسه
غبن فاحش اولور مؤمنه لایق اولان اندن حذر ایدوب
سلفدن نقل اولنان ورع ونصح اوزره اوله ایمدی سلف
صالحیندن محکیدر که صورت ظاهرده غبن کبی شیلردن
احتراز ایدرلر ایمش زیرا حکایتده وارد اولمشدر که سلفدن
یونس بن عبیدک برنج حله سی وار ایدی حله دیدکلری
بلدن یوقارو کیولن ردا ایله بلدن اشاغی کیولن ازاردی
عبارتدر وایکیسی بر جنسدن اولمق شرطدر کاهیجه اساری
نوبه دخی حله دینلور ننکم راموزده یزر کیمی یعنی حله لرک
کیمیسی درت یوز درهملک وکیمی ایکی یوز درهملک نماز قلمغه
جامعه کتدکده قرنداشی اوغلنی انلری محافظه ایچون
دکاننده قودی وکندوسی جامعه کتدکدنصکره دکانه بر
اعرابی کلدی ایکی یوز درهملک بهاسی اولان حله یی
درت یوز درهمه الدی وکتدی یونس دخی جامعدن
چقدقده اعرابیه راست کلدکده اعرابینک الندها اولان
حله کندینک ایدوکین بلدی پس اعرابیه سؤال ایدوب
دیدیکه بو حله یی نچیه الدک اعرابی دخی جواب ویروب
دیدی درت یوز درهمه الدم یونس دخی الله عظیم الشانک
رضاسیچون نصح طریقی اوزره دیدیکه بوسنک الدیغک
حله ایکی یوز درهمدن زیاده اتمز ایمدی کیرو دون بو حله یی

ينه صاحبنه ويرديكه اعرابي ديدي بنم ولا يتمزده بوحله نك
بهاسي بشيوز درهم ايدي ليس بن بوكا راضيم ديدي يونس
بن عبيد دخي ديديكه النصح في الدين دينده نصح ايدوب كندونه
صاتديغي غيريه دخي صاتوب غيره خير مراد اتمك خير من
الدنيا وما فيها دنيادن ودنياده اولان متاعلرك جملەسندن
خيرلودر ديدي واعرابي كيروب دندردي دكاننه كتوردي
ايكي يوز درهمي ويروب وراحت ايدوب وتردي اندنصكره
قرنداشي اوغلنه عتاب ايدوب الله تعالى دن قورقمزمسين كه
مؤمنلره نصحي ترك ايدرسين وحله يي بهاسندن زياده يه
صاترسين ديدي يا خود ازه جق فائده يه راضي اولمزسين
ديو عتاب ايدوب بجه سوزلر سويلدي ونصح واجب اولوب
نصحي ترك اتمك حرام اولديغنه اشارت ايلدي قرنداشي
اوغلي بن بو دخي المغي جائز ظن ايدردم زيرا اول اعرابي
دردت يوز درهمي كندي رضاسيله ويردي ديو عذر ايلدي
وبر دخي نصحي ترك اتمكه عزم ايلدي سكزنجي يعني
تجارتده اولان سكزنجي يدي افتك سكزنجيسي بودركه بيع وشراده
واجارەده واستيجارده وسائر غبن جريان ايلين عقود
شرعيهده مغبون اولوب يعني الدنمقدن صقنه يعني بركمسه
الدانمق جائز اولمديغي كبي غيريه الدانمق دخي جائز دكلدر زيرا
مغبون يعني الدانمش اولان كمسه دنياده خلق قتنده
محمود دكلدر يعني ممدوح دكلدر وبوا بشي دخي مستحسن دكلدر

آفات ثمن

بلكه

بلكه كندوسي وايشي مذموم اولوب حماقت وسفاهته
محمولدر واخرتده دخي كندواچون هيچ ثواب يوقدر
جمله عمللرده ثوابك حصولنه شرطا اولان نيت يوقلغي ايچون
اما اگر هبه يا صدقه يا غرض صيانت ويا دفع تهمت
يا بر كمسنك خاطريني تطييب يا بونلره بكزر نيتلر
ايله الدنسه انده ثواب وار در سوز بونده دكلدر
بلكه بلميوب وغفلتندن ناشي اولان الدنمه ده در
ايمدي بوندن فهم اولنور كه ضرورتسز ونيتسز بلمودكي
بيهوده يره الدنسه ثوابدن محروم اولديغندن غيري
اسراف دوشوب كناهكار اولمق لازم كلور بوكا دخي
شرعا مساغ يوقدر بوندن دخي حذر كركدر حتي
صويي غبن فاحش ايله صاتدقلري يرده تيمم جائز
كورديلر نتكم حلبيده يزر حاصل كلام شرعا وعرفا
الدنمق مذمومدر بس اكا بنا سلف صالحين
حضرت عمر وحسنين واندن غيري سلفك اولولرندن
چوق كمسه رضي الله عنهم اجمعين الوب صاتمقدن
زياده بصيرت اوزره اولوب ازجق شيء فوت
اتمزلردي يعني مساحه محل اولميان يرلرده اينجه
اينجه حسابلر ايدوب بيع وشرالرنده اهتمام ايدرلردي
صكره اينجه مثلي هبه ايدرلردي نتكم شرعه شرحلرنده
بودر لكن اغنيايه هبه وفقرايه صدقه ايتكلرندن چوق

ایسته ویررلردی زیرا انلر جمع ماله حریص دکللر ایدی
بلکه دنیایی آخرت یولنه صرف ایتمکه مائللر ایدی بو خصوصده
کندولره سؤال اولندقده دیرلردیکه مؤمنین صدوردن
آلدیغی هبه وصدقه ده هر برسی الله تعالی نک رضاسیچون
اولور ایمدی قرآن کریمده احسانک جزاسی انجق احسان اولد
دیو خبر ویردی الله تعالی جل وعلا وعد کریمنک مقتضاسی
اوزره مؤمنلره چوق احسان ایدر پس بزیم بو وجه
اوزره عملیمزک اصلی بودر دیرلردی اما مقبولنک الدیغی
قلبده نیتی وقلب کوزنده بصیرتی اولمدیغندندر پس
ثوابک حصولنده شرط اولان نیت بولنمدیغندن ویری
دنیاده وآخرتده کندیچون بر نفع حاصل اولماز بلکه
ذمه لایق اولور نتکم سابقده بیان اولندی اما متاعی
الان کمسه فقیر اولسه یاخود متاعی صاتان کمسه فقیر
اولسه اوکلی صوردنده اوجوزجه ویرسه صدقه نیتیله
یاخود پاکیجه صوردنده بها الوجه الکسه صدقه نیتیله اول
مذکور الم وصاتم اصلا ضرر ویرمز بلکه شبهه سزجه
محلنه وعدا اولنان ثواب حاصل اولور بو ذکر اولنان معامله فقیره
مخصوص دکلدر بلکه غنی ایله ده بو معامله اولنسه دینه اجر
وثواب واردر ایمدی مرحومک مرادی مثلا دیمکدر بو خصه
فقیره تخصیص دکلدر زیرا طریقنده واشباهده فهم اولنان
بودرکه غنی یه هبه ده دخی ثواب واردر لکن فقیره احسانک

آفات اللسان

درر ده وقنیه ده نیزده وفتح المعینده وخلاصه ده وملتقی ده وسائر متونده وشرحلرده ومراد بو بخشلر وهدرا بعد اورتشدر بیع فاسدلرده وا دیمیه درلر ایکی نعدد بیع فاسد تحریمیه در ولکنه اوینده کمرا تفتی بحرالرائقده خلاف بودر بو وقدر ابن نجیم رحوم فتح قدیردن نقل ایدر

ثوابی ظاهر اچوقچه اولور واکثریا خلق فقیره مرحمت ایلدوکندن
اوتری فقیری ذکر ایلدی والله اعلم بالصواب طقوزنجی
یعنی یکرمی یدی آفتک طقوزنجیسی بودرکه نجش دن
صقنه یعنی بایع ایله مشترینک یعنی صاتیجی ایله الیجینک
مابیننه یعنی اراسنه کیروبره صاتلاجق قماشی بهاسین
بولمش ایکن کندی آرتوب المق ایچون دکل بلکه اصل بهاسندن
زیاده بهاالندرمق ایچون آرتمقدن صقنه زیرا بودخی یعنی
بو نجش دخی حرام فعللردر یعنی حرام ایشدر یعنی حرامه یقین
کراهت تحریمیه ایله مکروهدر خصوصا اهل تقوایه کوره
ایمدی هیچ برکمسه مسلم قرنداشنه نجش ایتمیه زیرا باری
تعالی نک توفیقی بوکا نتیجه کیددر وجائزکه مشتری کندویه
عداوت ایدر وهم نصحی ترک ایدوب غشی ارتکاب ایتمش
اولور پس بوکا بناء امام غزالی مرحوم احیاسنده دیرکه
یعنی احیا علوم کتابنده
نجش فعل حرامدر لکن بیع برنده در بایع ایله موافقتلری
یوق ایسه اما موافقتلری وار ایسه مختر لکنک ثبوتنده
خلاف واردر اولی بودرکه خیار ثابت بتدر نتکم شرعة شرحنده
مذکوردر حاصل کلام مشتریلر رغبت ایلسونلر ایچون المق
مرادی دکل ایکن ارتروب مثلا بوشیء اولدکلیدرکه بن
انی سندن شو قدر اقچه یه استدم ایدی وبنم ویردوکم
بها بو مشترینک ویردوکندن چوق ایدی دیمک کبی شرعا
مکروه اولان نجش بودر اما اکر مشترینک ویردوکی اقچه بهاسندن
از اولوب بودخی بهاسنه دکین ارتورسه بو ایش شرعا

آفات عشر

ممنوع ایدوب حکم قهستانیده مرحوم طحاوی شرحندن نقل ایدر اونبنجی
یعنی یکرمی یدی آفتک اونبشنجیسی استیام علی سوم اخیه در
یعنی دین قرنداشنک ازاقچه ایله برازدی و ستده کلوب
چوق اقچه ایله المق طلب ایتمکدر یعنی بایع ایله مشتری بربرلرینک
آراسنده معهود اولان بهایه هر بیسی راضی اولوب و غیری
نزاع قالمیوب عقد یعنی بازار بغلمق یقلشمش ایکن یعنی
ایکی جانبدن سوز تمام اولمش ایکن ویردم الدم دن غیری
سوز قالمامش ایکن خارجدن برکسی دخی کلوب آلی یعنی اول
متاعی المق مراد ایدینوب چوق بها ایله کندو المغه سعی ایدوب
یعنی چالشوب مشترینک الندن چیقرمق مراد ایلسه یعنی المرسنه
ینه بو فعل مکروهدر لکن اگر الورسه ینه صحیحدر اما بایع ایله
مشتری رضالشمزدن اول آرتورسه اکا بیع مزیده دیرلر
کراهتسز جائزدر پس اگر دلال بر قماشی ززینه ندا ایلسه
برکسه دخی اقچه ایله طلب ایلسه دلال دخی صاحبنه صورایم
دیسه اول حالده ایکن بر آخر کسه آرتورمقدن باس یوقدر
اما دلال مالکنه خبر ویرسه اول دخی صات و اقچه سنی آل
دیسه بو سوزدن صکره هیچ برکسه ایچون آرتورمق یوقدر

آفات احدی عشر

قهستانیده بیان ایدر اون برنجی یعنی یکرمی یدی آفتک اون برنجیسی
بودر که مجلسده و مجلسدن صکره مشتری اولان کسه کندی
کرمندن ناشی یعنی مخیر قیلوب بیع و شراسنده مساهله ایده
اگر بایع اقاله مراد ایدرسه کندی اختیاریله اقاله ایدوب
متاعی الدیسه ینه بایعنه ویروب اولکی بیعی فسخ ایتمکه راضی اوله

مؤمنه

مؤمنه لایق اولان بودر بو صورتده فسخه راضی اولمیوب اقاله
قبول ایتممک لایق اولمیان آفتدن اولمش اولور لکن حکمی بلمیز
اما ظاهر اولان بودر اقاله ایتمامک بعض محلده کراهت تحریمیه ایله
مکروه اوله و بعض محلده تنزیهیه ایله مکروه اوله و بعض محلده اولی
اولان ترک قبیلندن اوله بو صورتده اقاله ایتمکه آفتدن دیمک
تقوایه گوره در فتوایه گوره دگلدر حکم اخلاق کتابلرنده
آفات لساندن وغیریدن بعض ترک اولی ایه آفتدن صایلشلردر
هیچ اولمزسه اقاله قبول ایتمه اولان ثوابدن محروم اولمش اولور
والله تعالی اعلم بالصواب بوندن صکره معلوم اوله که اقاله ایتمق
مشتری طرفندن اولمغه مخصوص دگلدر پس مصنفک مرادی
مثلا دیمکدر ایمدی اقاله ایکی طرفدن (جانبدن) دخی جاری اولور زیرا
فقه کتابلرنده اقاله اطلاق وزره دردر اقالهنک صورتی
بودر که بایع ایله مشتری بیعی عقد ایدوب تسلیم و قبول تمام
اولدقدنصکره اول مجلسده یا غیری مجلسده یا خود ایکنجی گونلرده — صح
بایع یا مشتری بیعی فسخ یا اقاله ایتدم دیر آخر دخی اول مجلسده
قبول ایتدم دیر ایمدی اقاله بویله اولور اما فسخ ایدیشدک یا
ترک ایلیشدک دیمکله اولمازلق حکم دررده مسطوردر
و اگر بایع یا مشتری اقاله ایتدم دیسه مجلس تبدیل اولدقدنصکره
آخر دخی قبول ایتدم دیسه اقاله اولماز بو دخی معلوم اوله که

فعل ایله اقاله

اقاله قول ایله صحیح اولدیغی کبی فعل ایله دخی اولور یعنی صحیح اولور
مثلا بر ثوبده عقد تمام اولدقدنصکره مشتری اقاله ایتدم دیسه
بایع دخی درعقب ثوبی الوب قطع ایلسه اقاله صحیح اولور

صراحةً قبول اتدیم دیمدیسه دلالةً قبول بولندیغندن اوتری و
بو اقالهنك جوازی فسخ ممكن اولان یرده دراما فسخ ممكن اولمسه
مثلا صاتدیغی جاریه مشتری قتنده طوغرسه اقاله باطل اولور و زیاده
سببیله فسخ ممتنع اولدیغندن اوتری و اقالهٔ قیچهنك مثلی
و جنسیله اولور جنسنك غیریله اولماز و اولكی بهاسندن زیاده
و نقصان ایله اولماز برابر كركدر مكر مشترینك قبضنده ایكن مبیع
عیبلنه اول صورتده اولكی بهاسندن اقل ایله اقاله جائز اولور
و اقالهده بر حكم دخی واردر كه شرط فاسد ایله اقاله فاسد اولمز
و مبیع هلاك اولسه اقالهدن منع ایدر اما ثمن هلاك اولسه
اقالهدن منع ایتمز نتكم دررده و ملتقیده و غیری فقه كتابلرنده
بیان اولنمشدر و بو دخی معلوم اولهكه اقالهٔ طلب ثمن الاصابتوق
ایله یاخود الموق ایله ضرر كوردن كمسه ایدر آیدی لایقوده كلدركه
دینی قرنداشینك متضرر اولسنه كسنی راضی اوله هر نه طرفدن
طلب اولنورسه اول بر طرفدن قبول اولنمقده ثواب واردر
زیرا بر حدیث شریفده وارد اولمشدر كه بر كمسه بر مسلمی اقاله
ایلسه الله تعالی انك سورچهسنی قالدرر یعنی خطاسنی عفو
ایدر و بر حدیث شریفده دخی بیورمشدر بر ارندن پشیمان اولنی
بر كسه اقاله ایلسه قیامت كوننده حق تعالی اقاله ایدر بو
ایكی حدیث شریف كنز الحقایقده و جامع الصغیرده واردر
اون ایكنجی یعنی یكرمی یدی آفتك اون ایكنجیسی بودر كه اداسی
یعنی ویرمسی ممكن و آسان ایكن الدیغی شیئك بهاسنی ویرمكی
كچكدرمیه یعنی كچكدرمك آفتدر زیرا ممطل یعنی اداسنی
تأخیر

صنار فوصه اولاه مطل الغنی ظلم حدیث شریفنك شرحنده شیخ اكمل بیورركه
حدیث شریف ظاهر بیده دلالت ایدركه بو تأخیر حرامدر حتی تأخیر ایله فاسق
اولوب شهادتی مردود اولور عما اولمازی اختلافه بیان ایدر

تأخیر ایتمك یا یعنی اذی و ظلمدر بس بوندن زیاده حذر ایدوب
صاقنمق كركدر و اكر بلمنلك ایله كنیدندن بو ایش صادر اولدیسه
توبه ایدوب بایعله حلاللشمق كركدر دنیاده محشرده خصومتدن
خلاص و سلامت بوله اما اكر بو دخی ویرمزدن و دایعی ایله
حلاللشمزدن مقدم كرایی وفات ایلسه صكره دایننك و ارثی
مدیونی دیندن ابرا ایلسه دیندن بری اولور لكن مقدما
مورثنه ایدیكی ظلمدن و حقنی تأخیر ایتمسنك تبعهسندن
بری اولماز نتكم فن ثانی كتاب جنایاتده اشباه صاحبی
ابن نجیم درم رحمه الله یناء حق تعالی جملهمزی حقوق عباددن
حفظ ایلیه آمین اون اوچنجی یعنی یكرمی یدی آفتك اون اوچنجیسی
بودر كه الاجقلسنی چاره سز فقیر یعنی بخسول اولنجه صقیه
یعنی قولا بلكی اولمانی بورجلوسنه ثقلت تمیه بلكه بر مقدار
مهلت و وسعت ویره زیرا حدیث شریفده وارد اولمشدركه
بر كمسه الاجقلسنه وسعت و مهلت ویرسه نقد زمان
مهلت ویردسه هر بر كوننه بر صدقه ثوابی حاصل اولور و
بر حدیث شریفده دخی كلمشدر كه بر كمسه فقیر اولان مدیوننه
مهلت ویرسه یا دیننده بر مقدارنی نقص و اسقاط ایلسه
الله تعالی عرش عظیمی كولكهسنده كولكهلندیرر شول كونده كه
عرش عظیم كولكهسندن غیری اننه كولكه یوقدر و آخر حدیث
شریفده بیورمشدر كه بر كمسه بورجلوسنه مهلت ویروب
وعدهسنه دكین تأخیر ایلسه هر كونی مقابلهسنده دیننك
مثلی صدقه ویرمش قدر اثناثواب واردر وعدهسی كلدكده

بنه تأخير ايلسه هر كونی مقابله سنڭ دينك ايكی مثلی صدقه
ويرمش قدر ثواب واردر بو ايكی حديث شريف جامع الصغيرده در
پس بو مذكور نفع عظيمی اوتری سلفدن بعضلر بورجلوسنی
كندويه بورجنی اعسندن حظ ايتمز ايدی بر حديث شريفده
دخی سعادتله بيوردلر زماننده ولده بر كيسه ناسه دين ويردی
وخادمنه دير ايدی كم بر بورجلو فقيره واردقده تجاوز ايدوب
اندن كچيويرامیذر كه باری تعالی بزدن تجاوز ايليه دير ايدی
صكره وفات ايدوب باری تعالی يه لقاء معنوی ايله ملاقی اولدقده
باری تعالی انی عفو ايدوب كناهلرندن تجاوز ايلدی بن تكم شرعه
شرحنده مسطوردر و بونك مفهومی مشارقده دخی واردر
ونظم كريمده دخی معسر اولان بورجلويه مهلت ويروب انتظار
ايتمه نك وجوبنه دلالت واردر ايمدی فقير اولان بورجلويی
صقمق يا حرام اولور يا خود تحريما مكروه اولور پس افندن
اولمش اولور لكن مهلت ويرمك جميع صورتنده ممدوح و مستحسن
اولور پس هيچ الماموق جملهدن افضل اولمش اولور بو محله براز
مناسبتی وار بر فائده بيان ايدهلم ايمدی فن ثالثده ايكی ورق
مقدم محللرده ابن نجيم مرحوم اشباهده يزديغی وجه اوزره
فرض نافلهدن افضلدر الا اوچ مسئلهده دكل و لكن بودركه
فقير معسری بورجندن ابرا ايتمك بر مندوبدركه اول مندوب
واجب اولان انظاردن وامهالدن افضلدر ايكنجيسی سلام ويرمك
بر سنتدركه اول سنت واجب اولان سلام المقدن افضلدر

اوچنجی

بو محلده فرضدن مراد واجبه دخی شامل اولان مفروض عملیدر

بو واجبه دخی فرض عملی معناسنه در

اوچنجيسی وقتدن اول ابدست مندوبدركه وقتدن صكره اولان ابدستدن
افضلدر اوندردنجی يعنی بكرمی يدی افتك اون دردنجيسی
بودركه احوال نقوده يعنی نقود اقچه نك احوالنی كوزتمكدن
اهمال و مسامحه ايتمه يعنی نقودی اكچه نقودك زيوفندن
صقنه يعنی قالب و مطلق كچمز اولان اقچهلری المقدن
صقنه و دخی نقودی ويرنجه زيوفنی ويرمكدن صاقنه
زيرا زيوف اقچه ويرسهده الان كمسه بلسه ويرنك النه
ظلم ايتمش اولور الان بلمز ايسه و دخی حرام اولان غشی
ارتكاب ايتمش اولور ايمدی دين صاحبنه زيوف ويرمك
جائز دكلدر عروض مغشوشه دخی بيان ايتمكسزين
صاتمق جائز دكلدر الا ايكی مسئلهده جائزدر اولكسی
دار حربده اسير چيقارمقده يعنی اسير اشترا ايتمكده ايكنجيسی
جرم و جنايتده و رشوت مقوله سنده اولايركرده
و ناحق يره دعا يادن النان سئللرد كه اكا فقهاء جعل
ديرلر پس بو جعلی ايچون زيوف و ستوقه ويرمك جائزدر
تكمله اشباه و نظايرده كتاب الحظر والاباحه تمك اولنده
ذكر اولنمشدر و اكر اول زيوف اقچه الان بلسهده ويرن
بنده ناسه ضرردن خالی اولمازه بو صورتده ايكسی دخی
حرام اولان غشی ارتكاب ايتمش اولور زيرا انی يعنی زيوف
اقچه الان كمسه بلمه يكی تقديرجه يا خود بيلوب لكن تقواسی
اولمديغی صورتده طمعكارلغندن انك شی براخر كمسهيه الدايوب

يعنی حضرت عليه السلام زيوف غش ايليان كمسه بندن دكلدر بنم سنتمز ايله عامل اولندلر دكلدر ديو بيوردی

[illegible] ستوقه [illegible] بو ده اولوردن [illegible] اولوركه [illegible] بو دخی اعوذده بنار [illegible]

اول زیوفی اقچه‌یه اکا ویرملی خالی اولماز ایمدی بو حالده و دائم
غالبا بو حالا اوزره کیدر پس اول زیوف اقچه دنیاده باسلك
باقی اولدقچه انك فسادی جمله‌یه عام اولوب کندو دنصکره یعنی
کندی الندن اول زیوف اقچه کیتدکدنصکره دخی خلقه ضرر اولمقدن
خالی اولماز پس حیاتنده و مماتندنصکره خلقه ضرری اولمق
سببیله کناهنك دفتری قپانمق لازم کلور العیاذ بالله تعالی
وطوبی لمن یموت ویموت معه ذنوبه پس مژده و دولت
وسعادت و کوچك مقام شول کمسیه که کندی وفات
ایدوب اوله و انکله بیله کناهلری دخی اوله یعنی دوکنه عیری
یزلیوب کناهنك دفتری قپانه وویل لمن یموت ویبقی
بعده ذنوبه دخی شدت وشر وعذاب الیم شول کمسیه‌یه که
وفات ایدوب اوله کندو دنصکره کناهلری باقی قله یعنی کوندن
کونه چوغالوب کناهنك دفتری قپانمیه کندو دنصکره
بدعت سیئه‌سی قلان کمسه کبی انکچون یعنی بونك فسادی
عام وضرری چوق اولوب وکندو دنصکره کناهنك دفتری
قپانمغه سبب اولدیغیچون بعض سلفدن نقل اولنمشدر که
انفاق درهم واحد من الزیوف یعنی اقچه‌لردن بر اقچه انفاق
وخرج ایتمك اشد من سرقة مائة درهم من الجیاد جید اقچه‌لردن
یوز اقچه اوغورلمقدن اشد و برامردر وانك ضرری بونك
ضررندن چوقدر زیرا یوز درهمی اوغورلمق بر معصیتدر که منقضیدر
دوکنوب باقی قالمجیدر روادی کسلمجیدر اما بر زیوف درهمی

انفاق

[illegible]

انفاق ایدوب خرج ایتمك براردی کسلمز معصیت مستمره‌در
یعنی دوکنمز بر کناهدر که اول زیوف درهم خلقك الندن دور
ایدرسه یعنی دولشورسه دور ایتدکجه خلقه ضرردن خالی
اولماز یعنی ضرر اولور وکندونه کناه حاصل اولمقدن خالی اولماز
بلکه اول زیوف اقچه فنا بولوب منقرض اولنه دکین کندونه کناه
حاصل اولور پس ایمدی تاجر اوزرینه واجبدر که نقود احوالنی
اوکرنه تاکه زیوفی غیریدن سچه ده المیه وغیریه ده ویرمیه
اما اکر اوکرنمیوب تقصیرات ایدرسه سؤال سابق اوزره
کناه چکنه دوشمك لازم کلور انکچون سلف صالحین
نقود احوالنی اوکرنورلر ایدی دنیا ایچون دکل بلکه دینلرینی
قایروب کمسیه ضرر اولمسین ایچون زیوف اقچه‌نك اثرینی
محو ایدوب وجودینی یوق ایتمکه سعی ایدرلردی بو بحثك
تفصیلی مجالس رومینك یتمشنجی مجلسنده مذکوردر اما
اول زیوف اولان درهمی بر کمسه الوب بر اخر کمسه‌یه قاتوب
مثلا بر الت یاپدرسه وبوندن غرضی بو اولسه که اول
زیوف اقچه خلقك ما بیننده یعنی راسنده دور ایتمکدن
قورتلسه دخی خلق دخی بو منوال اوزره ضرردن یعنی
دنیوی واخروی ضرردن خلاص اولسه ایچون بو ایشی
اشلسه انك ضرری یوقدر بلکه هیچ شبهه‌سز چوق ثوابی
واردر والله تعالی اعلم زیرا بعض حدیث شریفده وارد اولدیکه
بر ذره کناهی ترك ایتمك انس وجنك عبادتندن افضلدر

[illegible]
عبادتدن افضلدر

ودخی بونی موید روایتلر واردر بو ذکر اولنان ایشدن ایسه
هر کندی وهم غیری سبو کناهی ترک اتمش اولور بس بوندن بی حساب
اجر و ثواب حاصل اولمق امر مقرر دراما بوبر عبادت
متعدیه درکه معصیت متعدیه دن خلاص اولمغه سببدر
حتی اسلافدن بعضیلر آخر عمرلرنده بو عمل ایله توسل ایدوب
حقدن رحمت رجا ایلمشلردر یعنی ذیون اقچه لرینی بر صندوق
ایچنه جمع ایدوب آخر عمرنده صندوقدن انلری چیقروب
الهی بر عاجز قول ایکن بو نجه یللردر که خلقک کوتی اقچه لرینی
ایو بریله قبول ایدوب بونلجه اتدم سن خود اکرم الاکرمین سن
بنم کوتی عمللریمی ایو یرینه قبول اتمزمسین دیوب بونلجه
توسل و رجا ایله وفات ایلمش رحمة الله تعالی علیه ودخی
روایتده کلمشدر که حجاج ظالمه سؤال اولنوب هیچ بر امیدک
واریدر دنلدکده بر ایکی فقیر سبب صایمش حالده دن بری
بو که هیچ قلب وکوتی اقچه خرج اتدکم یوقدر دیمش بو ایکی
حکایه نک مفهومی بعضا بالاحتسابدن الیمشدر بوندن صکره
معلوم اوله که زیوفدن مراد شول اقچه درکه والتوندرکه
اصلا اندن کمش والتون اولمیه بلکه مموه اوله مجالسین
تعبیری بودر مموه اولدرکه مثلا التنده باقر یا دمور اوله
اوزرینه قلای کبی کمش یا التون صو اتمش اوله نتکم راموزده
یزار اما شول اقچه که انک کمشی غالب اوله اولکنه کمش حکمنده در
التون دخی بویله در یعنی حکم غالبه در مغلوب اولان غالب

یعنی مجالس کتابیده

اسم کتاب

یاننده

40

یاننده معدوم کبیدر لکن کاهیجه غشی غالب اولوب مثلا
کمشی مغلوب اولان اقچه بعض ولایتده کجر اول صورتده
بنه بها صایلور ما دامکه نجه انکله الیش ویرش ایلمک جائزدر
بو بحثک تفصیلی مجالسده مسطوردر اون بشنجی
یعنی تجارتده اولان یکرمی بیدی افتک اون بشنجیسی
بودرکه بورجی چوق اتمکدن صقنه زیرا قلبنده غم
وغصه وطار غنلق حاصل اولور وحضور قلبیله درسنه
ونماز ونیازنه مثلا مشغول اولمدن محروم اولور صفای
خاطر ایله کرکی کبی عبادت ایدمدیکندن ماعدا بلکه کاریک
وعرضنک نقصاننه سبب اولور خلق اراسنده حیزی
قالماز مذموم اولوب دنائت وسفاهته نسبت اولنور
ایله الکشدن ورشدن کسکوب مالنده وتجارتنده برکت
بولمامغه سبب اولور خصوصا بعض حدیث شریفده مطلقا
بورجدن تحذیر اولنوب بورجدن حذر ایدک زیرا بورج
کیجه ده غمدر وکوندزده خورلقدر بیورلمشدر وحسن
بن محمد عزنویدن منقولدرکه دنیانک غمی درتدر فقیر
اولادغمی بو ایسه بورج غمی بر اقچه ایسه غربت غمی
برکون ایسه ده عنیدلمک غمی بر حبه ایسه ده
بعضلر دیمشلرکه سؤال خورلقدر بویول قتنده کیدر
ذیلک ایسه خصوصا بر حدیث شریفده بورج همنه
بکزر دبرهم بو قدر مفهومی واردر اولمشدر وجهی بواولمق
کرکلرکه دینی دینده شینیدر یعنی عیبدر دیو واردر
اولمشدر عزنویدن سوددن بوارایه دلک اولاسوز

روی البخاری عن ابی هریرة رضی الله عنه
عن رسول الله صلی الله علیه وسلم
من اخذ اموال الناس یرید اداءها
اداها الله تعالی عنه ومن اخذها
یرید اتلافها اتلفه الله تعالی یعنی
اتلف امواله وانما قال اتلفه
لان اتلاف المال کالاتلاف النفس

علی قدر بینك طبقاتنده المنسدد ایمدی بوزکی اولنان محذورلردن
وغیر یلوردن اوتری بورج ایتمکدن صاقنمه ضرورتسز صح
بورج ایتمیه احتیاج حاصل اولوب بورج ایتمك لازم کلورسه
وچاره سز قالورسه اول وقتده اوده مك نیتیله ایت
هیچ خوف ایتمیه زیرا حدیث شریف وارد اولمشدر که
ترجمه سیله نقل اولنور من اداان دینا برکمسه غیردن
بورج الوب دینه کیرسه وهو حال بوکه اول کمسه ینوی
قضاه اولدینك اوده مسی نیتنا یدر وکل به ملئکة
الکا نیجه ملکلر موکل قیلنورکه یحفظونه اول ملکلر انی
حفظ ایدرلر ویدعون له حتی یقضیه اولدینی قضا ایدنجیه دك
انکچون دعا دخی ایدرلر یعنی برکمسه اوده مك نیتیله
بومقدار بورج ایتسه اکا یعنی اول کمسه یه ملائکه یعنی
ملکلر موکل اولهلر انی حفظ ایدوب وانکچون دعا ایدرلر
تا که اول کمسه اول بورجی اودینه دك ایمدی بحسب الاقتضا
بورج ایتمکدن قورقمیه بس بو خبردن اوتری سلفدن
بر بولك کمسه حاجتسز قرض الورلردی تنکم احیادن
نقل اولنمشدر شرعه ده دیرکه بورج ایدنمك لازم کلسه
اوچ حالده ایدینور اولکسی فی سبیل الله قوتلی ضعیف
اولوب قوتی یعنی ازیغی دوکندکده ایکنجیسی برفقیر
وفات ایتدکده اکا کفن المقده اوچنجیسی ادکلنك فتنه سندن
قورقوب عفت ایچون نکاحلنمقده یعنی اولنمکده بس
بر اوج یرده باری تعالی یه توکل ایدوب بورجه کیررز
زیرا باری تعالی انك بورجنی اودر یعنی خیرلو قبولر اجارده

الی

الی اسانلقله بورجندن خلاص ایدر شرعتك کلامی
بونده تمام اولدی وبر حدیث شریفده دخی وارد اولدیکه خالده صح
اداسنی مراد ایدرا ولدیغی برکمسه ناسك مالنی الربنی
السه الله عظیم الشان اندن ادا ایدر واتلافنی مراد
ایدرا ولدیغی حالده ناسك مالنی الربنی السه الله عظیم
الشان انی اتلاف ایدر تنکم مشارقده ومصابیحده
وجامع صغیرده مذکوردر حاصل کلام مؤمنه
لایقا ولایبوددرکه قادر ایسه هیچ بورج اتیمه زیرا
بورج ایدنمك دنیوی واخروی ضررلروارددر
اما اکر اقتضا ایدرسه اول صورتده دخی بورجی آز
المغه سعی ایده وهم ادا نیتنه آله بو اوچ حالده
بورج المغه رخصت شرعیه واردر اقتدن اولمش
اولماز اما اکر بویله اولمسه بلکه ضرورتسز بورج
ایدنسه یاخود ضرورتندن زیاده السه یاخود
زیاده اولمسه اما ادا تمامی نیتنه السه بو کار رخصت
شرعیه یوقدر بلکه هر برى مرتبه سنه کوره ومحلنه
کوره وادمنه کوره مزموم اولور ودنیاده واخرتده
اندن ضررلر وافتلر کوردر جمله دن بری دنیاده
ذلیل وعرضی پایمال اولور وحق صاحبندن اذیتیه
متعلق سوزلر ایشدوب بلکه محبوس اولوب نجه
زحمتلره کرفتار اولور اخرتده دخی روحی مؤمنلردن
قارشمز یاجنتده محبوس اولور یا راحت ولذت بولمز

يابوندره بكز بلاده كرفتار اولور بوديح ايله آخرته كيدوب
حق صاحبلری دخی حلال ايلمزلرسه بوننكه بو محله
مناسب بر ايكی مسئله ايله كلامی تمام ايده لم ايمدی
بركسه اودنج آقچه آلسه ياخود بر كسنه صاتون آلوب
بهاسين ويرمكه اونتسه بو نيجه آخرته كيتسه ايكی صورتده
دخی آخرتده مؤاخذه اولنمز اما اكر غصب ايله آلمش اولسه
ايدی مؤاخذه اولنوردی بر بورجلی كسنه نك دائنی فوت
اولسه وارثی دخی قالمسه اول بورجلی كسنه بورجی مقداری
دائننك اوتری صدقه ايدر بر مديون فوت اولسه وارثی
اولان اوغلی مثلا باباسنك دينی وار ايدوكنی بلسه ميراثنی
بتورسه اوكل اوغل قيامتده او دين ايله مؤاخذه اولنمز
دنلديكه اما اكر وارث مورثنك دينی بلسه انك دينی
تركه سندن ادا ايتمك وارثك اوزرينه واجب اولور واكر
اوغل بلدكدن صكره بنه اونتسه آخرتده مؤاخذه اولنمز
كذلك كندی قيتده بر امانت اولسه امانتی اونتسه
وفات ايلسه آخرتده بنه مؤاخذه اولنمز بو مسئله لر
هدية المهديين ده خاتمدن مقتبسدر والثاني
يعنی بكرمی يدی آفتك اونالتنجيسی بودركه تجارتده
ربادن كالمرتبه صفقه وربايه مشابه اولان قرضده
نفع جرا ايتمكدر يعنی قرض ويردوكی كسه دن فائده حكمنده
صاقنه يعنی فائده ايله قرض ويرميه وقرضدن اوتری
فائده ويرلرسه آلميه زيرا بعض اخبارده وارد اولدیكه
هر قرض كه نفع جرا ايده يعنی چكه كتوره ليس اول قرض ربادر

آفات حادی عشر

نتکم

نتكم طريقتده وجامع صغيرده وكنوز الحقايقده مذكوردر
ايمدی اهل تقوايه لايق اولان بودركه اودنج ويردوكی
كسنك رهن ويرديكی نسنه ايله فائده لنميه واكر قرض
ويرديكندن اوتری كندويه هديه ويرلرسه آلميه
اما اولدن كتوره كلديكی هديه ايسه آلی اله ياخود
جومردلك ايله مشهور كسه ايسه انك هديه سندن
قچيه زيرا هديه قبول ايتمك مسلك مسلم اودر دينا ولان
حقلرنده ايمدی عذرسز قبولدن قچمق بلكه افضل
اولان بودركه قبول ايليه اكر بويله اولمزسه حال مشكل
اولور وقبول ايتمك لايق اولماز لكن قاضيخانده دير كه
قرض آلان قرض ويرنه هديه ويرسه آنی قبولده باس
يوقدر زيرا بو منفعتدر كه قرضده شرط قلنمدی
اما اكر تورع ايدوب قبول ايتمزسه افضل اولور قاضيخانك
سوزی نهايت بولدی وربايه مشابه اولانلردن
بری دخی فقهانك سفتجه تعبير ايتدكلری شيدر كه
تركيده آكا بوليجه ديرلر يول خطرينك سقوطيچون
غيريه قرض ويرمكدر بونك صورتی بودركه بر تاجر
بر مقدار قرض آخر شهرده دوستنه ياخود تا غنه
ياينه كندوسنه ويرسون ايچون ويول خطرينك
سقوطی فائده ايلسون ايچون اشته بو شی مكروهدر اكر
اما امانت طريقيله ويررسه مكروه دكلدر درر حاشيه سنده
شرنبلالی مرحوم وملتقی شرحنده باقالی مرحوم وقهستانی
مرحوم وغيری علما يازمشلردر بر كمسه دخی رهن آلجی مرهونه

42

اولان دادده راهنك اذ بيله ساكن اولمق بودخی مكروهدر
نتكم اشباهك كتاب مداينانندن مذكوردر و بری دخی بودر كه
بركمسه مثلا بقاله قرضا اقچه ويرسه حسابنجه بقالدن
شی السه اقچه سی تمام اولنجه دك بودخی سفتجه كبی
مكروهدر زيرا نفع جر ايدن قرض قبيلندندر اما اقچه امانت
قوسه صكره ديلديكی السه انده كراهت يوقدر لكن
هلاك اولسه ضرری كندويه در بقاله دكلدر نتكم قهستانی
مرحوم كتاب كراهيتده كافيدن نقل ايدر طريقتده دخی
لايق اولان بويله اتمكدر ديعنی اكر بقاله قرض ويرمزدن
اوكدين ايكسنك ارالرسنده اويله ثابت وقرار داده اولسه كه
بقالدن آزر آزر متفرقا نسنه الماق ايچون شو قدر اقچه
ويرجك اولسه بو معنی معلوم اولدقدنصكره بقاله قرض
ويرسه بلا خلاف مكروه اولماز نتكم قهستانی مرحوم
محيطدن نقل ايدر و اكر بر كمسنك عادتی بويله اولسه كه
الديغی قرضی ويرديكی وقتده الديغندن زياده ويرر اولسه
اول كمسنك عادتی شرط منزله سنه قيوب اكا قرض ويرمك
حرام اولور می اولماز می فن اولدی اشباه صاحبی ديركه بن
بونی مصرح كورمدم لكن معروف مشروط كبيدر دخی بزازيه ده
عرفا مشروط شرطا مشروط كبيدر قاعده سی اوزرينه
انی تخريج اتمك ممكندر اشباهك سوزی بونده نهايت
بولدی اما بو نقللردن ظاهر اولديكه قرضده نفع شرط
اولمسه و قرضا الانلر عادتی دخی معروف اولسه همان
حقوق اسلاميه يی رعايته بنا بر كمسه غيريه قرض ويرسه

بوندن صكره

بوندن صكره كندی كمسنك قرضا الان ويرنه هديه لر ويرسه
يا ضيافتلر ايلسه يا قرضنی اوده ديكی وقتده قرضندن زياده جه
ويرسه ياخود بونلره بكزر ايكلر ايلسه اصلا بونده باس
يوقدر بلكه بونلری قبولدن تحرز احمقلقدر نا شيدر و بو كاورع
بارد ديرلر بيلنرك معلوميدر و اكر سؤال اولنورسه كه
شرعه شرحلرنده و بعض موعظه و فقه كتابلرنده يازيلدو
وجه اوزره امام اعظم حضرتلری بورجلوسنك ديواری
كولكه سنده توقف اتمامش بوكا نه ديرسين جواب بودركه
بو روايتك اصلی ثابت دكلدر و بو ايش امام اعظمك علم
و فقهنه مناسب دكلدر نتكم هدايه شرحلرنده كورمشزدر
و اشباهده دخی ظهيريه دن اولمق اوزره نقل اولنمشدر
ربانك تفصيلا بيانی باب رباده كلور انشاء الله تعالی
دلرسه امام اعظم بورجلوسی ديوارنده اوتورمادیغی
ثابت ايمدی اوراده بر خوشجه فهم اولنور اون يدنجی
يعنی بكرمی يدی افتك اون يدنجيسی بودركه ظالملردن ياخود
سارقدن يعنی اوغريلقله ايدن خرسزدن ياخود مال غنيمتدن
خيانت اولان يعنی اذن پادشاهی اولمقسزين مثلا غنيمت
مالندن صاتمق مراد ايدن خائن كمسه دن خاطر ايچون
ياخود وجوز دردبو بونلردن بر شیء اشترا اتمكدر
يعنی صاتون المقدر صاقنه زيرا بونلرك هر برسندن نهی واردر
اولمشدر و بونلرده بركت يوقدر خصوصا الديغی شیء طعام
ولباسه متعلق اوله غايت حذر كركدر زيرا حرام يوب حرام

لباس کیین کمسنک دعاسی دکمه خال ایله مستجاب اولماز بلکه
عبادتی دخی حسن قبول ایله قبول اولماز و بوکا بکزر دقتی چوق
ضررلری وارددر بونی نصکره معلوم اوله که اصلنده ظالم اول
کمسه دیرلر که انک قولی و فعلی خلاف شرع اوزره اوله لکن
مطلقا ظالمدن تبادر ایدن انکله غیریلر متضرر اولان کمسه در
پس بوکا کوره سارق و خائن دخی ظلمه دن اولمش اولور ایمدی
بویله ایکن انلری بشقجه ذکر ایتمک تخصیص بعد التعمیم قبیلندن
اولور و بو محلده مراد بودر که نقوددن ماعدا صاتلمق شانندن
اولوب متعین اولان حیواناتدن و عقاراتدن و ماکولاتدن
و مشروباتدن و غیریلردن رشوتله یا خود یالان شاهدلکیله
یا غصبله یا عاریة الوب صکره انکار ایله یا امانت قونلوب
انکار ایله یا غیری طریقله غیریلردن ناحق یره الدیغی
شیئلردن بر شیء ظالمدن المیه زیرا اکر بیلوب الورسه
الدیغی شیء ایله انتفاعی حرام اولور و غیریه صاتمه سی و هبه سی
دخی جائز اولماز لقطه حکمنده اولور تقواده و فتواده
بوکا مساغ شرعی یوقدر نتکم کتب فقهیه ده بیان اولنمشدر
طریقتده و مجالسده و غیریده مفصلدر او غصب و غنیمت
ماله خیانت ایدن کمسه دن شیء المق دخی معلوم اولدیغی صورتده
بو حکمده در اما اکر بلمسه و السه انده حکم غیریدر صکره بلدوکی
صورتده یینه تدارکنی کورمک کرک و بر احتمال دخی بودر که
ظالمدن مراد مطلق ظالم اوله اول ظالمک حلالدن شیئلری دخی اوله
بو صورتده حلال اولان شیئلری المق فتواده جائزدر و حلال اولور

یعنی المسحی وانتفاعی حلالدر

بعدی

تنزیل جلیلده سورهٔ هودده در معنای شریفی ظاهرا و لدیغندن اوتری
تفسیر جلالینک ترکیبی ایله بر مقدار یازسق بوقدر و لا ترکنوا تمیلوا الی الذین
ظلموا بمواداة او مداهنة او رضی باعمالهم فتمسکم فتصیبکم النار وما لکم
من دون الله غیره من زائدة اولیاء یحفظونکم منه ثم لا تنصرون تمنعون
ایمدی بوکا کوره ظالمدن شیء المدن صاقنه دیمکده مراد اهل ورع
و تقوا اولنلره لایق و سزا دکلدر دیمکدر زیرا ظالملر ایله الیش
ویرش ایتمک انلره میل و محبته سبب در و بوزلرینه کولوب
انلره تعظیم و اکرامه مؤدی اولور بو معنی ایسه متقیلره
جائز دکلدر بلکه ظالملره ادنی میل ایله میل ایلمکدن نظم
جلیلده نهی واردر و تشدد واردر نتکم و اولندیکه بر درزی
عبدالله بن مبارکه سؤال ایدوب بن ظلمه یه قفتان دیکرم
پس انلرک اعواننددن اولورمیم دیمش اول دخی جوابنده
سن انلرک اعواننددن دکلسین بلکه سن ظلمه نک کندو
انلرک اعواننددن اولورم سکا اکنه و ایلک صاتان کمسه در بیورمش
نتکم جلالین تفسیرینک حاشیه سی جمالینده علی قاری
مرحوم بو روایتی و غیری تشدیده متعلق سوزلری
یزار تقبیرکوا شیدم دیر که بعض سلف بو آیت کریمه ایشدلکده
مغشی علیه اولوب بایلدی افاقت بولوب آیلدقده بو
حالیندن سؤال اولندی جوابنده ظالملره ادنی میل ایله مائل
اولانک حال و شانی بویله اولیجق ظلم ایدن کمسه نک حالی نه
اولمق کرک ددی حسن بصری رحمه الله دیمشکه الله تعالی دینی
ایکی لا آراسنده قیلدی ولا تطغوا ایله و لا ترکنوا آراسنده
قیلدی سفیان ثوری دیر که جهنمده بر دره وار در
انده ساکن اولماز الا ملوکی ضرورتسز زیارت ایدن
قرا و علما ساکن اولور امام اوزاعی دیر که عاملی یعنی
پادشاه طرفندن تعیین اولنان زکوه دوشیجی اولان
کمسه نی زیارت ایدن عالمدن زیاده عند الله مبغوض کمسه

بو قدر کواشنک سوزی نهایت بولدی و دخی روایتا ولندیکه
مبتدع وظالم وکناهه مصر اولانلره اسلا قدن بعض کسلر سلام
ویرمز کروسلاملرین المزکرایمش واکر دیتلری ایا دنیالری اوزرنه
خوفا یروب سلام ویرمک لازم کلدکده السلام علیکم دیدن
مرادلری سلام ولان الله عظیم الشان سزلک اوزریکزه رقیبدر
وشاهددر معناسنی ملاحظه ایمک ایمش نتکم ابو الحسن حنبلی
کتاب اللمع فی السنن والبدع نام تالیفنده یزا لیایدی ومؤمنه
لایقا اولان بودرکه ممکن اولان مرتبه حرامدن فاجوب تقوی اوزره
اوله وفتوا ده دخی احوطایله عمل ایدن احوط بودرکه برکشینک
مالنک چوغی حلالا ولسه انک هدیه سنی قبول وانکله معامله
جائزدر واکر چوغی حلال اولسه هدیه سنی قبول ومعامله
جائزدکلدر فقیه ابو اللیثک مختاری بودر نتکم طریقتده
یزدر ومجالسده التمش بدنجی مجلسده تفصیلا اوزره بیان
اولنمشدر بو محله مناسب برایکنجی مسئله بیان ایدن لم ایدی
برکمسه برنسنه صاتون الکوم ارادیلسه حلالمیدر دیو
تاجرلره سؤال ایدرمی ایتمز مما اکرتاجرلرک سوزلرندن حلال
غالب ایسه سؤال ایتمز اما اکرتاجرلر اوزرنده هر بارحرام
غالب ایسه یاخود بایع حلال وحرامدن کسب ایدرسه بو
اوچ صورتده سؤال ایتمکده باس یوقدر نتکم خلاصه نک
بیوعنده اون التنجی فصلک اواخرنده یزدرونه خلاصه ده
کتاب غصبک اواخرنده دیرکه برکسه بیک اقچه غصب
ایلسه صکره اول اقچه ایله تزوج ایلسه یاخود بر جاریه یا قفتان
الس خاتونی وجاریه یی وطی ایتمک وقفتانی کیمک اکا

جائزدر

جائزدر اما غصب ایلدوکی ثوب ایله جاریه النسه وطی
حلال اولمز لکن اول ثوب مقابله سنده تزوج ایلسه
حلال اولور جامع الصغیرده ذکر اولندیکه غصب
اولنمش اقچه لرله برشی صاتون السه امام کرخی دیمش که
بو درت وجه اوزره در عقدی اول اقچه لره مضاف
ایدوب انلردن نقدایتمک وار یاخود غیریدن نقدایتمک
وار یاخود عقدی غیریلره مضاف ایدوب اول اقچه لردن
نقد ایتمک وار یاخود اطلاق اوزره عقد ایدوب انلردن
نقد ایتمک وار الجواب جمله سنده مباح اولور برفصلدن
ماعدا اول فصل شول حالدر اول اقچه لره مضاف ایدوب ینه انلردن
نقد ایتمکدر فقیه ابو اللیث مرحوم دخی بوننکله فتوی ویرر
لکن صدر شهید بو صورتلرک کلیسی مکروهدر دیمش
غاصب غصب ایلدوکی شیئی استهلاک ایلسه کندویه
حلال اولور لکن طیب اولمسنک شرطی بدلینک وجوبیدر
قول امام اعظمدن مروی ایسه امامین قتنده بدلنی
ادا ایتمدکچه طیب اولماز فتوی دخی امامینک قولی اوزره در
خلاصه نک سوزی بونده نهایت بولدی ایمدی بو سوز
تفصیلدن فهم اولندیکه بعینه حرام اقچه ایله شیء
حلال طیب ایمش بو صورتدن ماعدا که ضرر یوغیمش
نتکم کرخینک کلامنده بیان اولندی فی زماننا فتوی
دخی بوننکله اوزرینه در دیو طریقتده واخرنده مذکوردر
بونلرک نصکنده معلوم اوله که ظالملردن سارقدن خاینلردن
برشیء اشترا ایتمکدن صقنه دیدی زیرا انلره شیء صاتمقده

ایدی

بأس يوقدر نقود وتعيين اولمديغندن اندي اما متاعي متاعلرينه
مبادليه اذن يوقدر حاصل كلام هر مؤمنه لايق بلكه
واجب اولان بودركه امورنده ممكن اولان مرتبه سي احوط
واولى ايله عمله سعي ايده خصوصا اكل وشربنده كمال
مرتبه اهتمام ايليه زيرا حق تعالى انجق طيبي قبول ايدر
ودخي پيغمبرلره طيبات دن ييون وعمل صالح ايشليون ديو
امر ايلديكي كبي مؤمنلره دخي رزقلك طيباتندن ييوك
ديو امر ايلدي نتكم حديث شريفده ثابتدر پس انكيچون
انبيا عليهم السلام وسائر صالحلرك جمله سي حلال كسبنده
اجتهاد ايدرلردي نتكم محلنده بيان اولنمشدر بزم پيغمبر محمد
عليه السلام كمال مرتبه ورعي اولوب غيريلره دخي ورع ايله
امري معلومدر ابو بكر صديقك رضي وحضرت عمرك وسائر
صحابه وتابعينك ورعلري كتب معتبره ده مسطور
اولديغي مشهور اولمقدر وبر حديث شريفده حرام مالدن بركت
يوقدر تصدق اولنسه مقبول اولماز كندودن كريه
آلي قوياتك جهنمه آزيغي اولور ديو بو مفهومي ابن مسعود رضي
روايت ايلمشدر نتكم ابن جوزي مرحوم تبصره سنده يازار
ودخي سوره كهفده بيان اولنان وجه اوزره زمان
جاهليتده افسوس اسميله مسمى اولان وحالا طرسوس نامیله
مشهور اولان شهره ايچلرندن بريني كوندردكلري وقتده
اصحاب كهف ديديلركه شهر اهلنك قنقيسي طعام يوننده عليخايه كوندردیلر
ازكيدر يعني زياده حلال وزياده طيب وشبهه دن
ابعددر نظر ايلسون ديو اصحابلريلر نتكم تفسير ابو السعودده

وكوكلشده

[illegible]

وكوكلشيده و غيريده ايت كن عمه نك معناسي بو يلجه بيلنمشدر
اوكي شكر نجي يعني بكرمي يدي آقچه اون سكز نجي بودركه
طشره دن شهره كلان نسنه هرنه ايسه طعام اولسون غيري
اولسون چارشو يه كلمزدن اوكدين قرشولیوب المه يعني
قرشولیوب المق قتدره مكروهدر زيرا بوننده يعني قرشولیوب
المقده اهل بلدك يعني شهر اهلنك احتياجي وار ايكن كلان
نسنه المق سببيله اهل بلده ضرر اولمش اولور بو دخي احتكار
حكمنده در يعني كتورن شهرليلره يا كندولر يچون كتورنلر
شهرليلره بو ايشده ضرر وار ايسه مكروهدر ياخود نرخي
بيانده تلبيس ايدرسه ينه مكروهدر اما اگر بويله اولمز ايسه
بوننده كراهت يوقدر نتكم قهستانيده بزدر مصنفك سوزنده
دخي بوكا اشارت واردر لكن شرعه شرحلرنده ومجالس
روميده ديركه مكروه ديديكمز كلنلره نرخده تلبيس ايلمدوكي
صورتنده در اما نرخي كتم وتلبيس ايدوب قيمتنده نقصان
الورسه بو صورتده كراهت متعدد وحرمت متأكد اولور زيرا
بو ايش حرام اولان غشدندر واجب اولان نصحك ضديدر
يعني كندوزنه صانديغي غيريه صاتمش اولور بلكه غيريلره
ظلم ايتمش اولور وبر ضرري دخي بودركه الدين النصيحة
حديث شريفك مقتضاسي ترك ايتمش اولور يعني دينك
ديركي وثباتي غيره خير مراد ايتمكدر معناسنه اولان
حديث شريفله عمل ايتمش اولورايدي مسلمانم ديين
كمسنه نصيحتي ترك ايدوب غيريلره ضرر ايتمك لايق
وبلكه جائز دكلدر زيرا اولمسنه به عامه نك حقي تعلق

نیع حیوان ... [illegible]

عامه نك مسلمانلره نصيحت جمله دن ضرري دفع ايلدر
وسعي خيره سي جمله سي جلب المنفعه
ايتمكلدر بعض منافعه نرخلرنده لديجي
ايده بيان اولنمشدر

اما صابحيلر البوره اخرلره
الدرمد قري قرشولیوب
المقده اشد در بو بعضلريه
المشتري مراد ديو بلي [illegible] قيدر

ایلمسدر لبس مؤمنه لایق اولان بودر دکیر ازده کله جلا ایله برابرجه
بهاسیله الّه غیریلره دخی مانع اولمیه و بو دخی مکروهدر که
کویلولر متاعنی وغیریلر شهره کتوردکده شهرلیلردیر که متاعنی
یا غمده ایلیقو زیاده جه بها ایله سنکچون صاتی ویره یم
پس آلورده کندو وقتنده حبس ایدر صکره بها لوجه صاتر
بو ایش دخی عسرت کونلرنده مکروهدر تنکم مجالس رومیده
مذکوردر لکن فقهانک کلامی مطلقا مکروه اولمق اوزرده در
بعضلر دیدیلر که طعامی تا علفی زیاده بها ایله شهرلیلره
کویلویه صاتمق دخی بویله مکروهدر قهستانی یزد
اون طقوز بخی یعنی بکرمی یدی آفتک اون طقوزنجیسی
بودر که بو طولق ایله یعنی جوالدن یا زنبیلدن مثلا بر
قاب ایله بر نسنه صاتون آلوبن اولنسنه نک طلوعنی
یعنی قابی بچوق بطمان یاخود بر بطمان یا اوچ بطمان یا بش یا دخی
زیاده طوتمق اوزره بو شرطله بیع فاسددر زیرا بر
شرطدرکه عقد آنی اقتضا ایتمز و ایکسندن برینه منفعت
احتمالیدن واردر تنکم قهستانی یزد اما طلوق ایله
طارتسلرده صکره بوشلدوب وطلوعنی طارتوب طلوعک
آغرلغنی کروصندرسلر یعنی طرح ایدوب دوشرسلر پس
بو شرطله بو عقد جائز اولور زیرا بو بر شرطدرکه عقد
آنی اقتضا ایدر بو ایکی طرفنک دخی نفعی یوقدر بو صورتده
ظرفده وظرفک قدرنده اختلاف ایلسلر یمینیله سوز
مشترینکدر تنکم ملتقی ده و قهستانیده و دررده مسطوردر
آیمدی بو تقریردن ظاهر اولدیکه قابن وزنی اولدن بلنمش
اولسه قابن اغرلغنی طرح ایتمک شرطیله عقد جائز اولور

تنکم

تنکم دررده بیع فاسد بابنده مصرحدر یاخود اول صاتلجق
نسنه نک طلوعنی ایچنده کی نسنه دن عدّ ایدوب یعنی
یعنی صایوب بتوی یعنی هپیسنی کتوری بزار ایله هر نسنه لی
یعنی هر نه بهایه بازرشو رلرسه بازرشوب صاتسلر السلر
بو دخی جائز اولور یعنی بو عقد صحیح اولور فاسد اولماز
یکرمنجی یعنی یکرمی یدی آفتک یکرمنجیسی بودرکه مثلا اتمکجیه
ازدن چوقدن بر مقدار اقچه ویروبن دیسه که بو اقچه یه شو قدر
یعنی یوز بطمان یاخود وقیه اتمک اشترا ایدرم پس اقچه تمام
اولنجیه دک هر کون لازم اولدقجه مثلا بکا بش بطمان اتمک
ویر دیسه بو منوال اوزره اتمکی السه اولکسندن عقدی
فاسد اولور واول اتمکدن یدیکی مکروهدر عقد فاسد ایله
اکل ایتدوکندن اوتری اما بر مقدار اقچه اتمکجیه ویرسه
بو اقچه یه شو قدر اتمک اشترا ایدرم سوزینی سویلمکسزین
مثلا هر کون بچوق بطمان یاخود بر بطمان یاخود بش بطمان
اتمک السه اتمکوک بهاسی دخی کندی مقداری بلی بلکلو اولسه
بو عقد جائز اولور ویدوکی اتمک حلال اولور اقچه ویردوکی
وقتده نیتی شرا ایسه زیرا مجرد نیت ایله بیع منعقد اولماز
آیمدی بو عقد جائزدر زیرا بیع بو صورتده انجق اتمکی
الدیغی زماننده منعقد اولور یعنی بغلنور الدیغی زمانده ایسه
مبیع اولان اتمک و اکر بهاسی معلومدر تنه عدم موجود اولماز
پس بو صورتده بلا کراهت بیع صحیح اولور تنکم خلاصه نک کتاب
بیوعنده سلم فصلنده مذکوردر قاضیخاننده دخی واردر بوندن
ظاهر اولدیکه مبیع وثمن مجهول اولسه بیع جائز اولماز نزاعه

تعبیری بودر که ذکر اولنور ثمنی بیان ایله بیلدر ایکی جانبك
بر بیسیله تعاطی بعض قسمنده بیع در یعنی بیع و تملیك وجهی
اوزره مبیعی تسلیم بیعدر اتمکن و اتن ثمنی بیانسز دخی
بیعدر رضا بونده وانك کبیدر ثمنی بیانسز مبیعی تسلیم بیع
دکلدر لکن ایکی جانبك بریله تعاطی بیع اولمز دیو شمس الائمة
حلوانینك فتوی ویرمسی منقولدر خلاصه نك سوزی بونده
نهایت بولدی حلوانی دیدی دیو نقل ایدر نصکره صحیح اولان ایکی
بدلك برلی قبض کفایت ایدر ظهیریه ده و قاضیخانده بویلدر
دیو بیان ایدر هدایه شرحنده ابن همام دخی صحیح اولان
بودر دیو نقل ایدر بعضیلر دیدیکه مبیع قبض اولندقده
کفایت ایدر اما ثمن قبض اولنسه کفایت ایتمز عماددین
یز لکن زاهدین علی وجه الشرا اولنسه یالکز ثمنی قبض
دخی کفایت ایدر دیمش قهستانی مرحوم بز خلاصه ده دیرکه
ایجاب و قبولسز تعاطی ایله بیع منعقد اولور مثلا بر کمسه صاتلمز شی
الوق مراد ایدکی نسنه بایعدن المغی طلب ایلسه لکن بایع قائم
اولمسه صکره اولادن مفارقت ایدوب بعده قاب کتورسه
و اقچه سنی ویرسه بایع دخی اهمانکچون کیله لسه اشته
بو جائزدر کذلك بر کشی اخره شوکوله لی سکا بیك درهمه
صاتدم دیسه مشتری دخی بر شی دیمسه بینلرنده بیع
منعقد اولور کذلك شو طعامی بر اقچیه اکل ایت دیسه اول دخی
ییسه بنه بیع اولور و دخی قادیبوز و یاقاون و یا انار توکیننك
یانته وارسه شونلردن مطلقا اون دانه سی قج اقچیه در دیسه
بایع دخی شو قدره در دیسه مشتری دخی السه صکره بایع دخی
السه اون دانه سین ایرسه مشتری دخی قبول ایدوب انلك ادرین

مؤدی اولدیغندن اوتری تنکیمنه اولنا اوزده بعض نسخه لرده
بر لمشدر وینه خلاصه ده بو علت اون التیجی فصلدن نصکره
فتاوادن نقل ایدر دیرکه بر کمسه وقتا بعد وقت یعنی ازدن ازد
المق نیتیله بقاله یا اتمکجیه اقچه ویرسه اکر قرض حالنده تبرعا
یا شراء المغی شرطا ایتمیسه جائز اولماز و اکر شرطا ایتمدیسه
جائز اولور یکرمی برنجی یعنی یکرمی بدی آفتك یکرمی برنجیسی بودر که
بقالدن بهاسی معلوم اولمین بعض نسنلر السه عقد صحیح ایله
بر اتمکسیزین و بیان ثمن یعنی بهاسنی بیان اتمکسیزین
ایکسنك اراسنده حساب کورلیوب شولجه مبهم قالسه
پس برنجه زماندن صکره حساب کورسه و اقچه ویره جك
اولسه بو دخی جائز دکلدر یعنی بو منوال اوزره نسنه المق بیع
صحیح دکلدر بلکه بیع فاسددر لکن باطل اولماز بلکه قبض ایله ملك
ثابت اولور بایعك رضاسیله اولدیغندن اوتری پس قیمتنی
ویرمك لازم اولور انجق یعنی لکن بقالدن النان نسنه نك بهاسی
معلوم و متعین اولانه تعاطی طریقیله المق جائز اولور و بو عقد
صحیح اولور اتمك کبی یعنی انجق بو ایکسنك بهاسین بیان اتمکسزین
الوب صکره حساب کورسه اکلی حلال و جائز اولور زیرا بونلر
بهاسی بللو اولانلردر ایمدی بهاسی متعین اولمینلرك دخی یاغ بال
صابون زیتون کبی مثلا الدیغی وقتده بهاسنی تعیین اتمك کرکدر که
بیع بالتعاطی طریقیله جائز و صحیح اوله تعاطیدن تبادر ایلین معنا
بایع اقچه المقدر مشتری مبیعی المقدر لکن بو مقامده سوق کلام
مناسب اولان هما مبیعی ویرسه ویروب مشتری دخی المقدر
زیرا مصنف مرحوم بو محلی خلاصه دن المشدر لکن خلاصه نك

تعبیری

کچی ویرسه استحسانا جائز اولور کرچه بونلر اولنا ذلك
بربرلرنده تفاوت وار ایسه خلاصه نك کلامی تمام
اولدی ابن همامده دخی کوزل تصویر واردر وجمله دن
محصلی بودر که بیع بالتعاطیدن متبادر اولان مشتری ثمنی
ویره بایع دخی مبیعی ویره اصلا طرفیندن بیع وشرا لفظی ذکر
اولنمز ایمدی عایشه بو جائزدر ثمن ومبیع معلوم ایسه جائز
دکلدر مجهول ایسه ودخی مبیع بالتعاطینك جوازی مطلقدر
ودخی نفیسده وخسیسده جائزدر امام محمد بونك اوزرینه
نص ایلدی نتکم اختیارده مسطوردر صحیح اولان دخی اولدر
لکن امام کرخی بخق خسیسده اولور دیدی نتکم محیطده یازار
نفیسدن مراد قول وجاریه کبی قیمتی چوق اولان شیدر
خسیسدن مراد خضروات وانار وانمك کبی نسنه در
نتکم قهستانی مرحوم نهایه دن نقل ایدر لکن هدایه شرحنده ابن
همام دیرکه نصاب سرقه یه وزیاده سنه نفیس دینلور مادونه
خسیس دینلور بوندن صکره بو محله مناسب خلاصه ده بر مسئله
واردر آنی نقل ایدهلم بر شهرك اهلی اتمك واتك نرخی اوزرینه
مصالحه واتفاق ایلسهلر وبو ایش ارالرنده شایع اولوب
هیچ تفاوت ایتمیوب بر قرار اوزره اولسه پس بر کمسه
اتمکچیه واروب بکا بر آقچه لك اتمك ویر دیسه یاخود
قصابه واروب ات ویر دیسه پس اولردن هر بریسی
شایع اولان نرخدن از ویرسه بچه فلان بونی بلسهلر
مشتری آنی بلسه صکره انی بلسه که بو نجه زماندن بری
اکسیك ویرر ایمش اکر مشتری اول شهر اهلندن ایسه نقصانك

خصیله

خصیله رجوع یعنی اول مقداری قدر کری آلور اما اکر مشتری شهر
اهلندن دکلسه اتمك نقصانیله رجوع ایدر اتك رجوع ایدمز
زیرا اتمکده نرخ واتفاق شایعدر پس جمله حقنده ظاهردر
اما اتده بویله شایع اولمز پس شهر اهلندن غیری حقنده ظاهر
دکلدر انکچون اتده نقصانیله رجوع ایدمز خلاصه نك
سوزی تمام اولدی یکرمی ایکنجی یعنی یکرمیدی آفتك
یکرمی ایکنجیسی بودر که ناسك یعنی بنی ادمك وحیواناتك
ینه جکندن برنسنه المیه اولسه جك نسنه زیاده جه
بهالنسونده اول وقتده صاتیم دیو یعنی بونیته المیه زیرا
بو یعنی بهالو اولسون دیو ادمیلرك وحیوانلرك ارزاقلرینی
حبس ایتمك احتکاردر احتکار ایسه مکروه مهددر ومحتکر
اولان کمسه ایسه ملعوندر شرعده ملعون در بو سوز
حدیث شریفدن اقتباس اولنمشدر مفهومی بودرکه ذکر اولنور
طشره دن ارزاقلری وقماشلری کتوریجی کمسه مرزوقدر و
کلان نسنه لری حابس ایدیجی محتکر ملعوندر یعنی ابرارده
درجه سندن وصالحلر مقاملرندن ابعاد اولنمشدر بو
مقامده مراد بودر زیرا اصل رحمتدن بعید اولمق کافره
مخصوصدر مؤمن ایسه اهل سنت قتنده کبیره لری
ارتکاب ایله بیله کافر اولماز نتکم هدایه شرحلرنده و
قهستانی کبیرده مسطوردر وبر حدیث شریفده دخی
شول کمسه که احتکار ایده اول کنهکار اولور بیوردی
اخرد واتین محتکرا ولنا الا کنهکار اولور بیورمش
نتکم هدایه شرح عینیده یزر وبر حدیث شریفده وارد اولدیکه

برکسه ناس اوزرینه طعامنی احتکار ایلسه حق تعالی جذام ایله وافلاس
ایله ابتلا ایدر دینلمش درر حاشیه سنده شرنبلالی مرحوم کافیدن واختیاردن
نقل ایدر و بر حدیث شریفده دخی برکسه قرق کون احتکار ایلسه
صکره انی تصدق ایلسه انک صدقه سی احتکارنک کناهنه
کفارت اولماز بیورمشلر نتکم مجالسده مذکوردر و آخر حدیث
شریفده دخی برکسه قرق کیجه طعام احتکار ایلسه تحقیق اول
کمسه الله تعالیدن بری اولدی الله تعالی دخی اندن بری اولدی
بیوردی یعنی الله تعالی انی خور حقیر ایدر و انی خذلانده و شرورده
آخا نصرت ایتمز نتکم هدایه ده و مجالسده مذکوردر ایمدی
بویله تشدیدات دن ظاهر اولدیکه احتکارک کراهتی تحریمیه در
والحاصل طعامده تجارت ممدوح دکلدر نتکم هدایه ده وملتقی
شرحی باقانیده مصرحدر پس یالکز طعامده تجارت لایق دکلدر
بلکه سائر تجارتلر ایده که احتکاردن سلامت بوله [دخی] نتکم
شرعده بوکا اشارت واردر بوندن صکره معلوم اوله که
هر احتکارده کراهت وهر محتکره لعنت یوقدر بلکه لعنت
اولنان وکراهت دوشن محتکر اولدر مرحمتسز کمسه درکه
ساکن اولدیغی ولایتده یعنی بیوک شهره یا قصبه یه یا کویه بیودنسنه
یعنی انسانه آزوق اولور بغدای وارپه وصاری داری و پرنج
و قره داری و یمش مقوله سی خرما و اوزم و یاغ و بال و زیت
یاغی و پینر و جوز کبی و دخی حیوانه آزوق اولور صمان و بونجه
اوتی مثللو یا مطلقا اتلو کبی نسنه کلهده یعنی اول بیودنسنه
الهکه زیاده جه بهالنسونده زیاده بها ایله صاتیم دیو ایمدی
بونیت ایله برکسه واقفی زمان آزوق اولان نسنه حبس ایدوب

صاتمسه

صاتمسه وانک حبسی دخی ولایتنه ضرر ویرولسه پس انک
احتکاری مکروه و کندوسی کناهکار اولوب لعنته سزا اولور
لکن کناهنده دخی تفاوت واردر آزیغک عزتنه منتظر
اولمق وار قحط و غلایه منتظر اولمق وار ایکنجینک کناهی
آرتکیدر اولکی قدر اولعیاذ بالله تعالی نتکم هدایه ده براز
واقف زمانک مدتنک مقدارنده اختلاف اولندی بر
آیدر قرق کوندر بر بیلدن چوقدر دیو قوللر واردر
لکن بو مدتلرک تقدیری محتکره تعزیر و معاقبه ورزقنی
صاتمق ایچوندر اما کناهکار اولمسی احتکارک مدتی آز
اولورسه ده مقدارینه کوره مطلقا امر محققدر بر
مدتله مقدر دکلدر نتکم هدایه و قهستانیده مذکوردر
بوندن صکره معلوم اوله که بو احتکارک بیودنسنه یه مخصوص
اولمسی امام اعظم وامام محمد رحمهما الله قتلرنده در فتوی دخی
بونک اوزرینه در نتکم قهستانیده و هدایه شرحی عینیده
مذکوردر لکن ابی یوسف دیدیکه هر نه که انک حبسی
عامه یه ضرر دراندن احتکار واردر قفتان یا التون
کمش اولورسه ده اما کندی یعنی بیودنسنه حبس ایدن
کمسنک کندوسی اولدنسنه بر آخر ولایتدن کتورسه
وحبس ایلسه اول آخر ولایتک نفعه یقین ایسه
امام اعظم قتنده وابی یوسفدن بر روایتده اول کمسه
محتکر اولمز اما ابی یوسفدن آخر روایتده بر مدت قدر
یردن اولورسه ده مکروه اولور امام محمد قتنده ده بویله در
یعنی مکروهدر واکر اول ولایتده عادتا شهره نسنه جلب

اولنوب کتوردکلر ایسه یعنی یقین ایسه اندن کتوردیکی
نسنه ده احتکار مکروهدر مختار اولان بودر نتکم ملتقی ده
مصرحدر مکروه اولدیغی عامه نك حقی تعلق ایلدیکیندندر
اما اوزاق اولسه بونك خلافیدر یعنی اکده کراهت یوقدر
نتکم ملتقی شرحنده باقانی یر یاخود کندی عقارندن یعنی
کندی عرصه سندن ترلاسندن حاصل اولسه بو حاصل
اولان ینوردنسنه بهالو اولسون ده صتایمردیو حبس
ایلسه پس اولکمسنه لسان شرعده لعنت اولنان
وذم اولنان محتکر اولمز یعنی بالاتفاق بوندن کراهت
یوقدر زیرا اول نسنه انك خالص حقیدر عامه نك حقی
اکا تعلق ایلمشدر لکن اول نسنه یه خلقك احتیاجی اولنجه
بو صورتده افضل اولان بودر الی خلقدن صاقلمیوب
همان نرخی اوزره استینلره صاتمقدر تا که حدیث شریفده
موعود اولان ثوابه نائل اوله زیرا حدیث شریفده وارد
اولمشدر که من جلب طعاما فباعه بسعر یومه فکانما
تصدق به بر روایتده فکانما اعتق رقبة وارد اولمشدر
نتکم مجالسده بزار یعنی بر کمسنه آخر ولایتدن طعام
یعنی بغدای یاخود بنوردنسنه کتورسه هیچ اول طعامی
حبس اتمیوب همان اول کوننك سعرینه یعنی نرخینه صاتسه
پس اولکمسنه اول طعامی صدقه اتمش منابه سنده اوله
بر روایتده بر قول آزاد اتمش کبی اولور پس بو حدیث شریف
صاتمقده ثواب چوق اولمسنه دلالت ایدر اما کلن حکایه
صاقلمقده فی الجمله کراهت وار ایدوکنه اشارت ایدر و دخی

بعض

یعنی اوزاق ایسه
مکروه دکلدر

بعض سلفدن حکایت اولنمشدر که واسطدن بصره یه بر کمی بغدای
کوندردی و احتکاردن احتراز ایچون وکیلنه مکتوب
یازدیکه کمی بصره یه کیردیکی کون بغدایی صاتاسین دیو یعنی
مفهومنده مکتوب یزدی لکن باذن الله تعالی کمی ایله بغدای
بصره یه واردقده بغدای اکده اوجوز ایدی پس کمی اول
وقته راست کلدی پس بصره ده اولان تجار یعنی بازرکاندن
دوستلرینك بعضیسی اول وکیله دیدیلر که بغدایی صاتمیوب
بر جمعه یعنی بر هفته تاخیر ایتسك چوق فائده ایدردك
دیدیلر پس اول وکیل دخی طماعه دوشوب بر جمعه تاخیر ایدوب
طعام زیاده بهایه چقدقده صکره چوق فائده ایله صاتوب
اقچه سنی الدقده صکره واسطه ده اولان صاحبنه یعنی موکلی
اولان بازرکانه احوالی بلدیردی صاحبی دخی بو احواله واقف
اولدقده صکره وکیلنه مکتوب یازوب مکتوبی ایچنده دیدیکه
ای کشی بز دینمزك سلامتیله از فائده یه قناعت ایلدك
و کندیمزه صاتدیغمزی غیریلره صاتوب احتکار شایبه سی
بولنمسون ایچون وار دیعنی کوننده بغدایی صاتاسین دیو سکا
مکتوب یزدق سن بزم امرمزه مخالفت ایلدك بزم بوکا
رضامز یوقدر ایدی بو دفعه ده یریلان مکتوب وصول بولنجه
مالك کلیسی یعنی سرمایه لی و فایده لی الوب فقراء بصره یه
صدقه ایده سین امیددرکه بر هفته ده حاصل اولان
احتکار کناهندن یعنی کناهه بکزر کراهندن باشه باش
قورتلاوز یعنی بو حسنه سیئمزه برابر کلوب نه فائده
ونه ضرر همان آخرتده عذاب وعقابدن خلاص اولاوز

بو حکایه شرعه شرحنده ومجالسده وارد در ایدی بو ذکر اولنان
حکایه دن فهم اولنان بودر که طعام بول اولسه واکنجوق
اولسه وناس دخی مستغنی اولسه بیله احتکار کراهتدن
خالی اولمازایمش واخشهردن گلن نسنه ده دخی احتکار
اولورمش بونک تفصیلی مجالسده ومیدنه مذکوردر بوندن صکره
معلوم اوله که احتکار حقنده شو قدر ضرر واحتکاری ترک
اتمکده بو قدر ثوابلر وفائده لر وار ایکن برکسه جهل سببیله
یاخود بیلوبده موجبیله عمل اتمک سببیله یاخود مستغرق
انجق باسط ورزاق اولان الله تعالی در ایمدی سن نرخ
ویرمکوز دیو حدیث شریفه (وارد اولمشدر) بناءً یاهمان مطلق ماله حریص
اولوب طمعکارلق سببیله محتکر اولسه اول وقتده
نرخ ویرمکده حکم ندر ونرخک کیفیتی نجه در اکی بیان
ایده لم ایمدی هدایه نک متنی بدایه ده دیرکه ناس اوزرینه
نرخ ویرمک سلطانه لایق دکلدر ومختصر وقایه ده جامع
الرموزده قهستانی مرحومک تقریری بودر انسانک وحیوانک
ازقلرینی صاتن کسنه لر محتکر اولسه انلرک اوزرینه
حاکمک نرخ ویرمسی یعنی طعامه وغیریه بها تقدیر اتمسی
مکروهدر مکر حدلی زیاده تجاوز ایدوب قیمتندن
ایکی قات زیاده یه صاتارلرایسه بو وقتده بصیرت صاحبی
اولان اهل رأیک مشاوره سیله نرخ ویرمکده باس یوقدر
ایمدی محتکرک وسعتیه وحالنه کوره کندنک وعیالندن
ارتغنی انبعی قیمت مثلیله یاخود غبن یسیر ایله صات
دیو حاکم محتکره امر ایدرایش اکر صاتمزسه نه کوزل واکر

علته دن ضرری دفع ایچون نرخ ویرمک امام مالک قتنده والی اوزرینه واجبدر نتکه هدایه شرحی غایة البیانده یزر

صاتمزسه برکره دخی امر ایدر وکندوسنه اوکوت ویروب
قورقودور ایش اکر قبول ایدرسه نه کوزل قبول ایتمزسه
حبس ایدر وکندیجه رأیی ایله محتکره تعزیر ایدر لکن بو منوال
اوزره نرخ ویردکدن صکره خوفندن ناسی صاتدسه مشتریه
حلال اولماز بلکه طیب خاطرله ویررسه حلال اولوردیتکم
حدیث شریفده بو معنای تصریح وارد در ایمدی بونک
تداریکی کوروبده دوکلک کبی صاتدیمک کرک وبو دخی
معلوم اوله که بو وجه اوزره نرخ ویرلدکدن صکره نرخدن
زیاده یه صاتسه بیله جائز اولور وقاضی دخی انی امضا
ایدر اما هیچ صاتمیوب حبس ایلسه حاکم انی صاتر محتکرک
رضاسی یوغ ایسه بزم ائمه مز قتنده حکم بویله در صحیح
اولان دخی بودر بو بحثک تمامی تمرتاشیده ومحیطده و
غیریلرنده دردیو قهستانی مرحوم بویله بیان ایتدی بونده
اشارت وار در که انسان ایله حیوانک ازقلرینک غیریده
نرخ یوقدر نتکم عتابی وحسامی وبو ایکسنک غیریسی
تصریح ایلدی لکن بونده دخی تعدی ایدوب عامه اوزرینه
محتکرلر ظلم ایلسه لر ابی یوسف قولی اوزره حاکم دخی
نرخ ویرسه لایق اولورکه نرخ جائز اوله قهستانینک
سوزی بونده تمام اولدی **یکرمی اوچنجی** یعنی تجارتده
اولان یکرمی یدی آفتک یکرمی اوچنجیسی بودرکه بر صبی اوشاق
مأذون اولسون اولمسون قطع نظر ثمن اولنمغه
لایق بر نسنه کتورسه اوشاغک کندیچون اولان نسنه
اوشاق استسه مثلا جوز کبی فستق کبی یاخود فندق

وسائر چرزمقوله سی ویاخود اویونجغه متعلق نسنه کبی
الملاهی نسنه اول صبی یه الی یعنی کندویه مناسب اولان
نسنه بیع یعنی صاتمه زیرا اکر صاتورسه افتده مجنونك
ومعتوهك ومحجور اولدیغی ویا اولمدیغی معلوم اولمیان کوله نك
حکملری دخی بویله در اما اوده انتفاع اولنجق یعنی فائده لنجك
نسنه استسه مثلا طوز کبی صابون کبی یاخود صوغان وصرمساق
کبی یاغ موم وشیره کبی اول صبی یه بویله نسنه لری بیع ایتسه بونك
ضرری یوقدر افتده اولمش اولماز زیرا ظاهر حال بودر که یعنی بزم
حکمیمز ظاهره در صبی نك حالندن آشکاره اولان بودر که اوکی
صورتده یعنی جوز وفستق استدیکی صورتده اوده اولان
ولیسی یا وصیسی یا اقچه ویرن هر کیم ایسه انك طرفندن ماذون
دکلدر یعنی اول نسنه نك المغه اذن ویرلمشدر اما صکنده که
صورتده یعنی طوز صابون استدیکی صورتده ولیسی طرفندن
صبی ماذوندر لیکن بو صورتده اکا نسنه بیع ایتمکده ضرر یوقدر
بوندن مقصود معلوم اوله که بو ذکر اولنان حکم صبینك احوالی معلوم
اولمدیغی صورتده در اما اکر حالی معلوم اولسه اکا کوره عمل
اولنور ماذون ایسه ایکی صورتده ده اکا نسنه بیع ایتمکده
واندن نسنه المقده باس یوقدر واکر ماذون دکل ایسه
اکا بیع ایتمکده واندن نسنه المقده باس واردر یعنی اذنه موقوفدر
بو بحثك تفصیلی کتاب حجرده وکتاب ماذونده بیان اولنمشدر
مراد ایدن ملتقی یه و درره وهدایه یه مراجعت ایلسون بکرمی
دردنجی یعنی بکرمی درت افتك بکرمی دردنجیسی بودر که اهل مصر

یعنی

یعنی شهرلولرك بر طعامه یعنی بر نسنه یه احتیاجی وار ایکن
یعنی قحط زماننده اهل مصره بیع ایتمیوب بعده دخی زیاده جه
بها الوجه صاتمك اوچوندر بها لو صاتمه دن اوتری
اهل مصرك غیری یه کنارده اولانلره یعنی کویده وکنارده
ساکن اولنلره صاتمه زیرا بو دخی یعنی کنارده اولنلره
صاتمق دخی منهیدر یعنی اندن نهی اولنمشدر محلنه کوره
یا تحریما یا تنزیها مکروهدر پس اندن دخی احتراز ایدوب
صاتمق لازمدر یعنی تحریما مکروه اولدیغنه کوره اندن
احتراز واجبدر تنزیها منهی ونهی اولدیغنه کوره اندن احتراز
مستحبدر **بکرمی بشنجی** یعنی بکرمی یدی افتك بکرمی بشنجیسی
بودر که بر کمسه اوزرنده مثلا زیدك عمروا اوزرنده هر نه طریقله
اولورسه بر قاچ کیله بغدای یاخود اربه یاخود غیری دین
الجق اولسه اول بغدای یاخود اربه یی یاخود غیری دینی
زید عمروه اجل معینه ایلسه ویره سیه صاتسه
بو بیع جائز اولماز زیرا مجلس عقدده یعنی بر اوتورمده مجلسنده
ثمن یعنی آقچه وبها قبض اولنمایجغه یعنی اولکی دینی اولان
بغدایك بهاسی الینمایوب مثلا الجق بغدایی ویره سیه
صاتدیغی صورتده افتراق عن دین بدین اولمش اولور
یعنی بورج اولان ثمن سببیله بورج اولان بغدایدن
ایرلمق لازم کلور بو ایسه منهیدر یعنی بو ذکر اولنان
افتراق ایسه شرعده اندن نهی اولنمشدر زیرا برکیشنك
کندی یاننده موجود اولمیان نسنه یی صاتمقدن نبی محترم
صلی الله علیه وسلم نهی ایتمشدر بو سوزده اشارت واردر که

حاصل کلام شهره کلان نسنه
شهرلینك حقی تعلق ایلمشدر
اینرك احتیاجلری وار ایکن
غیریره صاتمق لایق دکلدر
مکروهدر لکن احتیاجلری
یوق ایسه غیریره صاتمقده
باس یوقدر [illegible]
جائزدر دینلر بعض نسخه لرده
حاشیه سنده منه اولمق اوزره
بو مفهوم یازلمشدر

[illegible] صاتمق [illegible]
[illegible]
اوراق [illegible]
امام محمد [illegible]
امامیب [illegible]

عمروا وزرنده بوريجي اولا بغداي بشيوز اقچه ايله ينه عمروه بيع
ايلسه صحيح يعني جائز اولورانده بو محذور يوقدر نتكم حمزه
افندي مرحومدن منه اولنوب اوزره نقل اولنور نتقده دخي
مصرحدر ودخي بوندن اشارت واردركه عمروا وزرنده اولان
ديني زيد دائن عمروك غيريه بيع ايلسه اول بيع فاسددر
نتكم تنف كتابنك بيوعنده مذكوردر آبدي ديني دينه
بيع ايتمك جائز اولميوب افتدن اولديسه پس بو ذكر
اولنان صورتده طريق جواز يعني بو عقدك جوازنك
يولي بودركه اول بغداي عمروا وزرنده دين اولان
الجي بغدايه مقابله سنده دائن اولان زيد عمرودن
بر ثوب آله يعني بر اسباب صاتون آله وقبض ايدن
صكره اول ثوبي يعني قفتاني اجل معين ايله يعني تعيين
اولنمش ايله زيد عمروه ويرسيه بيع ايدرسه كراهتسز
جوازك طريقي بودر بو مسئله بر لازم مسئله دركه بو
زمانده حفظي واجب اولانلندر زيرا علمادن ونقوادن
خبري اولميان بعض كمسه قرض يعني اودنج بغداي
يا اربه يا اودنج النمسي جائز اولان نسنه لردن بر نسنه
آلوردخي اني تلف ايدر صكره قرض ويرلان شيئك
صاحبي يعني مالكي آني مطالبه ايدوب ويردوكي بغدايي مثلا
اندن طلب ايدركن قرضا آلان كمسه الديغي بغدايي يا اربه
ويرمزده اداسنده عاجز اولور پس بو سببدن ويرسيه
اقچه ايله يعني معين وعده ايله كندي اوزرنده دينى
اولان بغدايي واربه اصل مالكندن صاتون الور ويا ايسه

فاسددر

فاسددر
جائز دكلدر نتكم مجالسده مذكوردر ودخي مثلي بو يله ده اولور
بو لرده سلم طريقي اوزره ويرلور زماني كلدكده ادا ايدر مز دونر
برنسنه يه دكل اول برني صاحبنه بيع ايدر نتكم منه اولنمق اوزره
بعض نسخه لرك حاشيه سنده يزلمشدر كتاب تجريدك بيوع عنده
نقل ايله خلاصه ده ديركه قبضدن اوكدين اثمانده تصرف
جائزدر صرف ايله سلمدن غيري ديونده دخي جائزدر موروث
اولان ديونده دخي جائزدر عيندن اولسون دين اولسون موصي به ده
دخي قبل القبض تصرف جائزدر وصيت ايله يا ميراث ايله
منقوله مالك اولسه قبل القبض بيعي جائزدر قرض ده دخي
صحيح اولان بوكه قبل القبض تصرف جائزدر بوكا بكزر مسئله لر
خلاصه ده چوقدر وبو محله مناسب اشباهك فن ثالثنك اوتنه
لرنده بر مسئله واردر اني نقل الله كلامي تمام ايدهلم قرض الانك
النده قائما اولان بر مط بغدايي قرض ويرنه ينه قرضا النه
صاتسه جائز دركن امام ثاني قتنده جائز دكلدر اما اول
مطي قرض النه صاتسه اجماعا جائزدر اشباهك كلامي
اختصارا اوزره تمام اولدي عنيه الفتاوينده ديركه قرض
اقچه والتون كبي متعين اولميان نسنه اولسه پس قرض
ويرن قرض الانك ذمتنده اولان نسنه قرض الانه صاتسه
جائزدر بكرمجي التنجي يعني بكرمجي بدي افتك بكرمجي التنجسي بودركه
كيله لن يعني مقداري كيله ايله بلنن بغداي يا اربه نخوط
نخود برنج مصر داريسي زيت ياغي ياغ سركه بال مردمك
مرجمك توتيا سودمه وغيرلر كبي طارتلان يعني مقداري
وزن ايله بلنن يا برقاب ايله بلنن عطر ياغي مسك عنبر زعفران

بیبر شکری مطلق شکر صبو غاصو مسا قدمر با قر توج بنبه
تخمی و غیر یلر کبی یا صایلان یعنی بربلکده واو فقلقده بربرلرینه
متقارب اولان هر بریک آخردن قیمتده فرقی اولمیوب مقداری
صاییله بیلنن جوز یمرطه بادنجان طوغله کبی دنسه لری
صاتون آلسه مشتری اولان کشی بر دخی تکرار تکرار هر نه مکانده
اسان اولورسه کیله لنه دنسه اولچه وطارته یعنی طارتیلان
دنسه طارته ودخی بر برینه متقارب اولان صایلان دنسه
صایه که اکل اتمسی یعنی یمسی وبیع اتمسی یعنی صاتمسی کندویه
حلال اوله ودخی دخی حلال اوله زیرا بو ذکر اولنان ترک الدیغی
دنسه مشروط اولان وزنه زیاده اولمق احتمالی واردر پس اگر بایع
غلطا یدوب ارتق ویردی ایسه رضاسیله ویرمامش اولور
ایمدی زیاده بی بایعندر یعنی انک ملکی و مالیدر غیرک مالنده
ایسه کندودن اذنسز بر طریقله تصرف جائز دکلدر بلکه
حرامدر واندن صاقنمق واجبدر مجالسک تعبیری بویله در
حاصلی بر دخی تکرار اولچمک مثلا فقها قبضک تمامیندن
قلدیلر ایچون اولچمک ایله کندی حقی بایعک حقندن تمییز
اولور زیرا اگر مبیع اکسک اولورسه بایع قتنده مشترینک
مالی ضایع اولور واگر مبیع زیاده اولورسه مشتری قتنده بایعک
مالی ضایع اولور ایمدی بو کا بناء تکرار کیله دن اول صاتمسی
منع ایلدکلری کبی اکلنی و غیر یه هبه سنی و وصیتنی و بونلرک
امثالنی صاتمغه الحاق ایلدیلر موزونلی دخی مکیله الحاق
ایلدیلر امام اعظمدن ایکی روایتک اظهرینه معدود متقارب
دخی اکا الحاق اولندی نتکم ابن همامک باب المرابحه سنده مذکوردر

بوکا

وبونک تصرفی جائز دکل ایدوکینه دلیل نقلی بودرکه رسول اکرم
نبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلری بایعک ومشترینک
اولچکی ایکی جریان اتمین طعامی بیع اتمکدن نهی ایلدی وبونک
روایتی ائمه دخی قبول ایلدی چونکه نهی طعامی بیعدن اولدیسه
مکیل یا موزون مبیع اولمق اوزره اقتصار اولندی پس مکیل
یا موزون ثمن اولسه مثلا بر مد اولمق اوزره شو بغدایی
مقابله سنده بر شی صاتون السه ثمن بر بینه اولان بغدایی بایع
قبض ایلسه کیلدن یا وزندن اول انده تصرف جائزدر
زیرا قبضندن اول ایله ثمنده تصرف جائزدر پس تمام قبضندن
اولان کیلدن یا وزندن اول جائز اولمسی اولیدر بونک نظیره
معلوم اولکه کیله شرطیله السه کیله لمزدن اوکدین قبضندن
صکره کوتروبرا اولمق صاتسه بینه جائز اولماز اوکی بایعک
ملکی کندی ملکنه قرشمق احتمالی اولدیغندندر اوتری لکن ابن سماعک
نوادرینه جائز اولوردیمایمدی سبب نهی مبیعه راجع
اولدیسه بو بیع فاسد اولور جامع صغیرده بونک اوزرینه
نص ایلدی وقبضندن صکره کیله لمزدن اوکدین اول طعامی
یسه اکا ایدی دینلمز زیرا اولکسه کندی ملکنی یدی لکن امر
اولندیغی کبی ترک ایلدیکندن اوتری کناهکار اولور ایمدی
سائر مبایعه لرده دخی قبضله مالک اولدقدنصکره صکره
اکل ایلسه بو کلام انده دخی بر قاعده اولورکه حرام یدی دینلمز
حال بوکه شراء فاسد ایله الدیغی دنسه اکلی کندویه حلال اولماز
ایمدی بوندن فهم اولنورکه اکلی حلال اولمین دنسه بر کشی اکل
ایلسه اکا حرام اکل اتدی دینلمز ایمش بوجهله تقریبات هدایه شرحی
فتح القدیردن المشدر بو ذکر اولنان حکمرین کلیسی موزونا ندع

حرام

بیع تعاطینك غیریسنده در اما بیع تعاطیده ثانیاً مشترینك
وزننه حاجت یوقدر زیرا وزندن صكره قبضله بیع اولندی
باقانی قنیه دن نقل ایدر خلاصه ده دخی فتوی بونك اوزرینه در
دیدی باقانی نقل ایدر اما بعد البیع یعنی بزار اولندقدنصكره مشترینك حضورندن یا وكیلنك حضورنده بوذكر اولنان
سنه لردن مبیع اولان سنه كیله لنسه یا طارتلسه یا صایلسه
یعنی محلنه كوره بردفعه سی كفایت ایدر تكرار اولنمغه حاجت
یوقدر صحیح اولان دخی بودر زیرا بردفعه ایله مبیع معلوم اولور
و تسلیمك معناسی بولنور پس مشترینك اندن تصرفی جائز
اولور بعضلر قتنده ایكی دفعه دن لابد در كچن حدیث شریفك
محلی بودر كه سلم اقچه ویروب ربّ سلمدن اوتز اقچه یه مسلم الیه
برصاع بغدای صاتون الورده سلمی قضادن اوتری قبض ایله
دیو رب سلمه امر ایدر پس بوندن ایكی صاع یعنی ایكی دفعه اولچمك
لازمدر و شرطدر ایمدی رب سلم بردفعه مسلم الیه ایچون
اولچن بردفعه دخی كندی ایچون اولچر نتكم هدایه شرحنده ابن همام
بزه بو دخی معلوم اولدی كه بیعدن اول اولنه یعنی عقددن اول اولان
كیله و وزنه و صایمغه اصلا اعتبار یوقدر نقدیر بومذكور
مشترینك یعنی بالفعل مشتری اولجق كمسنك حضورنده ده
اولورسه زیرا شرط اولان بایعك یا مشترینك یا وكیللرینك
یا بو طرفدن اصیلك كیله لسیدر بیعدن اول ایسه اولكسه
بایعدر دكلدر مشتری دكلدر ایمدی بوكا اعتبار اولمدیغی كبی
مشترینك غیبتنده اولان كیله یه اعتبار یوقدر عقددنصكره ایسه ده
زیرا كیل تسلیم بابنده در زیرا تسلیم انجق كیل الله اولور و دخی تسلیم
انجق مشترینك حضورندن یا وكیلنك حضورندن اولور حاصل كلام

عقددن

عقددنصكره دخی كیل وقتنده مثلا مشترینك حضوری شرطدر كه
بردفعه كیل كفایت ایدوب اندن تصرف جائز اوله نتكم مجالس
رومیده و ابن همامده مصرحدر بوندنصكره معلوم اوله كه تكرار
كیله لنمدن اوكدین مبیعده تصرفدن نهی حدیث شریفی
جمهوره كوره مطلق اولمق اوزره در لكن شیخ محمد بن الفضل
دیمش كه بایع كیله كركن مشتری حاضر اولمز ایسه نهی انك
اوزرینه محمولدر اما كیله لندیكی وقتده مشتری انده حاضر
اولوب كوزیله كورر ایسه اندن صكره تكرار اولچمكه حاجت
یوقدر قضا بنده اتمكجیده دخی بویله در یعنی فلان كمسه
ایچون وزن اتمش ایدم دیسه مشتری انده حاضر دكلسه
تكرار وزننه حاجت واردر اگر بایع وزن ایدركن مشتری
حاضر ایسه اولكی وزن كفایت ایدر دیدی نتكم قاضیخانده
باب قبض المبیعده یزر و دخی بونلری یعنی كیله لنن وطارتلان
و صایلان سنه لری مجازفه یعنی قرارلمدن كوتوری بزار ایله
ایشترا اتسه یعنی صاتون آلسه پس الدیغی سنه نی یمك و صاتمق
جائزدر اولوردر زیرا اشارت اولنان شیء اوزرینه واقع اولور
معین اولان مقداره واقع اولماز پس جملهسی مشترینك اولور
ایمدی بوصورتده اصلا و قطعا اولچمك و طارتمق و صایمق
مشترینك اوزرینه لازم دكلدر و اگر بعض ملاحظه ایله اتمیوب
بلكه بیهوده یره یا خود لازمدر دیو مثلا اولچرسه اقتضاسز
زحمته كیرمش اولور ارشون لنان سنه ارشونله یعنی
ارشونلمق شرطیله اشترا اتسه یعنی صاتون آلسه الدقدنصكره
بردخی تكرار ارشونلمغه حاجت یوقدر زیرا ارشون وصفدركه
ثمندن اكا بر نسنه قرشو اولماز پس جملهسی انك ملكی اولور ایمدی

ارشونلمدین اوکدین اول نسنه‌یی استعمال ایتمک یاخود صاتمق
جائز اولور الا اکرکم هر ارشونه بر مقدار اقچه یعنی بها تعیین
ایتمش اوله اول زماندن مشتری اولان کمسه اول نسنه‌یی تکرار
ارشونلمدقجه اندن تصرف ایتمک یعنی قوللنمق ویاخرج وصرف
ایتمک وصاتمق وهبه ایتمک واجاره ویرمک وغیریه وصیت
ایتمک مثلا جائز دکلدر بونک معناسی بایع دیسه که شو ثوب
اون ارشوندر بوزی اقچه‌یه بیع ایتدم دیسه تکرار ارشونلمق لازم دکلدر اون
اما ارشوندر هر ارشونی اونر اقچه‌یه صاتدم دیسه تکرار
ارشونلمق لازم اولور نتکم منه اولمق اوزره حاشیه‌ده بزلمشدر حضره
افندیم مرحوم بوبحثی مجالسده الکشدر تفصیلی مراجعه ایدن
احکام مراجعت ایلسون بکر محمد بیدنجی یعنی بکر محمد بیدی افندیک تمامی
تجارتده اولان
بودرکه منقولات اولوبدر یعنی یریندن ایرلمق ممکن اولان اثواب
واثقال وبال وبرنج وباغ وات واتمک ودوشک وبصدیق وغیره کبی
منقولاتدن اولوبدر اودکان چفتلک تارلا چایر باغ بستان کبی
عقار اولمیان نسنه غیریدن اشترا ایلسه یعنی صاتون السه
پس اول منقول اولان نسنه شرعده معتبر اولان قبض ایله قبض
ایتمکسزین اخر کمسه‌یه بیع ایتمک یعنی صاتمق جائز دکلدر یعنی صحیح
دکلدر زیرا قبض اولمیان نسنه‌یی صاتمقدن نبی محترم صلی الله
وسلم نهی ایلمشدر زیرا انک هلاکی تقدیری اوزره اندن عقد
بوزلمسنک غرری وخطری واردر یعنی قبضدن اوکدین منقول
هلاک اولسه اول عقد بوزلور دوینه بایعک ملکنه عودت ایدر
پس اول منقولی صاتون الوب قبضدن اوکدین بنه غیریه صاتن کمسه
غیرک مالنی صاتمش اولور اولایسه جائز دکلدر اما اقچه
مبیع اولان منقولی قبض ایلسه عقد تمام اولور صاتدقده کندی

ملکنی

57

ملکنی صاتمش اولور نتکم مجالس رومیه‌ده مذکوردر اما قبضدن
اوکدین عقاری صاتمق جائزدر زیرا اندن مانع یوقدر یعنی هلاک
تقدیری اوزره عقد بوزلمسنک غرری یوقدر زیرا عقارده
هلاک نادردر منقولده نادر دکلدر نتکم ملتقی‌ده وغیریده
مصرحدر بوندن صکره معلوم اوله که مصنفک اشترا ایتسه
سوزنده اشارت واردر که اول منقولاتدن اولان نسنه
عورتک مهری اولسه یاخلع بدلنه ویرلجک نسنه اولسه
یادم عمددن صلحک بدلی اولسه یاعتقک بدلی اولسه
یاموهوب یامیراث یاصدقه اولسه بوذکر اولنلری قبضدن
اوکدین اخر کمسه‌یه صاتمق جائزدر نتکم قهستانی مرحوم یزر
ودخی بیع ایتمک جائز دکلدر بمسنده اشارت واردرکه منقولی
قبضدن اوکدین هبه وتصدق ویابایعک غیریه قرض ویرمک
امام محمد قتنده جائزدر اصح اولان دخی بودر لکن ابی یوسفک
بوننده خلافی واردر نتکم ملتقی شرحی باقانی یزر ودخی بیع اولنمش
کوله‌یی قبضدن اوکدین کتابت کسمک موقوفدر ثمنی مقابله‌سنده
کوله‌یی حبس ایتمک بایعه جائزدر واکر بهاسنی نقد تقدیر
ایلمزیسه کتابتی نافذ اولور نقض قبول ایدر هر عقد دخی
بویله موقوفدر اما بیع اولنمش جاریه‌یی قبضدن اوکدین
تزویج ایتمک جائزدر قاچون کوله‌یی تزویج جائز اولدیغی کبی
قبضدن اوکدین انی وصیت ایتمک دخی بالاتفاق جائزدر
زیرا وصیت میراث کبیدر نتکم ملتقی شرحی باقانیده یزر
ایمدی بوتقریردن ظاهر اولدیکه قبل القبض مبیع ده تصرف
جائز دکلدر دیدکلری اطلاق اوزره دکل ایمش بلکه اکثره

کوره ایمش

اما تمنده یعنی بهاده واقچه ده تصرف یعنی قوللنمق قبض اتمکسزین
جائزدر تمنده یعنی اقچه بهادخی کرك تعیین ایله متعین اولسون
شدکه کیدکلنی وطاریلدن نسنه لرکبی کرك متعین اولمسون
نقود کبی پس بو اقچه تمنی قبض اولدقدن غیریه صاتمق ایله
ویا هبه ایله ویا اجاره ایله ویا وصیت ایله اول تمنده تصرف
بزم قتمزده جائزدر لکن بدل صرفده وسلم ده قبضدن
اول تصرف جائز دکلدر نتکم هدایه شرحی ابن همام ده مصرحدر
تمن دیمسنده هدایه اشارت واردر ایدی صرف وسلم ده
غیری مهرده واجرتده غیری وتلف اولنان نسنه لرك
ضمانده وغیریده هر نقدرده دینلر وار ایسه قبضدن اولکدن
انلرده تصرف جائزدر نتکم ملتقی شرحی باقانی یزده دخی
بر قچ اقچه یا خود بر کیله بغدایه مثلا بر متاع صاتسه اقچه اقچه نك
بدلنه یا خود بغدایك بدلنه یعنی یرینه بر اخر یعنی غیری
نسنه السه جائز اولور زیرا بو معناکی جائز قیلان ملك
موجوددر ومانع اولان عقدك بوزلمسی غرریدر بونده یوقدر
ودخی تمنك بر مقداریني دوشورمك دخی مبیعك قیامی
وقتنده تمنده زیاده اتمك جائزدر مبیعده زیاده دخی
بویله در یعنی مبیعك قیامی وقتنده جائزدر هلاك اولدقدن
صکره جائز دکلدر ملتقی ده یوزدخی زیاده جه تفصیل اتمشین
خلاصه یه مراجعت ایلسون بونده صکره قبض نه ایله اولور
انی بیان ایدرلر ایمدی نتقدن دیرکه قبض ایکی وجه اوزرینه در
اوکسی باغلك واولك وکلیدی وقپوسی اولان نسنه لرك قبضیدر
پس بونلرده بایع مفتاحی تسلیم اتدکجه یاخود باغك اذنیله

مشتری

مشتری مفتاحی قبض اتمدکجه قبض حاصل اولماز اما اقچه نك باغك
یا اویك اوزره قاپوسندن اولسه لرده بایع تسلیم اتدکم دیسه بو
صورتده مفتاحی قبضنه حاجت یوقدر ایکنجیسی یرلرك قبضیدر
ایمدی اول یرده وعرصه یه کیرمدکجه قبض حاصل اولماز نیس
قچن ایچنه کیره یاصیغرده ویاغرابوب کوره اول وقتده قبض
حاصل اولور اوچنجیسی حیوانك قبضیدر ایمدی حیوان
بر موضعده اولسه که الکال ایله یاحیوانك اوتنیله یایولار ایله
اولاشولور ایسه قبض اولور دردنجیسی کیلنن نسنه نکته
قبضیدر ایمدی مشتری اکی کندی قبنه ایچنه کیله لسه
یا مشتری حضورنده بایع کندی قابی ایچنه کیله لسه قبض
اولور اما مشتری کندی قابنی بایعه ویرسه پس بایع دخی
مشتری حاضر دکل ایکن مشترینك قابی ایچنه کیله لسه
امام ابی حنیفه واصحابی قتنده بینه قبض اولور اما ابی سفیان
ومالك ومحمد بن صاحب قتنده مشتریه تسلیم اتمدکجه
قبض اولماز اما سلم اولسه یا قرض اولسه دین سلمك
یا دین صاحبنك قابی ایچنه کیله لسه حاضر دکل ایسه
اتفاقا قبض اولماز طارتلان نسنه نك قبضنده دخی حکم
بویله در بشنجی قماشك قبضیدر ایمدی قماشده قبض
بودرکه قماشی مشتریه تسلیم ایلسه بر حیثیتله که مشترینك
الی اکا اولاشور اولسه وبر مانع اولمقسزین مشتری ایله
قماشك اراسنی تخلیه ایلسه قبض اولور نتقدنك کلامی
بونده تمام اولدی قاضیخانده وخلاصه ده مبیعك قبضی
بیاننده اختلافات کثیره واردر بو انلردن بر مقداردر

بیان ایدم لم ایمدی کتاب بیوعك اون ایکنجی فصلنده جنس آخر
قبض اولان اولمیان نسنه بیاننده در دیدیکی یرده خلاصه صاحبی
تجریددن نقل ایله دیرکه حائل ومانع اولمقسزین قبض اتمکه
قادر اولور وجه اوزره مشتری ایله مبیعك اراسنی تخلیه اتمك
مبیعی تسلیمدر ثمن جانبنده دخی تسلیم بویله در اجناسدن
نقل ایله دیرکه تسلیمك صحتنده اوچ معنی معتبردر بری بودرکه
بایع مشتری یه خطاب ایدوب سنك ایله مبیعك اراسنی تخلیه
اتدم دیر ایکنجی ما نعسزجه مبیع مشتری حضورنده اولمقدر
بر صفتا اوزره که آنی المق ممکن اوله اوچنجی مبیع افرازاولنمش
اوله یعنی غیرینك حقیله مشغول اولمیه ابو حنیفه دیمشکه
قبض اولدرکه سنك ایله مبیعك اراسنی تخلیه اتدم آل قبض
ایله دیو بایع مشتری یه سویلر مشتری دخی بایع قتندن قبض
اتدم دیو جواب ویررایمدی مبیعك باشندن طوتسه ویتسه
کتوردسه بایعدن یانننده حاضر اولسه قبض اتمش اولوردابه
اولسه دوه اولسه اما اکر کوله یا جاریه اولسه ده مشتری تعالله
کل دیسه یا یورید دیسه انلر دخی ایکی آدم مشتری ایله بولسه
بو دخی قبض اولور مشتری کوله یه بنا یشنه کوندرسه ینه قبض
اولور ثوبده دخی قبض بودرکه الی ایله السه یا خود بایع یره
قوسه ده سنکله ثوبك اراسنی تخلیه اتدم آل قبض ایله دیسه
مشتری ده قبض اتدم دیسه بو دخی قبض اولور براوطه ایچنده
اولان بغدای صاتون السه بایع دخی اوطه نك مفتاحنی
مشتری یه تسلیم ایلسه سنك ایله بغدایك اراسنی تخلیه
اتدم دیسه بو دخی قبض اولور اما مفتاح ویرسه برشی

دیسه

دیسه قبض اولمز غایبده اولان اوی صاتسه وتسلیم اتدم
دیسه ومشتری ده قبض اتدم دیسه قبض اولمز واکر اوی یقین ایسه
قبض اولور زیرا تخلیه ده قدرت قبضه مقامنه قائم اولور بو
ایکیسنك اراسنی فاصل بودرکه اول او بر حالده اولسه که انی
کلیدلمك وقپاموق اوزرینه قادر ایسه یقین اولمش اولور واکر
قادر دکل ایسه اوزاق اولمش اولور محیطده دیرکه تخلیه ایله
قبض حاصل اولور اکرچه انی بنی نسنه بایع ایله مشتری یدن اوزاق
ایسه شمس الائمه حلوانی دیمشکه چفتلکی صاتسه ومشتری
ایله انك اراسنی تخلیه ایلسه اکر چفتلکه یقین ایسه مشتری
قابض اولمش اولور واکر چفتلکدن اوزاق ایسه قبض اتمش
اولماز حلوانی دیرکه ناس بوندن غافللردر فی زماننا کویلرده اولان
چفتلکی الورلرده تسلیم وقبض ایله اقرار ایدرلر بو ایسه
انده قبض صحیح اولمیندرده ندرکذلك اوتلو قدن کرزدن صغیرلری
السه بایع دخی وار قبض ایله دیسه پس اکر اشارت ممکن
اولور وجه اوزره کوزه کورینور ایسه قبض اولمش اولور
کوب ایچنده سرکه صاتسه وانکله مشتری نك اراسنی تخلیه
ایلسه کوب بایعك اوینده اولسه مشتری ده کوبك اوزرینه
مهر لسه قبض اتمش اولور شول کیسه کبی که بغدای الورده
کندی حرارلرینه کیله لیه دیو بیعا مر ایدر پس اکر اول مستعار
اولان چوال معین ایسه انده کیله لمك ایله مشتری قبض اتمش
اولور اما اکر چوال معین دکلسه مثلا مشتری دیسه که چواللری
بر چوال بکا عاریتی ویرده انده کیله له دیسه بایع دخی مشتری
حضورنده بر چواله ایچنه کیله لسه امام ابی یوسف قولنده

قبض اتمش اولور لکن امام محمد قتنده قبض اتمش اولماز بنه
خلاصه ده مجمع النوازلدن نقل ایله دیرکه جارشوده برکویلودن
برقاب ایچنده سود یا یوغرد النسه ده دکانمه یا اویمه کوتر
دیو امر ایلسه بایع دخی یولده کیدرکن دوشوب اول سود
یا یوغرت هلاک اولسه ضرری بایع اوزرینه در اکر مشتری
قبض اتمدیسه ضمان بوکبی یا اودون یوکنی شهرده صاتون السه
اوینه نقل اتمک بایع اوزرینه در یولده هلاک اولسه ینه
بایع اوزرینه در خلاصه نک کلامی بونده تمام اولدی

فصل بو فصل باب اولدن ندم مرحوم البته باب اول بیع
وشراده فسادی وکراهتده صاقنمق بیاننده دردیمش ایدی
حقیر دخی فسادی بطلانه شامل کراهت تحریمیه وتنزیهیه ده
اعم دردیمش ایدم مرحوم دخی بیع صحیحه اشارت ایدکدن صکره
تجارتک یکرمی بدی افتی بیان ایلدی لکن بیع صحیحی برخوشجه
تعریف اتمش ایدی وبو فصلده دخی بیع موقوفله مکروهی
بیان اتمدی بلکه همان ایکی قسمنی بیانه قصر ایتدی ودیدیکه
بلکه صحیح اولمیان بیع ایکی قسمدر اولکسی هیچ بر وجهله
صحت قبول اتمین بیع باطلدر ایکنجیسی صحته قابلیتی اولان بیع
فاسددر کانه مرحوم ضرورده فاجعی اهمدر دیمش اولدی
وبو ایکی قسمی بلمکدن صحیحی بلمک لازم کلوردیمش اولدی لکن
فقیر فائده یی تکمیل ایچون اوچ نوع دخی بیان اتمک مراد ایلدی
ملتقی شرحلرندن باقانی وداماد بندی قلری وجه اوزره بیع
بش نوعدر صحیح فاسد باطل مکروه موقوف ایکسنی مرحوم
بیان ایده جکدر اوچنی دخی بز بیان ایده رز ان شاء الله تعالی

بونوعلی

بو نوعلری بیاندن مقدم معلوم اولدکه لغة وشرعا بیع ایکی جانبدن
رضا ایله مالی ماله مبادله معناسنه در یعنی متمنی ویروب ثمنی
المقدر کاهیجه ثمنی ویروب متمنی المقدر معناسنه اولان شرا یه
دخی بیع دینلور ودخی بو بیع وشرا قاشی قاشی مقابله سنه
ویرمکه ده دینلور ودخی بو بیع شرعا ایجاب وقبولدن
حاصل اولور وباغلنور یا خود ایجاب وقبول ایله بغلنور
لکن بری اولجه وبری صکره جه اولمق کرکدر زیرا ایجاب وقبول
برابر اولسه عقد حاصل اولماز دیدیلر سلامه اولدیغی کبی
ایجاب وقبول سوزنده اشارت وارد رکه بابا کندی مالنی
صغیر اوغلنه صاتسه یا اندن کندوسنه السه ایجاب وقبولنه
منعقد اولماز نتکم بعضلر اکا ذاهب اولدیلر لکن صحیح اولان بودرکه
بابا اوغلمه صاتدم یا اوغلمک مالندن صاتون الدم دیسه
عقد تمام اولور حاصل کلام ایجاب وقبول ماضی لفظیله اولسه
مثلا بایع ویردم یا بزل ایتدم یا راضی اولدم دیسه مشتری
جائز کوردم یا اختیار ایتدم یا قبول ایتدم یا اشلدم یا راضی
اولدم دیسه عقد صحیح اولور ایکی طرفدن اشتمک شرطیله
اهل مجلس اشتسه ده بایع اشتمدم دیسه قولغنده اغرلق
یوق ایسه تصدیق اولنمز واکر صتادم دیسه شمدیکی
حالده مراد ایدوب ایجاب بولنسه ینه منعقد اولور صحیح اولان
دخی بودر اما اکر کلجکده زماندن صتارم دیو خبر ویرمک
مراد ایدوب ایجاب مراد اتمسه عقد تمام اولماز بو سوزده
اشارت وارد رکه صاتون الدیسه اول دخی صاتون الدم
دیسه بیع منعقد اولمز صاتدم دیمدکجه نتکم قهستانی

شرح طحاوینن نقل ایدرلکن بعض قیتنده آل دیویا ویردیو امر
ایتمك ایله بیع منعقد اولور دینه قهستانی زاهدیدن نقل ایدر امام
ابی یوسفدن مرویدر که شویله که بیك اقچه یه صاتدم دینجه بکتم ویا الدم دیسه

دیسه مشترینك بکندم دیسه یا خود صاتین الدم دیسه موافق ایسه دیسه
اولدخی موافق اولدیغده بیسه بیع حاصل اولور وینه ابی یوسفدن
منقولدر که کوله یی بکا صاتدکی دیسه بایعه نعم دیسه
مشترینك الدم دیسه بو بیع لازمدر برکمسیه مکتوب یازسه
صاتون الدم دیسه اول کمسه ده صاتدم دیو مکتوب یازسه
بودخی بیع اولور اما مکتوبنده صاتدکی دیسه اولدخی صاتدم
دیو مکتوب یازسه بیع اولماز زیرا ایکی رکننك بری بولنمدی
تتکم قهستانی کبیرده یزدی برکمسه ایله خبر کوندرب سویلشمك
دخی مکتوب لازمو کبیدر تتکم غرزده وشرحی دررده محرر
شده فلان کوله یی شوقدر اقچه یه صاتدم دیو مکتوب یازسه
یا برکمسه ایله اغزدن بوبله خبر کوندرسه مشتری اولجق کمسه
مکتوبك یا خبرك وصولی مجلسنده صاتون الدم یا قبول ایتدم
دیسه ایکسنك اراسنده بیع تمام اولوردر دررك محصلی بودر
دخی زیاده تفصیل استین اشباهه وقاضیخانه وخلاصه یه
مراجعت ایلسون نفیسده وخسیسده ایکی طرفدن یا بر طرفدن
تعاطی ایله دخی بیع حاصل اولور ایدوکی یوقارده یازمش ایدك
انکله اکتفا ایدهلم وصدده کلهلم ایمدی بیوعك انواعنده بش
نوعك ولکسی بیع صحیحدر بیع صحیح اولدرکه اصلی ایله وصفی
ایله مشروع اوله یعنی اصلا انده فساد بطلان وکراهت
وتوقف اولمیه تتکم چارشولرده وبزازلرده مسلمین اراسنده

واقع

61

واقع اولور هر عالم طالبی بیلمدیکی باشندن ظاهردر مثاله حاجت
یوقدر ایکنجی بیع مکروهدر بیع مکروه اولدر که اصلا ووصفا
صحیح ومشروع اوله لکن بر منهی شئ اکا مجاور ومقارن اوله
بیع مکروهك حکمی فاسدا ولما مقدر زیرا اندن نهی بیعه
مجاور اولا معنادن اوتریدر اصل بیعده وصحتنك شرطلرنده
فساد یوقدر ایمدی بو نهی محلنه کوره کراهت ایجاب ایدر
فساد ایجاب ایتمز وبوندن فسخ واجب دکلدر اما بیع فاسدده
فسخ واجبدر فسادی دفع ایچون بوندن ایسه فساد یوقدر
غصب ایله النان یرده نماز کبی وبو بیع مکروهده قبضدن
اوکدین مبیعه مالك اولور اما بیع فاسدده مالك اولماز
وبوندن قبضدن ولنان نسنه مشترینك النده هلاك اولسه
ثمنی واجب اولور قیمتی اولماز اما بیع فاسدده یا مثلی
یا قیمتی واجب اولور غصبده اولدیغی کبی اما بیع مکروه
غصب کبی دکلدر تتکم غرزده وشرحی درررده بیع فاسد
بابنك اخرنده مسطوردر بو تذکره معلوم اوله که
بیع مکروهك مثاللری چوقدر لکن بر مقدارین بیان ایدهلم
ایمدی جمله دن بری جمعه کوننده اوکلی اذان شریفدن
بیع مکروهدر زیرا واجب اولان جمعه یه سعی ایتمکه خلل ویرر
اما اکلمیوب یوردکن بزار ایلسهلر کراهت یوقدر بری دخی
غیرینك بزاری اوزره بزار ایتمك مکروهدر یعنی ایکی طرفدن
رضا اشلوب همان اراده عقد قالمش ایکن ارتق ویروب المق
مراد ایتمك مکروهدر لکن بیع ینه صحیحدر اما رضا الشمزدن
اوکدین ارتورسه اکا بیع منزیده دیرلر مکروه دکلدر

دلال بدل ایلسه برکسه دخی ثمن ایله اشتسه دلال دخی صاحبنه
سؤال ایتدیم دیسه اول حالده براخر کسه دخی ارتورسه
انده باس یوقدر بو صورتده دلال صاحبنه خبر ویرسه اول دخی
صات واقچه ال دیسه بوندن صکره هیچ برکسه ایچون ارتورمق
یوقدر نتکم قهستانی بزرودخی الوق مرادیده کل ایکن مشتریلر
رغبت اتسون دیو ارتورمق مکروهدر مثلا بونی سندن بن
اسندم بنم ویردیکم اقچه بوندن زیاده یعنی مشترینک ویردیکندن
زیاده ایدی بکا ویرمدک دیمک کبی بوکا بخش دیرلر اشته
بو مکروهدر مکر مشتریلرک ویردکلری ازا وله بو دخی قیمتنه دک
ارتورسه ممدوحدر کوزلدر نتکم بنه قهستانی بزدویری دخی
طشره دن کلان شیء قارشولق مکروهدر بلکه محلنه کوره خواه لر
اکر اندن شهر اهلنه ضرر وار ایسه نتکم تفصیل اوزره سابقده
بیلدی وبردخی بودرکه ناحق یره کوچک کوله یی ویا کوچک
جاریه یی ذی محرم محرمی اولان کوچک یا بیوک کوله دن یا جاریه دن
تفریق اتمک یعنی آیرمق ظاهر روایتده مکروهدر بربرندن
آیرمق ده بیعله اولسون هبه وصدقه ایله اولسون خاتوننک مهرینه
یا وصیت اتمکله اولسون یا غیری طریقله اولسون اکر ایکی مملوک
برکشینک ملکنده ایسه لر ایمدی محرم اولان ایکی بیوک کوله نک
اراسنی تفریق اتمک مکروه دکلدر کذلک تفریقی حق سببیله اولسه
مثلا بریسی جنایت ایدوب انی مجنی علیه دفع ایلسه یعنی اخرانی
الیقویسه یاخود بورج سببیله صاتسه یا بریسی عیب سببیله
صاحبنه رد ایلسه بو صورتلرده محرم اولان کوله لری وجاریه لری
بربرندن ایرسه انده باس یوقدر محرم اولمیان خصملری بربرندن

آیروب

62

مثلا
آیروب صاتمقده باس اولمدیغی کبی بو تفریقک کراهتی بلوغنه
دکین ممتد اولور اکرچه تفریقه راضی اولورلرسه لکن بعضلر
دیدیلرکه مراهق اولوب تفریقه رضا ویردلرسه تفریقده باس
یوقدر نتکم ابی یوسفدن مرویدر بنه اندن اخر روایتده
مراهق دکلدر ایسه ده راضی اولورلرسه تفریقده باس یوقدر
نتکم قهستانی مرحوم محیطدن نقل ایدر خلاصه دیرکه والدینه
ومولودنده تفریق وبیع جائز دکلدر ابی یوسف قولنده
وبنه اندن بر روایتده کلی سنده یعنی محرم اولانلردن دخی
تفریق جائز دکلدر اما ایکی کوله نک بری کندو سنک اولسه
اخری کوچکک وغلینک اولسه یا کوله سنک اولسه یا
مکاتبینک اولسه تفریق مکروه دکلدر واکر بربرینه محرم
اولان کوله لردن بریسی کوچک اوغلینه صاتسه ینه مکروه
اولور خلاصه نک سوزی تمام اولدی نصارایه زنار صاتمق
ومجوسه قلنسوه صاتمق مکروه دکلدر زیرا بوندن انلری
ذلیل قلمق وار در اما اولره کومشلی مکعب صاتمق کیمکدن
اوتری الدیغنی بیلورسه مکروهدر فعل شنیع ارتکاب ایدرجک
کمسه یه تازه غلام صاتمق مکروهدر زیرا معصیته اعانتدر
شراب اتخاذ ایدرجک کمسه یه شیره صاتمق امام اعظم
قتنده مکروه دکلدر امامین قتنده مکروهدر مع هذا
بالاجماع بیع جائزدر یعنی صحیحدر اوزم صاتمق دخی
بوخلاف اوزره در شراب ایدرجک کمسه یه باغ صاتمقده
باس یوقدر قماشک عیبنی بیلورسه بیان اتمک واجبدر
واکر بیان اتمزسه بعض مشایخ دیدیلرکه شهادتی مردود

بعضلرد یدیلرکه بو حالده اذنه شئ القاء زیرا عذرز یولدا وزرنده اوتورمق مکروهدر انکیچون یول اوزرنده اوتوران کمسه کمسه سببیله سرجسه و هلاک اولسه ضمان لازم کلور ایمدی اذنه نسنه القاء اکا سببدر و معصیه اعانتدر نتکم قاضیخانده یزد

کندو فاسق اولور لکن صدر شهید بن بولی اخذ اعز زدی برکمسه یولدا وزرنده الیش وریش ایلسه لکن یول کچیش اولمغله انک یول وزرنده اوتورمسندن ناسه ضرر اولمسه اندن شئ المقده باس یوقدر اما اکر انک اوتورمسندن ناسه ضررا ولورسه اندن نسنه المق لایق دکلدر لکن بعضلر یول کچیش ایسه مکروهدر دیدیلر بر طاغدن کبریت السه یا طاش یا فستق اغاجندن فستق السه و بونلری صاتسه یا طونا السه الذیغی مکان کمسه نک ملکی دکلسه لا باسدر بو مسئله لر دخی خلاصه ده کتاب صرفدن مقدمجه ذکر اولنمشدر بوغمق ایله یا باشنه اورمق ایله اولدوردجک کافره قیون صاتمقده باس یوقدر دیدیلر کافرلره مثلا کلیسا یاپمغه یر صاتمقده باس یوقدر نتکم قاضیخانده یزد مکه مکرمه ده صاتمق دخی جائزدر اما یرینی صاتمق یا اجاره یه ویرمک امام اعظم قتنده مکروهدر لکن امامین قتنده مکروه دکلدر امامینک قولی دخی حسن بن زیاد روایتله ینه امام اعظمدن مرویدر نتکم ملتقیده و غیریده مذکوردر برکمسنک جاریه سنی اخر کمسه صاتارکن کوردسه صاتان کمسه دخی صاحبی بنی وکیل ایتدی صاتمغه دیسه یا خود بن اندن صاتون الدیم دیسه یا بکا هبه یا تصدق ایلدی دیسه سوزندن کرجک ایدوکنی عقلی کسوب قلبنه اویلجه دوشن کمسه اول جاریه یی اندن المق و جاریه یه وطی ایلمک حلال اولور نتکم ینه ملتقیده یزر اخر شئ له خلط اولنمامش انسان نجاستنی صاتمق مکروهدر انسانک بدنندن ایریلان

قیلر

قیللر و طرنقلر دخی بویله در اما اکر طپراغی اکثر اولوب نجاست اوزرینه دوکوب خلط ایلسه طپراغی غالب کلسه بیعی جائزدر بر روایتده غالب ایسه جائزدر انسان نجاستیله انتفاع ایتمک دخی حکمده صاتمق کبیدر یعنی مخلوط اولان ایله انتفاع جائزدر خالص ایله جائز دکلدر صحیح اولان بودر نتکم ملتقیده و قهستانیده مصرحدر صوقاقلری تطهیر ایچون نجاستلر جفللکه نقل اولنسه صکره طپراغله قاریشدیریلوب یره قوتلنسه بو جائزدر اما اول امردن یره قوتلندرمک ایچون نقل اولنسه حرامدر دیو قهستانی منیه دن نقل ایدر طوارلرک ترسلرینی صاتمق جائزدر نجس ایسه ده زیرا تخل جوق اولمغله اولدیغندن اوتری انکله انتفاع اولنور سائر اجزالرینی صاتمق دخی جائزدر دیمکدن اوتری الناس بالجوز صاتمق مکروهدر دمودن یا توجدن بونلر مثللی دن اولان یوزک صاتمق مکروهدر نتکم قهستانیده مذکوردر بوندن زیاده تفصیل مراد ایدن تاتارخانیه یه و سائر مفصلاته نظر ایلسون اوججسی بیع موقوفدر بیع موقوف اولدرکه اصلا و وصفا صحیح اوله و توقف طریقی اوزره ملک افاده ایدر لکن ملک تام افاده اتمیه غیرک حقی تعلق ایلدوکندن اوتری بیع موقوف اوندشدر دیو خلاصه ده یزدی ایمدی ظاهر اولندی یره لم جمله دن بری غیرک مالنی بیع ایتمک اول غیرک اجازتنه موقوفدر و محجور اولان کوله نک و صبینک بیعلری و سائر تصرفلری موقوفدر یعنی اغانک و یا بانک

یا وصینك اجازتنه موقوفدر و دخی رشید اولمیوب عقلی
فاسد اولان کمسنك بیعی قاضینك اجازتنه موقوفدر
و دخی مرهونی بیع الانك اجازتنه موقوفدر و دخی
استیجار اولنان نسنه بیع مستاجرك اجازتنه موقوفدر
مزارعیه ویردیکی یری دخی بیع مزارعلك اجازتنه موقوفدر
ایمدی اگر اجازه فسخ ایلسلر اول نسنه مشتریه تسلیم اتمك
لازم اولور کذلك رهن ویریجی مالی قضا ایلسه یاخود
رهن الجی ابرا ایدوب رهنی کرو ویرسه بیع تمام اولور
و بری دخی بودر که بر دفعه بیع ایدیکی نسنه تکرار مشترینك
غیریه بیع ایلسه منعقدا ولمز حتی اولکی بیعی فسخ اتسلر
ایکنجی بیعی ینه منعقد اولماز لکن قبضندن صکره ایسه
مشترینك اجازتنه توقفا ایدر و اگر قبضدن اول ایسه
منقولده اجازتنه توقفا تمز عقارده خلاف معروف
اوزرینه در مرتدك بیعی دخی امام اعظم قتنده موقوفدر
و بری دخی بودر که بر نسنه رقمی ایله بیع ایلسه رقمی
بایع بیلسه مشتری بلمسه بو بیع دخی موقوفدر اگر مشتری
اول مجلسده بیلسه بیع نافذ اولور و اگر بلمزدن اوکدین
بر برندن آیریلورسه بیع باطل اولور کذلك فلان کمسنك
صاتدیغی بها ایله صاتسه بایع بیلسه لکن مشتری بلمسه ینه
بیع موقوفدر بس اگر اول مجلسده بیلورسه بیع صحیح اولور
بلمزسه باطل اولور خلاصه صاحبی شرح شافیدن نقل ایله دیدیکه
ناسك صاتدیغنه صاتسه یا فلان کمسنك الدیغنه صاتسه

بیع عدالتو دخی دینلور
نتکم نتفده بیدر رسالبه

جائز

جائزا و لماز امام سرخسینك شیخندن دیمشکه بونك
جائز اولماسی مشتری بلدیکی صورتده در اما اول مجلسده
بلسه امام اعظمدن ایکی روایت واردر و ینه شرح شافیده
نقل ایله دیدیکه فلان کمسنك صاتدیغنه صاتسه اگر اول
شیئده تفاوت یوق ایسه اتمامك کبی جائز اولور
دیمشلر و بری دخی خیار مجلس ایله اولان بیعدر یعنی
بو دخی موقوفدر مغصوبك بیعی دخی موقوفدر یعنی
مالکك مغصوب بیعی موقوفدر اگر غاصب الی اقرار
ایدرسه بیع تمام اولور اما اگر غاصب انکار ایدرسه
لکن مغصوب منه اولنك بینه سی وار ایسه ینه بویله در
یعنی بیع تمام اولور و اگر بینه سی یوق ایسه غاصب دخی
تسلیم اتمه سی حتی مغصوب هلاك اولسه اول بیع
بوزولور خلاصه نك سوزی بونده تمام اولدی
دررده دخی بویله در بوندن صکره بیع موقوفك
حکمی اولدر که اجازته توقف ایدر و اجازتی قبول ایدر
اگر بایع و مشتری و مبیع بو اوچی قائملر ایسه مبیعك
قیامندن مراد بوزلمیوب غیری شی اولمامسی دیمکدر
مثلا بر کمسه آخر کمسنك ثوبنی کندیدن اذنسز صاتسه
ثوب الان مشترینك ثوبی بویاسه ثوب صاحبی دخی
اجازت ویرسه جائز اولور اما مشتری اول ثوبی
قطع ایلسه و دکسه صکره ثوبك صاحبی بیعه اجازت

ویرسه جائز اولماز اخرشی ایله اولدیغندن اوتری ومبیعك
قیامی شرط اولدیغی کبی ثمن متاع اولسه ثمنك قیامی دخی
شرطدر و ذکر اولنان مبیعك و ثمنك قیامی شرط اولدیغی
کبی صاتلدن متاع صاحبنك قیامی دخی شرطدر حتی برکمسه
غیرك متاعنی اذنسز صاتسه متاع صاحبی دخی اجازتدن
اوکدین وفات ایلسه صکره متاع صاحبنك وارثی اول
بیعه اجازت ویرسه جائز اولمانا یعنی بیع موقوفك
جوازی قبولا یلمسی اولزماندا ایمش که بایع مشتری مبیع
دوره ثمن دخی متاع ایسه دوره متاع صاحبی دخی دوره
واکر بو ذکر اولنانلردن برلر ایسه اول بیع موقوفده دخی جائز
اولماز و بر حکمی دخی بودرکه مالك اولان کمسه مشتریدن
ثمنی آلسه یا استسه بیعه اجازت ویرمش
اولور اما اکر اصل مالك اولان کمسه
ایو ایتمشسین دیسه یاخود اصابت ایتمشسین
یاخود موفق اولمشسین دیسه اجازت
ویرمش اولماز جائز کورمزم یا اجازت ویرمزم
دیسه بیعی رد ایتمش اولور تتمکه دررده
وغررده وخلاصه ده مذکوردر بزم
بیانمزه کوره بیوع انواعندن
بش نوعك دردنجسی

مطلب بیع باطل

دردنجسی بیع باطلدر بیع باطل اولدرکه اصلی ایله صحیح اولمیه
و وصفی ایله ده صحیح اولمیه یعنی درست اولمیه و دخی اصلا
بر وجهله مشتریه ملك افاده ایتمز یعنی بایعك اذنیله
مجلسده قبض ایدرسه دخی مبیعه مالك اولمز و مبیعده
تصرفی جائز اولمز نافذ اولمز مثلا عقد باطل ایله الدیغی
کوله یی آزاد ایلسه کوله آزاد اولماز قانی حیواندن
دوکلمش قانی و مردار اولمشك اتنی صاتمق یا باغندن
اوکدین دریسی صاتمق دخی باطلدر لکن خنزیر ایله
آدمیدن غیرینك اجزاسنی صاتمق جائزدر میت
ایسه ده مثلا کمکنی و قیلنی و یکنی و اکر قوش ایسه
قنادینی و طرنغنی و سکرینی صاتمق جائزدر تتمکه
قاضیخانده یوز لکن سکرده ایکی روایت واردر دخی
قهستانی محیطدن نقل ایدر میته نك یاغیله انتفاع ایتمك
دخی منهیدر بیعی دخی حرامدر تتمکه مصابیحده مذکوردر
و ملتقی مرداد اولمشك آتینی صاتمق کبی دیمده اشارت
واردرکه هر نقدر میته لر وار ایسه میته حکمنده اولان
بوغزلنمشلردر و ادیسه جمله سنك حکمی بردر والله تعالی
اعلم مثلا کندو کندین حتف انفه اولمش و ایکی حیوان
بربرینی طوقلمق ایله اولمش و یوکسك یردن دوشمك
ایله اولمش و باشنه طوقوق اورمقله اولمش و یرتیجی
جانوارلك برکه مسندن قالمش یاخود قصد ایله بسمله سز
بوغزلنمش یاخود اسم اللهدن غیرینك اسمی تشریك اولنمق
ایله بوغزلنمش یا بوت برست اولان کافر بوغازلمش

یا مجوسی یا مرتد بوغازلمش یا محرم براوی بوغازلمش
یا یولدن کلان امیرک اتاغی اوزرینه بوغزلنمش یا بوغزلمقدن
معتبر اولان طمرلری کسمکی ترک ایلمش یا ذبحدن معتبر
اولان آلتدن غیری آلت ایله بوغازلنمش حاصل کلام
کتب فقهیه ده اتفاق اوزره بو میته دردکلری حیوانک
آتنی صاتمق باطلدر لکن میته اولمسی اختلاف اوزره اولنلر
ظاهر بودر اندرک دخی بیعی اختلاف اوزره اولخنزیر یرانی
دخی میته کبیدر بلکه جمیع اجزاسنی صاتمق دخی باطلدر
لکن قیلی ایله انتفاعلك جوازنده اختلاف واردر و دخی
حالا بیعی سمدیکی حالده موجود اولمیان نسنه صتمق کبی
یعنی معدومی صتمق باطلدر لکن بوندن تفصیل واردر
زیرا بعض معدومی بیع باطل اولور بعضسنی بیع فاسد
اولور نتکم کلجاک مثاللردن ظاهر اولور مثلا برکسه
حالا موجود اولمیان قوزوی صاتسه بیع باطل اولور و
یاخود حالا ملکنده موجود اولمیان قوبونی صاتسه بیع
باطل اولور بو ترکیبك ظاهر معناسی بویله در لکن بونده
برایکنجی احتمال واردر زیرا موجود اولمیان قوزیدن
مراد باباسی بکلنده اولان قوزی اولجق صو اولمق وار
آنا قرننده دوشن صو اولمق وار آناسی قرننده موجود لکن
دوغممش و خارجده موجود اولمامش معناسنه اولمق وار
یاخود ناکسی دخی شهری صکره الوب اولجق اولمق وار یاخود
غیرینك صاتونی الجغی قوزی اولمق وار موجود اولمیان قیون
دخی بویله در انده دخی بو احتماللر زیاده حالا قوزی

موجود لکن قوزی دخی قیونی اولمامش اجری بو محلده بر
مقدار قصور واردر بس اقتضا ایلدیکه باطل اولان بیع
معدومه بر قچ مثال کتوره لم بر بیسی حق تعلیدرکه اول
معدوم محض در بری دخی ارککك حیوانك بکلنده اولان
صودر کرا انده ولد حاصل اولور بری دخی دیشی حیوان
قرننده جنینی اولجق شی بری دخی کبه حیوانك
قرننده اولان شیئك قارننده حاصل اولجق ولد
اشته بو موجود اولمیان نسنلری بیع ایتمك باطلدر
زمان جاهلیتده بونلری اشلرلر ایمش نتکم غرر دررده
و ابن همامده مذکوردر و دخی برکیله ابلك بغدایی صاتسه
مثلا حال بو که کندی ملکنده صاتدیغی وقتده هیچ اصلا
بغدایی اولمسه بنا اول بیع بیع باطل اولور مالی مالك
مبادله معناسنه اولان بیعك رکنی موجود اولمادیغندن
اوتری زیرا معدوم مال دکلدر نتکم مجالس رومیده
یازار اما ملکنده بر مقدار بغدایی اولسه ولکن دیدکی
قدر اولمسه بلکه دیدکندن آز اولسه بو کناده بیع فاسد
اولور باطله مقارن اولدیغندن اوتری تکرار کیدره
عقده محتاج اولور معدومده یعنی بولنمیان بغدایده
یا مقدارده بیع باطل اولور بیعك رکنی اولان مبادله
مذکوره بولنمدیغندن اوتری بوندن صکره معلوم اوله که
بیع باطلك مثاللری چوقدر لکن دررده و قهستانی کبیده
و قاضیخانده ذکر اولنانلردن بر مقدارین بیان ایدرز
مردم اولنی صاتمق و حق تعلیی صاتمق و دوزکار صتمق

باطلدر جاریه دردیو کوله صتمق و بونك عكسی دخی باطلدر
ام ولدی و مكاتبی و مدبری دخی صتمق باطلدر صایلمشدر
خمر و خنزیر کبی حتف انفها اولمیان میته کبی متقوم اولمیان
مالی دراهم و دنانیر و فلوس نافقه مقابله سنده صاتمق
باطلدر حر اصلی به ضم اولنان کوله یی صتمق یا حتف انفها
اولمان میته یه ضم اولنان بوغازلنمش حیوانی صتمق باطلدر
اگرچه هر بریسنك بهاسی بشقه تسمیه اولندی ایسه
و دخی اوشاق اگلندرمك ایچون طبراقدن یاپلان
یا اوکوز صورتنی صتمق باطلدر یاقوتدر دیو سرچه
اولان یوزك طاشنی صتمق باطلدر ثمن سزا ولمق
شرطیله لسنه الموق باطلدر خوصدره یا قیوده اولان
صوبی صتمق باطلدر قپوز طبل دودك دف کبی لهو
آلتلرینی صتمق امام ابی حنیفه قولنده جائزدر لکن
امامین قتنده جائز دکلدر طوله و شطرنج کبی لعب
آلتلری دخی بویلهدر و پرده اولا بوجکاری و بالقدن غیری
صوده ساکن اولان قورمغه و ینکج کبیلری صتمق
باطلدر و قوان آریسی صتمق باطلدر مگر کوجه له یا بال
یا به جق یریله اوله جائزدر ایپك قوردینی یا تخمی صتمق
امام اعظم قتنده باطلدر سولك صتمق امام محمد قتنده
جائزدر مناسبتله جائزلردن دخی برمقدار بیلدی
و بونلرك بعضسنده دخی اختلاف دخی وار ایدیکنی
قهستانی مرحوم یزدی لکن برسیاقده اولسه دیو منلا خسرو
طرفنه میل ایلدك معذور اوله بیع باطلك تعریفی و برمقدار

مثالی

مثالاری نقل اولندی لکن حکمی بیان اولنمدی ایدی مصنف مرحوم حکمی
بیاننه باشلدی و دیدی و دخی بیع باطلك حکمی اولدر که برکسنه
بیع باطل ایله بیع اولنان یعنی صاتلان نسنه یی بایعك اذنیله
قبض ایلسه اکا مالك اولماز بلکه فقهادن بعضیلر قتنده اول
اولنسنه انك قتنده امانت اولور حتی مشتری طرفندن تعدیسز
اول نسنه هلاك اولسه مشتری ضامن اولماز یعنی اکوب قبض
ایدن کسیه هیچ اودك لازم کلمز و بعض اخرلر قتنده اول نسنه نك
قیمتی ضامن اولور مطلق هلاك اولمغله یعنی تعدی ایله هلاك
اولسه تعدیسز هلاك اولسه بعضلر دیدیکه و لکن قول امام
اعظمکدر ایکنجی قول امامیننکدر و بو اختلافی انلره نسبت
ایتمك کلجك مسئلهده اولان اختلافدن الینمشدر اول مسئله
بودرکه مدبر یا ام ولد بیع اولنسه پس بونلردن هربریسی
مشترینك الندە ایکن وفات ایلسه امام اعظم قتنده ضامن
اولماز امامین قتنده ضامن اولور ایمدی بونده اولان
اختلاف متنده اولان اختلافك مأخذیدر دیمشلر بزم
بیانمزه کوره بش نوعك بشنجیسی بیع فاسددر بیع (بیع فاسد)
فاسد اولدر که اصلی ایله صحیح اولور یعنی اوله و وصفی ایله
صحیح اولماز یعنی اولیه و بو بیع فاسد مبیعده ملك افاده
بایعك رضاسیله مشتری الی قبض ایتدکدنصکره و لکن
مبیعه مالك اولمسی علی وجه الطیب اولماز یعنی حلالدن
الروا ولوب اصلا اندن حرمت و کراهت و حذر و باس
اولمیان طیب وجهی اوزره اولماز بلکه اکا مالك اولمسی علی
وجه الخبث اولور یعنی حرمت و کراهت وجهی اوزره اولور

انكچون يعني مالك اولمسى طيب وجه اوزره اولميوب بلكه خبث
وجهى اوزره اولديغيچون فقهاء دیمشلردركه مشتری بيع فاسد
ايله الديغى نسنه ده غيريه تمليك ايله يا كندى انتفاع
ايله تصرف ايلدوكده حلال اولماز حتى اول نسنه طعام ايسه
اول طعامى يمك كندويه حلال اولماز لباس كيمسى حلال اولمز
عقار ايسه قونشوسنه شفعه اولماز واكر اول نسنه
جاريه ايسه اول جاريه ايله جماع اتمك كندويه حلال اولمز
بلكه بايعك ومشترينك هر بيسنه يعني هر بيرينك اوزرينه واولكي
عقدى فسخ اتمك يعني بوزمق واجبدر اولدن حاصل
اولان فسادى دفع ايچون يعني قبضدن اول اولسون صكره
اولسون واقع اولان فسادى رفع ايدوب قالدرمق ايچون
والله تعالينك حقنه رعايت ايچون فسخ واجبدر اما
بايعله مشتري جهالتلرندن ناشى ياخود تقوالري اولمديغندن
اوتري بيعى يعني عقدى فسخ اتمسلر بلكه مشتري اولان
كمسه شراء فاسد ايله قبض ايتديكى نسنه عقد صحيح ايله بر
اخره صاتسه صكره كي بيع نافذ اولور زيرا اولكي مشتري
چونكه اول نسنه يه مالك اولدى غيريه تمليكه دخي مالك
اولوردى ايمدى بوندن صكره فسخ متصور اولماز اكا حق عبد
تعلق ايتدكندن اوترى اما مقدما فسخك وجوبى حق
شرع ايچون ايدى وفاتكه حق عبد ايله حق شرع جمع اولديسه
عبدك احتياجى اولديغندن اوترى حق عبد تقديم اولنوب
صكره كه بيع تنفيذ اولنديلكن بو صورتده شرا فاسد ايله
مشترى اولان كمسه اولكى بايعنه اول نسنه نك قيمتنى ادا ايدر.

بو محلده

بو محللرى مرحوم مجالس الشهيد بسن بزده مجالسنه نظر ايدوب
بر مقدار ضميمه ايله شروع ايلدك لكن بو محلده اختلافات
چوقدر هدايه ده وخلاصه ده وقاضيخانده وهدايه شرحلرنده
ودررده وملتقى ده وصدر الشريعه ده وقهستانيده و
اشباهده وغيريده بز ايلانك بر مقدارين بياندن ايله اكتفا
ايدوب لم تكرارا اولورسه بنه نفعدن خالى دكلدر ايمدى بيع فاسدك
حكمى بودركه بيع فاسد ايله الديغى نسنه بايعك صريحا رضاسيله
قبض ايلسه ياخود دلالةً رضاسيله السه يعني بايعك باننده
الوب بايع دخى اندن نهى اتمسه اولكمسه مبيعه مالك اولور
واكر هلاك اولسه مثليات اندن ايسه حقيقة مثلى لازم كلور
قيميات اندن ايسه معنى مثلى يعني قيمتى لازم كلور وقبضدن اول ايسه
فسادى دفع ايچون اولكى عقدى فسخ اوزرلرينه واجب اولور
مبيع مشترينك الندن ايسه قبضدن صكره دخي فسخ اتمك واجبدر
فساد صلب عقدده ايسه دينلدى و شرط فقطنسنه
منفعتلى ايسه اول فسخ ايدر دينلدى نيز صدر الشريعه
ذخيره دن صاحب الخلاصه تجريددن نقل ايدرلركه اول
قول امام محمدندر امام اعظم ايله ابي يوسف قتنده هر بيرى
ايچون حق فسخ واردر زيرا فسخ حق شرع ايچوندر عاقدين
ايچون دكلدر زيرا انلر راضيلردر پس بر كمسه شراء فاسد ايله
قبض ايلدوكى نسنه‌ئ صاتسه ياهبه وتسليم ايتسه يا ازاد ايلسه
يا بونلر مثللى تصرفله تصرف ايلسه نافذ اولور واوزرينه
مثلى يا قيمتى لازم اولور وبيع فاسدك فسخنده قاضينك قضاسى

شرط دكلدر دررده منلا خسروك مختاری بودر ملتقىده
دیركه مثلا مشتری بایعه هدیه ویرمك شرطیله صاتسه
قبضدن اول هر بریسی ایچون فسخ اتمك واردر اما ثمنی
قبضدن صكره ایسه شرط قنغیسنه منفعتلی ایسه فسخ انكدر
اما شرط علیه یسه اولان فسخ ایدر من ملتقىنك سوزی
تمام اولدی مكر آخرك رضاسیله اوله یا قاضینك قضاسیله
اوله لكن امام محمد قولنده شرط علیه اولسه یا قضا ایله
یا رضا ایله فسخ ایدر و بو سوزلر قبضدن صكره اولدیغنه
كوره در اما قبضدن اول هر بریسیچون فسخك جوازی
طریقا ولی ایله در ودخی بالاتفاقدر و بو صورتده آخری دخی
فسخی بیلمك شرطمیدر انده مشایخك اختلافی واردر نتكم قهستانیده
یزر بایعدن و مشتریدن بریسنك موتی ایله بیع فاسدده حق فسخ
باطل اولماز فتوی بونك اوزرینه در نتكم دررده مذكوردر
فسخدن صكره بایع مبیعی الهمز اقچه سنی كیرو مشتریه ویرمدكجه
ایمدی بایع اقچه سنی الدقدن صكره وفات ایتسه مشتری الدیغی
سنه یه احقدر حتی اقچه سنی آلوردلنه و غرمادن مقدم
ویردوكی اقچه نك عینی باقی ایسه آنی آلور زیرا اصح قول اوزره
بیع فاسدده دراهم متعینه در مكر هلاك اوله اول صورتده
مثلینی آلور مثلیاتدن اولدیغیچون نتكم دررده و غیریده یزر
ودخی بیع فاسدك بر حكمی دخی بودركه بیع فاسد ایله بیع ایدن
كسنه الدیغی ثمن ایله صكره آخر كسنه دن بر شی السه اول اقچه یه اشارت
ایدیجی اولدیغی حالده صكره اولنسنه صاتوب فائده ادتسه
اول قزندیغی فائده بایعه طیب اولور بونده شبهه یوقدر

اما

اما مشتری اولان كمسه شراء فاسد ایله اشترا اتدیكی نسنه یی
آخره صاتسه و صاتدیغی نسنه دن فائده لر ایتسه اول
قزاندیغی فائده لر مشتریه یعنی بیع فاسد ایله اشترا ایدوب
آخره صاتوب فائده ایدن كسنه یه اول فائده طیب و
شبهه سز حلال اولماز اكر چه نقدا بعینه صكره صاتدی ایسه
بلكه اول اتدیكی فائده یی وجوبا فقرایه تصدق ایده قبضدن
اول صاتمن اتدیكی كبی مثلا بر كسنه آخر كسنه یه بیع فاسد ایله
یوز غروشه بر جاریه صاتسه و اقچه سنی قبض ایلسه
اول آخر كسنه شراء فاسد ایله الدیغی جاریه یی بیع صحیح ایله
بر غیری كسنه یه یوز اون غروشه صاتسه اول اون غروش
كندو یه حلال و طیب اولماز بلكه انی فقرایه تصدق
واجب اولور اما اولكی بایع الدیغی یوز غروشی تصرف ایدوب
فائده ایتسه اول فائده آكا حلال و طیب اولور بو ایكیسنك
فرقی بودركه جاریه متعین اولنلردندر زیرا عقد جاریه نك نكت
عیننه تعلق ایدر ایمدی انك ربحنده خبث قوی اولدی
اما بایعك الدیغی اقچه و آلتون عقودده عادتده متعین
دكلدر ایمدی ایكنجی بایعك عقد ثانیدن اتدیكی ربحی تصدق واجب
دكلدر اما اكر اولكی بایع اقچه ده تصرف اتمسه اقچه دورسه
ایدی غصب كبی متعین اولوردی و عقد فاسدی رفعه سعی
واجب اولوردی چونكه اقچه بر نسنه یه صرف ایلدی مبیعه
مشابهتی اعتبار اولنوب اول اقچه نك بدلنه فساد سرایت
اتمدی بونك تفصیلی صدر الشریعه ده و دررده و غیریده
مذكوردر بوندن صكره معلوم اوله كه حمزه افندی مرحومك قولا

بیع فاسدی اجمالا اوزرینه تعریف ایلدی ثانیا احکامندن
بر مقدار بیان ایدوب بر مثال جزئی ایله بحثنی علی ایلدی
ثالثا قاعده کلیه اولمق اوزره بیعی افساد ایدن بیع شیئدن
بر قاچنی بیانه شروع ایلدی و دیدی شول شرطکه عقد
اول شرطی اقتضا ایتمیه و دخی بایعله مشترینک برینه اول
شرطده نفع اولسه یاخود نفعنه مستحق اولان مبیعه انده
نفع اولسه اول شرطله اولان بیع فاسد اولور اما شول شرطکه
عقد انی اقتضا ایده مثلا مشتریه ملک اولمق شرطیله صاتسه
یا کوله یه خدمت ایتدرمک شرطیله صاتسه یا کوله یی صتمق
شرطیله یا اقچه سنی ویرمک شرطیله یا بندن قبول ایتمک
یا طعام یدرمک یا کسوه ایتمک یا ظلم ایتممک شرطیله صاتسه
یا حیوانه علف ویرمک شرطیله صاتسه پس بو مثللی شرطلر
ایله بیع فاسد اولماز بونلرده اصلا ضرر یوقدر یعنی بیع
صحیح اولور و دخی شول شرطکه عقد انی اقتضا ایتمدیکی کبی
اوچندن برینه دخی نفع اولمیه بیع ینه صحیح اولور ثوبی یا دابه یی
غیریه بیع ایتمامک شرطیله صاتمق کبی بونده هیچ برینه نفع
یوقدر و شول شرطکه انده فایده و ضرر اولمیه یمک شرطیله
طعام صتمق کبی بونک دخی ضرری یوقدر و ایکیسنک غیریه
نفع اولمق شرطیله بیع دخی صحیحدر اجنبی کیسه یه قرض
ویرمک شرطیله اولدیغی کبی بو شرط باطلدر لکن بیع ینه
صحیحدر و شول شرطکه عقد انی اقتضا ایتمیه لکن عقده
ملایم اولوب موجب عقدی تاکید ایده مثلا مشتری ثمنه
کفیل ویرسه اول کفیلده معلوم حاضر اولوب قبول ایلسه

یاخود

یاخود غایب ایمش لکن حاضر اولوب مجلسدن ایرلمزدن مقدم
کفیل اولسه استحسانا جائز اولور رهن شرطیله ایلسه
رهن دخی معلوم اولسه ینه بویله جائزدر تشکر خلاصه ده
و غیرینده مذکوردر مبیعه نفع اولان شرط مثاللری چوقدر
جمله دن بری بودر که بر آدم بر قولی یا بر جاریه یی صاتسه
مشتری اولان کیسه قولی یا جاریه یی آزاد ایتمک شرطیله
یا مدبر یا مکاتب ایتمک شرطیله یاخود جاریه یی ایسه انده
ولد کتوردمسی و یا وطی ایتممسی شرطیله صاتسه یاخود وقف
ایتمک یا مسجد یا خان یا یپمق و یا فقرا خانه لری یپمق شرطیله
بو یری صاتسه یا کوله یی و یا جاریه یی فلان کیسه یه صاتمق
شرطیله صاتسه یا ملکندن چیقرممق شرطیله صاتسه
یا اولادلدکن ولدی حر اولمق شرطیله صاتسه بو صورتلرک
جمله سنده بیع فاسد اولور بایعه نفع اولان شرطلرده
مثاللر چوقدر جمله دن بری بودر که بر دابه یی صاتسه بر چق
کون بایع بینمک شرطیله یا شو بنه سکا صاتارم برایه دکین
یا دخی ارچوق زمان تسلیم ایتممک شرطیله یا بکا قرض
و یا صدقه ویرمک شرطیله یا بر ان مال هبه ایتمک شرطیله
صاتسه یاخود بر او صاتسه بایع اول اوک ایچنده مدتی
برای طورمق شرطیله یاخود شونی سکا صاتارم بیع
مراد ایتدکمده بکا بیع ایتمک شرطیله دیسه یاخود بایع صاتدیغی
بزی درزی اولمق سبیله کندیسی بچمک شرطیله صاتسه
یا صاتدیغی قیونک یا بشنی یا اشکنبه سنی یا دریسنی یا بچه سنی
یا غیری یرینی بایعه ویرمک شرطیله صاتسه بونلرک

مبیعه نافع اولان شرط

یعنی بو ذکر اولنان مثاللرک جمیعسی بیع فاسد اولور مشتری یه نفع
اولان شرطلره مثال مشتری دیرکه متولی سکا صاتدم بنده
شو قدر شیئی الموق شرطیله یا بکا شونی صاتمق یا هبه اتمك
یا بنده شونی استیجار اتمك شرطیله یا بکا قرض ویرمك
یا تصدق اتمك شرطیله یا شونی سندن الودم سن بکا بر
ای خدمت اتمك شرطیله دیسه ایمدی بو کبی شرطلرده
بیع فاسد اولور نتکم خلاصه ده و قاضیخانده و هدایه ده
و نتفده و درر ده و غیریلرده مذکوردر بوندن صکره
معلوم اوله که بیع فاسدلر ذکر اولنان لرك بجه کره اضعافندن
دخی چوقدر بو رساله نك انلری بیانی تحملی یوقدر ایمدی
فقهاء عظامك رحمهم الله تعالی بزدیعی یعنی یزدقلری وجه اوزره
کتابلرینی تتبع ایدوب یعنی قدرنجه اولان ارا شدیروب
واو کرنوب صاقنمق لازمدر یا خود کنزی قدرتی یوق
ایسه تتبع ایدندن یعنی فقهانك کتابلرینی اراشدیران
عالمدن سؤال ایله او کرنوب بیوع فاسده دن صاقنمق لازمدر
یعنی واجبدر زیرا بیع فاسدك کراهتی تحریمیه در نتکم سابقده
بیان اولندی خصوصا بیع فاسدك بعضسی باطلدر دیو
فقهادن اختلاف بیان اولنمش ایمدی تتبعدن فی الجمله اغنا
ایچون بیوع فاسد انواعلرینك بر مقدارینی بیان ایدهلم تا که صاقنمق
میسر اوله پس خلاصه ده دیرکه بیع افساد ایدن نجه انواع عدد
صکره عدد تعیین اتمیوب شویلجه تفصیل ایدر قاضیخانده دخی
بویله در قهستانی دخی نتفدن و غیریدن نقل ایله بیوع فاسده
اوتوزدن چوقدر دیو تصریح دن صکره نظمدن نقل ایدر

ودرکه

ودیرکه جهالته مؤدی اولانی ماعداسی اوتوزدن چوق
اولان بیوع باطله در حاصل کلام بو خصوصده اختلاف
چوقدر پس متن صاحبلرینك انسب اولان بویله تفصیلی
ترك اتمکدر نتکم قهستانی مرحوم تصریح ایدر لکن تفصیله
راغبا ولنلرك خاطرلرینی تطییب ایچون بز دخی تفصیل
مراد ایلدك ایمدی نتفده یزیلان وجه اوزره بیوع فاسده
اوتوز وجه اوزره دور اولکی بیع محاقله در که اول
سنبله ده ایکن بغدایی بغدایه صاتمقدر یا اکنی بغدایه
یا ارپه چوغنی بغدایه صاتمقدر بعضیلر ثلث ایله یا ربع ایله
یا بونلر مثلی ایله مزارعه دردیدیلر ایکنجی بیع مزابنه
اول اغاج اوزرنده اولان تازه خرمایی تخمین ایدوب
کیل طریقیله قوری خرمایه صاتمقدر تازه خرما ایله
قوری خرما یرا اوزرینه قونلمش اولسلرده بویله در
تازه اوزم قوری اوزومه صاتمق دخی بویله در اوچنجی
بیع مخاطره در که بر کمسه بر اخر کمسه شو متاعی سکا شو قدر
آقچه یه صاتدم فلان کمسه سفردن کلورسه دیر مثلا
دردنجی بیع ملامسه در که اول زمان جاهلیتده اولوردی
صورتی بو درکه بر کمسه بر قماشی یا بر نسنه الموق مراد اتدکده
همان قماشه یبوش مراد اتدیکی بهایه قماش کندینك اولور
بشنجی بیع منابذه در که بو دخی بیوع جاهلیتدندر
صورتی بو درکه مساومه مساومه قتنده بایع قماشی
مشتری اوزرینه براقسه یعنی اتسه مراد اتدیکی بهایه بیع
واقع اولور التنجی بیع ملاقیحدر که اول بهایمدن و ...

وكوله‌لردن بلكه هرجنسنك اركك‌لرك ارقه‌لرندن وبللرندن اولاد
اوله‌جق نسنه‌لري يا صولبي صتمقدر **يدنجي** بيع مضامين دركه
اوكه هرجنسنك يعني انسانلرك وحيوانلرك ديشيلرين قرنلرنده
مضمون اولان نسنه‌لري صتمقدر **سكزنجي** بيع حبل الحبله دركه
كبه حيوانك حملني طوغوب وبيوديكي وقتده صتمقدر
طقوزنجي بيع محاضره دركه صلاحي ظاهر اولمزدن اوكدين
آنجيلر اوزرنده اولان يشل ميوه‌لري صتمقدر **اونجي**
ضربة القانصدر كه بدايه‌ده وسائر فقه كتابلرنده نسخه‌لر
بويله‌در يعني قافله بونله‌در قانص مطلق اوجي معناسنه‌در
بوكا كوره مقصود بودركه اوجي بركره شبكه‌سني آتاريا
خودبوره براغور پس هرنه قدر شكاري سكا شوقدر
اقجه صاتدم ديو بيشين بزادا تمكدر اما نتف نسخه‌سنده طوتارسم
وشيخ اكمل هدايه حاشيه‌سنده ازهريدن نقل ايتدوكنه كوره
روايت ضربة القانصدر غائص غوصدن صوبه دالجي
معناسنده‌در ايمدي دالغج مشتريه ديركه برصوبه سكا شوقدر
اقجه صاتدم صوكره دريايه طالار دريادن هرنه اخراج
ايدرسه اول اقجه مقابله‌سنه مشترينك اولور بودخي
فاسددر **اون برنجي** بيع غرردركه اول بوسنه‌ده شوخرما
اغاجندن حاصل اولان خرمايي ياشوييردن حاصل اولان
اكيني يا بوكا بكزر نه مقدار حاصل اولجغي معلوم اولمايان نسنه‌لري
صتمقدر **اون ايكنجي** بيع المضطردر صورتي بودركه طعامه
ياشرابه يالباسه ياغيري نسنه‌يه مضطر اولورده بايع دخي
بونلري اول مضطره صاتمن الا بهاسنك چوق زياده‌يه

صاتر

صاترلشه بو بيع فاسددر مضطردن نسنه صاتون المقدغي
بويله‌در **اون اوچنجي** بيع الكالي بالكالي دركه اول هرشيدر
ويوسي ويريسيه صاتمقدر اصلنده كالي همزه ايله نسيئه معناسنه‌در
كاهيجه همزه‌يي يايه قلب كالي ديرلر شرعده بوندن نهي
اولنمشدر مثالي بركسه اوردنه سنك الجغك اولورده
وعده‌سي كلدكده اول كمسه سندن اني ويره‌سيه الموق استر
اشته بوكا كالي بالكالي صتمق ديرلر نتكم ازموزده
مذكوردر **اون دردنجي** بيع حيواني حيوانه ويره‌سيه
صتمقدر مثالي غائب اولان كوله مقابله‌سنه ات صتمق در
بونك كبي هرنقدر جانلو نسنه واريسه هپ بويله‌در
اون بشنجي بيع معاومه دركه شوقدر ييلدن يرمدي
يا اغاجمدن حاصل اوله‌جق نسنه‌يي شوقدر اقچه‌يه سكا صاتدم
ديو بركيسه سويلكدر **اون التنجي** بيع قبض اولميان
نسنه‌يي صاتمقدر امام مالك قتنده بو بيع فاسد طعامه
مخصوصدر غيريده اولماز امام اعظم ايله امام ابي
يوسف طعامده ومنقولاتده اولور عقارده اولماز
ديديلر امام محمد وامام شافعي وابو عبدالله جميعسنه
شاملدر ديديلر **اون يدنجي** بيع وسلفدر كه مثالي شو
نسنه‌يي سكا صاتارم يا شوقدر اقچه قرض ويرورم سن دخي
بكا فلان وقتده شوقدر اقچه ويرمك شرطيله ديمك
كبي **اون سكزنجي** بيعتان في بيع واحددر يعني بربيع
ايچنده ايكي بيعدر مثالي شو جاريه‌يي سكا شوقدر
اقچه‌يه صاتارم شو كوله‌يي دخي شوقدر اقچه‌يه سكا صتمق
شرطيله صاتارم ديمك كبي **اون طقوزنجي** شرط في بيعه

دیو تعبیر ایدکلری بیعدر یعنی بر بیعه ایکی شرط دیمکدر
مثالی شویله که سکا نقد ایله اون آقچه یه صاتارم اما بر آیه دکین
ویریرسه اون بش آقچه یه صاتارم دیمک کبی **یکرمنجی** بیع
الثنیا دیدکلری در لغت معناسی استثنا ایله بیع دیمکدر
مثالی شو بغدایک اون اولچکندن ما عداسنی کوتوری
یعنی اولچوسز بزا ایله سکا شو قدر آقچه یه صاتدم دیمک
کبی یا مثللو کبی **یکرمی برنجی** بیع مواضعه درکه اول کندو
قیمتی موجود اولمیان نسنه یی صاتمقدر **یکرمی ایکنجی** بیع
عربان در اربان دخی دینلور مثالی قماشی صاتون آلورده
بایعه بر بش آقچه ویروب شول شرط اوزرینه که قماشی اخذ
ایدرسه اول آقچه لر متاعک بهاسی اوله و اکر قماشی الماز
آقچه لری کنه کیرو آلاه نتفق تعبیری بودر لکن راموزده
دیدوکه ضم ایله عربان دخی عربون بودر که مشتری بایعه
بر التون یا بر آقچه ویروب شونک اوزرینه که بیع تمام اولورسه
انی ثمندن صاییه امام مالکدن بر روایتده عربان
اولدر که آقچه ویرور و دیر که اکر بیع تمام اولمزسه آقچه سنک
اولسون و دخی بوندن نهی اولنمشدر لکن فقهانک بعضیسی
بونی جائز کورمشدر راموزک سوزی تمام اولدی
یکرمی اوچنجی صوی و آتشی و اوتی صاتمقدر اما صوی
بر قابه یجنه احراز ایلسه صویه مالک اولور بیعی دخی
جائز اولور ولکن بر حوض یاپسه و کوچلسه صکره صوی
حوض ایچنه آقتسه فقها قتنده بیعی جائز اولور و صویه
دخی مالک اولور اما ابی عبدالله قولنده دستیلر ایله یا قربه لر

ایله

ایله یا قوغا ایله صوی حوضه دوکدکجه بیعی جائز اولماز اکرچه
دخی کومرا اولسه بعض فقها قتنده بیعی جائز اولور اوت
بیجدکدن بیعی جائز اولور و اوت کندی ملکی اولور کندی ملکنده
بتسون غیری یرنده بتسون برابردر **یکرمی دردنجی** ثمره لرده
آولان سودلری بیعدر که منهیدر **یکرمی بشنجی** بیع الدین بالدین
مثالی قماش بهاسندن زیدک عمروده آلجغی اولسه یا بغدایدن
یا اربه دن یا خود سکه لنمش کومشدن عمرو اوزرنده آلجغی
قرض اولسه سن بو ذکر اولنان آلجقلردن هر بریسنی عمرودن غیریه
یا خود کنه عمروه ویره صاتسه ایشته بو جائز دکلدر **یکرمی آلتنجی**
صدقه قبضدن اول کندیی صاتمقدر بوندن دخی نهی اولنمشدر
صدقه دن مراد اول اینک الدیغی صدقه در که آلورده اهلنه ویرر
آنک اهلی نظم کریمده ذکر اولنان فقراء و مساکین در و غیریلردر
یکرمی یدنجی قسمتی اولنمزدن اول کندی غنیمت مالین
صاتمقدر **یکرمی سکزنجی** قیون ادقه سنده اولان یکی صاتمقدر
یعنی قرقلمزدن اول **یکرمی طقوزنجی** مشه لک ایچنده یا خود
قامشلق ایچنده اولان آوی صاتمقدر مکر بر مکانه احراز ایله که
صکره تکرار اول مقتشرین طوتمق ممکن اوله اول وقتده فساد
یوقدر **اوتوزنجی** هواده قوشی و صوده بالغی صاتمقدر
مکر بر مکانه قویه که آل ایله طوتمغه قادر اوله نتکه کلامی
بزم ضمیمه مز ایله تمام اولدی ایمدی مصنف مرحومک
بوندن کلامی کرچه ایمش فاسد اولان بیعلر چوق ایمش
پس تجارتده اول بیع بو ذکر اولنان بیوع مکروهه و باطله
و فاسده یی بیلمین کیشی صاقنمالیدر تا اولمیه که مفسدلردن
اولوب ایمدی بو کتابنا مرحوم دخی تعریض طریقیله کلدک

دعا ایدوب سوزینی دعا ایله تمام ایدر اللهم لا تجعلنا
من الفاسدین صلاحک ضدی اولان فساد که اعتدالدن
چقمق معناسنه در سن بزی اول فساد ایله موصوف اولان
فاسدلردن قلمه المفسدین اویله فاسدلر که غیریلری دخی
ازدیروب درلو درلو فسادلره ایدوب الشلرینی و دشلرینی
اعتدالدن چیقروب بوزوجیلردر واجعلنا من الصالحین
و دخی فساد که ضدی اولان صلاح ایله موصوف قوللرینه و فعللرینه
معتدل حقوق الهی و حقوق عبادی یرینه کتورن صالحلردن
قیل سن بزی المصلحین ایله صالحلر که کندی اقوال و افعال و احوالنی
اعتداله ادوب قلوب الشلرینی و دشلرینی اصلاحدن نصکره
مؤمن قرنداشلرینک دخی هر وجهله آنلرینی اصلاح ایدیجیلردر
بحرمة سید المرسلین جمیع مرسللرک افضل و اکملی و اولوسی
محمد علیه السلامک سنک قتنده حرمت و تعظیمی سببیله یا آنک
وسیله کجی مرادی سنده نیاز و رجا ایدرز **فصل**
یعنی اولکی بابک ایجنده اولان ایکی فصلک ایکنجیسی **سلم بیاننده در**
و بو فصل ایجنده دخی قرضه متعلق بر قاعده و بر قاچ مسئله
وار در بلکلکه و آگاه اولغل که سلم دخی بیع نوعندن اولدیغی
حالده عقد صحیحدر یعنی درست بازاردر و بو سلم کتاب
و سنت ایله و اجماع امت ایله ثابتدر بعضلر قیاسه دخی
موافقدر دیمشلر لکن صحیح اولان بودر که خلاف قیاس اوزره در زیرا
معدومی بیعدر لکن بایع و مشتریلر هر برینک سلمه احتیاجی اولدیغیچون
نصله و اجماعله سلمک جوازنه رجوع ایتمک واجب اولدی
و قتاکم فتح قدیرده ابن همام یازر کتابده مراد اذا تداینتم بدین
آیت کریمه سیدر که آیت مداینه دیمکله مشهوردر سنتدن

مراد

اجمالا بو دعانک معناسی یا رب سید المرسلین حرمتنه بزی فاسدلردن قیلمه بزی صالحین مصلحیندن قیل دیمکدر

[illegible]

[illegible]

مراد درلو درلو طریقلر ایله روایت اولنان حدیث شریفلردر مفهومی
بودر که سزدن هر کیم که سلم ویره اجل معلومه دکین کیل
معلوم و وزن معلومده ویرسون ایمدی بوکا بناءً سلم
عقد صحیحدر ولکن سلمک شرایطنی یعنی صحت و جوازنک
شرطلرینی بلمک کرکدر و بلمنک موجبیله عمل ایتمک کرکدر
وانصافله عمله سعی اوزره اولمق کرکدر زیرا عقلاً و نقلاً
ممدوح اولان انصاف حقنده الانصاف نصف الدین دینلمشدر
یعنی معاملده عدالت معناسنه اولان انصاف دین و اسلام
یمشلرینک یاردو سیدر یعنی سلم ایله مثلا بغدای ویرن
کمسه اکثریا فقیر و محتاجدر ایمدی بو فقیرلک بغدایی
پشین اقچه ایله الایمده زیاده اوجوزا ولسون دیمیه
و انصافی الدن قومیه بلکه کندونه صاتدیغی غیره دخی
صاته و کاهیجه سلما اقچه ویرن دخی محتاج اولمقا اولور
ایمدی ایکی طرفه دخی انصاف لازمدر بوندن صکره
معلوم اوله که سلم سلف معناسنه در یعنی سلمک بر تعریفی
همان تعاملدر لکن مشهور معناسی سلم بر بیعدر که انده
اقچه یا اقچه مقامنده قائم اولان نسنه پشین ویریلور و
آلناجق شیء وصفیله مضبوط اولور و معلوم اولان
وعده یه دکین تأخیر اولنور و بو سلم کندی لفظیله منعقد
اولدیغی کبی اصح قولده بیع لفظیله ده سلف لفظیله ده
و دخی معلوم اوله که بو عقده مشتری یه مسلم دینلور رب سلم
دخی دینلور بایعه مسلم الیه دینلور مبیعه مسلم فیه دینلور
دینلور ثمنه رأس المال دینلور سلمک قسمتلرینه و غیریده
یزلمشدر و بو سایده چوق تفصیل واردر شرایطنک عددی

تعریف سلم

دخی اختلاف واردر قهستانی مرحوم اون شرطی زیاده دیو
تصریح ایدر ابن همام حطه دخی اون التی شرطی واردر دیو
بیان ایدر امام ابی حنیفه رحمه الله قولنده سکز شرطی واردر
دیو نتقدن تفصیل ایدر لکن مجالس رومیده یدی شرطی
واردر دیو عیان ایدر مصنف مرحوم دخی بو محلی مجالسدن
آلوب ترتیبی اوزره تمشیدر لکن کاتبلردن می سهو اولمش
یوخسه مصنفک قلمندنمی اوچنجی شرطی ترک اولنمش
حقیر آنی دخی قاتوب فی الجمله تفصیل اوله اولزمین
اوزره بودرسم کرک ایمدی معلوم اوله که تحقیق امام
ابی حنیفه قتنده سلم یدی شرط ایله صحیح اولوریدی شرطک
اولکیسی مسلم فیهک جنسنی بیان کرک اربه می یوخسه
بغدایمی یا خود خرمامی طاریمی یر بنجی ایکنجیسی مسلم فیه اولان
نسنه نک نوعنی بیان کرک اگر انواعی مختلف ایسه واگر
مختلف دکل ایسه بیانه حاجت یوقدر نتکم قهستانی یازر مثلا
اول بغدای یازلقمی کوزلکمی بیان کرک صولیمی بغدایمی
یعنی آقر صو ایله می صولنان بغدای می صوسز یر بغدایمی
یعنی یغمور ایله صواریلان بغدایمی بیان کرک یوخسه
تکفور طاغی بغدایمی روم ایلی بغدایمی اربه ایسه قاره می
قره اربه می داری ایسه صاری داری می قره داری می یوخسه
مصر داریسی می بیان کرک مرحومک بیان ایتمدکی سلمک
شرطلرینک اوچنجیسی مسلم فیه اولان نسنه نک وصفنی
بیان کرکدر ایومی یوخسه الچقمی وسطمی دردنجیسی
مسلم فیه اولنک قدرینی بیان کرک یعنی ناس قتنده معروف
اولان مقدار ایله بیان ایتمک کرک بش کیله می یوخسه التی

کیله می

کیله می یا خود شوقدر بطمانمی یا نقدر زه می یا شوقدر قدحمی
محلنه کوره بیان ایتمک کرک واولکیله یا بلوب وبوزبلوک
کاه بیوک کاه کوچک اولان نسنه اولمیه زیرا نزاعه
مؤدی اولور بشنجی مسلم فیهک اجلی یعنی تسلیمک
وعده سنی و وقتنی بیان کرک اقلی یعنی اجلک ازی
اصح مذهب اوزره بر آیدر شمس الائمه دخی اصح اولان
بودر دیدی خلاصه ده یازار اقلی اون کوندر اوچ کوندر
یا یرم کوندن زیاده در مجلس عقددن زیاده جه بر ساعت
اولورسه دیو روایت واردر لکن فتوی بر آیه در
قهستانی یازار التنجی بودر که رأس مالک قدرینی یعنی مسلم ایچون
ویریلان ثمنک مقدارینی بیان کرکدر اگر رأس مال کیلی
ایسه بغدای اربه خرما کبی یا وزنی ایسه التون کمش کبی
یا عددی متقارب ایسه جوز یمورطه باذنجان طوغله
کرپیج کبی بو شیلره اشارت اولنورسه امام اعظم
قتنده بنه بیان لازمدر حتی شو درهملری یا خود شو
اربه یی یا شو بغدایی یا شو دموری یا شو یمورطه یی یا شو جوزی
بر کیله بغدایه سلم ایتدم دیسه درهملرک وزنی معلوم
اولمسه یا خود ذکر اولنان شیلرک مقداری معلوم اولمسه
اول عقد سلم صحیح وجایز اولماز زیرا نزاعه مؤدی اولور
حال بوکه کاهیجه رأس مالک بعضیسنده عیب بولنور ده
بیان اولنمدیغی صورتده مسلم فیه انک قدری اوزره
تقسیم اولنماز پس بیع اندن صحیح اولجق مقداری نسنه
دخی صحیح اولماممش اولور اشته امام اعظمه کوره حکم بویله در

آمّا ماسون مسلوقی جائزدر زیرا اشارتله متعین اولور
پس قیمتی اوزرینه مسلم فیه دخی تقسیم اولنوب ایمدی بونده
اشارت واردر که رأس مالدرسونلرین نسنه اولسه یا جون
اولسه یا عددی متقاربه اولسه بیانی اتمکسزین جمله‌نك
قبضی صحیح اولور زیرا اشارت کفایت ایدر دینلکم قهستانی
مرحوم بونده ایمدی رأس مالك قدری بیانی لازم اولدیغنده
اوتوزهر بریندن رأس مال بیانی اولنیان ایکی درلو نقدله
دخی سلم جائز اولماز دینلکم ملتقی ده یزدیدی شرطلك یدنجیسی
مسلم فیه اولان مبیعی تسلیم ایده جك مکانی بیان کرکدر
امام اعظمك صکره کی قولنده اگر بر ننك قالدیروب اسندیکی یره
کتورمسی مؤنتلی یعنی مشقتلی واغر اولوب ارقه یوکلمك
یاخود حماله محتاج اولورسه بعد ایکی بعضلر مجلس قضایه
مفت مجانا کتورمزلر ایسه مؤنتلی ولمسا اولور دیدیلر
بعضلر بر آل ایله قالدیرمق ممکن دگلسه مؤنتلی اولمش
اولور دینلکم قهستانیده واگر مسلم فیهك کتورمسی اولمز
مسك و عنبر کبی و عود و قرنفل و بوبر و بهاسی آغرله
کندیسی خفیف اولان ذی قیمت نسنه‌لر کبی ایسه بویله نسنه‌لری
هر نرده اداو تسلیم ایتسه جائز اولور ایمدی تسلیم ایده جك
مکانی بیان ایتمك بالاجماع شرط دگلدر بلکه ایکی روایتك
اصحنه کوره عقد سلم انده اولان متعیندر و بو صورتده
مکانی بیان اولنسه بعضلر متعین اولمز دیدیلر بعضلر متعین اولور
دیدی دینلکم قهستانیده وروس مالی یعنی ثمنی بر بریندن ایرلمزدن
اول عقد لرده معتبر اولان قبض ایتمك کرك ایدی

شبهه

شبهه یوقدر حتی ثمنك بو قبض سلمك شرطی اولدیغی وزره
یزلمشدر لکن مجالسده و ملتقی ده و مختصر وقایه ده و
غیریه یزیلان وجه اوزره قبل الافتراق یعنی بر بریندن
آیرلمزدن اول ثمنی قبض ایتمك سلمك صحتنك شرطی دگلدر
بلکه عقد سلمك صحتی اوزره بقاسنك شرطیدر زیرا اول
امرده عقد صحیح اولدیغی حالده بغلنور ده صکره قبضدن
اول ایرلمق سببیله باطل اولور ایرلمقدن مراد بر بریندن
کوزدن کیزلنمکدر حتی بر کسه بر کیله بغدایه اون آقچه
سلم ویرسه صکره آقچه ایچون اوینه کیرسه صاحبنك کوزندن
کیزلنمدی ایسه سلم باطل اولور کیزلنمدی ایسه باطل اولمز
بلکه صحتی اوزره قالور و کذلك بر میل قدر یا دخی چوق یوریسه
ولکن بر بریندن آیرلسه الا قبضدن صکره آیرلسه‌لر ینه
سلم صحتی اوزره قالور دینلکم مجالسده مذکوردر بر کمسنك
بور جلده یعنی بر ارکیشینك آلجغی اولسه آلجغی اولان
کمسنه‌یه آلجغی آقچه اولمدیوندن اولان رجله سلم ایتسه کبی
اگر بر بریندن ایرلمقسزین یعنی ایرلمقدن اول
مدیون اولان رجل آقچه نقد ویردی ایدی حضورده کتوردی
جائز اولور واگر بر بریندن آیرلمزدن اول نقد اعزسه
جائز اولمز دینلکم مجالسده مذکوردر و دخی سلم هر بر قدری
و صفتی یعنی صفتی بلنن نسنه‌لرده جائز اولور یعنی وصفله
و قدر له ضبطی اولنان مسلم فیه سلم صحیح اولور که اولدت
جنسدر و درت شیدر و اکر بلنمسه صکره نزاعه سبب اولور
ایمدی اول درت جنسك اولکسی مکیلات کبی یعنی کیله ایله

دی اولچلسه اکیسی ده اولور اوکیسه اکیسی بن
دکلدر زیرا بیاندر اونعور اکرکیل ایسه افتراق
بیع در کیل ایسه افتراقدن اول احضار ممکن دکلدر
نجاریده مضاجدر نتکم خلاصه ده
ونه عفا الله عنه

بلنن ونا سلك الكونه منقطع اولمیان سنه لر كبی مثلا بغدای
اربه خرما طوز نخود برنج طاری زیت یاغی صاغ یاغی
سركه بال مردمك مرجمك توتیا كبیره وخلاصه یوزر
ایكنجسی نقدینك غیری موزونات كبی یعنی اثمان خلق
اولنان دراهم ودنانیردن ماعدا قدری و وصفی وزنله
بلنن وطارتلان نسنه كبی مثلا ایكی بطمان یا دخی چوق بطمانله
یا سائر قابلروا وچیلر ایله معلوم اولان كونك قوخولی یاغ
مسك عنبر زعفران شكر قامیشنك بالی بیاغی شكر صوغان
صر مساق دمور بقر توج پنبه تخمی وغیریلر كبی ایمدی بونلر
مثللی هر نقدر موزون وار ایسه ثمن اولمدیغی حالده انده
سلم جائزدر اما اكر مبیع اولان مسلم فیه دخی ثمن اولان
رأس مال قچه اولسه یا خود التون اولسه بالاجماع سلم
جائز اولماز التوندن اقچه‌دن فقط بری مسلم فیه اولسه
بنه قول اصح اوزره سلم جائز اولماز لكن بعضلر قتنده
بو عقد ثمن مؤجل ایله منقوده سلم و یرمك جائزدر
لكن امام محمد قتنده جائز دكلدر زیرا انك قتنده منقر
دخی سكلر و سكه سز تبرده دخی سلم جائز دكلدر تبر
سكه‌لی ثمنه ملحقدر بر روایته قاشه ملحقدر تبرده
سلم جائز اولمش اولور نتكم قهستانی مرحوم یزدی سلم جائز
اولان درت جنسك اوچنجسی مذروعاتدر یعنی مقداری
ارشونله بلنن نسنه لردر مثلا كتاندن یا پنبه‌دن یا صوفدن
یا خزدن یا حریردن اولان ثوب كبی و قماشدن وغیریدن
اولان دوشمه لر كبی ایمدی اوزونلوغی وانلولكی وقالنلغی

وصقلنی

تبر سكه لنمش التون
كمش عثمانیدر
یعنی پاره چقلر

وصقلنی بیان اولندقدن بونلرده دخی سلم جائزدر لكن حریرده
وزنی دخی معلوم اولمق شرطدر قول صحیح اوزره خزده دخی
وزنی بیان ایتمك شرطدر درت جنسك دردنجسی تفاوت
فاحش ایله تفاوتلی اولمیان معدودات كبی یعنی بر بریلره
واوفاقلقده بر برندن فرقی چوق اولمیان صایلان نسنه لر كبی
انده عددیات متقاربه دیرلر جویز كبی و یمرطه كبی مثللی
و بازنجان وارمود وذرداللر كبی وكاغدده دخی سلم جائزدر
وطوغله وكرمت وكرپچ دخی بویله‌در اكر قالبلری و عددلری
معلوم ایسه ایمدی بو ذكر اولنانلرده براز تفاوت اولورسه‌ده
اكا اعتبار یوقدر زیرا عرفا وعادتا بر بیوك یمرطه ایكی كوچك
یمرطه‌یه صاتلمز لیس بو سوزده اشعار وار دركه عددی
متقارب اولان شیده كیلا ووزنا وعددا سلم صحیحدر بزم علمامز
ثلثه‌مز قتنده نتكم قهستانی یزدی مصرحدر اما تفاوتی فاحش
اولان قاوون وقارپوز كبی و انار وایوا كبی و دخی بو مثللی شیلرده
سلم جائز اولمز حتی دوه قوشی یمرطه‌سنده دخی عدد ایله
سلم جائز دكلدر اما بو یله یرلرده وزنله سلم جائزدر قدری
و وصفی بلنمیان حیوانات وانی كبی ودریسی كبی و باشلری
وایقلری كبی بونلرده عددا ایله سلم جائز اولمز نتكم ملتقیده
یزدی مختصر وقایه‌ده شرحی جامع الرموزده دیركه وزنی
معلوم ایله طوزلو بالقده سلم صحیحدر تازه بالقده دخی قتنده
ایسه صحیح ولا بودركه اوفاق بالقلرده كیله ایله وزن ایله كه
سلم جائزدر لكن ایریلرینده ایكی روایت وار دركوش اولسون
غیری اولسون وزنا وعددا حیواننده سلم صحیح دكلدر بلكه باطلدر
زیرا مضبوط دكلدر لكن شیخیندن وزنله صحیح اولور روایتی واردر

قابلدر

حيوانلرك اطرافنده يعني باشلرنده وآياقلرنده واشكنبه سنده و
بغرسقلرنده وجكرلرنده وطلاغنده عددا ايله سلم جائز دكلدر
زيرا بونلرك بربرندن تفاوتي واردر لكن بونلرده وزنله سلمك
جوازنده اختلاف واردر ودخي دوه وصغر وقيون وغيري
حيوانلرك دريلرنده عددا ايله سلم جائز دكلدر مكر برنوع معلوم
بيان اولنه لكن وزنله دريلرده سلم صحيحدر كوكيدن آيرلمش
اتده بلاخلاف سلم جائزدر بلكه خلاف كموكلي اولان اتده در
واكر قاضي فتوى اتده سلمك صحتيله حكم وقضا ايلسه بالاتفاق
جائز اولور اتا ياغنده وقويرقده وزنله سلم جائزدر لعل
ياقوت عقيق زمرد بلور انجو كبي جواهرلك ايريلرنده و
اوفقلرنده عددا ايله ده وزنله ده كيل ايله ده سلم صحيح دكلدر لكن
محيطده ديركه اوفاق جواهرده وزنله كيل ايچون وزنله سلم
صحيح اولور مختصر وقايه نك وشرحنك سوزي تمام اولدي
ودخي معين كسه نك مثلا قدري بلنميان كيله سيله يا اولچكيله
يا مطلق معين اولچيله ويرمك اوزره سلم صحيح اولماز يا خرد
معين كويك بغدايندن ويرمك اوزره سلم صحيح اولماز زيرا
اول كيله ضايع اولورسه نزاعه مؤدي اولور اول كويك بغداينده
بر آفت كلوب هلاك اولمقده احتمالي واردر ايمدي سلمك وعده سي
كلدكده ادادن عاجز اولور معين خرما اغاجنك خرماسندن
ويرمك اوزره دخي سلم جائز دكلدر اما فلان كويك بغدايندن
ذكر اتسه اكا بكزر بغدايي مراد ايلسه اول جائزدر بر ولايتك
بغدايني تعيين ايلدكده جائز اولور يعني كبي زيرا عادتا بر مملكتك
بغدايي هلاك اولماز ودخي جين عقددن يعني سلم بزاري قتندن
اجل

اجل يعني وعده زماننه دكين باقي اولميان نسنده سلم اتمك جائز
دكلدر يعني بيش قسمندن اولسون غيريدن اولسون عقد سلم وقتندن
وعده وقتنه دكين مسلم فيه اولان نسنه نك وجودي و
بقاسي سلمك شرطلرندندر ايمدي انجق عقد وقتنده
بولنسه ده اول نده واخرنده بولنمسه يا انجق اخرنده بولنسه ده
اولنده واورتاسنده بولنمسه بو صورتلرده جمله سنده سلم جائز
اولماز بونك حدي بودركه اول شهرده مسلم فيه اولان
نسنه نك صاتلدي يعني چارشوده بولنمزسه ديمكدر اولرده
بولنماسي معتبر دكلدر نتكم خلاصه ده وقهستانيده وغيريده
يازار بو صورتده وعده دوكنسه رب سلم اول نسنه
اخذ اتمسه حتى اول نسنه منقطع اولوب چارشولرده بولنمز
اولسه پس انكيچون عقدي فسخ ايدوب رأس مالي الوق
واردر يا اول نسنه نك وجودنه دكين انتظار اتمك
واردر يعني بو ايكيسنك اراسنده مخيردر نتكم قهستاني
مرحوم محيطدن نقل ايدر قبضدن اول يعني تسليم قبض
اتمزدن اول رأس مالده يعني الجعي ثمنده مسلم اليه اولان
كسه تصرف اتمك جائز اولماز يعني عقددن صكره بر كسه يه
كندويه اورتاق ايده من والجعي رأس مالي غيريه صاتامز
ودكش ايده من وسلم ايتديكي نسنده ده قبضدن اول دكين
رب سلم اولان كسه ايچون دخي كچن منوال اوزره
تصرف اتمك جائز اولماز بو قاعده نك صورت مسئله سي
بودركه مثلا زيد بر درهمي بر كيله بغدايه يعني بر كيله بغدايي
انجق عمروه سلم اتسه پس عمرو دخي اول درهمي زيددن

آلوب قبض ایتمکسزین اوکا الجی یعنی دهم ایله بینه زیددن یا
آخر کسه‌دن بر سنه صاتون آلسه جائز اولماز زیرا سلم
تمام اولمقده قبض ثمن شرطدر پس اکر ثمنی قبض ایتمزدن
اول ثمنده تصرف ایلسه ثمن منعقد اولمق لازم کلور یاخود
سلمک اجلی یعنی وعده زمانی کلدکده الجی بغدایه یعنی بغدای
مقابله‌سنده رب سلم اولان زید مسلم الیه اولان عمرودن یا
آخر کسه‌دن بر آخر سنه آلسه جائز اولماز زیرا مسلم فیه
اولا سنه تسلیم اولنمدقجه عقد سلم تمام اولماز نتکم هدایه‌ده
و دررده مسطوردر بوندن معلوم اوله که بعض سنه‌لرده
هم کیل ایله و هم وزن ایله هم صایمق ایله سلم جائزدر مثلا
یمرطه‌ده و جویزده و بو مثللی سنه‌لرده عدد ایله سلم جائز
اولدیغی کبی اولچیله ده وزنله ده سلم جائزدر بغدایده
وزنله ده سلمک جائز اولدر جوازنه فتوی ویرلمشدر اونده داخی
کیل ایله و وزن ایله سلم جائزدر و صوده و بوزده و وزنله
سلم جائزدر صوغانده و صرمساقده وزنله سلم جائزدر
و قتینده شیره‌ده و سودده دخی سلم جائزدر سرکه‌ده
دخی کیل ایله و وزنله سلم جائزدر حصیره سلمده باس یوقدر
بنفسج یاغنده و غیری یاغلرده و قلیچلر نامللرنده سلم
ویرمکده باس یوقدر طول و عرضی و صفتی بیان اولنورسه
کذلک بو منوال اوزره دره‌کلره و ستونلره و دولودلو
آغاجلره و قامشلره و پنبه و کتان و ابریشمه سلم ویرمکده
دخی باس یوقدر تفصیل مراد ایدن خلاصه‌یه و قاضیخانه مراجعت
ایلسون و دخی معلوم اوله که نجه شیلر واردر که انلرده سلم

نزاع اولدیغنه ناوتری
ده قره‌لر ایله صومطانوه
المعتمد امام ابی یوسف
استحسان ایلدی سلم
خلاصه‌ده یوزوسه

جائز

جائز دکلدر حتی اون التی نسنه‌ده سلم صحیح اولماز دیو فقیه
ابو اللیث مرحوم خزانه سنده یازار نتفه‌ده دخی اون اوچ
نسنه‌ده سلم جائز اولمز دیو تفصیل ایدر ایمدی تکرار واقع
اولورسه ضبطی اسهل اولسون ایچون فهمه اولنان مرتبه‌سی
نتفه‌ده اولنلری یازمق مراد ایلدک الله تعالی تسهیل ایلیه
پس اول اون اوچ نسنه‌نک اولکیسی مکیلات مکیلاته سلم جائز
دکلدر ایکنجی موزونات موزوناته سلم جائز دکلدر اوچنجیسی
بر جنسده مذروعات مذروعاته سلم جائز دکلدر ملبوس
اولسون اولمسون حاصلی جنسلری مختلف اولدقده قفتانی
قفتانه سلم ویرمک و بزی بزه سلم ویرمک جائزدر ایکی
جنسده اختلاف واردر فقها قتنده اجناسک اختلافی
شهرلرک و صنعتلرک اختلافیله‌در لکن ابی عبد الله قتنده
شهرلره اعتبار یوقدر بلکه اجناسک اختلافی ایچون انواعک
اختلافیله‌در پنبه و کتان و صوف و ابریشم و خز
احمد کلری ثوب کبی دردنجی معدودات متفاوته‌ده سلم جائز
دکلدر بشنجی التونی التونه کومشی کومشه سلم جائز دکلدر
التنجی التونی کومشه و کومشی التونه سلم جائز دکلدر زیرا
بونلر اشیانک ثمنلریدر یدنجی جنسی جنسه سلم جائز دکلدر
ایکی جنسک بری معیاردن چقدیسه قلج ایله دمور
و بچاق ایله دمور دخی بونلر کبی سکزنجی مخصوص شیلرده
سلم جائز دکلدر شو یرک بغدایی یاخود شو کویک بغدایی
یاخود شول آدمک صولی ایله صوادیلان بغدای دخی بوکا بکزر
کبی طقوزنجی امام ابی حنیفه رحمه الله و اصحابی قولنده دخی ابی عبد الله

قولنده حیواننده سلم جائز دکلدر امام مالك ایله امام شافعی
قولنده جائزدر اوچنجی مجهولا اولان نسنه لرده بالاتفاق سلم
جائز دکلدر اونبرنجی امام اعظم قولنده مجهولی معلومه سلم
ویرمك جائز دکلدر یعنی ثمن معناسنا اولان راس مالی بیلنمسه
سلم جائز دکلدر امامین ایله ابی عبدالله قولنده جائزدر
اون ایکنجیسی امام اعظم قولنده اتده سلم جائز دکلدر لکن
امامین ایله ابی عبدالله قولنده قیون اتمیدر کچی اتمیدر
دوه اتمیدر صغر اتمیده اولنیان صیغر اتمیدر یوخسه اوده
علف یین صغیر اتی میدر ارکك اتمیدر یورلمش ارکك اتمیدر
بوباشنده یا اوچ یاشنده حیوان اتمیدر ارق میدر سمز میدر
غیر میدر بو وجه اوزره بیان اولنسه اتده دخی سلم
جائزدر اوننجی وقتنك غیرنده اولدیغی حالده یاشی
یمسنده سلم جائز دکلدر تفنك کلامی بوراده نهایت بولدی
بوندن نصکره معلوم اوله که قرض بر وجهدن سلمه بکزر بوب
بر وجهدن دخی ربایه بکزدیکندن اوتری حمزه افندی مرحوم
بو سلم بحثنك آخرنده قرضه متعلق بر قاعده و بر ایکی مسئله
بیان ایدر ربا بابنك ایچنده دخی ینه قرضه متعلق مسئله لر بیان ایلسه
گرکدر قاعده یعنی بو کلجك سوز بر قاعده درکه قرض و
ویرلمسی و قرض الینمسی جائز اولان نسنه و جائز اولمیان
نسنه بیان ایدر پس ایمدی هر بر نسنه که مثلیات مقوله سندن
اولوب وهلاك ایدنجه یعنی استهلاك اولندقده مثلیله
مضمون اوله یعنی اوداك لازم کله قیمتیله مضمون اولمیه
مکیلات کبی یعنی مقداری وزن ایله بلنن نسنه لر کبی و عددی

و موزونات کبی

جنسندن

جنسندن و عددیات متقاربات کبی یعنی ایری کلدن و اوفقلقده
بر برینه یقین اولوب قیمتده دخی بر برندن فرقی اولمیوب بلان
نسنه لر کبی انی یعنی متقاربین اولان نسنه قرض المق جائز
اولور قرض ویرمك جائز اولدیغی کبی زیرا شرع شریف
قرضه اذن ویردی امت دخی انك جوازینه اوزرینه اجماع
ایلدی نتکم مجالسده یزار و دخی بعض اخبارده وارد اولمشدر
قرضك صدقه دن اون سکز قات ثوابی زیاده در و دخی
قرض ویردوکی کوندن الینجیدکین هر کون اول قدر اقچه
صدقه اتمش قدر ثوابی وار در دیو روایتلر وار در
و هر بر نسنه که مثلیات مقوله سندن اولمیه و هلاك ایدنجه
یعنی استهلاك اتدکده مثلیله مضمون اولمیه یعنی اوداك
لازم کلمیه بلکه قیمتیله مضمون اوله حیوان و عقار
و قماش و اغاچ و عددی متفاوت کبی اولان نسنه قرض المق
جائز اولمز قرض ویرمك جائز اولمدیغی کبی حتی بر مدیون
کسه بر عبدی یعنی بر کوله یی یاخود بر حیوانی یا بر عقاری
یا بر اغاجی عدد متقارب اولان قاوونی یا قربوزی یا
قباغی مثلا بر آخر کسه دن قرض الوب بو نجنه ویرسه
یعنی قرض الدیغی بله یا حیوانله بورجینی ودسه بونلردن
هر بریسنك قیمتنی ضامن اولور زیرا بو وجهیله ویرمکله
استهلاك اتمش اولور اکا بناء قیمتنی ضامن اولور زیرا
حیوانی قرض ویرمك فاسددر قرض فاسد ایسه قبض
اتمکله ملك افاده ایدر یعنی قبض ایدن اکا مالك اولور
اوله اولنجه یعنی ملك افاده اتمکله قرضا الان کسه الدیغی

[illegible]

کوله یا حیوانه خرج ایدوب یعنی بورجنه ویروب معنی هلاکه
اَتمکله یا خود حقیقة هلاک اتمکله الدیغی سننک قیمتنی
ضامن اولور یعنی اودر بیع فاسدده کبی یعنی بیع فاسد ایله
الدیغی سننه مثلیاتدن اولیوب قیمیاتدن اولدیغی صورتده
هلاک اولسه ویا استهلاک اولنسه قیمتنی ضامن اولدیغی
کبی نتکم سابقده بیان اولنمش ایدی بس اکا کوره عمل اولنور
اما بعض سننه بیان اولنمشدر بس اول سننه عرفه حواله
اولنور ایمدی بو کتابنا کتابلرده اختلافا وزره یزیلور
حتی مجالس رومیده منتقادن نقل ایله دیرکه اتی وزنله
قرض المق بزم اصحابمز قتنده جائزدر زیرا امام محمددن
نوادرده روایتنه کوره ات مثلیدر مثلیله مضمون اولور
وینه مجالسده جامع کبیردن نقل ایله دیرکه ات قیمتیله
مضموندر لکن امام اسبیجابی دیمشکه یوسوزناسک
الریندن منقطع اولدیغی صورتده در شرح طحاویده
دیرکه هر موزون مثلیدر ایمدی بو سوزنا ثباتا یدرکه
ات مثلی اوله اونمره شیره کبی مثلیله بکمزده آتش شیر
اولکوا اولده مثلی اوله اوقا ایله اتمک دخی قیمیدر بس قرض
ویرلمری جائز اولمق اقتضا ایدر لکن ینه مجالس رومیده
یزلدیغی وجه اوزره قاضیخاندن ذکر اولنمشدرکه تحقیق
اوتی قرض المق کیل ایله دهی وزنله ده جائز اولور ودخی
اتمکی قرض المق بنه بو بلجه جائز اولور وزنا وعددا امام
محمد قتنده نه حکم بویله در اتمکی قرض المق ایچون وزنا جائز
اولور یعنی عددا جائز اولماز امام یوسف قتنده وفتوی

دخی

دخی بو خصوصده در مجالسده کلام مجموعی تمام اولدیغی مجوزده
دخی کیل ایله قرض جائزدر زیرا جوزکاه کیل اولنور کاه وزن
اولنور کاه صایلور نتکم قاضیخانک کتاب صرفنده مذکوردر
حاصل کلام عددی متقارب اولان سننه ده کیله ووزنا و
عددا سلم جائز اولدیغی کبی بو وجه اوزره قرض دخی جائزدر
نتکم سابقده قسمتا نیدی اولمق اوزره بیان ایدلمش ایدک الباب
الثانی یعنی اوچ بابدن ایکنجی باب ربادن یعنی کتاب وسنت
واجماعله حرمتی ثابت اولان دخی عقلا وشرعا مذموم اولان
ربادن صاقنمنک بیاننده در وبو بابده قرضه وصرفه متعلق
مسئله لر دخی واردر بس ایمدی معلوم اولسونکه الله سبحانه
وتعالی کتاب کریمنده ربانی حرام قلمشدر وزیاده تشدید
وتهدید له یعنی قورقمق ایله بر بچه مواضعده یعنی قرآن
عظیم الشانده چوق یرلرده ربانک حرمتی یعنی حرام اولمسی
بیان بیورلمشدر جمله دن بری سوره بقره نک اواخرینه یقین
یرده آیت مداینه دن اوکدین بیورلر دخی نظم جلیلنده تفصیل
اوزره اوچ دردت آیت کریمه ده ربا النوعی ذم ایدر وبیعی
حلال قیلوب ربانی حرام قیلدیغنده خبر ویرر ومؤمنلره
تقوی ایله وربانی ترک ایله امر ایدر وترک اتمینلره دنیاده
واخرتده کندودن ورسولندن اولوجی وجنکی وعذابی
بیلوک دیو امر ایدر لکن حمزه افندی مرحوم بو آیتلردن اولکی
آیت کریمنک اولندن بر مقدار یازدی ومعنی ویرر صکره اراده
بر قج سوزدن صکره ایکنجی آیت کریمه دن دخی نصف اولنی
یزر وکمال تقوا سندن ناشی تبرکا تعوذ وبسمله یی تلفظ

وكتابت ايدر اعوذ بالله من الشيطان الرجيم رحمتدن مطرود
اولان شيطاندن معهوده دن الله تعالى يه صغنورم بسم الله الرحمن الرحيم
رحمن و رحيم اولان الله تعالىنك اسم شريفيله تبرك ايدنجى
اولديغم حالده كلجك آيت كريمه يى اوقورم و يازرم و تفسير ايدرم
الذين يأكلون الربوا لا يقومون الا كما يقوم الذى يتخبطه الشيطان
من المس اكلدن مراد ربا المقدر و ربا ايله معامله در مسدن
مراد جنوندر يعنى شول كسنه لر كه ربا مالن ييه لر يعنى ربا ايله
معامله ايدرلر دخى وجه مخصوص اوزره ويردكلرندن
زياده يى الالر قبرلرندن بعث ايچون قالقميه لر الا مصروع
اولوب جن و شيطان طوتمش كسنه طوردوغى كبى طوره لر يعنى
جنوندن ناشى بعث ايچون مزارلرندن قالقميه لر الا طوتارلقلى
كسنه نك قالقمه سى كبى قالقه لر بونلرك يعنى دنياده ربا ييوب
آخرته توبه سز كيدنلرك جن طوتمش آدمى كبى روز محشرده
بى اختيار يقلوب دوشمه لرى عقللرندن خلل و نقصان اولديغندن
اوترى دكلدر بلكه انلر ايچوندر كه تحقيق الله تعالى جل شانه بونلرك
يعنى ربا ييه نلرك قرنلرينى و قرنلرى ايچنده يدكلرى ربانى بر
مرتبه بيوك قيلار كه حتى قرنلرى اوقدر اولوب يعنى اول قدر
اولوب كندويه يعنى كندولره ثقلت ويره ده كبه خاتونلر كبى
اوكه لركاه قالقه لركاه دوشه لر روز محشرده بو عقوبت انلرك
بو حالنى كورن اهل محشردن هر بر آدم يعنى هر كس بيله لر كه يعنى
بيله كه بونلر يعنى بو دوشوب قالقن كسنه لر دنياده ربا ايتمشلر
يعنى ربا خورلر ايمش ديو انلرى بيلسه لر كركدر و دخى روايتده
وارد اولمشدر كه رسول اكرم و نبى محترم و فخر عالم و سرور بنى

صلى الله عليه وسلم

ادم

آدم محمد مصطفى و احمد مجتبى صلى الله عليه وسلم حضرتلرى
معراج ذى الابتهاج كيجه سى ايچنده يدنجى قات كوكه ايرشدكده
سعادتله بر قومه اوغرادى كه قرنلرى اوللر كبى بيوك قرنلرينك
ايچنده يلانلر و عقربلر وار كه طشره سندن كورينورلر بس
بو منوال اوزره اول قومى كوردكده جبرائيل عليه السلامه
بونلر كيملردر ديو سعادتله سؤال اتدكده جبرائيل عليه السلام
جواب ويروب بيوردى كه بونلر دنياده حرام اولان ربا مالن
ييننلردر بو تفصيل و بو روايت مجالس روميده مذكوردر
و بر حديث شريفده وارد اولمشدر كه كشى بيلورك اولديغى حالده
يدوكى بر درهم ربا اوتوز التى زنادن اشددر نتكم ترغيب
و ترهيبده مذكوردر و دخى آخر روايتده وارد اولمشدر كه
ربا يتمش اوچ بابدر يعنى يتمش اوچ درلودر صغرى و ادرى
ايسرى يعنى الك ادناسى العياذ بالله تعالى اوز اناسى نكاح
اتمش كبى يعنى اناسيله زنا اتمش كبيدر يعنى بو مرتبه مستوجب
مستقبحدر بو روايت تفسير حدادى ده و در منثورده و شرعه ده
واردر و دخى بو حرام اولان ربا مالك بركتى كيدرر و
ربا انك داخل اولان مالى شبهه سز هلاك ويرر يعنى ربانك
شامتى سببيله عاقبت اول مال هلاك اولور نتكم كلام قديمده
و فرقان كريمده بنه سورۀ بقره نك اواخرنده حضرت الله
جل شانه بيورر يمحق الله الربا يعنى الله عظيم الشان ربانى نقص
ايدر و بركتنى كيدرر و ربادن فعل خيرى قبول اتمز و يربى الصدقات
و صدقه لرى زياده ايدر و دنياده انلره بركت ويرر آخرته
دخى ثوابنى مضاعف قيلار نتكم تفسير كواشيده مذكوردر

حاصل کلام ربا یین کیسنك مالی نقدر چوغالورسه عاقبت اول
کسه فقیر اولورا ولادینه قالدیغی صورتده آنلر دخی اول مال ایله
منتفع اولمزلر آخرتده دخی وبالی دخی کندو اوزرینه قالور وبر
روایتده دخی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری ربا بیننه
ویدورنه وشاهدنه وکاتبنه الله تعالی لعنت ایلدی دیو خبر ویردی
یاخود لعنت ایلسون دیو بددعا ایلدی بو حدیث شریفی جامع
صغیرده وطریقتده مذکوردر وبر آیت کریمه‌ده دخی قات
قات اولدیغی حالده ربایی یمك ای مؤمنلر دخی الله‌دن قورقوك
اولدکه رحمت اولنه‌سز بو مفهومی حق تعالی قوللرینه بلدردی
ایمدی بو ذکر اولنان دلیللردن فهم اولندیکه غصب وسرقه
وغیری محرماتدن ربا اقبح ایمش کیشی زیاده محتاج اولمدقجه
ربا ویرمکه راضی اولماز پس ربا المقده غایت خساست واردر
وقلت شفقت وترك مروت واردر وکندوسنه صانیدیغی
غیره صاتمق واردر زیرا بویله محتاج اولان کیشیه مرحمت
وتصدق ایتمك مؤمن اوزرینه لازم ولا احقلرندندر ایمدی
ربا شرعا مذموم اولدیغی کبی عقلا دخی مذمومدر نتکم
توفیق العنایه‌دن وغیریلردن فهم اولنور ایمدی عقل معاد معتبر
ایله عاقل اولوب دار آخرتك خوفنی یعنی قورقمغی ایجاب ایدن هول
وشدتی دوشوننه زیاده لازمدر که ربانك احوالنی
بیلوب دخی ربانه ایله اولور ایدیکنی اوکرنوب ربادن صقنمغه
زیاده سعی ایده تا که جمیع ادیانده مذموم واجماع ایله حرام اولان
ربادن سلامت بوله واکر بعد دردره مبتلا ایسه شرطیله
توبه ایده واخرته باکچه کیدن زیلر یا کبایردندر واولوسنچه لرده

مغفرتدن محروم اولمغه سبب اولان معاصیدندر صابیلشدر
وجمهور علمانك قوللرنده مستحلی کفار اولنمشدر حتما ربا ییین
کسه‌دن امام توبه طلب ایدر توبه ایدرسه نه کوزل ایتمزسه
امام انی قتل ایدر یعنی حلالدر اعتقاد ایدرسه مرتد اولور قتلی
لازم کلور نتکم تفسیر تیسیرده وتفسیر حدادیده وابن عادلدن ونیسابوریده
وتفسیر ابو معاذده وکشف الحقایقده وغیریلرده مذکوردر وربانك
بو ضرری دخی بوندرکه ربا ظاهر وفاش اولدیغی شهرك هلاکنه سببدر
نتکم ابو معا فی حدیث شریف اولمشدر بو مفهومی تفسیرنده بولدی
ایمدی حاکملره لازم اولان بودرکه بو مثللی منکراتك دفعنه سعی ایده‌لر
حتی هدیة المهدیین نام کتابده دیرکه سجی صناتدن دخی ربا ییوب
رجوع ایتمین مسلم کشی تعزیر وحبس اولنور هدیه‌نك سوزی نهایت
بولدی بوندن صکره معلوم اوله که لغتده ربا مطلق فضل معناسنه‌در
شریعتده ربا ایکی بدلك برنده شرطا اولان عوضدن خالی فضل معناسنه‌در
وبو ربانك نوعی بیاننده اختلاف واردر مجالس الستره ایکی نوعدر
دیو بیان ایدر مصنف دخی ایکی قسمدر دیسه کرکدر لکن نقدده ربا
اوچ وجه اوزره‌در دیو تفصیل ایدرپس اندن دخی برجانب
داده‌لم صکره مصنفك مرادینی بیان ایده‌لم ایمدی ربا اوچ وجه
اوزره‌در بریسی قرضده‌در ایکنجی دیوننده‌در اوچنجی رهونده‌در
اما قرضده ربا ایکی وجه اوزره‌در بریسی اون درهمی اون بر
درهمه یا اون ایکی درهمه یا دخی زیاده‌یه قرض ویرمکدر ایکنجیسی ویردیکی
قرض سببیله کندویه منفعت جر ایتمکدر یاخود جر اولنمقدر
قرضا الان ویرنه بهاسندن اوجوزجه نسنه صاتمق کبی یا اوجوزجه
بر نسنه اجاره ایتمك کبی یا بر نسنه هبه ایتمك یا صدقه ویرمك کبی
یا بر ضیافت یا بر ایش ایشلمك یا بعضا تمورنده یاردم ایتمك کبی

یا بو نسنه عاریت ویرمك یاخود بهاسندن زیاده کندودن نسنه
الوب یا زیاده جه اقچه بر نسنه استیجار اتمك یا غیری کبی اکر
بو مثللی منفعتلر اولمسه ویرمز ایدی ایسه بو مذکورلر ربا اولور
کل قرض جر منفعة لاخیر فیها سوزی ابراهیم النخعی رحمه الله بوکا بنا
دیمشدر اما دیونده ربا بسی اولدخی ایکی وجه اوزره در
برنسی بودر که بر کشی بر کشیه ویرسه مثلا بو قماش صاتر بس
وعده سی کلدکده قماشی صاتالم یعنی طلب ایدر مدیون دخی براز
زمان تاخیر ایدرسن سکا زیاده جه اقچه ویررم دیو صاتان
کشیده بوکا قائل اولور اشته بو ربادر ایکنجی بودر که وعده سی
کلمزدن اوکدین داین مدیونه دیر که بنم دینمی بکا ویر دینك برازی
سندن دوشررم مدیون دخی بونی ایشلر بو مدیون ایچون ربادر
و بو مدیونه حلال دکلدر اما رهونده ربا بش اولدخی ایکی وجه اوزره در
برنسی رهن ایله انتفاعدر بوی دخی رهندن بیدا اولان نسنه یی
اهلاکدر رهن ایله انتفاعه مثال رهن اولان کوله یی استخدام و
رهن اولان اته بینمك و رهن اولان یره اکین اکمك و ثوب ایسه کیمك
و دوشمه ایسه دوشمك و دخی بونلر کبی رهن اولان نسنه لرله انتفاع
اتمك کبی رهندن بیدا اولان نسنه یی اهلاکه مثال رهن اولان
جاریه نك سودنی اوغلنجغنه اوزمك اتمك ایسه سودنی
ایچمك قویون ایسه یونکی قرقمق اغاج ایسه یمیشنی یمك کبی
اشته بو مذکورك کلیسی ربادر کندویه حلال دکلدر زیرا
مرتهن ایچون حفظدن غیری رهنده حق یوقدر شفقك کلامی
بونده تمام اولدی بوندن صکره مصنفك کلامنه کلالم ایمدی ای
طالب حق اولان کشی بیلکل که و اکاه اولغل که شرعده مذموم
اولان ربا ایکی قسمدر یعنی ایکی بولوکدر بری یعنی ایکی قسمك برنسی

فضل

84

فضل ایله یعنی ایکی عوضك برینی حقیقة زیاده ویرمسیله ده
اولعدو قاتلا نمیکه یعنی حکما زیاده معناسنه اولان ویرسیله ده
اولور یعنی بو ایکسنك هر برسیله ده ربا اولور ایکسیله بردن یعنی
مجموعیله ده ربا اولور مصنفك مرادی بو ایله اولمق کرك و برنسی
یعنی ربانك ایکی قسمنك ایکنجیسی ربا انجق قتلمزسیله اولور
ایکی عوضك برینك زیاده سی ربا اولماز فضل ایله قتلمزدن
ایکسی ایله بردن اولدیغی کبی هر برسی ایله دخی ربا اولمسی بیان
اولنان اوتکی قسم عوضین یعنی مبیع و ثمندن عبارت اولان
ایکی مبیع عوض جنسیله قدرده متحد اولسلر یعنی اتحاد
جنسیندن مراد عوضلرك ایکسی دخی بر جنسدن اولسه
دیمکدر مثلا کمش ایله کمش کبی التون ایله التون کبی بغدای ایله بغدای
کبی ارپه ایله ارپه کبی و دخی قدرده اتحادلرندن مراد عوضلرك
ایکسیده مکیلات قبیلندن اولسه یاخود موزونات قبیلندن اولسه
دیمکدر اول زمان یعنی جنسیله قدرده بر اولدقلری وقتده ایکی
عوضدن هر برینك آخر اوزرینه زیاده سیده حرام اولور
و قتلمزسیده حرام اولور ایمدی قبضدن صکره اولورسه
بینه بیعی حلال اولماز سایر تصرفاتنده دخی کراهت واردر نتکم
قهستانی ده یزار حاصل کلام بزم قتمزده ربانك علتی ایکی — علت ربوا ایکیدر
نسنه در بری مکیلاتده کیل و موزوناتده وزن معناسنه اولان
قدردر ایکنجیسی جنسدر ایمدی بو ایکی وصف یعنی قدر ایله جنس
معا بولنسه فضلی و نسیئه سی حرام اولور و اکر بو ایکی وصفك
ایکسیده بولنمسه فضلی و نسیئه سی حلال اولور و اکر بو ایکی وصفك
بری بولنسه آخری بولنمسه یعنی جنس بولنسه قدر بولنمسه

یاخود قدر بولنسه جنس بولنمسه نسیئه‌سی حرام اولور لکن
فضلی حلال اولور نتکم مختصر وقایه‌ده وخلاصه‌ده وملتقی‌ده
مذکوردر مثلا بش درهم کمشی التی درهم کمشه صاتسه بونده
زیاده‌سیده حرام اولور قتلمه‌سیده حرام اولور اکا علتی
اولان جنسله قدر معا بولندیغندن اوتری اویله اولنجه یعنی
ایکیسیده حرام اولدیغی تقدیرجه شمدیکی زمانده شایع مثلی اولان
وجه اوزره برکمسه بش غروشه التی غروش اغری یاخود یدی
غروش اغری صافی کسدن یاپلمش یاخود غشنه غالب اولان
کسدن یاپلمش کلابدن و بخوردان و بلازک وقشق وآینه
وسورمه‌دان ودوات وساعت وغیری کبی برنسنه صاتون
النسه ربا اولمش اولور بیع فاسدده جریان ایدن حکم بونده
دخی جریان ایدر ودخی برکمسه ایکی بچوق التون اغری
صافی التوندن یاپلمش یاخود غشنه غالب اولان التوندن
یاپلمش ذکر اولنان نسنه‌لردن وغیری بدی برنسنه صاتون
النسه بنه ربا اولور پس بیع فاسدک حکمی بونده دخی بودر
زیرا التونک غشی وکمشک غشی یعنی ایچلرینه قاریشن
خلاف جنس اولان شی غالب اولمدقجه التونله کمش مغلوب
اولمادقجه وزنده زیاده‌سی ربادر عمل ایسه یعنی ذکر اولنان
نسنه‌لرده قیومجیلرک ایشنه شرعا اعتبار اولماز
یعنی اقچه‌نک وزنی النان نسنه‌لرده زیاده اولسه‌ده زیاده‌سی
اول نسنه‌لرک اوستادیه طوتسه‌لر ربادن خلاص اولمز
پس ایمدی بو اصل نسنه‌لرده یعنی بو مبیع ایله ثمن بر
جنسدن اولان صورتلرده ایکی عوضدن هر برینک آخر

اوزرینه

اوزرینه زیاده‌سیده حرام اولور وقتلمه‌سیده حرام اولور
ربانک علتی اولان قدر ایله جنسک اتحادی بولندیغیچون
حیله‌سی بودرکه یعنی مبیع ایله ثمن بر جنسدن اولوب بر طرفی
آغر اولدیغی صورتلرده ربادن خلاص اولمنک چاره‌سی
بودرکه ویره‌جکی غروشلرینک یا التونلرینک وزنی بیلنمش
اولمسه یعنی مشتری الجق الجق کسدن یا الجق التوندن
یاپلمش وزنی اغر نسنه‌نک جمیعسنه یعنی جمله‌سندن اوتری
اقچه ویرمیه یعنی وزنی بیلنمش اولان غروشلری یا التونلری
هب ویرمیه بلکه بر مقدارینی وجنده یعنی غروشلردن یا
التونلردن ویره‌جکی اقچه وبهانک باقیسی برمقدار خلاف
جنس اولان قیمتلی برنسنه ویره تاکه او برطرفدن اولان
زیاده بو طرفدن ویریلان خلاف جنسه صرف اولنه ده
زیاده‌سی ربا اولمیه وحرامدن خلاص اولنه ودخی یدا
بید ویروب یعنی ویره‌جکی ثمنی مثلا بشیلن اول مجلسده
ویروب الجق مبیع مثلا اله تاکه حرام اولان نسنه‌دن خلاص
اوله یاخود کمش والتون اولان نسنه‌لرک زیاده‌سی دخی
آیرمق ممکن اولسه آیروب بیعی اقچه برابرینه صاته زیاده‌سی
دخی صکره مشتریه بیعه ایده یاخود اول مردن مجموعنی
مشتریه هبه ایده مشتری ده اقچه‌یی بایعه هبه ایده یاخود بر ایرینی
صاتدقدنصکره آیرمق ممکن اولمیان یرده زیاده‌سنی
دخی هبه ایده زیرا قسمت قبول اتمین شیده مشاعک هبه‌سی
صحیحدر نتکم قاضیخانده باب صرفده یازر بونلردنصکره
معلوم اوله که مرحوم ذکر ایتدوکی عجا اوزده اقچه‌نک وزنی

یعنی اولمق هر بار واقع اولماز زیرا خالص کمشدن وخالص التوندن
یاپیلان نسنه کا هیچ بلکه اکثریا ذکر اولنان نك عکسی اوزره اولور
یعنی اول نسنه نك وزنی اقچه دن یعنی اولور بو صورتده خلاف
جنس اولان نسنه بایع ویرمك اقتضا ایدر تا که ربادن خلاص
اوله و بو صورتده یعنی اقچه نك وزنی آغر اولدیغی صورتده
اقچه بوزمق ممکن اولمدیغی کبی اقچه قرمق ضرر ویردیسه زیاده
کلان دانقك هبه سی صحیح اولور اما قرمق ضرر ویرمز دکلسه هبه سی
صحیح اولماز نتکم تاتارخانیه نك کتاب صرفنده یکرمی درد نجی
فصلده مذکوردر اقچه سی حاضر اولدقده حیله سی ذکر اولندی
واکر ویره جکی اقچه حاضر اولمز سه ربادن خلاص اولمه نك
چاره سی بودر که اکر کمشدن یا التوندن یاپلمش اشی بیع
نسنه برادن اوکدین بر ملاحظه و علت سببیله یا ننده امانت
اولمق اوزره آله قویه پس صکره اقچه حاضر اولدقده عقد ایدوب
یدا بید اول اشی بایعه صاتوب آلوب یاخود بایعك اذنیله
آلوب قبض ایدوب اقچه بایعه ویره بونك عکسی دخی بویله در
یعنی مشترینك اقچه سی حاضر اولسه لکن بایعك کمشدن یا التوندن
یاپلمش اشی حاضر اولمسه ویره جکی اقچه بایعه امانت ویره
پس صکره اول اشی حاضر اولدقده عقد ایدوب یدا بید اشی اله
اقچه ویره واکر بر برنده زیاده سی وار ایسه یکن منوال اوزره
عمل ایده ایمدی بو صورتده ربایی دفع اتمکك چاره سی بودر که
بو نصکره معلوم اوله که هر نقدر مکیلات وار ایسه بغدای
ایله بغدای کبی آربه ایله آربه کبی خرما ایله خرما کبی طوز ایله طوز کبی
بونلره ملحق اولانلرکی و دخی هر نقدر موزونات وار ایسه

جنسی ایله

[illegible]

جنسی ایله السه مثلا کمشدن کمش ایله یا یلمش نسنه کبی دمور ایله دمورده
والتون ایله التوندن و بقر ایله بقردن و نحاس ایله نحاسدن یاپلمش
نسنه کبی و بونلره ملحق اولنلر کبی بونلرك جمیعسنده ایکی عوضك هر
برینك آخر اوزرینه زیاده سی حرامدر و قتلمسی حرامدر ربانك
علتی اولان جنس له قدرده اتحاد بولندیغیچون ایمدی مؤمنلره لازم
اولان بودر که بو بابده دخی غفلت اوزره اولمیلر مع هذا بو خصوصده
ناس یعنی بر جنس اولنلرده ربادن قچمق خصوصنده ناسك جواعی
غافللردر ایمدی غافل اولنلری غفلتدن تنبیه ایدوب اویاندرمق عالملر
اوزرینه واجبدر غافللره دخی اویانمق واجبدر ایشته بو اراده کلنجه
ربانك اوکی قسمی بیان اولندی شمدی نوبت ایکنجی قسمی بیانه کلدی پس
مرحوم دخی انی بیان ایتدیلر و دیدی و شول که یعنی نسنه که انلرك
ایکی عوضك برینك زیاده سی ربا اولمز بلکه آنجق قتلمه سی ربا
اولور لیس اول نسنه در که دکلدر مکیلاتی و موزوناتی خلاف
جنسنه صاتسه یا بو ایکسندن خلاف جنسنه صاتسه ایکی عوضك
برینك زیاده سی ربا اولماز جمله دن بری بودر که بر درهم کمشه
مثلا بر درهمدن اکسك التون السه یاخود بر کیله بغدایه مثلا ایکی کیله
اربه صاتسه جائز اولور جنسده مخالفت لری اولدیغندن اوتری
لکن بو ایکی صورتده ده یدا بید کرکدر قتلمسی ربادر اول ایکی صورتده
کیل معناسنه ایکنجی صورتده وزن معناسنه اولان قدرده متحد اولدقلرندن
اوتری و دخی بش ارشون بزی مثلا بینه جنسندن اولان التی ارشون بزه
صاتسه ینه جائز اولور ربانك علتی اولان قدر بولنمدیغیندن اوتری
ولکن یدا بید کرکدر قتلمسی ربادر زیرا بر جنسدن اولان شیلرده
اتحاد حکما زیاده معناسنه در و دخی بش بمرطه مثلا التی بمرطیه

[illegible]

صاتسه‌یی جائز اولوردی بانك علتی اولان قدر یوقدر بونده یوقدر زیرا بیع ربط
غالبا معدود اتدن اعتبار اولنمشدر ولكن یدا بید كركدر قتلنمسی ربادر
جنسده متحد اولدیغندن اوتری بوندن صكره معلوم اوله كه یدا بید
دیمكدن مراد ندر الی ایله كوكدر ایمدی بعض یرده تقابض معناسنه‌در
بعض یرده تعیین معناسنه‌در حاصل كلام اثمان ونقود اوزرینه
واقع اولان عقد صرفده شرط اولان هم تعیین‌در هم مجلسده تقابض‌در
یعنی ایکی عوض دخی مجلسده قبض اید شمكدر عقد صرفك غیری
سائر عقدلرده شرط انجق تعیین‌در تقابض شرط دكلدر نتكم ملتقی‌ده
وهدایه‌ده بزر ودخی معلوم اوله كه كیله‌ده معتبر اولانك اقلی یعنی
اك ازی نصف صاعدر یعنی یرم اولچكدر بعض روایتده نصف
قفیزدر دیو كلمشدر ایمدی بونده ایکی عبارت واردر پس ایمدی
یرم صاع بغدای مثلا یرم صاعدن زیاده بغدایه صاتسه
ربا اولور اما نصف صاعدن از اولانی زیاده‌سیله صاتسه جائز
اولور مثلا بر اوج بغدای یا ادبه‌یی یا بر بچی یا مرجكی ایکی اوج بغدایه
یا ادبه‌یه یا بر بچه یا مرجكه صاتسه جائز اولور قدرده تنصیص
اولمیوب از اولدیغچون ولكن ینه قتلنمسی ربادر یعنی حرامدر
یدا بید كركدر جنسده متحد اولدقلرنده اوتری بو كلامك اشارت
واردر كه ایکی بركدن هر بریسی یرم اولچك بالغ اولمسه زیاده‌سنه
باس یوقدر اما ایکی بدك بریسی یارم اولچك بالغ اولسه اندن
ایکی روایت واردر ایمدی بغدایدن یارم اولچكدن ازیدر اولچك
بغدایه صاتسه اصلك روایتنه كوره جائزدر لكن امام ابی
یوسفدن اولان روایته كوره مكروهدر زیرا امام یوسف بر دانه
خرمایی ایکی دانه خرمایه صاتمغی كربه كوردی وچونكه حرام‌در

تازه خرمایی یعنی تازه یا قوری خرمایه كیله ایله برابرینه بیع جائزدر مبخوسنی تازه‌سنه وبرمسنه بیع جائز اولدیغی كبی اما امامین قتنده خرمانك تازه قورودسنه بیع جائز دكلدر تازه اوزوم ایله قوری اوزم كیله ایله بیع دخی بوبله‌در اختلافیدر نتكم مختصر وقایه‌ده وشرح قهستانیده

اولانك آزی دخی حرامدر نتكم قهستانی مرحوم محیطدن وغیریدن
نقل ایدر ایمدی بو تقریره كوره برجنسدن اولان ایله برجنسدن
اولمیانی بیلمك وبیان اتمك لازمدر یعنی واجبدر تا كه مذموم اولان
ربادن صقنمق میسر اوله ایمدی یاش اوزوم نقدر لونی یعنی
نوعی وارایسه مختلف اولورسه یعنی باشقه نوعدن اولورسه
جمله‌سی برجنسدندر دخی یاش اوزمی یعنی تازه اوزومك
بعضسینی بعضنه بیع اتمك جائز دكل یعنی احوالدن برحالده
جائز اولماز الا یعنی انجق بربرلرینه برابر اولدقلری حالده جائز
اولور بهالرینك بربرندن زیاده‌سنه اعتبار اولنمز قوری
اوزم دخی بویله‌در نتكم مجالسده یزر ودخی خرمانك
جمیعیسی یعنی انواعنك كلیسی برجنسدن صایلور نقدر نوعی
مختلف اولورسه یعنی بعضسینی بعضسنه صاتمق جائز اولماز
الا برابر جائزدر وقیمتلرینه اعتبار یوقدر ودخی سائر میوه‌ده
هر بر نوعی یعنی درلوسی جنس واحد یعنی برجنسدن صایلور
مثلا المانك یا امرودی یا اكا بكزر بر آخر یعنی غیری درلو المه‌یه
یا امروده صاتسه انجق برابر جائز اولور قیمتلرینه اعتبار
یوقدر ایله جاموس یعنی قره صغیر ایله صوصغیری برجنسدر ایمدی
ایکسنك بر بری اتی آخره یعنی آخرك اتنه بیع ایلسك ینه انجق
برابر جائز اولور قیمتلری معتبر دكلدر عربی دوه‌لر ایله بسرك
دوه‌لر دخی برجنسدر قیون ایله كچی دخی برجنسدر اما
دوه ایله اوكوز یعنی اوكوزك وقیونك یعنی بوا وجینك اتلری
وسودلری جنس مختلفدر یعنی اجناس مختلفه‌در قویروق
یاغی قرن یاغی وات اجناس مختلفه اولدیغی كبی ایمدی بونلردن

اولنمز

[illegible] اشارات واردر [illegible] جنس اولانك [illegible] جائزدر [illegible] مطلقا [illegible] جائز اولماز [illegible]

بربینی آخره زیاده سیله صاتمق جائز یعنی بو ذکر اولنان وحیواندن
بو بربرینک ایکیسی آخرکی اتنه وسودینی آخرک سودینه صاتمق جائزدر
بر طرفدن زیاده سی اولورسه دخی برجنسدن اولمدقلرندن اوتری
ولکن یدا بید کرکدر یعنی قتلمه سی ربادر قدرده متحد اولدقلرندن
اوتری زیرا اتلری وزنیدر وسودلری دخی یا وزنیدر یا
کیلیدر ودخی تمور وقلای ونحاس یعنی قرمزی بقر یاخود
نوع خلاف جنسدر یعنی اجناس مختلفه در ایدی بونلرک
بربینی آخره زیاده سیله صاتمسی جائز اولور برابرینه صاتمق
جائز اولدیغی کبی ولکن ینه یدا بید کرکدر یعنی قتلمه سی ربادر زیرا
ربایه علت اولان وزن بونلرده موجوددر بز ایله ایپک دخی
خلاف جنسدر ایدی یدا بید زیاده سیله بیع جائزدر ایپک
ایله پنبه امام ابی یوسف قتنده برجنسدر ایدی ویرسیه
بیع جائز اولمدیغی کبی بربرینک آخر اوزرینه زیاده سیله دخی
بیع جائز دکلدر جنس وقدرده اتحاد بولندیغیچون امام محمد
قتنده ایپک ایله پنبه خلاف جنسدر یعنی برجنس دکلدر ایدی
بربرندن زیاده سیله بیع جائز اولور یدا بید اولدقجه یعنی قتلمه سی
ربادر و فتوی امام محمد قولی اوزره دردیو مختار شرحی اختیارده
تصریح اولنمشدر شویلجه معلوم اوله ودخی مذموم اولان ربادن
صقنمق مراد ایدن کسنه بلمک کرکدر که هر برنسنه که انک حقنده
شارعدن نص وتصریح اولمش اوله اول نسنه وزنله الینوب
صاتلغه پس اول نسنه ابدی وزنی صاتیلور نقدر ناس اول نسنه
وزنک غیریله الوب صاترلرسه کیل ایله التون کبی ایدی
بو ایکیسی ابدی وزنیلردر زیرا نص عرفدن اقوادر اقوا ایسه ادنی ایله

ترك

امام اعظمدن مرویدر که
ات طبخ اولنسه وزندن
چقمز حتی زیاده سیله
بربرینه بیع جائزدر
بر قوشی اتنی دخی ایکی
قوش اتنه صتمق جائزدر
لکن یدا بید کرکدر قهستانیده
یزر

بز ایله ایپک پنبه ایله ایپک
[illegible]
ودخی اتمکی بغدایه یا اونه
صاتمق جائزدر بربرندن
ارتق ایسه ده زیرا اتمک
یا عددیدر یا وزنیدر پس
مکیل ومعدود چقمش اولدی
ایسه مکیلدر فتوی دخی
بونک جوازی اوزره در
ایکیسی نقدا اولدقده حکم
بویله در بغدای ویرسیه
اولسه ینه جائزدر اتمک
ویرسیه اولسه امام ابو یوسف
قتنده جائزدر وفتوی
دخی بونک اوزرینه در
سلم بابنده بکدر

ترک اولنماز وهر برنسنه که انک حقنده شارعدن نص وتصریح
صادر اولمش اوله اول نسنه کیل ایله الوب صاتلغه پس اول نسنه
ابدی کیلی صاتیلور نقدر ناس اول نسنه کیلک غیری ایله ده
الوب صاترلرسه بغدای ارپه خرما طوز کبی بو دخی ابدی
کیلیلردر نص عرفدن اقوادر اقوی ایسه ادنی ایله ترک اولنماز
نتکم هدایه ده مذکوردر بو التی نسنه نک ماعداسی یعنی وزنله
یا کیل ایله اوزرینه نص اولنمیان نسنه لرک جمله سی ناسک
عادتلریدر یعنی عادت ناسده وزنله ایسه وزنی صاتیلور
واکر عادت ناسده کیل ایله ایسه کیلی صاتیلور زیرا عادت
ناس واقع اولدیغی برده حکمک جوازینه دلالت ایدر نتکم
هدایه ده واکملده مذکوردر ودخی العادة محکمة قاعده سی
بوکا مساعده ایدر بونک دخی اصلی مسلملرک حسن
کوردکی نسنه الله تعالی نک قتنده دخی حسندر دیو
روایت اولنان حدیث شریفدر نتکم اشباهده واکملده یازر ولکن
علما بو حدیثک مرفوع اولمسنی کتب حدیثلرده بولمدم بلکه
بو حدیث عبدالله بن مسعود اوزرینه موقوفدر دیو جزم
وقطع ایلدیکی جزم ینه اشباه صاحبی یازمشدر بو تفصیله
کوره ناسک اکثر حالده اشلدکلری مثلا صرف کبی یعنی اقچه
بوزمق کبی ودخی قرض کبی یعنی ودنج کبی دخی بیع واجاره
وسلم وغیریلر کبی معامله لری غالبا ربادن خالی دکلدر
زیرا اقچه بوزمقده غروشی مثلا اوفق اقچه ایله بوزنسه غروش
اقچه ایله وزنده برابر دکلدر یعنی غروش زیاده در ایدی غروشک
زیاده سی ربا اولور پس الانه وینه ده حلال اولماز لکن غروشی
قیرمق ضرر اولدیغندن اوتری زیاده سنی هبه اتمک جائزدر

الغنیه [illegible]
عادة محکمه در

مطلب غروش بوزمق مسئله سی
ایکیسنده دخی مطلبسزه فیصله ایدر
انجق زیاده یه جواز اولور

بنکم تاتارخانیه‌ده وقاضیخانده یدن مکر عوضی ایکیجق اولا اول
صورتده عوضنک برینی کرو ویرر یا کلیجک حیله‌یه اشلر ویدا
بیدا اولمسه بلکه اقچه بونلرک ایکسندن برسی اول مجلسدن
صکره قبض اتسه جمیعسنی یاخود بعضسنی قتلنمه‌سی یعنی عقد
صرفا ولانه مجلسده ایکی بدلک برندن هیچ برنسنه قبضا ولنمسه
یاخود برمقداری قبضا ولنسه اما برمقداری قبضا ولنمسه
ایکی صورتده دخی قتلنمه‌سی ربا اولور ایکی بدلک برسی زیاده
دکلسه زیاده ایسه ایکی قت ربا اولور بنکم سابقده بیان اولندی بوندن
صکره معلوم اوله که شارعدن نص اولیان یرده عرف وعادته
اعتبار اولنور دیدیکمز ائمه مزک انده اتفاقی وادر اما برنسنه‌نک
کیلی یا وزنی اولمسی اوزرینه نص اولسه امام اعظم ایله امام محمد
قتنده انده عرفا اعتبار اولنمز اما ابی یوسفدن روایت ظاهره‌یه
کوره یه بویله لکن ابی یوسفدن روایت غیر ظاهره‌یه کوره نص اولان
یرده دخی عرفا اعتبار اولنور بنکم هدایه واشباهده وطریقتده
وغیریده مذکوردر قهستانیده فصل ربا ده دیرکه بغدایی
بغدای ایله برابر اولدیغی حالده وزنله جائزدکلدر مکر کیل ایله
دخی برابر اولدیغی معلوم اوله اوله وقتده جائزدر لکن
امام ابی یوسفدن روایت شاذده وزنله دخی مطلقا جائزدر
اصحابمزک بعضسی بونی اختیار اتدی دیو خزانه‌دن
نقل ایدر عموم بلوادن اوتری فتوا دخی بونک اوزرینه‌در
دیو مضمراتدن نقل ایدر التونی التونه برابر اولدیغی حالده
کیل ایله بیعده دخی بومنوال اوزره تقریر ایدر نهی منکر بخشنده
طریقت حاشیه‌سنده خواجه زاده مرحوم دخی دیرکه بو زمانده
عمل ابی یوسفدن اولان روایت غیر ظاهره اوزرینه‌در و روایت

اگرچه

اگرچه روایت بوننده ضعیف ایسه لکن روایت بوننده قویه‌در
وبو عصرده بو روایت ایله حکم اتمک زیاده لازمدر فتنه‌دن
تحفظدن اوتری دیو تقریر وتفصیل ایدر لکن حمزه افندی مرحوم
کمال تقوایه میل ایدوب بو روایته اعتبار اتمدیکی احتیاطیله
عمله ترغیب ایچون همان روایت ظاهره ایله اکتفا ایدوب ربادن
تخلیص ایچون حیله بیانینه شروع ایدوب دیدیکه حیله‌سی بودرکه
یعنی اقچه بوزمقده ربادن خلاص اولمنک چاره‌سی بودرکه ورن
قلیل یعنی آز اولنه خلاف جنس برنسنه ضم اتمک یعنی قتمق کرکدر
تاکه ربادن خلاص اولنه ولکن ضم اتدیکی نسنه بر ایکی اقچه احتمالدن
خالی دکلدر پس اکر اولنسنه کندی ایچون قیمتی اولیان نسنه ایسه
مثلا بر اوچ طبراق کبی یا بر اوچ قوم یا بر پارچه طاش کبی بو
صورتده بو عقد صرف اصلا صحیح اولماز زیرا قیمتی اولیان نسنه
عرفا وشرعا اعتبار دکلدر واکر ضم اتدیکی نسنه‌نک قیمتی
اولوب وآنک قیمتی مثلا غوشده اولان زیاده‌نک قیمتی قدر
اولنجق اولورسه یاخود زیاده‌نک قیمتندن آز اولور ناسک انده
الدانجق قدر اولورسه ایکی صورتده ده عقد صرف شرعا صحیح
اولور ودخی اصلا کراهتده اولماز ضم اتدیکی نسنه‌نک قیمتی
زیاده‌نک قیمتندن آرتق اولدیغی صورتده صحیح اولوب کراهت
دخی اولمدیغی کبی بونده هیچ شبهه یوقدر واکر ضم اتدیکی نسنه آز
نسنه اولسه یعنی زیاده‌نک قیمتی قدر اولمسه مثلا بر جوز یاخود
بر یمرطه اوجوز اولان یرلرده بر یمرطه کبی یاخود اوجوز اولان
یرده یا مطلقا بر کاغد کبی بو صورتلرده عقد صرف صحیح اولور
یعنی جائز اولور خلاف جنس برنسنه‌یه ضم اولندیغندن اوتری

ولكن مكروه اولور بونده درهملر اقچه لرچوق ایسه و اكر چوق دكلسه
مكروه اولق كرك ظاهر در زیرا ضم اولنان شیلر زیاده نك
قیمتنه برابر اولمش اولور لكن مكروه اولدیغی صورتده ضرورت
نه مرتبه در بو كلجك سوزدن فهم اولنور امام محمددن
بو كلجه یعنی مكروه اولدیغی روایت اولندیلر پس امام محمد
رحمة الله علیه حضرتنه سؤال ایدوب دیدیلر كه بو نی یعنی بونك كراهتنی
قلبنده نجه بیلورسن و بیلورسن پس اول دخی جوابنده دیدیكه
مثل الجبل یعنی طاغ كبی بولورم و بیلورم دیدی ایمدی بوندن
ظاهر اولدیكه كراهتدن مراد كراهت تحریمیه ایمش یعنی حرام
اولمش اولور لكن حرمتنك دلیلنده قطع اولمدیغندن اوتری
امام محمد حضرتلری بو مثللو حرامه مكروه تعبیر ایدر بو سوزك
تفصیلی استین كتاب كراهیتده مختصر وقایه و شرح قهستانیه
مراجعت ایلسون و مجلسده بدل صرفی قبض ایدن كمسه اقچه صاحبی
اولمق كركدر یا خود اقچه صاحبنك وكیلی اولمق كركدر زیرا وكیل
اصل حكمنده در كه انك دخی قبض و تسلیمی معتبر در نتكم مجالسده
یزرا اما صرافه بر كمسه ایله مثلا بر غروشی یا بر التونی كوندردی
صراف انی بوزمق ایچون بسلرایرده رسول اوله كمسه دخی
غروشی یا التونی بوزسه یعنی صرافه تسلیم ایلسه و مجلسده انك
بدلنی قبض ایتسه بیه جایز اولماز یعنی صحیح اولماز زیرا وكیل
اولمیان رسولك قبض و تسلیمی شرعده معتبر دكلدر ایمدی
اول كوندردیكی ادمی یعنی صرافه كوندردیكی كمسه یی وكیل
ایتمك كركدركه اول كمسه نك قبض و تسلیمی شرعا معتبر اولوب
قبل الافتراق ایكی طرفدن تقابض بولنده عقد صرف صحیح اوله

نتكم

90

نتكم مجالسده مذكور در و دخی ثمن صرفده یعنی غروشی
بوزوب الجغی اقچه ده قبض ایتمزدن اول تصرف ایتمك صحیح دكلدر
یعنی جایز دكلدر زیرا ثمن صرفك ایكی سیده بر جهتدن مبیعدر
بر بوندن اولوبیتی اولدیغی ایچون مبیعك بیعی قبضندن اول دین
تصرف جایز اولمدیغی سابقده تفصیل اوزره بیان اولندی مثلا
بو غروشی یا بر التونی اوفق اقچه یا پاره یه بوزسه الجغی اقچه یی
قبض ایتمكسزین اول الجغی اقچه نك جیسنه یعنی هیسی بله
یاخود بعضنه یعنی بو مقدار دله بر شیئ یعنی مثلا بر قفتان
صاتون السه صحیح اولماز یعنی فاسد اولور عقد سببیله واجب
اولان قبض فوت اولدیغندن اوتری بلكه صحتنك طریقی بودر كه
ایكی صورتده دخی بعض اقچه ایله اول شیئ ایكیسی بردن
اول یوزمقه و یوریلان غروشه صراف بیع ایدوب یعنی صاتوب
غروش صاحبی دخی مثلا غروشی صرافه ویره اول شیئ ایله اقچه اله
دخی اقچه صاحبی اولان صراف غروشی صاحبنه ویره اشته
ایكنجی صورتده بویله كركدر اما اولكی صورتده یعنی الجغی اقچه نك
جیعسنه بر شیئ الدیغی مراد ایلدیكی صورتده ویردیكی غروشی
كیرو الوب تكرار عقده محتاجدر والله اعلم مرحومك ذكر ایلدیكی
مسالك عكسی دخی بویله در لكن تامله محتاجدر بوندن مقصود
معلوم اوله كه قبضدن اول دین ثمن صرفده تصرف جایز
اولمدیغی ایله هر یرده تقاص جایز دكل ایمش دیو خلاف اكلنمسون
زیرا چوق یرده تقاص جایزدر دكل ایمش جمله دن بری بودر كه
مثلا زیدك عمرو او زرینه اون درهم الجغی اولسه پس مدیون
اولان عمرو مطلق اون درهم مقابلنده زیده بر التون

صاتسه واول التونی زیده ویرسه واوٮ درهمی اون درهمه
تقابض ایلسه‌لر بو جائز اولور اما وزن ایله اولان درهملره
مقابله اتسه جائز اولماز بونك دلیلی و تفصیلی هدایه ده
و دررده مذکوردر و دخی شاذ علی نص ایله وزنی اولان
التونی و گمش کبی و جیله بربرلرینه برابرده صاتسه جائز دکل یعنی
التونی التونه و کمشی کمشه صاتسه‌لر اولچیده برابر ایسه‌لر
جائز دکلدر التونله کمشدن هر برینك معیار شرعیه‌سی
اولان وزنه کوره بربرندن زیاده اولمق توهمی اولدیغیچون
ربا بابنده توهم حقیقت ربا کبیدر مکر وزنده برابر اولدقلری
معلوم اوله اول وقتده جائزدر وینه شاذ علی نصله کیلی
اولان مثلا بغدای بغدایه یا ادیه ادیه‌یه وزنله برابرده
صاتسه جائز دکلدر بونلرده هر برینك معیار شرعیه‌سی
اولان کیله ایله یعنی اولچی ایله بر برندن زیاده اولمق توهمی
اولدیغیچون بو بابده توهم خود ربادر مکر کیله‌ده ده برابر
اولدقلری معلوم اوله اول وقتده جائزدر امام اعظم ایله
امام محمدك قولی بودر امام ابی یوسفك روایت ظاهره‌ده
بویله‌در لکن اندن روایت شاذه‌ده ایکی صورتده دخی جائزدر
یعنی شرعا وزنی اولان کیل ایله و کیلی اولان وزن ایله صاتمق
جائزدر ناسك معتادی ایلدیسه نتکم قهستانیده و غیریده
مذکوردر و دخی بغدای بغدایه مثلا یا خود التونی التونه
مثلا مجازفه یعنی کوتوری پازار ایله بیع ایلسه‌لر لکن الان و صکره
بغدایله التونك مقدارلرینی بلسه‌لر بنه جائز اولماز نقدر
واقعده بغدای بغدایه کیله‌ده و التونی التونه وزنده برابرده

اولور

معیار و عیار بر معنایه‌در

اولور زیرا عقد وقتنده یعنی بیرار مجلسنده ایکی بدلك بر برینك
آخر بدله کیلده یا وزنده برابر اولدیغی بلمك عقدك صحتنك
شرطیدر پس اکر اول مجلسده برابرلکی بیلنوب عقد صحتنه
دونسا اما اکر اول مجلسدن صکره بلنورسه عقد صحت و جوازه
دونمز نتکم قاضیخانده و مجالسده مذکوردر التونی التونه
مجازفه بیع جائز اولماز سوزنده اشارت وار درکه التونی
کمشه مجازفه بیع جائزدر لکن مجلسده قبض شرطدر نتکم
بدایه‌ده و غیریده مصرحدر بو مختصره معلوم اوله که محله
مناسب بر ایکی سوز نقل ایلدم تکرار اولورسه‌ده فائده‌دن
خالی دکلدر ایمدی متقدم دیرکه بیعده والا صرف ایکی وجه
اوزره‌در بری ایکی جنس متفق اولدقده‌در آخری ایکی
جنس مختلف اولدقده‌در ایکی جنس متفق اولسه‌لر التونه
التون کمشه کمش کبی بو دخی ایکی وجه اوزره‌در بریسی
ایکی جنسك بری ایله عرضا و لمقدار التون ایله التون کمش
ایله کمش یا لکن اولمق کبی بو صورتده بش نسنه جائز دکلدر
تفاضل نسیه خیار جهالت افتراق قبل القبض
جهالتدن مراد قنغیسی چوق اولدیغی بلنممکدر ایکیجی ایکی جنسك
بویله عرضا و لمقدار کتنه‌یه قاش اولان کمش خاتم کبی و
وقایسی اولمایه کمش قشوق کبی ایمدی قاشلی بر کمش خاتم السه
بن بونده التی نسنه جائز دکلدر بری اقجه‌نك کمش خاتمك
کمشدن انا اولمق ایکنجی برابر اولمق بو ایکی صورتده بونلرك
قاشی ربا اولور اوچنجی خاتمك کمشی چوقدر یوخسه اقجه‌نك
کمشی چوقدر بلنممکدر دردنجی خیار جائز دکلدر بشنجی نسیه

۱ ۲ ۳ ۴ ۵

عوض قاش ... معنا ... خاتم ... دکلدر

صهوده طاش دینلور

جائزدر دکلدر النبی قبضدن اوکدین افتراق جائزدر دکلدر اما ایکی
جنس مختلف اولسه التون ایله کمش کبی بس بونلرک بیننده جائزدر دکلدر
نسیئه خیار افتراق قبل القبض ایکسنده برکیسی آخردن
زیاده اولسه بیله جائزدر دیرلیسی ایله عرضا ولسوا ولماسون
بتفک کلامی بونده تمام اولدی و بودخی معلوم اوله کر ربا
حرامدر الا بش مسئله ده دکلدر بحربی مسلم ایله حربی
آراسنده و دخی دار حربده اسلامه کلوب بزمه دیاره
چقمین ایکی مسلم آراسنده و دخی مولی ایله کوله آراسنده
و شرکت مفاوضه ایله شریک آراسنده دخی شرکت عنان
ایکی شریک آراسنده ربا حرام دکلدر نتکم اشباه و نظایرده
فن ثانینک کتاب البیوعی آخرنده مذکوردر مولی ایله کوله
آراسنده ربا اولمدیغنک وجهی بودر که کوله هرنه مالک
ایسه جملهسی مولیسنک ملکیدر اما بو حکم کوله مأذون
اولوب دینی دخی اولمدیغی صورتده در اما اوزرنده دینی
اولسه آرالرنده ربا جائزدر دکلدر واکر کوله نک الینده اولان
مال بو صورتده افندیسنک ملکی دکلدر تفصیلی هدایه ده
باب ربانک آخرنده در بونلرده صکره معلوم اوله که بوکلمجک
مسئله لر قرضه متعلقدر و دخی بیلمک کرکدر که قرض ویرمک
والمق وزنله اولمق کرکدر که ایکی طرفک برینه زیاده و برینه
نقصان اولمیه و ربادن خلاص اولنه ایمدی بر غروشی
مثلا قرض ویروب صکره اوقیه اقچه السه یا خود اوقیه اقچه
ویروب صکره غروش السه یعنی وزنسز ویروب وزنسز
السه ربادن خالی اولماز بلکه ربا حاصل اولور زیرا غالبا

عروشی وزننده اوقیه اقچه دن آغردر ایمدی بونک چاره سی یعنی ربادن
خلاص اولنمغک چاره سی بودر که اکر آدم کیشی قرضنی ادا ایتدکده ویردیکی
اقچه هرنه ایسه الدیغی اقچه دن وزننده یعنی اولور قرض ویرن کمسه
اوک یعنی اولان اقچه الوب اندن صکره باقی قلان زیاده سینی قرض الان
آدمی نک ذمتندن ابرا ایتسه صحیح اولور و ربادن خلاص سلامت
اولور زیرا الدیغی مقداری یعنی قرض ویره نک قرض الان آدمیک
الدیغی یعنی اقچه مقداری قرض ویردیکی اغر اقچه دن ادا حاصل اولمش
اولور و زیاده سی قرض الان آدمینک اوزرنده قالمش اولور
ایمدی قرض الان آدمینک اوزرنده قلان زیاده لیکی هرنه مقدار
ایسه قرض ویرن آنی ابرا ایدوب یعنی اول قرض الانه زیاده لیکی هبه
ایدوب اندن وازکچمک جائزدر اولور اما قرض الان آدمینک صکره ویردیکی
اقچه قرض الدیغی اقچه دن وزننده زیاده اولسه بو صورتده قرض
الان آدمی ویردیکی اقچه نک زیاده سینی قرض ویرنه هبه ایتسه جائز
اولماز و ربادن سلامت بولماز زیرا مشاع یعنی اول زیاده باقی قلان
اقچه ایله بیله ویرلمکده مشترک و مشاع اولدیغی حالده هبه اولنمش اولور
قسمت قبول ایدن مشاعک هبه سی ایسه صحیح اولماز نتکم محلنده بیان
اولندی اوقیه اقچه الوب پاره ویردکده بو ظاهردر زیرا پاره غالبا
اقچه دن آغر کلور ربا ردایسه حرف اولدقده قسمت قبول ایدر زیاده سنک
هبه سی صحیح اولماز بو کلامک ظاهری بویله اقتضا ایدر اما اوقیه اقچه یا
پاره السه ده صکره کندی رضاسیله اولدن شرط اولمقسزین غروش
یا ظولطه ویرسه زیاده سنک هبه سی صحیح اولور زیرا غروش ایله ظولطه
قسمت قبول اتمز ایمدی مرحومک کلامنده بر مقدار قصور وار در
بویله اغا منته محتاجدر زیرا قاضیخانده ربادن قچمق فصلنده

دیرکه اون درهم قرض السه صکره زیاده ویروب قرضدن یرینه زیاده‌سی
هبه اتسه صحیح اولماز زیرا بو قسمتی احتمالی اولان مشاعک هبه‌سیدر
وینه قاضیخانده باب صرفده دیرکه مدیون زیاده‌یی ایلسه‌ده کندی
اختیاریله دایننه ویرسه اقچه‌لر قرلمش ایسه یا بتون اولوب لکن
پارچه‌لمق ضرر ویرمزسه جائز اولماز ویرن ایله الابیلور زیرا
بو هبه قسمت قبول ایدر نسنه‌ده مشاعک هبه‌سی اولمش اولور اول
اول ایسه صحیح دکلدر اما اکر ویردیکی اقچه‌لر بتون اولوب پارچه‌لمق
ضرر ویرورسه ویرن ایله الادخی بیلورسه جائز اولور زیرا بو هبه
قسمت قبول اتمین نسنه‌ده مشاعک هبه‌سی اولمش اولور اول ایسه
جائزدر قاضیخانک کلامنک مآلی بونده تمام اولدی ایمدی
حمزه افندینک تقریرینه کوره ذکر اولنان محذوردن خلاص
اولمنک حیله‌سی بودرکه یعنی قرض الان ادمی الدیغی اقچه‌دن وزنی
زیاده و قسمت قبول ایدر اقچه ویرمک اقتضا اتدکده جوازنک
چاره‌سی بودرکه قرضدن یرینه کندینک ویردیکی وزنی یعنی
اولان اقچه مثللی بر غیری اقچه‌یه برشی ضم ایله قرض الان ادمینک ویره‌جکی
وزنی زیاده و اغر اولان اقچه‌یه صرف اید یعنی بوزه ویبنی الان
اقچه ویره اغری الندن اله بعده قرض الان ادمی دخی عقد صرف ایله
الدیغی یبنی اقچه اودنج ویره یعنی ولدن الدیغی اودنجی انکله
اودیه تاکه الدیغی ویردیکی برابر اوله یاخود حیله‌سی بودرکه قرض
ویرن قرض الاندن قرض ویردیکی وزندن اولان اقچه مقابله‌سنده
یعنی قرض الانک ذمتنده اولان اقچه ایله اندن برشی مثلا بر قماش
صاتون الوب قبض اتدکدنصکره تکرار اول شی یعنی قماشی
اول قرض الانه کتوردیکی وزنی زیاده و قسمت قبول ایدن اقچه‌یه صاته

واقچه

93

واقچه اله و بو طریقله ربادن خلاص اوله بوندنصکره معلوم اوله که
هر زیاده ربا اولماز بلکه انده تفصیل واردر ردیدی و دخی قرض
ویروب صکره الدقده انده جق زیاده اولسه مثلا یوز درهمه
سدس درهم کبی یعنی بر درهمک التی بلوکندن بر بلوکی کبی بو قدر
زیاده ضرر ویرمز و مذموم اولان ربادن صایلمز اما ویردیکی
قرضی الدقده چوق زیاده اولسه اول زیاده ضرر ویرر و
الماسی جائز اولماز یعنی حرام اولور مثلا یوز درهمده بتون بر
درهم کبی ایمدی زیاده‌سنی کیرو ویرمک اوزرینه واجب اولور
اما یوز درهمده نیجه درهم زیاده چوقدر ازمیدر پس انده
اختلاف اولندی بعضلر کثیردر یعنی چوقدر المسی جائز دکلدر دیرلر
بعضلر قلیلدر یعنی ازدر المسی جائزدر دیرلر نتکم خلاصه‌ده
و غنیة الفتاوی‌ده مسطوردر بو تفصیله یقین بر تعبیر دخی بودرکه
مدیون دینینی ویردکده زیاده ویرسه اول زیاده ایکی وزن
اراسنده جاری اولورسه جائز اولور زیرا رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم حضرتلری دینی قضا اتدکده سعادتله بر مقدار زیاده
ویردی بزکه انبیا جماعتیوز بویله وزن ایده‌رز دیو
جواب بیوردی لکن بو زیاده‌دن دخی مراد ایکی وزن اراسنده
جاری اولان زیاده‌در دیو تاویل اولنمشدر قاضیخانده و هدایه
شرحنده ذکر اولنانک محصلی بودر قرضه متعلق نقددن
بر ایکی سوز نقل ایدلم ایمدی قرض ایکی وجه اوزره‌در
بریسی بودرکه التوندن یا کمشدن یا کیلدن یا موزوندن
برشی قرض ویرر اندن انی کندویه رد اتمک شرطیله
پس بو شرط جائز دکلدر بلکه الدیغنک مثلنی ویرمک لازمدر

آنلا ایکی الدیغندن ایوسنی ویرورسه مکروهدر جائز دکلدر ایکنجی وجه
بودرکه بشرط ایتمسزن قرض ویره لکن قرض الان صکره الدیغندن ایوسنی
ویدده آدجغی یعنی آغرینی ویرسه بونده باس یوقدر وبوشیء
نتفکت کلامی تمام اولدی وبنه نتفکت دیرکه ویردوکی قرض کیرو الملق
ایکی وجه اوزرینه در بریسی همان آلدیغی یرده المقدر وبو حکم اقچه ده
والتونده ودخی حملی و مؤنتی اولمیان شیئلرده در ایکنجی قرض
ویردیکی یرده المقدر کیلی و وزنی اولان شیئلرده بویله در غیری
مکاندن ویروب الماغه رضالشسلرده جائزدر نتفکت کلامی تمام
اولدی بومذکوردن صکره معلوم اوله که مصنف مرحوم بو ربا خصوصنده
زیاده اهتمام ایلدی اولا آیات واحادیث ایله ضرورتیی بیان ایلدی
ثانیا التون وکمش ابدی وزنی اولدیغنی بیان ایلدی ثالثا صرفدن
وقرضدن ناسی ربادن خالی دکلدر دیدی وبعض حیله لر نقل
ایلدی رابعا قرض وزنله اولمق کرکدر دیدی بوخصوصده
امام اعظم ایله امام محمدک قولنه اعتبار ایدوب امام ابی یوسفدن
روایت ظاهره یه نظر ایدوب روایت شاذه دن فهم اولنان
رخصته هیچ قولاق اصمدی واول طرفه ایوق بصمدی بلکه زیاده
تشدید وتهدید طرفنه دوشدی ونصیحته مبالغه ایدوب
کمال تقوی جانبنه میل سببیله ربادن خلاص اولمغه بر علاج
دخی بیان ایتمکه مراد ایندی وبو کلمجک سوزیدی ایمدی یعنی قرضدن
وزن اولمدقجه ربادن خلاص اولمق کوج اولدیسه ربادن یعنی شرعده
زیاده مذموم وضرری چوقدر ولا مطلق ربادن صاقنمق لازمدر
اولا بودرکه قرض ویرمک شانیندن اولان کمسه لردن هر کسدن
بر سنجه ایله یعنی ترازو ایله یاخود ترازو طاسیله درهم بولنمق

کرکدر

کوکدر بر کمسیه قرض اقچه یا التون ویردکده اول سنجه ایله طارته
ویره صکره قرض الان آدمی الدیغی اقچه کبی اقچه کتوردکده یعنی
کمش کتوردکده ویا التون الوب التون کتوردکده سنجه ایله
طارته پس اکر کتوردیکی اقچه الدیغی اقچه دن بیشی کلورسه اول مقدار زیاده سی
آلوب باقیسنی قرض الانک ذمتندن ابرا ایده واکر کتوردیکی
اقچه الدیغندن زیاده کلورسه یوز درهمده بر درهم کبی مثلا
بو قدر اوده بیان اولنان وجه اوزره ایکی اوج درلو حیله سیله عمل ایده
تاکه ربادن بالاتفاق خلاص اوله ودخی قرض ویرن کمسیه
لایق اولان بودرکه هیچ زمان تعیین ایتمیه مثلا اون کون کبی
برای کبی یا بر ییل یاخود بر مقدار مطلق زمان کبی تعیین ایله
درهمی درهمه یا التونی التونه ویره سه بیع ایتمش اولور بو ایسه
کویا ربادر یعنی ربایه یکزر دیمدی بو محذوردن فرار ایچون
کرکدر زمان تعیین ایتمکسزین حقوقی اسلکمدی اولان قرض
حسنی ویره وچوق ثوابه کیره وبو منوال اوزره قرضی ویردکده
هر نه زمانکه سن مراد ایدرسک همان اول وقتده استیوب
المق جائزدر اولور بونده شبهه یوقدر ایمدی عوام الناس اراسنده
قرضه ویریلان اقچه لی قرض ویرلمکسه استیوب الیجه قرضنک
ثوابی اولمامش دیو سویلدکلری یا اولان ثوابی کیدر
ایمش دیو سویلدکلری اصلی وفرعی یوقدر مکر ایستمک خصومت
وعوغایه یا منع واذایه باعث اوله ویا خود بغض وعداوته
ویا غیری مفاسده سبب اوله بو صورتده ثوابدن محروم بلکه
کناهکار اولمسی اولور لکن سوزنا ننده کلدر زیرا انکار ایجدن
کلنه اعتبار یوقدر بوندن معلوم اوله که ویره سه بیع ایتمش اولور

بو ایسه ربادر سوزندن نظر وردر اگرچه بر مقدار نظری دفعه اشارت
اولندی ایسه لکن دهرك افساد ایلدیکنی عطار اصلاح ایده بیلورمی
فحواسی اوزرینه دلخواه اوزره بیان اولنمامشدر مأخذنی دخی بولمدق که
اکا کوره جواب ویره وز حاصل کلام مصنفك تعبیری جمهورك
تعبیرینه مخالفدر نتکم باب اولك اوائلنده خلاصه وهدایه‌دن
وغیریدن نقل اتمش ایدك یعنی قرضك تأجیلی لازم کلمز دیرلر
صحیح اولماز دینلرك دخی مرادی بودر دیدیلر کچن سوزلرك
مآلی بودر جمله‌سنی اعادیه حاجت یوقدر لکن تنفك کلامی
نقل ایله کلامیزی تمام ایده‌لم ایدی تنف صاحبی دیر که بر اجل ایله
قرض ویرسه قرض جائزدر اجلی باطلدر دیدیکی زماندن ویدیکی
مکاندن الماق جائزدر زیرا قرضده اجل باطلدر تنفك کلامی
بوندن تمام اولدی والله اعلم بالصواب

مطلب قرضده اجل باطلدر

فصل

بو فصل ربادن احتراز ایچون اولان حیله‌نك حکمین وصورتلرین
بیان ایدر ربادن احتراز ایچون معامله که ناسك آدنه حیلهٔ شرعیه
دیرلر بیع عینه دخی دیرلر آنك حکمنده فقها اختلاف ایلدیلر
بعضلر قتنده مطلقا مکروهدر یاخود تحریما مکروهدر وبعضلر
قتنده هیچ مکروه دکلدر چارسولرمزده جاری اولان بیوعدن
بو بیع عینه خیرلودر دیو مشایخ بلخدن نقل واردر زیرا اول
حیلهٔ شرعیه‌ده حرام قطعی اولان ربادن قچمق واردر دیدیلر
امام ابی یوسفدن دخی بیع عینه جائزدر روایتی مأجوردر زیرا
اندن حرامدن قچمق واردر دیو روایت واردر نتکم قاضیخاندن
وغیریدن مذکوردر ایدی فقهاء عظامك بعضسنك ذکر ایلدیکی
حیلهٔ شرعیه‌لر بودر که جمله‌دن بری یعنی ذکر ایتدکلری حیلهٔ شرعیه

مطلب حیلهٔ شرعیه

جوقدر

95

[illegible]

جوقدر جمله‌دن بری بودر که مثلا بر سنه‌یه دکین یا دخی
زیاده‌یا اکسك وقته دکین مثلا اون غروش قرض الموق مراد
ایتسه اونی اون ایکیه اولوق اوزره اقچه المق مراد ایدن کمسه
مثلا زید اقچه صاحبنه یعنی عمروه اون غروشه دکر کندی
متاعلرندن بر متاع اون غروشه صاتوب عمروه تسلیم ایدن
عمرو دخی اول متاعی الدقبض ایدن زید دخی کندی اون غروشی
عمرودن الدقبض ایدن صکره‌ینه اول متاعی بر سنه‌یه دکین
مثلا اون ایکی غروشه قرضا لا ان زید قرض ویرن عمرودن
ویرسیه صاتون آلوب کندینك اون ایکی غروشی بورجی
اولدقده سنه تماممنده قضاءً ودیانةً اوده‌مك اوزرینه
لازم کلور یعنی بو حیلهٔ شرعیه سببیله بو وجه اوزره اولان
قرض شرعا جائز اولور بو شرطا ارالرنده مقدما ملحوظ
ایسه‌ده لکن احوط اولادر بودر که قرضا لا ان کمسه
بویله دیه هر شرط که یاخود هر سوز که ارامزده واقع
اولدی بن آنی ترك اتدم دیه‌ده صکره مبایعه ایده
نتکم خلاصه‌ده وقاضیخانده یزدیاخود اقچه قرض
ویرمك مراد ایدن کمسه مثلا عمرو کندی متاعلرندن
بر متاعی اون ایکی غروشه یا دخی زیاده‌یه اولمق اوزره
اقچه الموق مراد ایدنه یعنی زیده بر سنه‌یه دکین مثلا ویرسیه
ویره یعنی صاته اول دخی یعنی اقچه المق مراد ایدن زید دخی
اول متاعی بر اجنبی یعنی یابانجی کمسیه اون غروشه بیع ایده
ومتاعی اجنبیه تسلیم ایده واجنبی دخی متاعی قبض ایتدکدن
صکره‌ینه اول متاعی ابتدا صاتان کمسیه یعنی قرض ویرمك مراد

ایله عمروه اون غروشه بیع ایدوب عمرودن اون غروشی آلیه
بلکه آلجغی اون غروشی اقچه الموق مراد ایلدکده یعنی زیده ویردیو
حواله ایدن زید دخی حواله قبول ایدوب اون غروشی عمرودن آله
پس بو طریقله متاع بینه اولکی صاحبنه یعنی عمروه اولاشور اقچه
مراد ایدن زید دخی اون غروشی الوب قبض ایدر لکن ابتدا
متاعی ویرسیه آلدیغنده اون ایکی وعده سنه دکین زیدک اون
ایکی غروشی بورجی اولمش اولور شرعا ودیانة اوده مسی کندویه
لازم کلور وسنه باشنده اون ایکی غروشی الموق عمروه حلال
اولور بر حیله دخی بودر که بر کمسنه قرض ویرمکه رغبت
اتمسه قرض الموق مراد ایلدکده انک مرادی قدر بر جلا اندن
بر شیء قلیل صاتون السه صکره استقراض ایده نتکم اشباهک
بشنجی فننده مذکوردر بو ذکر اولنان حیله لر اول امردن
اولان حیله لردر اما صکره دن حیله ایدوب ربح ایله بورجی
تأخیر مراد اتسه صورتی بودر که بر کمسنک آخر کمسنه اوزرنده
اون درهم الجغی اولسه نیس بر سنه یه دکین تأخیر ایدوب اون
اوچ درهم الموق مراد ایلسه حیله سی بودر که الجغی اون درهم
اولمدیونندن قیمتی اون درهم اولان بر قماش صاتون الور
وقبض ایدر صکره بر سنه ویرسیه اول قماشی آکا اون اوچ درهمه
صاتور نتکم خلاصه نک کتاب صرفنده مذکوردر ودخی بیلمک
کرکدر که معامله دیمکله مشهور اولان حیله شرعیه ده دوراندیکی
نسنه التون وکمش قیمتنده اولمیه کمش یا التون کلابدن وبخوردان
وقوشاق وبلازک وکردانه کبی ودخی التونلی ویا کمشلی بچاق
وخنجر وقلج وتوفنک وساعت وآینه کبی نسنه اولمیه زیرا

التونلی

بو صورتده قرض ویرن
کمسه ثمن اولی قبض ایتمزدن
اوکا بین صاتدیغنده
اکسک نهایه المستلی اولور
لکن اراده بیع ثانی کیردکده
جائز اولمش اولور نتکم
قاضیخانده بو یله جواب
ویرر

ثمن اولی نقد اولمزدن اوکدن
صاتیلمش ثمن ازینهایه الموق
فاسد در جائز دکلدر اما
صاتدیغی نسنه ایکنجی مشتریه
السه یا موهوب له یا موصی له
دن السه جائزدر نتکم
قهستانیده تفصیل اوزره یازر

96

[illegible]

التونلی وکمشلی اولان نسنه یی ویره سیه ودخی صاتقی التوندن و
کمشدن اولان نسنه یی ویره سیه صاتمق جائز دکلدر ایمدی دور اولنان
نسنه ویرسیه صاتلدیغی صورتده سائر قماش وکتاب وباقر
اواوادانلغی کبی نسنه اوله که بو ورطه دن خلاص اولنه معلوم
اوله که مصنف مرحوم حیله شرعیه نک اولا حکمنی ثانیا ایکی صورتنی
بیان ایلدی لکن ایکی مثالنده دخی اوننی اون ایکی یه الموق اوزره ذکر
ایلدی اما مرادی مثلا دیمکدر پس اوننی اون اوچه یا اون بشه
دخی دور اولنسه جائز اولدیغی فهم اولنورسه انصاف اولنه
بو خصوصده حدی تجاوز ایدرلرده ضرورتی اولمیانلره
چوق ضرر ایدرلر بو خوفدن ناشی اندن قایردی استدراک
طریقی اوزره بو کلیجک سوزلری دیدی لکن فرمان شریف صادر
اولمشدر که اوننی اون بر بچقدن زیاده یه معامله شرعیه
اولنمسون دیو شرعی اولیردها ایسه اولی الامره اطاعت واجبدر
ایمدی اوننی اون بر بچقدن زیاده یه معامله مذکوره اتمک
کرکدر بلکه تقوینک اولان حقیقی مؤمنلره لایق اولان بودر که ممکن اولدقچه
مرتبه بیع عینه دیمکله معروف اولان معامله شرعیه دن صاقنمق
کرکدر زیرا بو حیله نک جوازنده قول وارد ایسه ده بو بابده مکروه
دینلک قولی دخی واردر ینکا اوزرینه ترجیح اولنور زیرا بو معامله ده
مندوب اولان قرضدن اعراض ومذموم اولان شحه اطاعت واردر
وبو طریقله ربا اوزرینه جرأت واردر بلکه دور زمانه قصور سببیله
فاحدیغی واسطه یه دوشمک واردر بجه لرده بالکلیه دوری
ترک ایدوب سنه سابقه اوزرینه اولنسون دیو ها تمسکی تجدید
ایله اکتفا ایدرلر دخی بوکا بکزر محذورلره گرفتار اولمق غالب

اولمغله مكروه اولمشيمدر جهد اولنكن بينه حرام ديمكدن زيرا سلك
اقچه ايله معامله شرعيه ايدوب ربح المق حرامدر ديسه شرعا نه لازم كلور
زيده نه لازم كلور الجواب معامله صحيحه اولمغين حرام ديمك كرك
ديوا ابو السعود افندي مرحوم فتوا ويرمشدر بينه اصل مالدن زياده
الماق حرامدر دين كمسه شرعا نه لازم كلور ديو يازدقلري سؤالك جوابنده
كفر لازم اولماز مجتهد فيه درجلنه ذاهبا ولمش واردر ديو
جواب ويرمشدر كتاب بيوعده بيع بالوفادن صكره فتاوى ابو السعودك
مجلدنده مذكوردر انمدي بو نقلدن ظاهر اولديكه ديوركي شيخ
محمد افنديننك يزديغي وجه اوزره بر كمسه بو ربحي حرام اعتقاد ايلسه
كافر اولورلر واندن دنمزسه قتل اولنور ديو كمال پاشا زاده وابو
السعود افندي فتوى ويرمشدر ديكه نقل ايرنده دكلدر نقل
صحيح اولديغي صورتده دخي بو فتوى غيرلره مخالفدر وفقهاء
عظامدن بعضيسي ذكر ايتمشدركه اياكم والعينة فانها العينة
يعني بو تركيبي ذكر ايدوب بيع عينه دن تحذير ايتمشدر معنلي
كندينكزي عينه دن اوزاق ايديكوز زيرا تحقيق اولمسي ترجيح
اولنمشدر ذكولني اوزرندن دوشرمده حيله ايتمه تا كه كراهيت
طرفي ترجيح اولندغي كبي خصوصا بر ايكي حديث شريفده بيع عينه نك ذمنه
اشارت واردر بريسنك مفهوم شريفي بودركه ذكر اولنور عينه
ايله الش ورش ايتسكوز واوكوز قويروغنه يابشسكوز واكين
اكمكه راضي اولوب جهادي ترك ايلسكوز الله تعالى اوزريكزه بر خورلق
مسلط ايدركه اولكي دينكزه عاد تكزه دنمدكجه اول خورلغي الله تعالى
سزدن قالدرمز آخر حديث شريفك آخرنده ذليل اولورسكز
ودشمنلكزه سزه غالب اولور ديو بيورمشدر نتكم جامع صغيرده

بيع عينه نك كراهتي
را محمد رحمه الله تعالى لنك
رضا سيند بعيده در
يا خود مقربلر فعا لنده
اوزاقدر

وطريقنده

وطريقنده وغيرده مذكوردر والحاصل بو بيع عينه ده قيل وقال چوقدر
بس ولي اولماز بونده بسكوت ايدرحتي صدر الشريعه حاشيه سنده مرحوم
اخي چلبي ديركه بو بابده كاملك سوزلري مشاهده ده نصكره بنم
فقدم تقرر اولدي بو در ربسنك مقامنده خوف ايلديكم بو مبايعه نك
يا ننه اوغراسز وحل وحرمتيله حكم ايتمز واكا مباشرت ايتمز وايده
منع ايتمز واكا قيندرمز واندن تنفير ايتمز وممكن اولماز مرتب اول
مبايعه مجلسنه حاضر اولمز دخي قولا وفعلا اكا تعرض ايتمز دخي
بالذات وبالواسطه ونفيا واثباتا اكا تعرض ايتمز اخي چلبينك كلامي
مآلي بونده تمام اولدي **الباب الثالث** يعني
بو رساله نك اوزرينه ترتيب اولنان اوچ بابك اوچنجي باب
مزارعه ده فساددن صاقنمنك بياننده در ودخي مزارعه نك
حكمي وشرائطي ووجهلري ومزارعه ده اولان اختلاف بياننده در
ولكن فساددن صاقنمنك بيانني بوندركه بياني مستلزم اولديغندن
هما بوليه ديمكله اكتفا ايتدي لغتده مزارعه يره تخم صاچمق
معناسنه اولان زرعدن الينمشدر اما شرعا مزارعه يردن
خارج اولنان جنسي مقابله سنده اكين اكمك اوزرينه واقع
اولان عقد معناسنه در يعني بر صاحب شو يري سكا شو قدره
ويردم دير عامل دخي قبول ايتدم دير نتكم هدايه ده وقهستانيده
مذكوردر اشته مزارعه نك تعريفي بودر مرحوم دخي اجماليجه
تعريف ايدوب امامين قتنده صحتيني بيان ايدر مزارعه
يعني اكين يعني اكين اكمكده اورتاقچيلق ايتمك امام ابي يوسفله
امام محمد رحمهما الله قوللرنده صحيحدر يعني جائزدر ودرستدر و
مفتي بها اولان قول دخي بو ايكي امامك قوليدر امام اعظم ره وامام مالك

در
بيعني
اعيان مزارعه نك ار... وفقه الله ولسان اولور
بيع ... وزنده ... در

٩٧

وامام شافعی قتنده مزارعه فاسددر نتکم شقدمه غیریده مذکوردر
وایکی طرفدن صحت وفساده چوق دلیللری واردر نتکم هدایه
وشرحلرنده ودرر ده وقهستانیده وملتقی شرحلرنده بیلنمشدر
لکن عوام ایچون انلری بیلمک لازم دکلدر زیرا مقصود اصلی همان
مسئله لری بیلمکدر پس ایمدی مزارعه ده یدی شرط واردر
پس بیلمسی لازمدر اولکیسی عقد وقتنده یر زراعته یعنی
اکلمکه صالح ویرا اولمیدر زیرا اندن مقصود حاصل اولمز
ایمدی عقد وقتنده مثلا یرده زراعته مانع بینه کوکلری
اولسه عقد فاسد اولور مکر عقدی یرلك فراغ وقتنه مضاف
ایدهلر پس اول وقتده عقد جائز اولور نتکم قهستانیده یازر
ایکنجیسی عاقدین یعنی عقد مزارعه قیلانلر ایکیسی اهل
اولمقدر یعنی ایکیسی ده حر وبالغ اولمقدر یا مأذون اولان
کوله وصبی اوله یا ذمی اوله لر اهلیتلری عقدده شرطدر لکن
برخوشنجه فهم اولنور زیاده ظاهر اولسون ایچون بو شرط ذکر
اولنمشدر اوچنجیسی بر ییلمی ایکی ییلمی دخی زیاده می غالبا
ایکی سنه دن بری معمر اولهجق زماندن تعیین مدت یعنی زمان
تعیین ایتملدر یعنی اکین حاصل اولهجق قدر مدت بیان ایتمك لازمدر
حتی زراعت ممکن اولمیان مدت بیان اولنسه مزارعه فاسد اولور
کذلك ایکسندن بری غالبا معمر اولمیهجق مدت بیان اولنسه مثلا
یوز الی ییل کبی مزارعه ینه فاسد اولور نتکم هدایه شرحی اکملده
یازر وغایة البیانده وقهستانیده مذکوردر لکن محمد بن سلمه دن
روایت اولندیکه تعیین مدت ایتمکسزین مزارعه جائزدر
مطلق عقد اولندقده بر سنه یعنی بر ییل اوزرینه واقع اولمش اولور

یعنی

یعنی بر نوبت اکین عقد اولمش اولور وجه ده وفقیه ابو اللیث دخی
دخی بویله یعنی مدت تعیین ایتمکسزین مزارعه نك جوازینی اخذ
ایدوب یعنی آلوب دیمشدر که اهل کوفه نك بیان مدتی مزارعه ده
شرط ایتدکلری انکیچوندر که انلرك قتنده یعنی اهل کوفه نك یرلرنده
وقت مزارعه متفاوتدر یعنی انلرك ولایتلری اسی اولمغله هر بار
اکین اکمك ممکن اولدیغندن مزارعه وقتنك ابتداسی وانتهاسی
یعنی اوکی وصوکی مجهولدر بر ییلده بر ایکی کره اکیلور اما بزم
بلادیمزده سمرقند ولایتنده وقت مزارعه معلومدر یعنی
ولایتمز صوق اولمغله ییلده انجق بر کره اکیلور انکیچون بزم بلادیمزده
مدت تعیین ایتمکسزین مطلق مزارعه جائز اولور فتوی دخی
بونلك اوزرینه در نتکم قهستانی مرحوم فتاوی صغرادن نقل
ایدر لکن اولکی قول ایله دخی فتوی ویریلور واقعاتدن نقل ایدر
دردنجی بودر که بذری یعنی تخمی عاقدیندن کیم ویره جکی بیان
کرکدر تا ایدن نزاع کسلسون ایچون واکر بیان اولنمسه مزارعه
فاسد اولور زیرا تخم یر صاحبندن ایسه عاملی اجرت ایله طوتمش
اولور تخم عاملدن ایسه عامل یری اجرت ایله طوتمش اولور پس
حکم غیری اولور نتکم بیانی کلور ایمدی تخمی قنغیسی ویره جکدر
انی بیان کرکدر لکن بعض ائمه بلخدن یعنی ابی بکر بلخیدن روایت
اولنمشدر که اکر بر موضعده یعنی بر ولایتده اولسه که اول
ولایت اهلنك تا بشندرندن یعنی [illegible] لرینده عرف یعنی عادت ظاهر
اولسه بذر قنغی سنك اوزرینه اولدیغی پس اول موضعده بذر
کیمك اوزرینه لازم اولدیغی بیان شرط دکلدر زیرا معروف
همان مشروط کبیدر بشنجیسی اکیلن یعنی اکیلجك بذرك
جنسنی بیان بذر یعنی ارپه می بغدای می بیان لازمدر زیرا بعض اکین یره جنسی بیان کرکدر
ضرر ویرر وبو بیانك شرط اولدیغی قیاسدر وجه قیاس بودرکه
اجرت معلوم اوله زیرا اجرت حاصلك جزئیدر ایمدی تخمی بیان

بیانی صاحب ارضه لازم دکلدر لا اذا اولسه کفایت ایدر
مثلا بری مثلا اولوب [illegible]
صاحبنه [illegible] عاملدن [illegible]
نصیبی [illegible] عاملدن اولور

لازم گلور حاصل اولجق قنغی نوع اولدیغی بیلنه زیرا اگر تخم بلینمسه
جائزکه ضرری عامله راضی اولمیه زیرا بعض تخمدن حاصلک ضرری
چوق اولور تکمله هدایه شرحنده شیخ اکمل یزر استحسانا
بو تخم دخی بیان اولنمسه بیله جائز اولور یعنی بذرک جنسی بیان
شرط دگلدر مزارعه اوزرینه نصا وکلدقده نسخه‌ده امر مزارعه‌ده
نصیه مفوضدر تکمله‌یه اکمل یزر لکن اصوب اولدر شرط
اولمقده تکمله قهستانی یزر الی التجنیس خارجدن یعنی حاصل
اولاندن شرکته مانع اولمق وجه اوزره تخم صاحبی اولمیانک
نصیبنی بیان ایدر نصفیت اوزره اولمق گبی یاخود ثلاثا که ایکیلی
برلی اولمق گبی و دخی بو مثللی اولنلرک مثلا درتده بر یا بشده
یا التیده یا یدیده بر اولمق گبی نصیبنی بیان لازمدر زیرا تخم صاحبی
اولمیان کندی نصیبنه شرط سببیله عوضا اولدیغی حالده مستحق
اولور ایمدی نصیبی معلوم اولمق گرکدر هدایه‌ده بو بلجه مطلق
ذکر ایدر لکن قهستانی دیر که تخم صاحبی اولمیانک یعنی عاملک
نصیبنی ذکر شرطدر زیرا اول نصیب آنک حقنه اجرتدر پس
معلوم اولمق گرکدر ایمدی عاملک نصیبی ذکر اولنسه تخم
صاحبنک ذکر اولنمسه بالاتفاق مزارعه جائز اولور لکن
بونک عکسی اولسه انجق استحسانا جائز اولور قهستانینک
کلامنک محصلی بونده تمام اولدی خلاصه‌ده دخی بویله‌در
اما وارسه ایکسندن برینه برقج معین یعنی مسمی اولچک
شرط ایلسه یعنی بش یا اون اولچکی بن الا ایمده یا قیسنده اولان
نصفیت اوزره الم دیسه یا خود صاحب بذر بذر مقداری
الوب باقیسنی آرالرنده تقسیم ایتمکی شرط ایلسه بو ایکی صورتده

مزارع

مزارعه فاسد اولور زیرا چوق کره اولور که شرط اولنان مقداری
آلندقدن صکره اورتاقه اولجق برشی قالمزده شرکتلری کسلور
مضاربه‌ده اولدیغی گبی یعنی مضاربه‌ده بر طرفه بر قاچ درهم
شرط ایلسه مضاربه باطل اولدیغی گبی بونده دخی باطل اولور
تکمله هدایه‌ده و قهستانیده مذکوردر یا خود حاصل اولجق
صمانی برینه اولمق شرط ایلسه‌لر دانه آخرینه اولمق شرط ایلسه
بونده دخی مزارعه فاسد اولور زیرا جائزدرکه اکینه بر
آفت ایریشه اکین دانه ویرمیه و دخی صماندن غیری برشی
اولمیه‌ده اورتاقلغک کسلمسنه مؤدی اوله تکمله هدایه‌ده
و درر‌ده یزر یا خود دانه ایکسنک مابینلرنده ایکی نصف
اولوب مثلا لکن صمان بذر صاحبنک غیرینه اولمق شرط
ایلسه‌لر بونلرده یعنی بو درت صورتده مزارعه فاسد
اولور اوچنجینک وجهی بیان اولندی دردنجی دخی وجهی
بودرکه صمان بو عقدده اصل اولان تخمک نماسیدر
ایمدی اصل اولان بذر صاحبنک غیرینه صمانی شرط ایتمک
عقدی افساد ایدر و بذر صاحبی اولان کمسه‌ده بر صاحبی
اولسون اولسون برابردر تکمله قهستانی مرحوم دردنجینک
عکسی دخی بویله‌در یعنی صمان ایکسنک آراسنده ایکی نصف
اولمق اوزره اولوب دانه بونلرک اولمسنی شرط ایلسه‌لر
بنه فاسد اولور زیرا بو شرط دخی مقصود اولان دانه‌ده شرکتی
کسمکه مؤدی اولور تکمله هدایه‌ده یزر اما اگر صاحب بذر
یعنی تخم صاحبی خارجک یعنی حاصل اولانک عشرنی کندی
ایچون الوب باقیسنی آرالرنده یاری یاریه اولمق شرط ایلسه‌لر ده

جائزدر خارجك عشریه تخم صاحبنك عشریه شرط ایلسه‌لر بونه
بویله جائزدر زیرا خارجك عشری معلومدر مثلا عدد پس آنی
بونه شرط ایتمك شركتی قطعه مؤدی اولماز عشریه
اولدقچه ایچندن عشری قالدرمغی شرط ایلسه‌لر جائزدر ولكن بونی
كبی شكم هدایه ده مذكوردر یاخود حاصل اولاجق صامان
صاحب بذرك اولمغی شرط ایلسه‌لر بو ایكی صورتده مزارعه
جائزدر یعنی صحیحدر اولكسنك وجهی بیانی اولدی ایكنجینك
وجهی دخی بودر كه بو شرط عقدك حكمنه موافقدر زیرا صامان
كندی ملكنك نماسیدر ایمدی بو شرطله عقدك وصفنك
حكمی بوزلمز یعنی بو شرطك وجودیله عدمی برابردر
شكم هدایه ده و اكملده و درده مذكوردر واكر مزارعه
عقد ایتدكلری وقتده صامانه تعرض ایتمسه‌لر همان صامانی ایكیسی بیننده
اولور یعنی مثلا دانه‌یی ایكی نصف شرط ایلسه‌لرده صامانی هیچ
ذكر ایتمسه‌لر مزارعه بونده صحیح اولور زیرا مقصود اولان دانه‌در
پس دانه ده شركتی شرط ایتدكلری كفایت ایدر لكن بو صورتده
صامانی كیمك اولدیغنده اختلاف واردر مشایخ بلخ قتنده صامان
دخی دانه كبی ایكیسنك آراسنده مشتركدر زیرا تصریح اولنمایان
یرده اعتبار عرف عادته‌در دیمشلر شكم هدایه ده و قهستانیده
مذكوردر لكن غیریلر قتنده صامان تخم صاحبنكدر زیرا
صامان آنك تخمنك و ملكنك نماسیدر ایمدی تخم صاحبی
حقنده اولدن شرط ایتمكه حاجت یوقدر بو قول هدایه
صاحبی مقدمجه یزمشدر بو متنده ذكر اولنان سوزده
اشعار واردر كه صامانی آرالرنده شرط ایلسه‌لرده دانه‌دن

سكوت

100

سكوت ایلسه‌لر مزارعه فاسد اولور زیرا [illegible] دانه‌در
شكم قهستانیده مرحوم یتور مزارعه ده اولان یری شرطلكله یدنجیسی
یر ایله عامل بیننده تخلیه كركدر تا كه عامل آنك اوزرینه تسلط بولنه
اوله حتی یر صاحبنك عملنی شرط ایلسه‌لر عقد مزارعه فاسد اولور
یر ایله ایشلیجی آراسنده تخلیه بولنمدیغیچون و یر صاحبنك
شو یری سكا تسلیم ایتدم دیمسی دخی واجبدر لكن كتابده
بو شرط ذكر اولنمدی شكم قهستانیده یزر بو شرطی دخی
حاصل اولدقدن صكره خارجه اورتاقلقدر شكم هدایه ده
یزر دخی زیاده‌جه تفصیل نتقده مذكوردر بوندن نصكره
معلوم اوله كه اكین بچلنه دكین اوزرینه خرج اولنان نفقه
نصیبلری مقداری ایكیسنك اوزرینه لازم اولور مثلا كه
كوز تمكه و صوارمغه و آرقلرینی قزمق مؤنتی نصیبلری
مقداری ایكیسنك اوزرینه لازم اولورجك قالدرمق
دوكمك صاوورمق اجرتی حصه‌لرینه كوره ایكیسنك اوزرینه
لازمدر شرط ایلمكه حاجت یوقدر حتی عامل اوزرینه شرط
ایلسه‌لر مزارعه فاسد اولور جمله ائمه‌دن اصل روایت
بویله‌در لكن امام ابی یوسفدن كلجك روایت بونك خلافنجه در
شكم هدایه‌دن بویلجه فهم اولنور حاصل كلام اكین ایرشمزدن
اول اولان عمل یعنی ایش صوارمق كبی حفظ كبی آرقلری
اوكارمق كبی پس بو ایشلر عامل اوزرینه‌در اما اكین
ایرشدكدن صكره قسمتدن اول اولان عمل دیرمك كبی یعنی
بچوب دوشورمك كبی و ترلادن خرمن یرینه قالدرمق كبی
و خرمن یرنده سورمك كبی یعنی دوكن ایله یا حیوانلره

چكنمك ايله دوكمك كبي وروزكار ايله صماندن دانه‌يي
آيرمق معناسنه اولان صاورمق كبي پس بونلرك مؤنتي
حصه‌لرينه كوره ايكسنك اوزرينه‌در پس بالاتفاق هر برينك
اوزرينه لازمدر زيرا هر برينك نصيبي آخرك نصيبندن
ايرلمشدر ايمدي آنك تدبيري ايكي كندويه لازمدر نتكم
هدايه‌ده واكملده مصرحدر ايمدي بوذكر اولنان شيلري
عامل اوزرينه اولمغي شرط ايلسلر جمهور قتنده مزارعه
فاسد اولور لكن امام ابي يوسفدن روايت اولنمشدركه بوذكر
اولنان شيلر عامل اوزرينه شرط اولنسه مزارعه‌ده صحيح
اولور تعامل بويله اولديغندن اوتري مشايخك اختياري
دخي بودر حتي شمس الائمه سرخسي بزم ديارمزده اصح اولان
بودر ديمش نتكم هدايه‌ده يازر و فتوى دخي بونك اوزرينه‌در
وفقيه ابو الليث دخي بونكله اخذ ايدرز ديمش نوازلده
دخي ابي يوسف قولي اوزره بو شرطله مزارعه جائزدر
ديو يازمشدر نتكم خلاصه‌ده مذكوردر بوندن صكره معلوم
معلوم اوله كه مزارعه يدي وجه اوزرينه‌در يدي وجهك
اوچي صحيح دردي فاسد مرحومك مرادي اجمال اولديغندن
بيانه يدي وجهه فصل ايلدي يوخسه دخي وجهلر چوقدر
حتي تتمه‌ده مزارعه صحيحه بش وجه اوزرينه‌در مزارعه فاسده
دخي اون وجه اوزرينه‌دردر بو تفصيل ايدر لكن بو اسلوب مقبول
شهرنه كوره مزارعه تفصيله حاجت يوقدر انكا بناء بز
دخي تفصيلدن بيانه كچلك ير برينك اولسه باقي قلانه
يعني عمل واوكوز وتخم آخرك اولسه ياخود عمل برينك اولسه

باقي

باقي يعني تخم واوكوز آخرك اولسه ياخود ير و بذر يعني تخم برينك
اولسه باقي يعني عمل واوكوز آخرك اولسه بو اوچ صورتده مزارعه
صحيحه‌در وجهي هدايه‌ده مذكوردر اما ير ايله اوكوز برينك اولسه بذر
ايله عمل آخرك اولسه ياخود بذر ايله اوكوز برينك اولسه باقي يعني ير وعمل
وتخم آخرك اولسه بو درت صورتده دخي مزارعه فاسده‌در وجهي
مفصلاتده مذكوردر مزارعه صحيحه وفاسده بياندن صكره حكملريني
بيانه مراد ايدي وديدي مزارعه صحيح اولورسه وتخم اكيلوب محصول
اولورسه دانه‌دن وصماندن حاصل اولان نصفيت يا ربعيت يا
غيري شرط اوزره بولشورلر اما التزام درستا اولديغندن اوتري
اما يردن برشي چقمسه عامله برشي يوقدر نتكم بدايه‌ده يازر
مزارعه فاسد اولسه وتخم اكلدكدن صكره محصول اولسه دانه وصماندن
حاصل اولان صاحب بذرك يعني تخم صاحبنك اولور زيرا حاصل
اولان آنك ملكنك نماسيدر آخر ايچون دخي اجر مثل واردر بوشيئي
بتمسه ياخود بتسه‌ده هلاك اولسه بنه حكم بويله‌در نتكم قهستانيده
يازر اكر فاسد اولديغي تقديرجه صاحب بذر ير صاحبي ايسه محصول
اولورسه آكا الحق واردر اولمزسه برشيء يوقدر آخرك عملنك
اجر مثلي واردر لكن شيخين قتنده اجر مثل مشروطا اولاندن زياده
زياده اولماز واكر صاحب بذر عمل صاحبي ايسه محصول الور اما
آخرك يرينه اجر مثل واردر لكن شيخين قتنده بنه مشروطدن زياده
اولماز نتكم هدايه‌ده وقهستانيده مصرحدر مستصفده بيان ايده‌جكلردر
لكن قصوري واردر اجر مثلي ايكي صورتده امام محمده كوره
بالغا ما بلغ كه يعني اولشديغي مقداره اولشمي اولديغي حالده هرنه
ايرشورسه اول مقدار لازم اولور يعني مزارعه صحيح اولميدك

کندویه اولجق حصه‌سندن زیاده اولورسه اجرمثلنی آلور مثلا محصولدن
حصه‌سی اون کیله اولسه اما اجرمثلی مثلا اون بش کیله اولسه اون
بش کیله‌یی یا قیمتنی آلور لکن امام ابی یوسفه کوره دخی امام
اعظمه کوره اجرمثلی ایکی صورتده ده حاصل اولاندن کندویه
دوشجک مشروطا ولان قدردن زیاده اولماز برابر اولورسه
مانع دکلدر مزارعه فاسد اولسه بذر دیو صاحبنک اولدیغی تقدیرجه
دانه و صماندن حاصل اولانک کلیسی یعنی هپسی کندویه حلال طیب اولور
زیرا تربا و تخم کندینکدر اما بذر دیعنی تخم عاملک اولدیغی تقدیرجه
مزارعه فاسد اولسه بو صورتده عامل تصدق ایده بذرک و یرک
اجرتنک مقدارندن زیاده‌سنی یعنی تخم عاملک اولوب عامل محصوله
مستحق اولسه تخمی مقدارینی و یرک اجری مقدارینی آلورده زیاده‌سنی
فقرایه تصدق ایدر و بودن چیقان منافع ارضده ملکک فسادی
ایله فضله‌ده خبث ایجاب ایدر ایدی عوض ایله کندویه سالم اولان
کندویه طیب اولور عوضنی ولیانی تصدق ایدر نتکم هدایه‌ده یزد
قهستانی دخی بوکا قریب یزر لکن طرفین قتنده بویله‌در امام
ابی یوسفک خلافی وادر دیو تعبیر ایدر و دخی مزارعه عقد
اتدکدنصکره تخم صاحبی اولیان عامل رجوع ایدوب اوتی قلیجلیق اتمم
دیسه اول عامل عمل اوزرینه جبرا اولنور یعنی حاکم انی جبر ایدر زیرا
عقدده وفا اتمه‌ده انکا ضرر لاحق اولماز عقد مزارعه ایسه انک
جهتندن التزام ایله لازم در ایمدی ایجاره کبی عذر سز فسخ اولماز
نتکم هدایه‌ده و غیریده مذکوردر اما مزارعه عقد اولندقدنصکره
صاحب بذر یعنی تخم صاحبی ایسه عملدن رجوع ایتسه یعنی ایشدن امتناع
ایدوب قاچسه عمل اوزرینه جبر اولنماز زیرا عقدک موجبی اوزرینه

بودیمک

102

بودیمک قلماز الا کندویه لازم کلان ضرر ایله اولورکه اول ضرر حالا
تخمی اهلاک ایتمکدر نتکم هدایه‌ده دیر صاحب بذر رجوع ایتدکده
یعنی تخم کندو قبلندن اولان یر صاحبی عقد مزارعه‌دن ابا ایتدکی
وقتده عامل یری سورمش اولسه صاحب بذرده قضاء یعنی
ظاهر حکم قضاده بر نسنه لازم کلمز یعنی عاملک یری سورمشنده
اوتری عامله بر نسنه ویرمک ظاهر شرعده تخم صاحبنک اوزرینه
لازم دکلدر زیرا عقد مزارعه حاصل اولاندن بر شی اوزرینه
ایدی حاصل ایسه فوت اولدی پس انکا بر نسنه ویرمک لازم
کلمز اما دیانة یعنی کندو ایله ربیسی بیننده بر نسنه ویروب
عاملی راضی و خشنود قلمق کرکدر یعنی واجبدر زیرا بو ایشده
عاملی مغرور ایدیکی اولدور ایمدی عاملک رضاسنی طلب لازمدر
و دخی اکینی اکدکدنصکره ایکسنک بریسنک موتیله مزارعه باطل
اولور قیاس دخی بویله‌در لکن علی طریق الاستحسان حکم بویله‌درکه
بر قچ سنه‌یه مثلا اوچ سنه‌یه عقد مزارعه ایتسه‌لر ده یری عامله
دفع ایلسه پس عاقدینک ایکسندن بریسی یعنی یر صاحبی اکین
بتلدکدنصکره اولسه ایدی یعنی وفات ایلسه اول سنه یعنی اول اوتکی
بیلده یچلوب ترلاکخرمن یرینه اکین فالقنه دکین عقد مزارعه
اول بر عامل الندن ابقا اولنور یعنی ابقا قولنور و شرط سابق
اوزرینه تقسیم اولنور طرفینک یعنی ایکی طرفک حقنه رعایت
اجلیچون یعنی خلاف قیاس اوزره استحساندر اوتری بو بلجه
عمل اولنور لکن باقی قلان سنه‌لرده مثلا ایکنجی و اوچنجی ییلده
بویله اولماز بلکه انلرده عقد مزارعه باطل اولور عاملدن
ضرورت اولدیغیچون پس باقی سنه‌لرده قیاس اوزره محافظه اولنور

نتکم هدایه‌ده یازر حاصل کلام بر صاحبنک ومزارعدن ایکیسنک
بری وفات ایتسه مزارعه باطل اولور دیری سوروب صاچدی
آرغنی قازدرسه وبو صورتده بر صاحبنک وارثلرینه
بریسنه اوده‌لك لازم کلمز ایمدی هیچ ایشه باشلمزدن اوکدین
بریسی وفات ایدرسه آخری دخی اندن امتناع ایدر واکر ایشه
باشلدقدنصکره وفات ایدرسه ینه اول عقد بوزولور اما اکر
اکین اکیلوب لکن اکین بتمزدن اوکدین بر صاحبی وفات
ایدرسه عقد مزارعه‌نك بقاسنده مشایخك اختلافی واردر
واکین بتوب لکن بچلمزدن اوکدین وفات ایدرسه بچیلنه دکین
استحسانا عقد مزارعه ابقا اولنور نتکم قهستانیده وغیریده
مذکوردر دخی زیاده تفصیل استین خلاصه‌ده واردر
لکن شهرمز اولکاسنده بوله کوره مزارعه مسئله‌لرینك چوق
لزومی اولمامغله بو مقدار ایله اکتفا اولنوب مرحومك تقدیرندن
چوق زیاده‌یه رغبت اولنمادی لکن مزارعه‌یه نسبت ایله شرکتك
ومضاربه‌نك وجوق اولمغله فائده‌لی فی الجمله تکمیل ایچون
ینه بیوعه متعلق اولان مسائل شرکتدن ومسائل مضاربه‌دن
بر مقدارینه الیشوب بو رساله‌ده ذکر اولنان اوچ بابه ایکی
باب دخی ضم اولنمق مراد اولندی الله تعالی توفیق وتیسیر
ایلیه ایمدی **باب رابع شرکت بیانندهدر** معلوم اوله که
شرکتك انواعی بیانده کتب فقهیه‌نك اختلافی واردر خلاصه‌ده
اوچ وجه اوزرینه‌دردیو بیان ایدر خزانة الفقهده ومختصر
وقایه‌ده وملتقیده بش نوعدر دیو تفصیل ایدرلر درده التی
یدی وجه اوزرینه‌دردیو عیان ایدرلر نتفده اون اوچ وجه اوزرینه

اولمق اوزره تقدیرا ایدر بش نوع عدد بنك تعبیری بودر شرکت
ایکی نوعدر بریسی شرکت ملکدر ایکنجی شرکت عقددر شرکت
ملك بودر که ارث طریقیله یا شرا اتمك ویا بخشش المق یا مال
حرب اوزرینه مستولی اولمق طریقیله یا مالاری بر برینه
قرشمق قصدیله قتشدر طریقیله ایکی مال بر برندن سچلمز
وجه اوزره اولمق ایله ایکی کشی یا اوچ کشی مثلا بر نسنه‌یه مالك
اولمقدر ایشته بوکا شرکت ملك دیرلر ایکی شریکك بریسی آخرك
نصیبنده اجنبیدر خلط واختلاط صورتندن غیری
صورتلرده هر کس کندی نصیبنی شریکنه صاتمق جائزدر
شریکنك غیریه دخی شریکندن اذنسز صاتمق جائزدر اما
خلط واختلاط صورتنده شریکندن اذنسز غیریه صاتمق جائز
دکلدر شرکت عقد دخی درت وجه اوزرینه‌در مفاوضه
عنان شرکت صنایع شرکت وجوه ایمدی بو منوال اوزره
تفصیل ایدرلر لکن فقیر نتفدن بیان اولنان وجه اوزره کلامنه
زمین طوتوب آنك اوزرینه یورمك مراد ایلدیم اراده
قهستانیدن دخی بعض تفصیل الحاق اتمك اوزره عزم اراده
ایلدم ایمدی نتفده ذکر اولنان کلامك زبده‌سی بودرکه
ذکر اولنور نبیمز محمد صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك زمان
سعادتندن بزم زمانمزه دکین سنت متبعدر شرکت
بو شرکت اوچ اصلدن اخذ اولنمشدر یعنی مضاربه‌دن
کفالتدن وکالتدن الینمشدر ایمدی هر نسنه کیم اوچی اندن جائز
اولمیه شرکت دخی انده جائز اولماز پس ایکی شریکدن هر بریسی
آخرك هم کفیلی درهم وکیلیدر ایمدی صحرادن اوت واودون

خلط قصد ایتسه‌لر ایکی نقصانه واردر خلط
ایتمکده ایله قصد ایتمک نقصان شرط در
اولان تعبیر نسخه‌ده نیجه اوزره وکلدر
نقصان اوزرینه

کتوردکلره بالیق آولمق و بونلرکبی اصل مباح اولان نسنه‌لرده
شرکت دخی جائز اولماز و دخی مضاربه انجق آقچه‌ده واولورده
و بولده جائز اولدیغی کبی شرکت دخی انجق بو اوجیله جائز
اولور بوندن صکره معلوم اوله که شرکت ایکی وجه اوزرینه‌در
بریسی شرکت اموال ایکنجی شرکت ابدان اما شرکت اموال بش
اوله بش وجه اوزرینه‌در بریسی شرکت مفاوضه‌در ایکی
شریکدن بری آخره امرینی تفویض ایلدیکندن اوتری
بو شرکت دینلور بونک برکتی اعظم اولمسی حدیث شریف
ایله ثابت اولدیغندن جمله‌یه تقدیم اولندی و بو شرکتک صحتی
بش شرط لازم اولور شریکلرک ایکیسیده حر اولمق کرک
و بالغ اولمق کرک و سرمایه‌ده برابر اولمق کرک ایمدی
حر ایله عبد اراسنده دخی ایکی عبد اراسنده دخی حر ایله
مکاتب اراسنده دخی ایکی مکاتب اراسنده شرکت جائز
اولمز نتکم قهستانی یازدی لکن نتف صاحبی دیرکه ایکی عبد دخی
حر اولمق کرکدر زیرا حرک تجارتی عبدک تجارتی
اعمدر یعنی عبد ایچون جائز اولمیان نسنه حر الوب صاتمق
جائزدر ایکیسی ده ذمی مسلم اولمق کرکدر زیرا بعضی آنکیچوندر که
خمر و خنزیر و اندن کبیرده ذمی الوب و صاتمق جائزدر
اما مسلم ایچون جائز دکلدر ایکیسی ده بالغ اولمق دخی بوبله‌در
زیرا صبی ایچون جائز اولمیان نسنه بالغ اولان الوب صاتمق
جائزدر ایکیسی ده سرمایه‌ده برابر اولمق کرکدر زیرا تجارت
سرمایه ایله اولور اما عقارده و قماشده برابر اولمق
لازم دکلدر ایکیسی ده فائده و ضررده برابر اولمق کرک ایدوکی

مسلم اولمق کرک دیدوکی
مرادی مشاورکدر زیرا
ایکی ذمی اراسنده دخی
کتابی ایله مجوسی اراسنده
دخی مرتد ایله مسلم اراسنده
دخی شرکت جائزدر اما
مسلم ایله کتابی اراسنده
شرکت امام اعظم ایله
امام محمد قتنده جائز
دکلدر امام یوسف
قتنده مکروه در مسلم
ایله مرتد اراسنده شرکت
موقوفدر امام ابی یوسف
قولی بودر اما بو ایکسنک
قتنده جائزدر نتکم
قهستانی یازدی ایمدی
سطرده ذکر اولنان کلام
نتفدن نقل اولنماسی
اجمال قصدیچوندر

آنکیچوندر

آنکیچوندر بریسنک مالی آخرک مالیندن زیاده اولمق جائز دکلدر
و عقد شرکت دخی بونک اوزرینه واقع اولمشدر و بو شرکت
مفاوضه‌ده ایکیسندن بریسی صاتوب آخری آقچه استمک جائزدر
و بو شرکتده برکمسه اوزرنده آلجق دین اولسه بریسی منکر بونه
یمین ویردکده آخرا ایچون آکا یمین ویردرمک بوقدر اما شریکلر
اوزرنده برکمسه‌نک آلجغی اولسه ایکسنده یمین دوشر بریسنه
اثبات و ثبوت اوزره یمین ویریلور آخره علم اوزرینه یمین ویریلور
و دخی بریسی کندی اوزرینه دین اقرار ایلسه آخره ده لازم کلور
و دخی بریسی کفیل اولمالی اولسه آخر اوزرینه دخی اول مال ثابت
اولور امام اعظم قتنده ایمدی مکفول له اولان کمسه ایکی شریکدن
قنغیسی دیلرسه مطالبه ایدر بو ایکی شریکدن بریسنک اوزرینه
لازم کلن آخره ده لازم کلور الا اوچ نسنه‌ده لازم کلمز خاتوننک
مهرینی اقرار ایلسه بو لازم کلمز اداش جنایت دخی ذی رحم محرمک
عتقی لازم کلمز هر بریسنک اهل و عیالنک نفقه و کسوه‌سی و خدمت
و جاریه‌سی آخر اوزرینه لازم کلمدوکی کبی **ایکنجی** شرکت عناندر شرکت
عنان بودرکه ایکی کمسه ماللرنده بر مقدار شیده اورتاق اولورلر
برابرده اولسه جائز بریسنک مالی زیاده‌جه اولسه‌ده جائزدر و دخی
بریسنک ربحی زیاده اولمق اوزره اولسه‌ده جائز اما ضررده
زیاده جائز دکل بلکه ضرر برابر کرکدر و دخی بریسنک اوزرینه
لازم اولان اقرار یا یمین یا مال آخر اوزرینه لازم کلمز حاصل کلام
ذکر اولنان شیلرده برابر اولسلرده اولمسلرده شرکت
عنان جائزدر و دخی شرکت عنان وکالتی متضمندر لکن کفالتی
متضمن دکلدر و دخی بردرلو تجارتده اولدیغی کبی جمله تجارتلرده

شرکت ثانی

یعنی ضرر بالاتفاق عنادرند کوردر
بیتمه ملتقی مصحح

دخی

جائز اولور اوچنجی شرکت خاصدر بوکا شرکت خیر دخی تسمیه
اولنور صورتی بودر که ایکی کمسنه بر میته وارث اولدولر یا خود بر
وصیت قبول ایدرلر یا خود آلورلر نفع برابر اولان بر هبه کندولره هبه
اولنور یا خود بر کوله یا بر دابه یا غیری نسنه اورتاقلق اولمق اوزره
بر صفقه ایله صاتون آلورلر ایسه بوکا شرکت خاص دیرلر فائده
وضرر سرمایه لرینه کوره در بو شرکتده زیاده ونقصان جائز
دکلدر دردنجی شرکت وجوهدر صورتی بودر که سرمایه لری
اولمیا ایکی کمسنه ویرسیه شئ آلورلر وآنکله تجارت ایدرلر بونده
دخی فائده وضرر راس ماللرندن زیاده اولماز یعنی حصه لرینه
کوره اولور وبرینک غیابنده آخر شریک بیع ایلسه جائزدر
بویلجه رضا المشدر اما شرکت خاصده حصه سندن
شریکنک غیبتنده صاتمز بشنجی شرکت متاعه در صورتی
بودر که ایکی کمسنک متاعلری اولور قیمته کسلوب قیمتلری برابر
اولدقده هر بریسی کندی متاعنک یاروسنی آخرک متاعنک یاروسنه
بیع ایدر متاع غیر مقسوم اولدیغی حالده بوندنصکره ایکیسی بر
یرده یا خود بشقه بشقه اولدقلری حالده بیع وشرا ایدرلر
فائده وضرر بینلرنده یاری یاریه اولمق اوزره ایشته بو شرکت
جائزدر کذلک هر بریسنک ایو بغدایدن یوزر کیله بر یره قاروشدررلرده
کچن منوال اوزره بیع وشرا ایلسلر بو دخی جائزدر مکیلات
وموزونات دخی بویله در اما شرکت ابدان پس اول دخی
بش وجه اوزرینه در بریسی شرکت تقبل وتضمندر صورتی
بودر که ایکی درزی یا ایکی جلاح یا خود ایکی بابوجچی ایشلر
قبول ایدرلر وایشلرلر حاصل اولان نفع مابینلرنده یاری یاریه

شرکت ابدان

اولق

[illegible]

اولق اوزره بو جائزدر هم نفع ثلث وثلثان اولمق اوزره
دخی اولسه فقهامزدن جائزدر جمیع صناعاتده دخی حکم
بویله در اما صبر را اثلا اولمغی شرطا بلسلر بالاتفاق جائز
دکلدر بریسنک ایشی آخرک چوق اولسه یا خود بری ایشلسه
آخرا ایشلمسه بونک اوزرینه عقد اتمدیلر ایسه جائزدر
ودخی بریسی بن ایشی قبول ایدرم وصاحبنه ویرورم
دیسه ده آخری ایشلسه ینه جائزدر ایکنجی بودر که درزی
ایله جلاح یا درزی ایله بویاجی یا بویاجی بر جوزیجی اورتاق
اولورلر ایشلر قبول ایدوب وایشلیوب صاحبلرینه ویرمک اوزره
حاصل اولان آقچه مثلا ازلرنده یاری یاریه اولسه فقهامزدن بو
دخی جائزدر بوکا دخی شرکت تقبل دیرلر وتضمن دینلور
اوچنجی بودر که صنعت صاحبی بر کمسنه اوغلانلر اخذ ایدر کندیچون
ایشلرلر وبو کمسنه انلرک اوزرینه ایش آتار نصفا ایله یا ثلث
ایله یا ربع ایله دکان وآلتلر جمله سی اوستانک اولسه امام اعظم
ایله اصحابی قتنده بو دخی جائزدر دردنجی بودر که بر کمسنه
اجر معلوم ایله اوغلانلر استیجار ایلسه ییللق ایله یا آیلق ایله
یا هفته لق ایله یا کونلک ایله اولسه اولکمسنه ایچون ایشلسلر
اولکمسنه دخی ناسدن ایشلر آلوب انلرک اوزرینه آتسه
ایشته بو دخی جائزدر بو صورتده اوغلانه تعلیمدن اوتری
اوغلان اوزرینه اجرت شرط ایلسه ینه جائزدر اما اکر بویله
شرط اولنماسه پس نظر اولنور اکر اوغلانک مثلی استیجار اولنور
استاد اوزرینه اجر مثل وادر ور اکر اوغلانک مثلی اجرت ویرر
اوغلان استاده اجرت ویرملودر بشنجی شرکت فاسده در

ایکی قپانجی یا ایکی نعلبند یا ایکی میانجی یا ایکی اودونجی یا ایکی
اوتلوقجی یا ایکی اوجی یا ایکی سقا اورتاق اولسلر حاصل اولان
آرالرنده ایکی نصف اولمق اوزره بو شرکت جائز دکلدر بالچوق
کتورمک یا طاغلردن یا صحرالردن طاش کتورمک اوزره یا قزل
بالچوق یا کرج یا جرزه یا اجی کتورمک اوزره شرکت جائز دکلدر
ایکی دانغ دخی بویله در والحاصل اصلی مباح اولان شیلرک کلیسنده
شرکت جائز دکلدر هر بریسنک محصولی کندوسنک اولور صاحبنک
اولمز نتکم نتفده یزد طوز و بغدای بتاغی و صحرا یمشلری و
طاشلر و طپراقلر و اوت و اودون و یبانی طوزب وجاوج و
غیری یبانی شیلرک الناسی مباح اوله بو مثللی نسنه لرک جمله سنده
شرکت فاسده در هر کس کندو الدیغنه مخصوص اولور و اگر معا
آلورلر ایسه آرالرنده تنصیف اولنور و باشقه آلوب صکره خلط
ایدوب صاتسلر ملکلری قدر اقچه تقسیم ایدرلر یادیه دکین هر برنسی
یمینیله مصدق اولور اما یوندن زیاده سی بینه یه محتاج در دخی
زیاده جه تفصیل قهستانیده وار در بوندن صکره معلوم اوله که
اون اکی نسنه وار در مال شرکتده انلری اشلمک شریکه یوق
جائز اولور نتکم نقده یزدبری بیع و شرا جائز در ایکنجیسی
رهن ویرمک و رهن المق جائز در اوچنجی ایجار و استیجار
جائز در دردنجیسی بیع و شرا ایتمک قالا جائز در بشنجی الدیغی
بهایه قماشی بر کیسه تولیه طریقیله صاتمق جائز در التنجی الدیغی
نسنه ده بر انسانی اورتاق قلمق جائز در یدنجی مال شرکی
بریره ودیعه قومق جائز در سکزنجی تجارت مالیدن برنسنه یی
عاریت ویرمک جائز در طقوزنجی شرکت مالیدن برمقدار

مال

مال غیره سرمایه ویرمک جائز در اوننجی نقد ایله ده ویریسی
بیع ایتمک جائز اولور اون برنجی التون و کمش اقچه لر ایله ده وقایه
ایله ده صتمق جائز در اون ایکنجی شرکت مالیدن النان کوله یی
تجارته ویرمک جائز در اون اوچنجی بیع و شرا ایه غیری وکیل
ایتمک جائز در اون دردنجی بر کیسه یی طعامه دعوت ایتمک جائز در
اون بشنجی ازه جق نسنه هدیه ویرمک جائز در اون التنجی
ازه جق نسنه تصدق ایتمک جائز در و بو دخی معلوم اوله که
اون ایکی نسنه وار در که شرکت مالیدن غیری کیسه ایله اورتاق
اوله من ایکنجی اول مالدن بر کیسه یه مضاربه ایله مال ویره مز
اوچنجی اندن کیسه یه قرض ویره مز دردنجی شرکت مالنی کندی
مالنه خلط ایده من بشنجی شرکت مالیدن کیسه یه محابا ایده مز
التنجی صاتدیغی نسنه نک بهاسندن برشی دوشوره مز مکر
عیبدن نکشلوله یدنجی شرکت مالیدن النان کوله یی کتابت
کسه من سکزنجی شرکت مالیدن النان کوله یی ازاد ایده مز
طقوزنجی شرکت مالیدن النان جاریه یه وطی ایده مز اوننجی
بیعنه قادر اولمدیغی نسنه یی صاتون اله مز ذی رحم محرمی اولان
کوله یی و غیری کبی بونلری صاتون اله مز اون برنجی شرکت مالیدن
النان جاریه یی غیره تزویج ایده مز اون ایکنجی شرکت مالیدن النان
کوله یی ولندیره مز نتفک کلامی تمام اولدی بو مذکوره معلوم
اوله که شرکت درت نسنه ایله باطل اولور ایکی شریکدن برینک
موتیله باطل اولور دخی ایکسنک بریسی العیاذ بالله تعالی مرتد اولوب
دار حربه لاحق اولسه و قاضی انک لحوقیله حکم ایلسه شرکت
باطل اولور تجارتدن حجر ایله دخی شرکت باطل اولور جنون

مطلق ایله دخی شرکت باطل اولور دینلکم فقیه ابو اللیث رحمه الله علیه
خزانة الفقهده یزر **باب خامس** مضاربه بیانندە در
مضاربه لغتده ضربدن مشتقدر ضرب ایسه یریوزنده
سیر معناسنه در آدی مضارب اولان کمسه ربح طلبی ایچون
اکثر یا یریوزنده سیر وسعی ایدوب عمل ایتدیکندن اوتری بوکا
مضاربه دینلدی اما اصطلاحده وشرعده مضارب تصرف ایدیجی
کمسه بر مقدار مال ویروب حاصل اولان ربح شرط ایتدکلری وجه
اوزره ما بینلرنده اولمقدر دیمکدر هدایه ده وعنایه ده
مصرحدر معلوم اوله که خلاصه وهدایه ده وملتقی ده قهستانیده
ودررده یازلدیغی وجه اوزره مضاربه ده تفصیل چوقدر
لکن حقیر اختصار قصد ایدوب همان تنقیددن اخذ ایتمک مراد
ایلدم ایمدی تنقیده دیر که امام ابو حنیفه ایله امام ابی یوسف
قولنده مضاربه انجق اقچه والتون ایله جائز اولور ودخی
مضاربه ده حاصل اولان ربح شرط ایتدکلری وجه اوزره در
اما زیان مال اوزرینه در پس اگر زیان ایکیسنک اوزرینه
شرط ایلسه امام ابی حنیفه ایله امام محمد قولنده ربح شرط ایتدکلری
وجه اوزره زیان ینه مال اوزرینه در لکن امام ابی یوسف
قولنده ربح وزیان مال اوزرینه در بوندن صکره معلوم اوله که
مضاربه ایکی وجه اوزرینه در بریسی صحیحه در ایکنجی فاسده در
مضاربهٔ فاسده دخی ایکی وجه اوزرینه در بر وجهنک فسادی
شروط فاسده سببیله در آخر وجهنک فسادی مضاربدن
مخالفت سببیله در فسادی شروط فاسد ایله اولان مضاربهٔ
فاسده بش وجه اوزرینه در بریسی بودر که دراهم ودنانیرلری

مضاربه اقچه ویرنه
رب المال دینلور اقچه
الانه مضارب دینلور

شروط فاسد ایله اولان مضاربه

مضاربه ویورا اما اندن بو درلو ربح بوینه شرط ایدر بر
درلو ربح دخی اول بوینه شرط ایدر ایسه بو مضاربه فاسده در
ایکنجی بودر که اقچه ویردکده حاصل اولان ربحدن کندی
ایچون مثلا اون اقچه یا یکرمی اقچه یا دخی زیاده شرط ایدر
باقیسی دخی نصف یا ثلث یا ربع اوزره ایکیسنک ارسنده
اولمغی شرط ایدر اوچنجی رب مال مالی مضاربه ویردی مضارب
مالیلدن کندویه بر معلوم بضاعه ویروب باقیسی ما بینلرنده
اولمق اوزره در دردنجی جمیع مالی مضاربه ویردکده مضاربه
مال ایله یا رب مال مضارب ایله عقد قتنده شرط ایدر و
دیر که بکا قرض ویرمک ویا هبه ویرمک یا اجاره یا بیع
ایتمک یا غیری نسنه اوزره عقدی قبول ایده رم دیسه
حاصل کلام شول شرط که انده عقد شرکتی قطع اوله عقد
مضاربه قتنده انی شرط ایتمک ایله مضاربه فاسد اولور
اما عقددن صکره شرط اولنسه پس انده باس یوقدر بشنجی
رب مال مالی مضاربه ویردکده ربحی زیانی نصفیت اوزره
مضارب اوزرینه شرط ایدر امام ابی یوسف قولنده بو فاسددر
ربح وزیان رب مالندر ایمدی بو بش وجهک جملهسنده ربح
یعنی اصلی رب مال ایچوندر ضرر وزیان دخی اونک اوزرینه در
مضارب ایچون انجق اجر مثل واردر واگر النده مال هلاک اولور
کندویه ضمان لازم کلمز زیرا امیندر مضاربه فاسد اولدیسه ده
ینه اکا بر نسنه لازم کلمز فساده سبب اولان مخالفت دخی
یدی وجه اوزرینه در بریسی بودر که رب مال فلان وفلان
تجارتی ایتمه دیو مضاربی نهی ایدر اما مضارب اکا بقمانده

نهی ایتدیکی تجارتی ایدر ایکنجی مثلا شهرلرده تجارت ایت اما
کویلرده ایتمه دیر یاخود فلان شهرده تجارت ایت فلان شهرده
ایتمه دیر اوچنجی مثلا یاز کونلرنده تجارت ایت اما قیش کونلرنده
ایتمه دیر یاخود کوز کونلرنده تجارت ایت اما ایلکیازده ایتمه
دیر یاخود کوندزده ایت کیجه ده ایتمه دیر دردنجی فلان
قوم ایله تجارت ایت فلان قوم ایله ایتمه مثلا خاتونلر یا کوله لر
وصبیلر ایله ایتمه دیر بشنجی فلان یولدن کیتمه زیرا اول یول
مخوفدر یاخود فلان شهره یاخود فلان کویه کیتمه دیر التنجی
نقد ایله صات ویریسیه ویرمه دیر یدنجی اقچه ایله صات
قماش ایله صاتمه دیر پس بو یدی وجهده مضارب رب ماله
مخالفت ایدرسه مضاربه فاسد اولور وحاصل اولان ربح
مضاربک اولور لکن انی فقرایه ویرر کندوسنه طیب اولمز
زیرا رب ماله مخالفت سببیله غاصب منزله سنده اولور
وبو وجهلردن مال هلاک اولورسه کندویه ضمان لازم کلور
بوندن صکره معلوم اوله که مضاربه مالندن اون یدی نسنه یی
اشلمک مضارب ایچون جائزدر اون التیسی باب شرکتده
بیان اولنان شیلردر که اورتاق ایچون انلری اشلمک جائز
ایدی اون یدنجی بودر که مال مضاربه ایله اولسه مضارب
اولکه کیتسه مضاربه ایله یوله کیتسه یه سنده ایچه سنده
وکسوه سنده وبینلرنده مال مضاربه دن انفاق اتمسی جائزدر
اما قات الدرمه سنده وحمامه کیرمه سنده ودوالر بهاسنده
وبو مثللرده مضاربه مالندن انفاق اتمز ودخی مادامکه
کندی شهرنده طوره امام ابی حنیفه واصحابی قولنده اندن

خرج اتمز

108

خرج اتمز وبو دخی معلوم اوله که مضاربه مالندن اون اوچ نسنه یی
اشلمک مضارب ایچون جائز دکلدر اون ایکیسی باب شرکتده
بیان اولنان شیلردر که اورتاق انلری اشلمک جائز دکلدر
اون اوچنجی مضاربه مالندن زیاده مضاربه مالی اوزرینه دین
المق مضارب ایچون جائز دکلدر رب مال مضاربه کندی رأیک
ایله اشله دیسه مال مضاربه ده برکیسه اورتاق اتمک یاخود مضاربه
ایله غیریه ویرمک مضارب ایچون جائزدر رب مال مضاربی
بیع وشرادن نهی ایلسه اندن صکره برنسنه شرا اتمسی جائز دکلدر
اما مقدما الدیغی صاتمقدن نهی اتمک یوقدر ایدی مال حاصل
اولوب سرمایه وفائده معروف اولنجیه دکین مضارب ایچون صاتمق
واردر رب مال وفات ایلدکده دخی حکم بویله در امام اعظم و
اصحابنک قولی بودر نسفک کلامی بونده تمام اولدی بوندن
صکره معلوم اوله که شرکت انکله باطل اولور اندن نسنه ایله مضاربه
دخی باطل اولور نتکم شرکت بابنک اخرنده خزانة الفقهدن نقل اتمش
ایدک **خاتمه** یعنی بو رساله انک اوزرینه ترتیب
اولوب وبیانی وعد اولنان خاتمه بودر که کسب خبیث اولنلری
یعنی حرام ومکروه والحاق اولنان کارلری بیان ایدر لغتده خبیث طیب
ضدیدر طیب ایسه ایکی معنایه کلور بری طاهر ونظیف بری طعمی
ودیمی لذیذ وخوش معناسنه در ایمدی خبیث دخی نجس ومردار
دخی طعمی ودیمی مستکره والحاق معناسنه در مثلا صوغان وصارمساق
کبی وعرب استخبات ایلدکلری مثلا ایلان وعقرب کبی و
حرامه دخی خبیث دینلور نتکیم حلاله طیب دینلدیکی کبی نتکم مصابیح
منبرده ومعبدده وغیریده بزر ودخی فسق وفجور وافعال مذمو

وخصال دنیه معناسنه خبیث دینلور اخلاق خبیثه دنلدیکی کبی
تکلم رامورزده و غیرنده یزر ودخی محسوسات و معقولاتدن
دنائت وخساست بولندیغی مکروه اولانلرینه خبث وخبیث
دینلور بوایسه اعتقادده باطل و سوزده یلان و افعالده قبیح
شامل اولور تکلم امام راغب مفرداتنده یزر وایکی وسون
ایله خبث نجس معناسنه در حتی حدیث شریفده هر دوا خبیثدن
نهی اولنمشدر سوزی بوندندر بودخی ایکی وجه اوزرینه در بری
نجاستدر و حرامدر سنجی کبی دخی حیوانات ترسکلری و سیدکلری کبی
بونلرک هپسی نجس خبیثدر و ثانیلی حرامدر ایکنجی وجه طعم ودوق
جهتندندر تکلم ابن اثیر نهایه سنده بیان ایدر وکاهیجه خبیث فاسد
معناسنه کلور ایمدی خبیث دینلان یرلرده مقاصد واغراض حسبیله
بو ذکر اولنان معنالر فرق اولنمق کرکدر ایمدی بغینک مهری
خبیثدر و کلبک بهاسی خبیثدر و حجامتک کسبی خبیثدر حدیث
شریفنده امام خطابیدن منقولدر که بغینک مهرنده وکلبک
بهاسنده خبیث ایله مراد حرامدر زیرا کلب نجسدر زنا دخی حرامدر
ایمدی زنادخی و ذریسنه عوض ویرمک والمق حرامدر اما حجامتک
کسبنده خبیث ایله مراد کراهتدر زیرا حجامت مباحدر تکلم
ابن اثیر مرحوم نهایه سنده یزر بو تفصیلدن مراد بودر که حمزه
افندی مرحوم بو خاتمه ابتدینده کسب خبیثدر دیو مطلق سویلدیکی
محللرده بو معنالرده برمناسب معنایه حمل اولنور بر خوشجه بیان
اولنه اولا حیوانا تدن هر حیوان اولورسه ارککنی دیشی سنه چکوب بره
ارککک حیوان صاحبی دیشی حیوان صاحبندن اوجرت المق اوزره
بر نسنه المق کسب خبیثدر و بو اجاره اجاره فاسده در جائز

دکلدر

دکلدر زیرا بو شی منهیدر یعنی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
حضرتلری بو معنادن نهی ایلمشدر ایمدی ظاهر بودر که خبیث
بو محلده حرام معناسنه در و دخی بر عورتک ولیسی اولان
کمسنه مثلا عورتی آخره تزویج مراد ایدوب باشلق نامیله
یا اغرلق نامیله بر نسنه المق کسب خبیثدر زیرا اول رشوتدر
جائز دکلدر رشوت ایسه الانه مطلق حرامدر اکرچه و
ویره نه بعض یرده جائز ایسه ده لکن جائز اولدیغی اول
زمانده درکه مثلا عورتک ولیسی اولان کمسنه اول نسنه
تزویج مراد ایدن آخردن استسه ده السه اول وقتده جائز
دکلدر یا خود عورتی الان آدم یعنی الجق آدمی اول نسنه‌لی
ویرمینجه ولیسی اولان کمسنه عورتی کندویه تزویج ایتمدیکی
یعنی ارتمه جکنی بلسه ده رضاسی یوق ایکن ویرسه اول وقتده
جائز دکلدر اما عورتی الان آدم یعنی الجق آدمی اول نسنه‌یی
کندی رضاسیله ویرسه که فرضا اول نسنه‌لی ویرمسه ده ینه
عورتنه ولی اولان کمسنه اصلا بر نسنه رجاسندن یعنی طمعنده
امیدنده اولمسه ویردیکی شی هدیه اولمش اولور ویره نه ده
جائز اولور تزویجدن اول ویرسون صکره ویرسون
جائزدر نشان نامیله کلین اولجق خاتونه مثلا یوزک
وآینه و دووا قلق قماش وایقلق قماش و دیبا تقبه کوندرمک
جائزدر بوبلجه عرف اولمشدر بونکله مهر معجل تعبیر اولنور
بعنده باس یوقدر لکن کلینک باباسنه مثلا چوقه و صاری
اناسنه دخی مثلا دیبا و یا تکلی خطایی و سائر خصملرینه
دخی هرکسک حدینه کوره بر هدیه ویرمکده باس یوقدر

نكاحدن اول اولسون صكره اولسون رضاسیله اولدقدن باس یوقدر
مانع دكلدر بلكه عقلا وشرعا وعادة بوایش ممدوحدر اما خاتون
آلمق كسنك رضاسی اولمسه ده خاتونك ولیلری یا خودسر ایلی
خاتونی آلنك اوشجقدیغی كبی جابر فضولی تغلب طریقیله
اولكسه دن بر مقدار نسنه آلمینجه نكاح اتمسلر بو دخی
رشوتدر آلنه حلال دكلدر بونده شبهه یوقدر ظاهر بوكه
ویرنه دخی جائز اولمیه تزویجدن اول ایسه اما تزویجدن
صكره ایسه ایستدكلری نسنه ویرمدكجه دخول ممكن دكلسه
ظاهر بوكه ویرنه جائز اكنه دكل ایمدی صكره دعوی ایدوب
كیرو آلمغه قادردر نتكم سائر رشوتلرده دخی حكم بویله در
بو تفصیل مصرح كورلمشدر لكن قاعدن بو موافقدر حتی خلاصه ده
كتاب نكاحك اون دردنجی فصلنك آخرنده دیركه بر كشی بر
خاتونه خطبه ایلسه خاتون اینشته سنك اوندن اولكسه پس
كندویه بر مقدار آقچه ویرمدكجه اینشته سی تزویجدن ابا ایلسه
پس اول كشی دخی اول مقدار آقچه آكا ویرسه صكره كیرو آكادن رجوع
ایدر زیرا رشوتدر خلاصه نك كلامی بونده نهایت بولدی
وبو مسئله دن مقدم بونه خلاصه ده دیركه غیرینك معتده سی
اوزرینه انفاق ایلسه عدتی چقدقده تزویج طمعی اوزره اما
عدتی چقدقده خاتون ابا ایلسه اكر انفاقدن تزویجی شرط
ایلدیسه انفاق اتدیكی نسنه ایله خاتون اوزرینه رجوع ایدر
خاتون نفسنی آكا تزویج ایلسون ایلمسون صدر الشهید بویلجه
ذكر ایلدی لكن صحیح اولان بودركه نفسنی تزویج ایدرسه رجوع
ایدمز اما تزویج شرط اتمیوب لكن اول طمع اوزره انفاق

ایلسه

ایلسه مشایخ انده اختلاف ایلدیلر اصح اولان بودركه رجوع ایدهمز
صدر شهید بویلجه ذكر ایلدی لكن شیخ امام استاد دیدیكه اصح اولان
بودركه نفسنی تزویج ایلسون ایلمسون رجوع ایدر زیرا بو انفاق رشوتدر
محیطده دخی بویلجه اختیار ایلدی لكن بو رجوع آقچه لری خاتونه ویردیكی
صورتده در اما كندی ایله بیله یسه بر شیله رجوع ایدهمز خلاصه نك
كلامی تمام اولدی ودخی قاضیلرك وحاكملرك وبونلرك قپوسنك
یعنی قپولرینك ویاندرینك اكثریا مصلحت مفسدت كورنلرك رشوت
طریقیله الدقلری از وچوق هر نه ایسه كسب خبیثدر حرامدر الا انلره
ملك اولماز پس كیرو المق واجبدر اول مصلحتی كوردلر ایسه نتكم
قهستانی یزدی زیرا قاضی افندی برماده ده سجلات ومحاضر یازسه
یاخود قسمت دفتری ویا حجت ویا تمسك ویا غیری نسنه
كتابت ایلسه اجرت كتابت كه یعنی یازمسنك مقابله سنده الدیغی اجرت
مقداری كه غیری كمسنه اول مقدار كتابته یعنی یازیه هر نه كه الورسه
پس قاضی افندی دخی اول مقدار اجرت المق جائز اولور اما بوندن
یعنی غیرینك الدیغی مقداردن زیاده سی رشوت اولمش اولور الیسی
جائز دكلدر استرسه یعنی كركسه حكمدن اول اولمش اولسون استرسه
حكمدن صكره اولمش اولسون كركسه حقیله حكم اتسون كركسه خلاف اوزره
حكم اتسون حكمنه حكم یوقدر بلكه قاضی اوزرینه واجب اولان انجق
قضادر دخی حقی مستحقنه اولشدرمقدر ایمدی كتابت صورتنده
اجر مثلنی اخذ اتمك كندویه حلالدر لكن نه مقدار آلورا نده تفصیل
واردر خلاصه ده كتاب قضانك اونبنجی فصلنده دیركه سجلات
ومحضرلری وغیریلری یازمق اوزره بیك آقچه ده بش آقچه المق
قاضیه حلال اولور واكر بیك آقچه دن از ایسه لكن بیك آقچه نك مشقتی
قدر مشقت چكسه ینه دخی بش آقچه واردر بعضلر دیدیكه

بیك اقچه ده بش اقچه قاضیه حلالدر

اجر مثل واردر مختار اولان دخی بودر قاضی افندی کندی قسمت ایلسه
اجرت الموحلالا اولمز لکن یزمق اوزرینه اجرت المسی حلالا اولور
اوزرینه واجب اولان نکاح ایلسه صغیره لرك نکاحی کبی انده دخی قاضیه
اجرت الموحلال دکلدر اما صغیره لرك غیریسنك نکاحنده اجرت
الموقاضیه حلالدر یتیمك مالینی صاتمغه اجازه یی اوزره
اجرت حلال دکلدر واکر اجرت الیسه بیع نافذ اولمز مفتی ایچون دخی
فتوی یزمسی اوزرینه اجرت الموحلالدر زیرا جواب یزمق مفتی
اوزرینه واجب دکلدر خلاصه نك سوزی تمام اولدی و بو خصوصده
برقول دخی واردر اول قول بودرکه ماله وثیقه یعنی حجت بیکنا قچه یه بالغ
اولسه انده بش اقچه واردر ایکی بیکه بالغ اولسه اون اقچه واردر اوچ
بیکده اون بش اقچه واردر اون بیکه وارنجه بو منوال اوزره در
اون بیکدن اللی اقچه واردر اندن صکره هر بیکدن بر اقچه واردر مثلا
اون بر بیکده اللی بر اقچه واردر زیاده سی دخی بو منوال اوزره در
واکر وثیقه بیکدن از ایسه لکن مشقتی بیك قدر ایسه انده دخی
بش اقچه واردر واکر انك مشقتی ایکی اولقدر ایسه انده اون اقچه
واردر واکر انك مشقتی بیکك نصفی قدر ایسه انده ایکی بچق اقچه
واردر زیاده ده و نقصانده دخی بویله در اعتبار اولنور شیخ
جواهر فتواده و نقایه ده و غیریده مصرحدر ابو القاسم دیمش که
اجرتسز قاضی اجرت ایله ایلمش اولمز بلکه بنا اشلرده بیت
المالدن نصیبی المش اولور و سائر علما و فقها و قرآن کریم تعلیم
ایدنلر معلمر دخی بویله در شیخ نقایه شرحنده یزدهر بیکده یکرمی
بش اقچه قسمت اقچه سی المق جائزدر قولی دخی واردر لکن صاحب
مرحوم صونکنده دیرکه بز بوکا قائل اولمایز و بو سوز فقهه لایق
دکلدر زیرا حجتده یزیلان اقچه نك کثرتنده کاتبه مشقت واردر

بلکه

قسمتده ربع عشر یعنی قرقده
بر اجرت المق جائزدر دیو فتوی
ویرلمشدر یعنی بیکنا قچه ده
یکرمی بش اقچه اولور

بلکه کاتبك اجر مثلی حجتك مشقتنه کوره اسلوب معهود اوزره
انده صنعت و معرفتنی اجرا ایدوب بر قالبه قومسی اعتباریله در
قیمتی طاشلرده حکاك کبی و انجولری و جواهرلری دلیجی نقاب کبی که
ازه جق مشقته چوق اجرت الور بو سوزلری حاجب زاده جامع
الصغیردن و عمادیه دن نقل ایدر و بوندن صکره دیرکه بو سوزکا عقد
مستأجرك اولدیغی صورتده در اما کاغدده دخی کاتبك اولسه
اجیر صانع کبی هر نه مقدار ده عقد ایدرسه الماسی جائزدر دیو بو
ایکی کتابدن و محیط برهانیدن نقل ایدر ایدی اجرت مثلندن
زیاده یا ذکر و تعیین اولنان مقداردن زیاده اولور رشوت
اولمش اولور لکن رشوت الوب ده حق ایله حکم ایلدوکی صورتده
قاضینك اول ماده ده حکمی نافذ اولورمی اولمازمی یعنی حکمی
کچرمی کچمزمی اختلاف اولنمشدر بو سوزك اصلی بودرکه عادل
اولان قاضی فسق سببیله معزول اولورمی مختصر وقایه ده و شرح
قهستانیده و غیریده یزیلمش بودرکه رشوت سببیله یا شرب خمر ایله
و یا زنا و یا غیری کبائر سببیله مثلا قاضی عادل فاسق اولسه
معزول اولور یعنی انی عزل ایتمك والی اوزرینه واجب اولور ایمدی
فسقیله کندولکندن معزول اولماز شیخ ظهیریه ده و غیریده بزدر
هدایه ده دخی عزله مستحق اولور دیو معنی و بو ظاهر روایت
دخی بودر مشایخ دخی بونك اوزرینه درصحیح اولان دخی
بودر فتوی دخی بونك اوزرینه دیو قهستانی مرحوم وقایه دن
و واقعاتدن نقل ایدر صکره دیرکه بو کلامده اشعار واردرکه
فسقدن صکره قاضینك حکمی نافذدر بزدوی دیدیکی کبی لکن
خصاف ذکر ایتدیکه رشوت الدیغی ماده ده حکمی باطلدر غیریده

وکلام امام حلوانی وامام سرخسی بونی اخفا ایدی نتکم عماد یه ده
مذکوردر بعضلر دیدیکه فسق سببیله قاضی معزول اولماز
بوسوز ائمه ثلاثه دن مرویدر قهستانینک کلامی بوندن تمام
اولدی خلاصه نک کلامی دخی بوکا قریبدر لکن آنده دخی فائده
جدیده وار در ایمدی کتاب قضادن ایکنجی فصلده خلاصه
صاحبی دیرکه قاضی رشوت آلسه ده صکره حکم ایلسه یاخود
حکم ایلسه صکره رشوت آلسه یاخود قاضینک اوغلی آلسه
یاخود قاضینک له سنه شهادتی مقبول اولمیان کسنه آلسه
قاضینک حکمی نافذ اولماز پس اگر توبه ایدوب آلدیغنی گرو
رد ایدرسه قضاسی اوزره باقی قالور لکن بوقاروده بز ذکر اندک که
فسق ایله قاضی معزول اولماز حلوانی ادب قاضی شرحنده بزد
خلاصه نک کلامی بونده نهایت بولدی بوندن صکره صدده
گله لم پس مرحوم رشوتی تخصیص وجهی اوزره ذم ایتدکدن صکره
تعمیم وجه اوزره دخی بیانه مراد ایتدی وقد بدی رشوتی ویرن
کسنه شرعه خلاف یعنی ایش ایچون ویردیسه حکمدن اول ولسون
صکره اولسون راجح اولان بودر که ویرنده آلنده ملعوندر رودی
ایکسنک اراسنده واسطه اولان ملعوندر یعنی ابرار درجه سندن
وصالحلر مقامندن ابعاد اولنمشدر یاخود همان احسن حمتدن
طرد اولنمشدر نتکم حدیث شریفده وارد اولمشدر که ترجمه سیله
وارا ولیسیله ترکیبی نقل اولنور عن ابی هریرة رضی الله عنه دن
مرویدر که لعن رسول الله صلی الله علیه وسلم الراشی والمرتشی
والرائش رشوت ویرنه و رشوت آلنه وایکسنک اراسنده
یورینه رسول الله صلی الله علیه وسلم لعنت ایتدی بو حدیث شریف

جامع صغیرده وکنوز الحقایقده ایکی یرلو وارد اولمشدر
معناء شریفلری سیاق وسباقدن ظاهردر بر یرلو تفصیل
دخی بودر که اگر رشوتی ویرن کشی کندی اوزرندن ویا غیریسی
اوزرندن ظلمی دفع ویا رفع ایچون ویرمش اولور و دخی رشوتسز
ظلم کندی اوزرندن دفع و رفع اولمازسه پس بو صورتده رشوت
ویرنه ضرر ولعنت یوقدر ضرورتا ولدیغیچون ضرورتلر
محظورلری مباح قیلر فحواسی اوزره اما آلنه مطلقا رشوت
حرامدر آننده ضرورت اولمدیغیچون ایمدی رشوتی آلان لعنتی
داخلدر لعنتدن چقمغه مجال یوقدر زیرا مسلماندن ضروری
دفع ایتمک یا رفع ایتمک قادر اولان کسنه اوزرینه واجبدر
واجب اشلمک ایچون مال الموهبه نه مقدار ایسه جائز دگلدر
ویرن راضی ایسه ده پس اگر اکل بالباطل یعنی باطل اولان
وجهیله یمک اولمش اولور اولایسه شرعده حرامدر ومنهیدر
نتکم مرحوم قرآن کریم ایله استدلال و قد قال الله تعالی حالیبوکم
الله تبارک وتعالی سوره نساده مؤمنلره خطابا بیوردیکه
یا ایها الذین امنوا ای بنم وجودم وحدانیتمه قلبلریله تصدیق
ولسانلریله اقرار ایدن مؤمنلر لا تأکلوا اموالکم بینکم یعنی بر
بریکزک مالکزی آرا کزده اکل ایتمکز بالباطل وجه باطل ایله یعنی
قمار وسرقه وغیری حرام طریقیله اکل ایتمکز والله تعالی اعلم
بو محلده وجه جامع بودرکه غیره ویریلان نسنه یا همان تودد
ومحبت ایچوندر بو ایکی جانبدن دخی حلالدر یا قاضی اولق
ایچوندر بو ایکی جانبدن دخی حرامدر اما ویرنه اکثرین قتنده
حلالدر یا والحقنده امر بخیر یاعون ایچوندر پس بوننده تفصیل وار در

اکر اولی الامره حرام ایسه ایکی جانبه دخی حرامدر و اکر اولی الامره حلال
ایسه شرط ایتدیسه الا انه حرامدر بعضلر قتنده و برینه حلالدر
لکن نیچه لر قتنده حرامدر مکروه بر چکی یا ویردیکی نسنه مقابله سنه
آنی مدت معلومیه استیجار ایدن بو صورتده و برینه حلالدر
الا انه دخی اکثرین قتنده حلالدر غیریلر قتنده مکروهدر نتکم
قهستانی مرحوم کتاب قضاده یزر بوندن صکره معلوم اوله که
اکرچه قضا افضل اعمالدر فتوای و سائر ریاست و حکومت
دخی زیاده مشکلدر و چوق کماله محتاجدر صلاحت فقهده
معتمد اولمق کرکدر و احادیث و آثاری بیلوب وجوه فقهه
موافق اولمق کرکدر نتکم خلاصه ده و غیریلرده یزدیلر ایمدی
آکا بناء اکثر علما قتنده بر حال ایله طلب قضا مباح دکلدر
طلبسز ویردیکی صورتده دخی مجبور اولمدقچه آکا شروع حلال
اولماز امام کرخی و خصافک و عراق علماسنک قولی بودر
امام اعظمک دخی اختیاری اولدر حتی نیجه قیدلر اوردیلر یته
قضادن قاچندی امام محمد دخی اللی کوندن زیاده بوقاغولندی
یته قضادن ابا ایتدی لکن بلادیمزک مشایخی دیدیلر که کندی
نفسنک جورندن امین اولوب و غیرینی منعه قادر اولوب
ذاتنده صالح اولان کمسه قضایه بویونه المقده باس یوقدر
نتکم یته خلاصه ده کتاب قضانک اولکی فصلنده یزدر حضرت
علی رضی الله عنه مرویدر که ایدر قضات اوچدر ایکیسی نارده در
بری جنتده در نارده اولنلرک بری شول عالملردر که علمنک
خلافنه حکم ایدر ایکنجیسی شول جاهلدر که علمسز حکم ایدر
اوچنجی شول کشیدر که الله تعالی آکا علم ویرمش علم ایله حکم ایدر

پس

پس اول کشی جنتده در نتکم یته خلاصه ده کتاب قضانک اولکی
فصلنده یزدر و دخی حیله ایله خلقک مالنی یمک یعنی المق بو
دخی کسب خبیثدر یعنی غالبا حرامدر و اکل بالباطلدندر انک
کبی که علمانک و یا صوفیلرک مثلا فقراسندن برکمسه کندی نفسنده
صلاح شرعی ایله صالح اولمیه ده سائر خلقه صورت صلاحده
کورینه پس خلق دخی انی صالح زعم ایله آکا بر مقدار نسنه ویره لر
بر حیثیت ایله اکر نفس امرده یعنی حقیقتده آنک حالنی بلسه لردی
انده نفرت ایدوب بر نسنه ویرمزلردی لکن بیلمدکلرندن ناشی
ویررلر اول کمسه بیلوب بلمزلکلرندن مالی آلور ایدی بو وجهله خلقک
مالنی المق و یمک حرامدر اکل بالباطلدندر تقواده و فتواده
بو حیله یه جواز یوقدر و دخی برکمسه یه اهل علم ظنیله بر نسنه
ویرلسه یاخود علوی شریف و هاشمی ظنیله یاخود فقر ظنیله
بر نسنه ویرلسه یاخود صاحب کرامت دعاسی مستجاب شیخ
ظنیله بر نسنه ویرلسه و یا ولایت و یا بو مثللو حالت ظنیله
اول کمسه یه هدیه و یا صدقه اولمق اوزره بر نسنه ویرلسه
حال بوکه نفس امرده اول کمسه بو یله صفتده اولمسه یاکه بونلردن
خالی اولمسه بو وجهله دخی بر نسنه اخذ ایتمک یعنی المق حرامدر
اکل بالباطلدندر صنف خامس آفاتی بیدده در دیدیکی یرده
طریقت صاحبی دیر که زکوة و عشر و نذر و فطره و کفارت و
لقطه و تصدق واجب اولان مال خبیث بو یری نسنه المق آفاتیدندر
الا ان اضحیه غناسیله غنی ایسه و اکر هاشمی ایسه و یا و یرنک الانک
اصلی یا فرعی ایسه لقطه و مال خبیثک غیریسی المق آفاتیدندر
و دخی برکمسه برکمسه یه فقیر یا عالم یا صالح ظن ایدوب ایلسه یا اهل کرامت

اما لقطه و مال خبیثی فقیر اولان آلور صح

وولايت بونلر كبي نيجه بو صفتلر اوزره ظن ايلسه حال بوكه اول كمسه
بو صفتلردن خالي اولسه پس بو ظنه بنا انكا صدقه وهديه ويرسه
اگر بو صفتلردن اوتري ويردوكني بيلورسه ويا ظن ايدرسه اول
صدقه وهديه يي آلمامسي آفات يددندندر ودخي موته مضاف اولمادن
دراهم ودنانير وقفي كبي وقف باطلدر آلمق آفات يددندندر وقف
مستجل ايسه وقف صحيحدر دخي شرط واقفك خلافي اوزره آلمق
دخي مصارفدن اوليان كمسه بيت المالدن آلمق ياخود مصرف ايسه ده
كفايتدن زياده آلمق يا افنديسنك اذنسز غيرلك كوله سندن شي آلمق
يا مجنون يا معتوه يا مغمي عليه يا صغير اولنلرك مالندن آلمق
ويرن ولي ايسه ده آفات يددندندر مگر قيمتيله يا دخي زياده يه
عوض طريقيله آله اول صورتده جائزدر طريقتك مفهومي بوندن تمام
اولدي ايمدي بونلر دخي كسب خبيث ديرلسه ممكندر ودخي بر كمسه دن
برجماعت ايچنده يعني جماعت يانينده مثلا بر سائل بر نسنه استسه
اول كمسه اول جماعتدن اوتانسه ويرسه ياخود خوف ايتسه كه
ويرمزسه كندوني ذم ايدر هجو ايدر وادبسزلكدن ناشي خلق
آراسنده كندوني رسواي ايدوب عرضني يقار ديسه اول كمسه دخي
عرضني حفظ ايچون آزدن وچوقدن بالضروره بر نسنه ويرسه
اما قلبنده رضاسي اولمسه بو جمله دخي الك مالن آلمق حرامدر
اكل باطلدندر اما ويرنه جائزدر ذم هجو ايدنك ديلني
كسمك ايچون زيرا كيشينك عرضني قالي كبيدر ديسه بوكا مساغ
شرعي واردر ودخي قوت يوميسي اولان يعني بر كوننك آزيغي اولان
كمسه سؤال دلنمك طريقيله بر نسنه كسب ايتمك بو دخي كسب خبيثدر
واكل باطلدندر وبونك حقنده نيجه وعيدلر كلمشدر حتي اولنان

كمسه دن

كمسه دن مال ومنفعت دنيويه ايستمك آفات لسانك نيجه نجيسيدر
ديدكمي يرده بركوي افندي مرحوم ديدكه بو سؤال حرامدر
الا ضرورتده وقتنده دكل بو سؤالك مذموم اولمسي وضررينك
چوق اولمسي بياننده چوق حديث شريف وارد اولمشدر جمله دن
بري بودر كه رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيوردي سزدن بريكزه
سؤال ملابس اولقدن زائل اولمز حتي رب تعالينك حضور
معنويه سنه وارر اصلا يوزنده بر پارچه ات اولميجق اولدرجه
حالده وبر حديث شريفده دخي بيورر كه دنياده اولان سؤال ايدنلرك
يوزلري مقلوبه وبره لرينه سببدر ديلر يوزنده ات اوليجق
ديلر الى قومسين مكر كشي بيت المالدن ايسته ويا لا بد اولان
امردن اوتري ايسته وبر حديث شريفك مفهوم منيفي بيورديكه
ظهر غناسي واريكن بر كشي سؤال ايلسه اول سؤال سببيله جهنمك
غير غيرن طاشلرين چوغالتمش اولور صحابه ظهر غنا ندر
ديدكلرنده بر كيجه لك طعامدر بيوردي وبو حديث شريفك
مفهوم منيفي بيورديكه غني اولان دخي اعضاسي صاغ وسالم اولان
قوت صاحبنه صدقه ايستمك حلال اولماز لكن كندوني طبراغه
الصاق ايديجي فقر صاحبي ايچون يا حدي تجاوز ايديجي بورج
صاحبي ايچون صدقه ايستمك حلال اولور وشول كمسه مالي چوق
اولسون ايچون ناسدن دلنه قيامت كوننده انك يوزي ياره لر
اولوب وجهنمدن آكا يمك ايسي طاشلر اولوردلين اول طاشلري
چوغالتسون ودلين ازالتسون ودخي رسول اكرم صلى الله عليه
وسلم ابي بكر وابي ذر وثوبان رضي الله عنهم اجمعيندن هر برينه نصيحت
اولمق اوزره قامچك يره دوشرسه كمسه دن بر شئ ايستمه

دیو بیوردی بوندنصکره مجمع الناسده دخی قامچیلری یره دوشدکده
ابو بکر و ثوبانڭ مرکوبلرندن یره اینرلردی یانلرنده اولان بیالره
یره قامچی ویرڭ دیمزلردی ایمدی بو تقریر دلالت ایلدیکه سؤالڭ
حرمتی مال اوزرینه مقصور اولمز بلکه غیری استخدامه شامل اولور
خصوصا اول غیر صبی یاخود غیرڭ مملوکی اوله و ولیلرینڭ اذنی
اولمیه اما کندی صبیسنی استخدام جائزدر فقیر ایسه یا تهذیب
ویا تأدیب مراد ایلسه والحاصل سؤالی مباح قیلان ضرورتدرکه
حسته اوله یا بنیه سی ضعیف اوله و دخی برکونلك ازیغی اولمیه
صدقه ایله زکوة حکمده برابردر اما ایلی و نذندن الجوق دیننده
حقنی استمك یاخود متصرف اولانه کوره بیت المالدن استمك
جائزدر و دخی مملوکنی و اجیرنی استخدام جائزدر دخی او
ایچنده اولان خدمتلرده خاتوننی استخدام جائزدر و دخی
شاکردلرنی اذنیله استخدام جائزدر بالغ ایسه و ولیسی اذنیله
استخدام جائزدر صبی ایسه ایمدی قوت یومیسی اولان کمسه
حقنده مطلقا سؤال شرعا و عقلا قبیحدر نه طریقیله اولور
اولسون لکن هر طریق مرتبه سنه کوره قبیحدر اما جمله سؤالدن
قبیحی بوجه الله دیوب یعنی الله رضاسیچون یا الله یولنه دیوب
سؤال اتمکدر زیرا بوجه الله دیوب سؤال ایدن کمسه ملعوندر
دیو حدیث شریف وارد اولمشدر و بر حدیث شریفده دخی بوجه
الله سؤال اولنماز الا الجنت سؤال اولنور دیو وارد اولمشدر برکوی مرحومك
طریقتنده ایراد ایلدیکی عبارتلرك مفهومی بونده تمام اولدی
ایمدی بو تقریردن ظاهر اولدیکه ضرورت وقتنده بوجه الله دیوب
دنیا استمك جائز دکلدر لکن بو وجهله دلنن کسیه ویرمك

مطلب استخدام صبی

مطلب سائل الله ایچون دیدکده ننجه در

بنجه در

ننجه در علما انده اختلاف ایلدیلر اکثری بونڭ اوزرینه درکه
وجه الله جانبنه رعایة اوتری ویرمك مستحبدر اما
ابن مبارك و اکا تابع اولنلر قتنده اول کمسیه زجردن اوتری
اکا بر نسنه ویرلمز نتکم خواجه زاده مرحوم طریقت حاشیه سنده
یزدی بو ذکر اولنان تفصیلدن سائلك سؤالنڭ حکمی بلندی
لکن سائله نسنه ویرمنڭ حکمی ندر انی دخی بلمك مناسبدر
ایمدی بو دخی بر مقدار تفصیله محتاجدر پس اکر سائلك اسراف
ایدوکی یا معصیته صرف ایدیجی ایدوکی معلوم ایسه مطلق
اکا تصدق آفات یددندر نتکم طریقتده صنف تاسعده
یزدی اما سائلك بر حالی معلوم دکلسه بو صورتده دخی سائل
غنی اولمق وار فقیر و محتاج اولمق وار یاخود حالی معلوم اولمق
وار حالی معلوم اولسه اولمسون بوجه الله دیوب دلنورسه
لکن حکمی بیان اولندی و اکر غیری سوزله دلنورسه مسجدده
دلنمك وار غیری یرده دلنمك وار ایمدی بو محتاج اولان
یا حالی معلوم اولمیان مسجدڭ غیری یرده ایسه اکا نسنه ویرمك
محله کوره صوابدر محتاج دکلسه ده ینه ویرمك جائزدر
لکن غنی اولوب محتاج اولمیان کمسه اوزرینه سؤال حرام اولدیغنی
تعلیم ایتمك محله کوره نصیحتدر نتکم خواجه زاده مرحوم
یزدی واما اکر سؤال مسجد ایچنده ایسه علما انده اختلاف ایلدیلر
بعضیلر دیدیلرکه مسجدده سائله تصدق مطلقا جائز دکلدر
قاضیخانڭ و بزازیه ده و غیریده یزلدیغی وجه اوزره
ابو نصر دیمشکه سائللری مسجددن اخراج ایدن کمسه ایچون
الله عظیم الشان مغفرت ایدر اومارم بعض علما دخی دیمشکه

[illegible]

بو هیچ سوزلرچ یتمز کورلیجق دیلنسنده دیلنمایه غیر یچون ایستسه نحل تهمت دیکل ایسه اولجائزدر بلکه عقلا وشرعا ممدوح ومستحسندر حتی فقرا بربوده عبادته مشغول اولسه ایچلرنده بری انلر ایچون سؤال ایلسه کرچکدر عابد لوایسه انکا دخی رخصت ویرلمشدر نقلی کورمشیزدر لکن محقق خاطریزده کلدی مصابیح شرحنده من لا یحل له المسئلة ومن یحل له دیدیکی یرده ابن ملک ییور

جمعکوندن جامعده بو بوللو تصدق ایدن کمسه صکره قرق بول یانیمش بوللو تصدق ایتسه انکا کفارت اولمز خلف ابن ایوب دخی بن قاضی اولسم مسجدده سائلره تصدق ایدن کمسه نک شهادتی قبول ایتمزدم دیمش ابن مبارک دخی انلر بر نسنه ویرلمسنی اعجاب ایدردی الله تعالی نک تخصیص ایدوکی دنیایی اولولا دیلرد یمیش لکن مختار اولان بودر که سائلده درت شرط بولنورسه انکا تصدقده باس یوقدر نمازده اولان کمسنک اوکندن کچمزسه دخی خلقک بوینلرینی آدملمزسه دخی الحاح ایله استمزسه دخی بر لازم امر ایچون استرسه سؤالده ویرمکده باس یوقدر اما سائل بو یله اولمزسه انکا نسنه ویرمک حلال اولماز ذکر اولنان کتابلرده کلامی بعینه تمام اولدی طریقت محمدیه دخی مسجدده سائله تصدق آفات بیندندر دیدیکی یرده مختار اولان تصدقده باس یوقدر دیو بیان ایدر یاخود ازه جق نسنه ویروب بدنه چوق نسنه الماق ویره نسنه المق بو دخی کسب خبیثدر جائز دکلدر یعنی بو ایشی ایدن نک ضرورتی یوغیسه جوازه منت یوقدر کتابلرده ودلیلرده مشهور اولان بودر تقوایه دخی بو انسبدر ولکن فتوایه کوره ایکی قول اولمق کرک زیرا سوره روم ده وما آتیتم من ربوا لیربو فی اموال الناس فلا یربوا عند الله نظم جلیلنده ویریلان ایکنجی معنی بودر شول هدیه که کیمسنه انی ویردیسر اندن چوق نفع المق ایچون پس اول هدیه الله تعالی نک قتنده نما بولمز وزیاده اولمز زیرا انکله وجه اللهی مراد ایتمدیسیز نتکم مدارکده و در منثورده وتفسیر حنیفیده وغیریده یزدی حتی فقیه ابو اللیث

عکرمه دن

دو کوننده و ولادت شرنبنده و بعض جمعیتده و مولود شریف و قتنده و بو مثللی یرلرده اغنیایه ویاخود مطلقا غیرلره کوندریلان بر مقدار هدایا و بو خچه و چیچک وخلال والشور مکیجا معارده دکرمیش صورتنده اولندکلیکده وا و غلانلری وقیزلری مثلا خواجه ویا استاده ویردکلری ویاد سنسوما الدقده وتقرچیده بو مثللی شی اولور انلر دخی ذکر اولنان سؤال قبیلندندر محلنه کوره حرمت وکراهتدن ولا باسدن حکم ویرلسه ممکندر.

والله اعلم

عکرمه دن نقل ایله تفسیرنده دیوکه ربا ایکی درلودر بری ربا حلال و بری ربای حرام اما حلال اولان ربا ولدر که برکشی بر نسنه هبه ایدر لکن اندن افضلنی عوض مراد ایدر اما حرام اولان ربا اولدر رشوت اکوریا اندن خوف اولنیغیندن انکا بر نسنه هبه اولنور واشته بو حرامدر فقیه ابو اللیثک کلامی بونده تمام اولدی امام سیوطی دخی در منثورنده دیر ابن عباس دن رضه اولیه دردربا ایکیدر برنده باس یوقدر که اول بر کشی بر کشی یه هدیه ویرمکدر افضلنی واضعافنی مراد ایدرا ولدیغی خالده دیو تقریر ایدر ایمدی بو محلده علما ایله مذاکره اولنمق کرکدر که حق وصواب اولان حکم بللو اوله وا قتضاسنه عمل اولنه ودخی فالجیلق یعنی بیلیجیلک معناسنه اولان کاهنلک و نسخه جیلق یعنی اصلی وفرعی اولمیان دعالردن وشرلک و تنزلک ویا مطلق سحر دعاسی یاخود اوق یجز و قلج کسمز و سوز قیمق دعاسی و بخت کشاده اولمق و دولته نائل اولمق ویا بلادن امین اولوب مطلبنه واصل اولمق ویا عزل ویا نصب و تسخیر قلوب ایچون ودخی بونلره بکزر مصالحدن و مفاسددن غرض نفس ایچون طلب اولنان ماده لرده جهلا ویا افسادا بینا اولنان نسخ مفتریاتدن نسخه جیلق ایدوب بدنه بر نسنه کسب ایتمک کسب خبیثدر جائز دکلدر یعنی حرامدر ایمدی عموم اوزره فالجیلق ایتمک واتدرمک وخصوص اوزره نسخه جیلقه شرعا مساغ یوقدر و بونلر ایله مکسب ایدنمک جائز دکلدر زیرا حدیث شریفده وارد اولمشدر که طریقت محمدیه ده یازدیغی وجه اوزره رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری سعادتله بیورمشلر لیس منا من تطیر او تطیر له او تکهن

[illegible]

او تکهن له او سحر او سحر له ومن اتی کاهنا فصدقه بما یقول فقد
کفر بما انزل علی محمد بیورمشدر یعنی بر کمسه قوش اوتمسی یا صول
جانبنا وجاسی کبی بو مثللی بر نسنه شوم یعنی اوغورسزلق
طوتولنسه یا خود یاخره امر ایتسه آخر کسه دخی امر ایدن
کسنک کندی ایچون شوم طوتسه اول کمسه بزدن دکلدر
یا خود بر کمسه کندی فال اچسه یا خود فالجیه وارو ب یا خبر
کوندروب کندی ایچون فال اچدرسه اول کمسه بزدن دکلدر
یا خود بر کمسه کندی سحر ایتسه یا خود آخر کمسه امر ایدوب
کندی نفعی ایچون یا غیرک ضرری ایچون سحر ایتدرسه اول کمسه
بزم بلوکمزدن خارجدر یعنی بزم سنتمزله عامل وطریقتمزه
سالک و شفاعتمزه مستحق اولنلردن دکلدر دیمکدر اولور
والله تعالی اعلم ودخی بر کمسه بر فالجیه وارسه یا خبر صورسه
اول یلانجی فالجینک غائبدن سویلدیکی تصدیق ایلسه
یعنی کرچکلسه لیس اول کمسه محمد علیه السلام اوزرینه انزال
اولنان نسنه یه تحقیق کافر اولدی یعنی کافر اولور حضرت
محمد علیه السلام اوزرینه اینن قرآنی انکار ایتمش اولور دیرا
رب تعالی قرآن کریمنده حبیبنه خطاب ایدوب کوکلرده
ویرلرده اولنلردن هیچ بر کمسه غیبی بلمز لکن انجق الله تعالی
بیلور دیکل دیو حبیبنه امر بیورمشدر بوندن صکره
معلوم اوله که بو حدیث شریفده چوق سوزوار در
اعدکی بر مقدار تفصیله محتاجدر طریقتده طقوزنجی
صنفنده و آفات قلبک یکرمی بشنجی بحثنده وحاشیه سی
خواجه زاده ده بزلدیغی وجه اوزره اولا طیره نه دیرلر

دحکی

117

وحکمی ندر و تکهن نه دیرلر وحکمی ندر و سحر نه دیرلر وحکمی ندر
واین نک وایتدره نک شو یله نک و بیلدزه نک حکمی ندر ایمدی
تطیّر و تطیره ایکیسی بر معنا یه درکه تشأم معناسنه در
یعنی بر نسنه شرّه نشان قیلمقدر مثلا بیقوش و سفسغان
اوازی و طوشان یا فاسق کشی کورمک و غیری کبی تکهن
و کهانت دخی فالجیلق معناسنه در یعنی کلجکده اولجق
نسنلردن خبر ویرمک واسراری بیلوب علم غیبی مطالعه
ایتمکه دعوی ایتمک معناسنه در تنکم عرّافلق وارغنسلری
و یتکلری و بو مثللری بلمکه یلتنمک معناسنه اولدیغی کبی
سحر دخی عالم ناصرده نفوس بشریة تأثیر ایتمکه انکله
قادر اولمغه استعداد بخه حاصل اولور آنی بلمک ودخی
ذوکملر بغلیوب واوفلیوب درلو درلو عملدن عبارتدر
ایمدی بو اوچ شیئدن تأثیر اعتقاد ایدوب علم غیبی ادعا
ایدرسه کافر اولور و بو شیلری دخی ایتدرن دخی اعتقاد
ایدوب تصدیق ایدرسه اول دخی کافر اولور واکر بویله ادعا
و تصدیق اولنمزسه مجموعنده دخی کفر یوقدر لکن حرامدر
لکن اوللکیه کوره فلیس منا دیمنک معناسی اول کمسه کافردر
دیمکدر اما ایکنجیه کوره معناسی بزم سنتمزله عامل و شفاعتمزه
مستحق اولنلردن دکلدر دیمکدر ایمدی ایدن وایتدرن
حکمنه بردر لکن سحرک علمی جائزدر قولی واردر لکن عملی
بالاتفاق حرامدر مثلا آرایله عورتک اراسنی تفریق ایچون
یا ار عورتنک یاننه وارمسون ایچون یا ایکیسنک اراسنده عداوت
برافمق ایچون و یا عورتلری یا تازه اوغلانلری کندویه سولسین
ایچون یا بو مثللی شیلردن اوتری سحر ایتمک حرامدر طریقتک

وخواجه زاده نك كلامی بوندہ تمام اولدی ایمدی بو تقریردن
ظاهر اولدیکه فالحیلوتی ایله واتك مثللی حرام بنسنه ایله کسب
کسب خبیث دیمکدر حرامدر حتی جاهلیتده ابی بکر صدیقك مکانی
کاهنلکی ایله کسبندن ابو بکر صدیق رضی الله عنه بر مقدار
نسنه ییوب صکره بیلوب قوصدیغی دخی بوکا دلیلدر نیتکم
ابن جوزی مرحوم تبصره بسندن یزر ودخی بالغ اولمیان
هر فتی یلمشیندن ایسه کوجك اوشاقلرك مثلا کسبندن
وملکندن هر نه ایسه بادهوا بر نسنه المق هیچ بر کمسیه جائز
دکلدر الا مکر کیم اول اوشاقلردن برینك اناسی ویا باباسی
محتاج اولهلر اول وقتده بوایکسنه کفایت قدری اوشقلرنیك
مالندن المق جائز اولورا اما غیریلره جائز اولمازحتی کوجك
اوشاق مباح اولان صودن مثلا اقار بر مقدن ویاچشمهلردن
ویا یغمور وکول صولرندن یاخود حوضلردن که کسنك ملکنه
کیرمیه بویله صودن برداق ایله یعنی برداغیله صو کتورسه
اکر اول اوشاغك اناسی وباباسی اصحیته غناسیله غنی یعنی زنکین
اولمق اولورسه عوض سز اول صودن ایچمك جائز دکل یتیمك
وصیسی وسائر ولیسی دخی بویلهدر اما عوض ایله اولسه مانع
اولمق کورینور اشباه ونظایرده احکام صبیان بابنده
یعنی اوجنجی فنده احکام صبیانك اواخرینه یقین یرده واقع
اولدیکه ترجمه سیله ذکر اولنور ولو ملاء صبی کوزا من حوض
بالغ اولمیان صبی بر برداغی دولدرسه ثم صبه فیه صکره اول صوی
حوضه ایچنه دوکسه لم یحل لاحد ان یشرب منه بر کمسنه ایچون
اول حوضدن صو ایچمك حلال اولمازودخی ینه اشباهده
احکام صبیان بحثنك اواسطنده ملتقطدن نقل ایله واقع

اولدیکه

118

اولدیکه ینه بو ترجمه سیله ذکر اولنور اذا اهدی الصبی شیئا یعنی بر شئ
اهدی اولنسه وعلم انه له واول شئ صبینك اولدیغی بلنمه فلیس للوالدین
الاکل منه پس والدین ایچون اول شیدن یمك یوقدر یعنی جائز دکلدر
لغیر حاجه حاجتسز بو نقل بونده در لکن بونك خلافنه دخی قول
وار در زیرا خلاصه نك کتاب هبه سنده فتاوادن نقل ایله دیرکه
برکسی ماکولاتدن بر نسنه کوجك اوغلانجغه هبه ایتسه والدینی
ایچون اندن یمك حلال اولورا امام محمددن بویلجه روایت
اولندی خلاصه نك کلامی تمام اولدی یعنی والدینی غنیلر ایسه دخی
حلال اولور بویلجه عرف وعادتا اولدیغیچون نیتکم معراج درایه ده
وبنایه ده مذکوردر اولکی مسئله نك دخی خلافنه روایت واردر
مرحومك کلامی تمام اولدقدن صکره نقل ایدرز ان شاء الله تعالی
ودخی شرعه شرحنده احیادن نقل اولنمشدرکه ترجمه سیله
ذکر اولنور واذا ملاء صبی الکوز من ماء الحوض بر صبی
برداغی حوض صوبندن طولدرسه واراق بعضه فی الحوض
واول صونك بعضسنی حوضه ایچنه دوکسه لا یحل لاحد ان یشرب
من ذلك الحوض هیچ برکمسه ایچون اول حوضدن ایچمك حلال
اولماز لانه زیرا بتحقیق صبی خلط ملکه بالماء المباح مباح اولان
صویه کندی ملکنی خلط ایلدی ولا یمکن تمیزهما ایکیسنی بربرندن
ایرمق دخی ممکن اولمز ایمدی اول حوضدن ایچمك حلال اولمز
وکذا ینه بویله در لو جاء الصبی الکوز من ماء مباح بر صبی مباح
اولان صودن بر برداق صو کتورسه لا یحل لابویه ان یشربا منه
اناسی وباباسی ایچون اول صودن ایچمك حلال اولماز اذا کانا
غنیین انا باباسی غنیلر ایسه لان الماء صار ملکه بعد الاخذ

حصر [illegible]
خاجته صرف ایلسه ب
ودخی حصیره ومانی ودخی حصیری
مقدار زمان صکره
استعمال ایدوب
حصیری دخی قالدرسه
جائز در اما حصیره ویلر
ماکولاتدن بر نسنه ا
حلال اولمز اما حصیر بویله دکلدر
زیرا حصیر صبینك باباسندن
الکا تملیکیدر خلاصه نك کلامی تمام
اولدی

زیرا اخرده‌ن صکره صوانک ملکی اولدی ولا یحل لهما الاکل من ماله من غیر حاجة
احتیاجسز مالندن یمک ایسه ایکسنه دخی حلال اولماز انتهی اختیارک
کلامی نهایت بولدی حمزه افندی مرحومک نقلی بر بنده در لکن مرحوم
نصوحی طرفنه میل ایدوب خلافنه اولان قولی بر مروی یا خود خلافنه
واقف اولدی لکن هر مقامک حقینی ادا ایچون کیشی بلدیکنی کتم ایتمک
لایق دکلدر ایدی خلافنه اولان قولی دخی بیان ایدوب لم دیلین بونکله
عمل ایتسون اقتضا ایتسه کوره زیرا بو عموم بلوی کبی بر نسنه در اکثریا
خلق بوکا مبتلادر لکن معلومدر که ایکی طرفه نقل اولنسه احوط اولان
صافنمقدر ایدی محمد بن محمود استروشنی جامع الصغار نام
کتابنک کراهت مسائلنده فوائد محیطک بیوعنده نقل ایله دیر که
حوضدن کندی منزلنه صو کتورمک ایچون باباکرجک ولدنه امر
ایلسه و برداغی النه ویرسه اوله دخی صو کتورسه بعضلر دیدیکه
برداقده اولان صو صبینک ملکی اولور حتی حاجتسز اول صوبی
ایچمک بابایه حلال اولماز زیرا اعیان مباحه‌ده استخدام باطلدر
اما بعضلر دیدیکه اکر برداق باباسنک ملکی ایسه صو دخی بابانک
اولور اوغل باباسی ایچون صوبی احراز ایتمش اولور شول اجیر کبی که
مستاجرک برداغیله صو کتورر اول اجیر مستاجر ایچون صوبی احراز
ایدر بو دخی ویله در جامع الصغارک کلامی نهایت بولدی و دخی
یکرمی جزءدن متجاوز تحفه شاهان نام کتابک اواخرینه قریب
یرده دیرکه **مسئله** بر صبی حوضدن برداق ایله صو اکوب بینه
اول حوضه دوکسه اول حوضدن صو ایچمک حلال اولماز و چشمه‌ده
بر قاب ایله صو السه بینه ملکی اولور اخره تبرعه قادر دکلدر
دیمشلر لکن مرحوم ابو السعود افندی بومعنا بعض اشیاء نفیسه‌ده

اولور

اولور صو مباح الاصلدر اموال متقومه‌دن دکلدر شیء قلیل
اولمغین صغیرک اموال متقومه‌سی قبیلندن اولمز که تبرعه
قادر اولمیه دیمشلردر تحفه شاهانک سوزی بو اراده تمام اولدی
شرعه شرحی قورد افندی مرحوم دخی منه سنده بو خصوصده
حق اولان بودرکه صو مباح الاصلدر اموال متقومه‌دن دکلدر
ایدی صبینک تبرعنه قادردر دیو بیان ایدر هدایه شرحلرنده
دخی بوکا مساعد اولان قوله سابقده اشارت ایتمش ایدک والله
اعلم بالصواب و دخی یتیمی اجرتسز استخدام یعنی خدمت
ایتدرمک جائز دکل نقدر خدمت ایتدردن یتیمک ملکی اولوب
قرینداشی ده اولورسه جائز دکلدر و معلمده اولورسه یعنی
خواجه‌سی و اوستادی اولورسه ینه جائز دکلدر الا اناسنه
جائز و بر دخی خواجه‌سی شریکی یعنی یتیمک شریکی جائز و
کتورمک ایچون صالسه یعنی یتیمی کوندرسه جائز اولور بو
مضمون یعنی بو مفهوم دخی اشباه و نظایرده مسطوردر
یعنی فن ثانینک اواخرینه قریب کتاب الحظر والاباحه‌ده
یزلمشدرکه ترجمه‌سیله نقل اولنور استخدام الیتیم بلا اجرة
یعنی اجرتسز یتیمی استخدام حرام حرامدر ولو لاخیه و
معلمه قرینداشی دخی خواجه‌سی اولورسه‌ده الا لامه الا اناسی ایچون
حرام دکل بلکه حلالدر و فیما اذا ارسله المعلم لاحضار شریکه
دخی شریکی احضار ایچون خواجه‌نک کوندردیکی یرده حرام
دکل بلکه حلالدر کما فی القنیة تم قنیه‌ده مذکوردر انتهی
اشباهک کلامی نهایت بولدی بو ذکر اولنان باباسی اولمیان
یتیمدر لکن یتیم اولمسه باباسی کوچک اوشاغی صنعته ویروب

اوستادینه دیسه که بوکا صنعت اوکرت بو دخی سکا خدمت اتسون
دیمک و بو سوز ایله اول اوشاغی مشروع اولان اشلرده استخدام
جائز اولور بو مضمون یعنی بو مفهوم درر غرر ده یعنی غررک
شرحی درر ده مسطوردر بو لسان ترکه ترجمه سیله ذکر اولنور
وذکر شمس الائمة فی کتاب الوکالة شمس الائمة الحلوانی کتاب الوکالة
ذکر ایلدیکه للاب ان یعیر ولده الصغیر بابا ایچون کوچک اوشاغی
عاریة غیره ویرمک واردر بلا اجرة اجرتسزجه غیره خدمت
ایچون ویرمسی جائزدر ولیس له ان یعیر ماله اوشاغک مالی
عاریة ویرمک بابا ایچون یوقدر یعنی جائز دکلدر قال شمس
الائمة الحلوانی دیدیکه تأویله اوشاغنی اجرتسز عاریت ویرمسی
جائزدر سوزینک تأویلی وتوجیهی اذا کان ذلک فی تعلم
الحرفة عاریة ویرمک صنعت اوکرتمسی ایچون اولدیغی صورتده در
بان دفعه للاستاد لیعلمه الحرفة ویخدم استاده اوستاد
اوشاغه صنعت اوکرتسون اوشاق دخی اوستادینه خدمت
اتسون ایچون اوستاده اوشاغی ویرمک طریقیله اشته
بو اولورسه بویله جائزدر اما اذا کان بخلاف ذلک اما قچن
بو ذکر اولان وجهک خلافنه اولورسه لا یجوز کوچک اوشاغی
غیره عاریة ویرمک باباسی ایچون دخی جائز دکلدر کذا فی الفصول
فصول عمادیه ده بویله در انتهی دررک سوزی دوکندی
بو سوزده اوشاغک صو کتورمسنه متعلق حکم یوقدر لکن
مرحوم کندی مشربنه کوره جمع ایتمش دعواسنه قوت ویرمک
ایچون خوش بونده باس اولمق کرک ایدی مرحوم دیدیکه بنه
بو مسئله دن دخی یعنی درر ده ذکر اولنان مسئله دن ظاهرده

اولان

اولان بودرکه صنعته ویردیکی اوستادینه دخی اول اوشاغه خدمت
ایدرر ولکن اوشاق کندی قابیله یا استادینک قابیله مثلا حوضدن دن
یا چشمه دن کتوردیکی صوی استاذی ایچمک جائز دکلدر یعنی
حلال دکلدر زیرا صوی یعنی کتوردیکی صوی مباح اولان صودن
الموق ایله اول صو اوشاغک ملکی اولور اویله اولسه اوشاغک ملکی
هونا بیسه کندین اخره ویرمک واخر دخی انی الموق جائز دکل
باباسنه دخی ویرمک یعنی اوشاغک ملکنی باباسی دخی اخره کسبه
ویرمک جائز دکل والان دخی بیلورسه الموق جائز دکل بو مسئله ده
اکثریا علمادن اولمیان خلق غافلدر وعلمادن دخی نیجه لر بونک
مقتضاسنجه عملدن غافلدر ایمدی بلنلر اوزرینه غافللری
تنبیه واجبدر زیرا ینصحد بو تقریردن فهم اولنان بودرکه
آغالرینک اذنیله کوچک مملوکلری صو کتورمه دخی استخدام
جائز و حلالدر زیرا مملوک برشیئه مالک اولمز بلکه هرنیه مالک
اولورسه افندیسنکدر بو جمله نک معلوم شریفیدر والله اعلم
بالصواب یقاردوده کچن اختلاف فی نظر اولنورسه ایش
برازا اساندر اما مرحومک تقریرنه کوره برمقدار کوچدر
ایدی ممکن اولدقچه احوط ایله عمله سعی کرکدر بس بزم ومرحومک
بیاننده ظاهر اولدیکه بو سوز اوایچنده اولیوب مثلا چشمه ده
اولان صوده در اما بابا یا انا یا استاد کندیلری صوبی
اوه کتورسلرده ویا سقالره کتورسلر وقابلرینه طولدرسلر
بو صورتده احتیاجلرندن اوتری ویا تادیب اوتری ویا مطلقا
اوغلانجقلری وقزجغزلری بو ذکر اولنانلر وانلر مثللیلری ایچون
بو خصوصده وسائر مباح اولان خصوصلرده استخدام جائز و حلالدر

والمستحق علیه الحکم بو دخی عبادت طریقیله خصوصا صرف عبادت
بلکه مقابلهسنده الموق بو دخی کسب خبیثدر یعنی حرامدر.
ویرنلر آلانلر حلال کلدر زیرا داخلدر ختم اوقویوب
یعنی اولنان اجرتی وایکی قرآن کبی بتون اوقوق اوزره
ختم ایدوبن الموق اوزره بر مقدار آقچه الموق کبی و
جزء اوقویوب بونی یومنوال اوزره آقچه الموق کبی وجامعلرده
مثلا جمعه کونلرنده ویا غیری کونلرده ویا کیجهلرده دعا ایدوب
آقچه الموق کبی یاخود مثلا سوره اخلاص ویا غیری سوره اوقیوب
اجرت الموق اوزره بر مقدار آقچه الموق کبی بونک جملهسی کسب خبیثدر
لکن بو عصرده بو ذکر اولنان بدعتلر بر مرتبه شهرتده درکه سنتلر کبی
بونلرایله عمل ایدرلر بو خصوصده پند ونصیحت قبول ایتمکدن
قالمشدر ناسخه بویله بر بلیه عامه اولمشدر والله عظیم الشان
مبتلا اولنلری خزانه غیبندن اغنا ایدوب بو ابتلادن خلاص
ایده خلق ما بیننده مشهور اولان بودرکه ثواب امیدی ایله
مثلا نقود آقچه وقف ایدوب متاع دنیا لی آخرت ثوابی
اوزرینه ترجیح ایدنلردن بعضا اوغوز طالبلر مثلا جزء اوقومق
ایچون یاختم شریف ایچون یاجامعده اخفا ایله ویا جهر ایله دعا
ایتمک ایچون یعنی بو ذکر اولنان شیلردن اوتری نقود ویا عقار
وقف ایتمک واندن حاصل اولان غلهدن مثلا اجرت ویرمک
واجرت الموق بونلرک جائز اولمیوب الا انه الذی یعنی حرام اولوب
ووقف ایدننه دخی اجرت فائدهلرندن اصلا فائدهسی
اولمدیغی متقدمین ومتاخرین فقهاء عظام رحمة الله علیهم
حضرتلری تصریح ایتمشلردر بونده نزاع یوقدر وبرکلی محمد افندی

رحمة الله علیه

مطلب اجرت ایله قرآن اوقوق

رحمه الله علیه دخی بو خصوصده اولا وقف صحیح اولمیوب ثانیا
مثلا اوقوبغه واوقودانه اجرت فائدهلرندن اصلا بر فائده اولمیوب
اجرت آلانه الذی یعنی حرام وقبوننه ویرمسی حرام وایکی جانبه دخی
کناها اولدیغی بیان ایتدم انقاذ الهالکین آدلو بر رساله وایقاظ
النائمین آدلو بر رساله دخی جمع یعنی تألیف ایتمشدرکه هر بوینه
انصافله نظر ایدن ویر خوشجه تأمل ایله مطالعه ایدن طالبه
وراغب بو بابده حقیقت حالنه ایدوکنی درست فهم ایدر
یعنی آنلر بو خصوصده اصلا بر شبههسی قالماز حق تعالی
مرحومک سعیینی مشکور ایلسون واول ایکی رسالهده کوزل نقللر
وابحاثلر کتورمشدر شهرمزده منتشرلردر استخراج اولنلره
آسانلردر استخراج اولنسهلر دخی بر مترجملریمزه مراجعت
ایلسونلر بر خوشجه بیان اولنمشدر انشاء الله تعالی بر مقدار
استفاده اولنوریدی بو آراده تفصیله حاجت یوقدر اکا
بناء مصنفک تنبیه وتأکیدی ایله اکتفا اولندی ضرورت
اولدیغیچون امامت وتأذینی یعنی اذان اوقیمی وتعلیمی یعنی قرآن
وفقه اوکرتمکی بو اوچنی متأخرین اجرتله جائز کورمشلردر
بونلردن یعنی بو اوچندن ماعداسی یعنی اوزرینه اجرت المسی
سوزنده اعتماد اولنان کسلردن جائز کورمش یوقدر
بلکه فسادی طرفنه میل ایلمشلردر اکثر خلق یعنی معتمد اولمیان
کسلردن خلقک چوغی بوکا یعنی اجرت المغه یاخود جائز کورمکه
مبتلی درلر بو مغرور اولقدن صاقنمق کرکدر بو خصوصده
انلره مخالفت ایدوب تقوا یولنه کیتمک کرکدر وقد قال فضیل بن
عیاض حالبوکه محقق فضیل بن عیاض دی ماشول کلامی دیدیکه

معناه اول كلامك معناسي كلمك تركيبده فهم اولنان معنادركه
ذكر اولنور الزم طريق الهدى هدايت يولنه كيدنلرك ازلغي سكا
ضرر ويرمسون وايّاك وطرق الضلالة ازغونلق يوللرندن
صاقن ولا تغتر بكثرة الهالكين ازغونلق يوللرينه كيتمك ايله
هلاك اولنلرك چوقلغنه مغرور اولمه ايمدي اجرت المعلمه
حقيقت چوغي ملادر ديو مغرور اولمقدن صاقنمق كركدر
بو محلك تفصيلي بودركه كتاب اجاره ده وخلاصه ده ودررك
وقهستاني كبيرك وغيرنك يزدقلري وجها وزره واجب اولمشدر
عبادتلر ايچون اجاره متقدمين قتنده هيچ صحيح اولمازدي بلكه
باطل اولوردي مثلا اذان امامت تذكيره تدريس حج غزا تعليم
قرآن تعليم فقه وبونلر كبي اوقومق ايچون اجاره يعني اجرت
ويرمك والمق باطل اولوردي بو عبادتلر اوزرينه ناسك
رغبتلري قويدر وبيت المالدن عطيه لر سببيله علما دخي بونلرك
مستغنيلردر اما بو كونده متأخرون شو عبادتلر ايچون اجاره نك
صحتيله فتوا ويردلر رغبتلر فتور كلوب بيت المالدن دخي
نصيبلري ويريلمديكندن اوتري حتى پنجشنبه لك وبيراملق و
غيري نامله معلمه ويريله كلان مرسومدن صبينك باباسي
امتناع ايلسه آندن اوتري باباسي حبس اولنور چونكه بونده بويله
اختلاف واردر پس جمله نك قولي اوزره صحيح اولمق مراد اولنورسه
مدت معلوميه معلم استيجار اولنور ده صكره تعليم ايله امر اولنور
واما اكر اجاره امر مباح اوزرينه اولسه كتابت ونجوم وطب
وتعبير تعلمي كبي بو اجاره بالاتفاق صحيح در واما اكر واجب اولان
بر امر اوزرينه ايسه مثلا بر شهرده فقط بر معلم اولسه ويا

برامام

ولا يغرك قلة السالكين

122

بر امام اولسه ويا بر مفتي اولسه اولوقتده بالاجماع اجاره صحيح اولمز
بو ذكر اولنان تعبير قهستانينكدر غيريلرك تعبيري دخي بونكا
يقيندر لكن بر مقدار مغايرت واردر حتى بو قاروده ذكر اولنان
شيئلر اوزرينه استيجار جائز اولور شافعي نصير عصام ابو نصر
فقيه ابو الليث دخي بونكله اخذ ايلديلر ومحيطدن نقل ايلديلركه
صبينك باباسي وظيفه يي ويرمك اوزرينه جبر اولنور يعني شا
فتوى بو دخي بونك اوزرينه در ودخي امام فضلي ديديكه متأخرون
اولان اصحابمز بوني تجويز ايدرلر واجرتي ويرمك اوزرينه
جبر وحبس اولنور ديرلر وبونكله فتوى ويرلور ديو بيان ايدر
ومدت ذكر اولنديسه مسمى واجب اولور اولنمديسه اجر مثل
واجب اولور ديو بلخ مشايخي فتوى ويردي ديو عيان ايدر
ودخي ابو الفضل كرمالي حضرتي فارسي تركيبله يدر صبي
معلم را خوشنود كند ديو فتوى ويرمش امام ظهير الدين دخي
بويله يزدايمش وينه خلاصه ده قاضي امامك فتواسندن نقل
ايله ديركه شيخ امام ابوبكر محمد بن الفضل رحمه الله ديديكه تعليم
قرآن ايچون استيجاري واجرت المعلمي متقدمون انكچون مكروه
كوردليركه زيرا انلرك زماننده معلملر ايچون بيت المالدن عطيه لر
واريدي دخي امر دينده واقامت حسبنده انلرك رغبتلري زياده
ايدي اما بزم زمانمزده انلرك عطيه لري كسلدي واخرا مورنده
ناسك رغبتلري كسلدي ايمدي مصالح معاشه احتياجلري واريكن
تعليمه مشغول اولسلر معاشلري مختل اولوردي پس بز دخي اجاره نك
صحتيله دخي معلم ايچون اجرتك وجوبيله حكم ايدك حتى بابا اجرت
ويرمكدن امتناع ايلسه حبس اولنور مقدما اجرت شرط اولنديسه

مطلب اجرت تعلم

واما ازاولوردن شرط يوق ايسه معلمك خاطرني تطييب ايدوب
[illegible] تمام بويله دكلدر
[illegible] واما متاخرين علما [illegible] شمس الائمة السرخسي
دخي ديديكه بلخ ولايتنك مشايخي تعليم قرآن اوزرينه اجاره تجويز
ايدوب اهل مدينه نك قوليله اخذ ايلديلر بز دخي استيجارك
جوازينه ومسمانك وجوبيله فتوى ويرورز ودخي تعليم فقه
اوزرينه استيجار دخي باطل اولمق اوزره مشايخ اجماع ايلديلر خلاصه نك
كلامي تمام اولدي ودخي تغني وميتك محاسنني صايوب اوزرينه
اغلمق ايله صاغو صاغمق كبي ودخي لهو ومزامير وطبل وغيري
چالغولر كبي معصيتلر اوزرينه اجاره صحيح دكلدر يعني باطلدر
ودخي بوتلري يزمق وتمثالر ايله اولري بزمك دخي بويله در
اما طنبوري ويا قبوزي اويمق ايچون استيجار ايلسه اجرت
اكا حلال اولور لكن معصيته اعانت ايلديكندن اوتري كناهكار
اولور كليسانك باشني ويوزيني تزيين ايچون اجرت المق طيب
اولمز مكر شرطسز هديه اولمق اوزره اوله فارسي يا عربي
يا تركي يا بسته يزمق ايچون استيجار ايلسه اجرت اكا طيب
اولور بر خاتون دوستنه مكتوب يازدرسه يازانه اجرت
المق دخي بويله در كاغد ويازي بيان اولنمشدر تعويذ سحري يزمق
ايچون استيجار دخي جائزدر بومذكورك جملهسي قهستانيدن
الكمشدر حرفت وصنعت تعليمنده استادلرك شاكردلرندن
الدقلري اجرت جائزدر عرف وعادته مبنيدر نتكم بزازيهده
وخلاصهده بر جنازه كتورمك ايچون يا ميت غسلي ايچون
يا مزار قازمق ايچون اجرت المق جائزدر اكرانلردن غيري

معصيت التلريني يمزه اجرت حلال اولور اما كناهكار اولور

كمسه

123

كمسه لر وار ايسه اما انلردن غيري كمسه يوغيسه اجرت المق
طيب اولمز [illegible] اوزرينه واجب [illegible]
ودخي اجرت ايله كتاب يا مصحف شريف اوقومق ويرمك
جائز دكلدر ودخي بونلره بكزر نجه شيلر واردر كه انلري
اجاره يه ويروب كارا ايلمك جائز دكلدر بلكه ويرنه والنه
حلال اولميوب كسب خبيثدر اوكسبي [illegible] اولنشدر نتكم خلاصه
وغيريده مفصلدر وبالجمله هر نه قدر بيع باطل وار ايسه و
فاسد وحرام ومكروه وار ايسه محلنه كوره انلر ايله كسب ايدوب
تداركني كورمك ايله خلقك مالني المق بونلر دخي كسب خبيثدندر
ايمدي كسب خبيثك انواعني بيان بو رساله ده مناسب دكلدر
بلكه جه بر رساله يه محتاجدر وهم كتابلر تتبعندن چوق
زحمت چكمك كركدر شمدكي حالده بو قدر بيان ايله اكتفا ايدلم
ودخي مدرسه وزاويه نك مثلا وقفني ييوب وواقفك
شرطنه رعايت ايتمك كسب خبيثدر امامت ومؤذنلك
وخطابت وكتابت وقيوملق وسائر خدمتلر بو اصل نسنه لرك
وقفني يعني وقفندن تعيين اولنان وظيفه سني ييوب يعني الوب
شرط واقفه يعني واقفك شرط ايلديكي خدمته رعايت ايتميوب
بلكه بالكليه ترك ايدوب ياخود اداء خدمتده معفو اولمجق
مرتبه سي قصور ايتمك ولكن وظيفه سني بالتمام المق بودخي
يعني بو ذكر اولنان ماده لرده بو وجه اوزره وظيفه المق
دخي كسب خبيثدر يعني حرامدر جائز دكلدر الا انده شبهه سز
جائز دكلدر احتمالي راجحدر خصوصا وقفي ابطاله سعي ايده
ياخود تعيينندن زياده اله ياخود غيريلرك حصه سني اله العياذ
بالله تعالى

[illegible]

[illegible] خلاصه ده و [illegible]

بو مقوله یاسن ایلکه نا مشروع اولان ایشلردن غایت حذر
کرکدر بوندن صکره معلوم اوله که اداء خدمتده بعض قصور
واردر که اول قصور معفو در مثلا کویلرده اهل یاسنی زیارت
ایچون یا بر مصیبت ویا استراحت ایچون بر هفته لک اکا بکزر
بر قچ کون امام افندی امامتی ترک ایلسه اندن باس یوقدر
عادتده و شرعده بونک مثللی معفو در نته کم حلبی مرحوم
شرح کبیرک اواخرینه قریب یرده قنیه دن نقل ایدر و
ظاهر بودر که بوندن مراد یلده بر کره واقع اولمقدر دیو
بیان ایدر حلبینک کلامی تمام اولدی و ابن نجیم مرحوم دخی
فتاوی بزازیه دن و قاضیخاندن نقل ایله وظائف و اوقافه
متعلق قول نقی رساله سنده بوکا مناسب عظیم بحث و تفصیل
ایدر انک اجمالی بودر که ذکر اولنور ازق طلبی کبی بر امر لابد
ایچون طالب علم شهردن طشره یه چقسه اون بش کوندن
از ایسه معفو در کلدکده حجره سنه و وظیفه سنه مستحق
اولور اما اون بش کون یا دخی زیاده ایسه مستحق اولماز
لکن بر ایدن اوج آیه دکین غائب اولسه بینه انک حجره و
وظیفه سی غیریسی الموق حلال اولماز ابن نجیمک مآلی بونده
تمام اولدی زیرا انکم بیع و شرا یعنی صاتمق و آلمق شرع شریفک
جائز کوردیکی و مجتهدلرک و فقهانک بیان ایلدکلری وجه
اوزره اولنجه شبهه سز حلال اولوب و کراهتسز جائز
اولدیغی کبی بونلر دخی یعنی درس و فتوی و امامت و اذان و
بونلر کبی خدمتلر دخی شرع شریفک جائز کوردیکی وجه اوزره
اولوب و دخی هر خصوصده شرط واقفه رعایت ایدوب

تعیین

تعیین اولنان خدمتنه یعنی خدمتی اداسنده اصلا و قطعا
قصوری اولمیجه بو دیمکه اولنان خدمتلر مقابله سنده الدیغی
وظیفه طیبدر اصلا انک حلنده یعنی حلال اولمقده ذره
شبهه یوقدر صله طریقیله اولورسه باتفاق حلالدر اجرت
اولورسه بعض متأخرین فتواسنه حلالدر سابقده بحثک اجمالی
بودر اما شرع شریفک جائز کوردیکی و مجتهدلرک بیان ایتدیکی
وجه اوزره اولمسه بلکه اول بیان اولنان وجهک خلافی اوزره
اولسه یاخود شرط واقفه یعنی وقف ایدن کمسه وقفیه سنده
هر نه شرط ایلدیسه اول شرطه رعایت ایتمیوب یعنی الی کون تمنوب اداء
خدمته بر طریق ایله قصوری اولسه بو اوج صورتک هر برینده
خصوصا مجموعنده الدیغی وظیفه هر نه ایسه حرام اولوب کویا
زهر قاتلمش اولور و بو بابده قزندیغی مال کسب خبیث یعنی
مکسوب حرام اولمش اولور الله عظیم الشان جمله مزی رزق
حلال ایله مرزوق ایدوب حلال ایله حرامدن کفایت و یره و دخی
فضلیله کندیسنک غیریدن بزی مستغنی قیله آمین یا رب العالمین
زیرا حرام ییوب حرام کینندرک دعالری مستجاب اولیوب بلکه عبادات
حسن قبول ایله مقبول اولمدیغندن ما عدا اندر عبادتلرندن حلاوت
و لذت بولمسدر کوکدر دیو بو بیانده بجه خبرلر و اثرلر وارددر که
بیانی اولنمق لازم کلسه صددندن چقوب وعظ طریقی اوزره
زیاده جه تفصیله محتاج اولوردی ایمدی بو قدرجه سوز
ایله اکتفا ایدلم الله اعلم الله عظیم الشان زیاده عالمدر بالصواب
عقلا و شرعا مرضی اولان نسنه و الیه المرجع و جمیع امورک رجوعی
و دعوتی ایچون انک حکمنه در و الماب خصوصا ارادت

صاحبی اولان حیواناتک رجوعی دخی انک حکمنده در الله عظیم الشان
جمله منزه حسن مآب مبشر ایدوب دنیاده و آخرتده عفو و عافیت
احسان ایده آمین بوندن صکره حمزه افندی مرحوم کندی بو رساله‌سنده
ذکر ایلدیکی مسئله‌لرک مأخذلرینی بیانه شروع ایتدی و دیدی
بو رساله‌ده موجوده و مذکوره اولان مسائل یعنی مسئله‌لرک
هر برنکه وار ایسه بر قچ کتابدن اخذ اولنمشدر یعنی آلنمشدر حاصل
کلام بو رساله طقوز عدد کتابدن آلنمشدر فتاوی خلاصه
بو کتاب فتاوی خاقانیه‌دن صکره غایت معتبردر که شیخ امام
فقیه زاهد رکن الاسلام دیمکله معروفدر که اسم علمیسی طاهردر
باباسی آدی احمددر احمد دخی عبد الرشید اوغلیدر بخارادن
ظهور ایدن علمادندر افتخار الدین لقبیله ملقبدر خزانة الواقعات
نامنده دخی کتاب النصاب نامنده ایکی نسخه تألیف ایتدکدنصکره
بو فتاوی‌یی ایکیسندن آکوب دلائلدن خالی لکن روایتلری جامع
اولدیغی حالده جمع و تألیف ایدوب کتاب الخلاصه نام آد ویرمشدر
کندیسی کتابنک دیباجه‌سنده بویلجه بیان ایدر طبقات حنفیه‌ده
دخی بویلجه‌در خلاصه صاحبی دخی درت یوز سکسان ایکی سنه‌سنده
طوغمشدر و بش یوز یکرمی درتده سرخسده وفات ایدوب
جنازه‌سی بخارایه کوتورلمشدر رحمة الله علیه تنکم طبقات
حنفیه‌ده مذکوردر قاضیخان یعنی ایکنجیسی فتاوی قاضیخاندر
مشهور اولان بودر که بو جمله‌دن زیاده معتبردر بو کتاب
دخی خلاصه‌دن بر مقدار چوقجه‌در زیرا بعضی مکررلر زیاده‌در
مؤلفی قاضی القضاة امام الحرمین دیمکله لایقدر اسمی حسندر
باباسی آدی منصوردر دخی محمود اوغلیدر کنیه‌سی ابو المحاسندر

نسبتی

نسبتی اوزجندی فرغانیدر فخر الدین قاضیخان دیمکله معروفدر
بش یوز طقسان سنه‌سنک رمضان شریفنده وفات ایتمشدر
رحمة الله علیه تنکم تقی الدین بن عبد القادر تمیمی داری مرحوم طبقات
سنیه‌سنده فی تراجم الحنفیه نام تألیفنده یازدی اشباه و نظایر
یعنی اوچنجی کتاب اشباه و نظایر نام کتاب جلیل الشاندر که یدی
فن اوزرینه تألیف اولنمشدر قواعد عجیبه و مسائل غریبه‌یی
جامعدر مؤلفی شیخ زین بن ابراهیم بن محمددر که ابن نجیم دیمکله
مشهوردر بحر الرائق نامنده بر کتاب لطیف و بر شرح نظیف جمع
ایتمشدر که مثلا نادردر رعوق الی قدر رساله‌سی دخی واردر
قریب العهددر مولدی طقوز یوز یکرمی اکی سنه‌سنده در وفاتی
طقوز یوز یتمش سنه‌سنک رجبنده واقع اولمشدر درر یعنی
دردنجی درر الاحکام شرح غرر الاحکامدر که همان درر دیمکله
معروفدر مؤلفی منلا خسرو نامنده بر کاملدر قاضی بیضاوی
اوزرینه و مطول اوزرینه حاشیه‌لری مشهوردر دخی نجه آثار
قلمی واردر مولدی معلوم دکلدر رومی الاصل اولوب صکره
اسلامه کلمشدر کلوب کبر دیکلیدن اوتری وفاتی سکز یوز
سکسان بش سنه‌سنده واقع اولمشدر ملتقی الابحر بشنجی ملتقی الابحردر
همان ملتقی دیمکله شهرت بولمشدر ابراهیم حلبی تألیفلرندندر منیه
اوزرینه صغیر و کبیر ایکی شرحی واردر رقصه متعلق و مولوده
متعلق و ابوین حقنده رساله‌لری واردر کندی خطیله
منتخب تاتارخانیه‌سی واردر بویله بر صلاح و تقوی ایله
و فقه و فتوا ایله معروف سلطان محمد جامعنده امام و خطیب
بر مبارک کامل وجود ایمش مولدی معلوم دکلدر لکن مرحومک

وفاتی طقوز یوز الی بش سنه سنک ربیع الآخرنک ایجنده واقع
اولمشدر **مجالس رومی** اقحصاری شیخ احمد رومینک مجالسیدر که
یوز بر مجلسدر واعظلره مناسب موسملرده مسائل فقهیه تطویل
ایلمشدر کمرتلوی رفع اولنوب بر مقدار اختصار اولنسه و برایکی
قیح یرده بعض محالنجه سوزی بومشدر انلر دخی طی اولنسه زیاده خوش
مجلس اولوردی مرحوم کمال تقوا ایله مائل ورع صاحبی ولمغله تشدیدات
طرفنه میل ایلمشدر الله عظیم الشان جمله سنک سعیلرین مشکور ایلیه
وفاتی بیک قرق ایکی سنه سنک حدودنده واقع اولمشدر رحمة الله علیه
تبیین المحارم بوبجی سنان مکینک تألیفی اولان تبیین المحارم
اسمیله مسمی اولان کتابدر که موعظیه متعلق واعظلر الستنده بر
مقبول مؤلفدر لکن او دخی بر مقدار افراط طرفنه کاهیجه میل ایلمشدر
مولدی و وفاتی نه وقتده در معلومیمز دکلدر لکن مسموعمز بودر که
علی قاری مرحوم ایله معاصر ایمش یعنی بیک حدودنده اولان علمادندر
رحمة الله علیه **شرح شرعه** سکزنجی شرعة الاسلام شرحی مفاتیح الجنان
و بو شرحک مؤلفی شیخ یعقوبدر که سیدی علی زاده دیمکله معروفدر
مدارس ثمانیدن متقاعد اولوب طقوز یوز اوتوز یا اوتوز بر سنه سنده
وفات ایتمشدر دینلکم شقایقده یزر لکن بو شرحده نقول ضعیفه واردر
دیرلر لکن مرحوم احوال سفردن و غیریدن متنی اولان شرعه وساطتیله
المشدر یوخسه مستقلاً شرحدن الدیغی بک نادر اولمق کرک پس اکر شرعه
دخی صایلسه طقوز اولوردی نتکم دردنک متنی غرر صایلسه
اونبجی اولوردی لکن هیچ غرردن نقلی واقع اولمامق کرک اما شرعه‌دن
واردر والله اعلم بالصواب **طریقهٔ محمدیه** طقوزنجی طریقتدر
خواص وعوام قتنده مشهور و مستعملدر اعتقاد وعمل بابنده

واخلاق خصوصنده بو کتاب نفیسدر که مطالعه و مذاکره
اتملیجه قدری بلنمز صلاح وتقوی ایله مشهور برکوی محمد افندی
اوتوزدن زیاده تألیفی واردر برسی بودر احوالینک تفصیلی
شقایقده بیلنمشدر طعن ایدنلرک طعنی یا حسددن یا حقدن
و یا جهلدن ناشیدر والله تعالی اعلم مولدی طقوز یوز یکرمی طقوز
جماذی الاولینک سنده واقع اولمشدر و وفاتی طقوز یوز سکسان
بر سنه سی جماذی الاولی سنده واقع اولمشدر حالیا کندی ولایتی
اولان برکیده مدفوندر زیارت ایدنلر کورمشلردر رحمة الله
تعالی علیه ایمدی حمزه افندی مرحوم بیع وشرا رساله سنده اولان
مسئله لرمی ذکر اولنان طقوز کتابدن الممشدر بونلردن غیری
یعنی بو کتابلردن غیری کتابدن اخذ اولنمامشدر که بلکه انجق
بونلردن اخذ اولنمشدر تا که شبهه اولان مسئله نک محلنه مراجعت
اتمک و یرینی کورمک مراد ایدن کمسنه یه مراجعت اتمک آسان اولوب
کندیسی شبهه دن خلاص اوله و راحت بوله مرحوم کوزل
ملاحظه ایتمش لکن هر بابده بویلجه محلنه تنبیه ایلسه دخی خوش
اولوردی لکن هر مسئله لرنده غیری ترکیبله نقل ایلدیکی
یرلرده محلنی بیان ایلدی اما سائر یرلرده بویله اتمدی
بلکه همان ایکی یرده بیان ایلدی ایمدی بالکلیه آسان اولمامشدر بلکه
فی الجمله آسان اولمشدر لکن فقیر بذل مقدور ایدوب اکثر مسائلنک
محللرینی بولدم لکن عظیم زحمتلر چکدم حتی تبیین المحارمدن
غیری جمله سنه نظر ومراجعت ایلدم واقتضا سنه کوره بعض محلنی
ترمیم ایتدم و بعض محلنه زیاده جه سوز قاتدم و بو کتابلردن
غیری وافر کتابدن مسئله لر و فائده لر الدم نتکم مطالعه اولندقده

ظاهر اولور بوندن مقصود تحدیث نعمت و هم اخواندن خیر دعا در
ایدیجك مرحوم ایله دعاده شریك اولوب كلیجك حمدده دخی برابر او
اولمشیز ذر لیس الله عظیم الشان اولا قصور یمزی عفو ایده ثانیاً
سعیمزی مشكور و ذنبمزی مغفور و عملمزی مبرور ایده آمین
الحمد لله الذی حمد اولنسون الله عظیم الشانه كه هدانا لهذا شو
رساله یی تألیف اتمكه بزی هدایت و توفیق اتدی و ما كنا لنهتدی
حال بو كه بز بوكا مهتدی اولور یول بولمز ایدك لولا ان
هدانا الله الله عظیم الشان بزه هدایت و توفیق اتمسه ایدی یعنی
الله تعالینك توفیقی موجود اولمسه بز بو تألیفی ایده مزدك لكن حمد
اولنسون كه بزه توفیق اتدیده بز دخی بو تألیفی اتدك اللهم
اجعلنا من الذین یا الله سن بزی شونلردن قیل كه یعملون
لرضائك انلر سنك رضای شریفك ایچون عمل ایدرلر و یرضون بقضائك
و سنك قضاكه راضی اولورلر و یأتمرون باوامرك و سنك اوامركه
امتثال ایدرلر و ینتهون عن نواهیك و نواهیكدن اجتناب ایدرلر
سن بزی انلردن قیل اللهم اجعل خاتمتنا خیراً یا الله سن
بزم خاتمه مزی خیر قیل بحرمة حبیبك المصطفی حبیبك حضرت
محمد مصطفی حرمته و نبیك المجتبی و سنك نبیك حضرت مجتبی
حرمته خاتمه مزی خیر قیل علیه افضل الصلوة و اكمل التحیات
صلواتك افضلی و تحیاتك اكملی انك اوزرینه و علی آله و اصحابه
دخی انك آل و اصحابی و ذریه اولنسون الذین فازوا بافضل
الكرامات اولیه آل و اصحاب كه دنیا و آخرت كرامتلرینك كرامتلرینه
نائل و واصل اولوب اول لطف عظیمه ظفر بولدیلر ایمدی حبیبك
حرمته عاقبتمزی خیر ایله آمین یا رب العالمین

ای عالملرك ربی دعامزی مستجاب ایله بعض نسخه لرده عربی
تركیب ایله بیك سكسان طقوز سنه سنك ربیع الآخر آینده اواخرنده
بو رساله نك فارغ و واقع اولمشدر دیو یازلمشدر لیس مصنفك
زمانی معلوممز اولمیغندن بو نسخه نك دخی صحتی معلوممز
اولدی بوندن صكره فقیر دخی دیرمكه اول خدای لم یزل و لا یزاله لایق
بی حد بی حساب حمد اولنسون كندی حبیبی و ذریه بالاصاله
صلوة و سلام اولنسون انك آل و اصحابی و تابعین و تبع تابعین
و بو آنه دكین كلن امت محمده و قیامته دكین كلیجك امتنه هر كسك
مرتبه سنه كوره بالتبع صلوة و سلام اولنسون الله عظیم الشان
جمله مزی حبیبنك سنجاغی دیبنده حشر ایدوب حوض شریفندن
ایچك و سلامتله صراطی كچمك و بلا حساب و لا عذاب دار السلام
اولان جنته كیروب شراب طهور ایچمك و جوهرلری قوچمق نصیب
ایده و فردوس اعلاده یوجه مقاملر میسر ایدوب كوز كورمدكی
قولقلر ایشتمدیكی و بشر خاطرینه كلمین نعمتلری جمله مزه رزق
نصیب ایده و جمله انبیا علیهم السلام ضیافتلریله و شرف صحبتلریله
خصوصا بزم نبیمز محمد علیه السلامك مجلس شریفی بله جمله مزی
مشرف ایده و بالجمله كندی كرمنه لایق لطفلرینه و نعمتلرینه اولشدیروب
جمله سنك اجل و اعلاسی اولان جمال باكمال مشاهده سیله بزی قوللرینی
مسرور ایلیه آمین و الحمد لله تعالی بعض احبابك رجاسیله شروع اولنان
شرحمز تمام اولدی رحمتن اوله رجا ایدرم كه نیجه مؤمنلر انتفاع
ایدوب دعاده اولهلر اتمامی بیك یوز یكرمی طقوز سنه سنك
رجب شریف آینك بشنجی مبارك
اثنین كوننده واقع اولمشدر
مؤمنلره مبارك اولوب
آمین بحرمة نبی
الامین
١١٩١

الحمد لله تعالی شیخ قوشی رساله سی و ذیلینه اولان شرحی تمام اولدی ملکی مجوی نعمت ایچون و هم شرحنه ترغیب ایچون شرحنک مسطوره ویسنه لر بذه لرسیم بو رسیله ذکر ایدلکن کتابلری یوموق مرادیلوک جمله سنه مراجعت اولنوب واسطه سز هر بر ندن یا مسئله یا معنی یا بر فائده النمشدر واسطه ایله الندن بک ناددر تخمینا یوز سکز قدر اولمق کورک تفسیرلردن مسطوره اولان بونلردر

عدد تفسیر ابی اللیث تفسیر کبیر تفسیر ابن کثیر کواشی صغیر نیسابوری تفسیر تیسیر لعمر نسفی قاضی بیضاوی مدارک تفسیر تحقیق لعبد الصمد الغزنوی کشف الحقایق ابو السعود تفسیر لابراهیم النسفی تفسیر حدادی ابو معانی در منثور ابن عادل جلالین او زرینه جلالین لعلی القاری

انجق منه لردن اولان تفسیرلر بونلردر تفسیر قرطبی حقایق سلمی تفسیر جلالین تنز التنز للمبنسی

حدیث شریفه و سائر موعظه لردن و سائره مناسب رساله لردن مسطوره اولنلر بونلردر عدد ۵۱ مصابیح مشکوة مصابیح جامع صغیر کنوز الحقایق للمناوی اذکار نووی فضائل اعمال حصن حصین شرح علی قاری اصول حدیث ابن حجری مقاصد حسنه نک مختصری موضوعات صفانی درر منتشره للسیوطی موضوعات علی قاری حدیث اربعین شرحی للبرکوی طریقه محمدیه حاشیه سی خواجه زاده حدیث اربعین شرحی ابن حجر بستان العارفین فاتحة العلوم للغزالی شرعة الاسلام سید علی زاده قوده افندی تعلیم المتعلم امالی علی قاری تغنی رساله سی لعلی قاری سهل ستری رساله سی مرشد السالکین للغزالی نصاب الاحتساب طبقات علی قاری کتاب اللمع تبصره لابن جوزی

مجالس

مجالس رومی طبقات تمیمی شقایق نعمانیه فتح المطلب للسیوطی نقایه شرحی اتمام الدرایه ایکیسده سیوطینکدر انجق منه لرده اولان عدد ۱۳ مشارق شرحلوی شیخ اکمل لابن ملکه دیمه شیخ زاده احیاء علوم بالواسطه منهاج العابدین بالواسطه رساله ما وراء الاساطین للسیوطی روض الاخیار انیس الهالکین ابن نجیم کبار رساله سی ذیل شقایق عقود الجمان فی مناقب النعمان ترکی برکوی رساله سی مصابیح ابن ملک

فقهدن و اکا مناسب کتابلردن مسطوره اولنلر بونلردر عدد ۵۷ خلاصه قاضیخان بدایه متن هدایه هدایه ابن همام اکمل عینی بو اوچی هدایه شرحلریدر خزانة الفقه تاتارخانیه وقایه شرح صدر الشریعه مختصر وقایه شرح قهستانی بزازیه نتف عمد درر حاشیه سی شرنبلالی جواهر الفتاوی الکرمانی جامع الفتاوی غنیة الفتاوی محمود الغنوی اختیارات نقایه شرحیدر توفیق العنایه بالواسطه صدر الشریعه حاشیه سی اخی چلبی بحر الرایق اشباه و نظایر جامع الصغار قول نقی لابن نجیم ملتقی شرحی باقانی هدیة المهدیین حلبی صغیر حلبی کبیر مجمع شرحی ابن ملک فتاوی ابی السعود حاجب زاده صکی

تحفه شاهانی ترکی انجق منه لرده اولان بدایع غایة البیان معراج الدرایه فن سابعدن مقدم محلنه متعلق اشباه صاحبنک رساله سی تنویر الابصار کنز شرحی عینی منیه شرحی ابن امیر الحاج محیط خزانة الفتاوی قنیه اشباه حاشیه سی حموی سیوطینک اقباسه متعلق رساله سی ابن نجیمک تحفه مرضیه سی ذیل شقایق اشباه حاشیه سی علی مقدسی محمود کفوینک کتاب الاعلامی

لغتدن مسطرده اولنلر مفردات راغب ١ نهایه لابن کثیر ٢ مغرب ٣

مصباح منیر ٤ قاموس ٥ راموز ٦ انجق منه لرده اولنلر

مختار صحاح ١ اختری ٢ تعریفات سیدی ٣ مطول سیر املسی

مفتاح سیری چلبی ٤ ٥

مجموعی یوز اوتوز طقوز اولمشدر اراده سهوله بعض ترکیمز دخی

اولمشدر و اولمق کرک الله عظیم الشان غرض فاسددن حفظ ایلیه

قالیمز بر شیء کلدیسه عفو ایلیه

لطف کرم آنکدر والسلام